

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

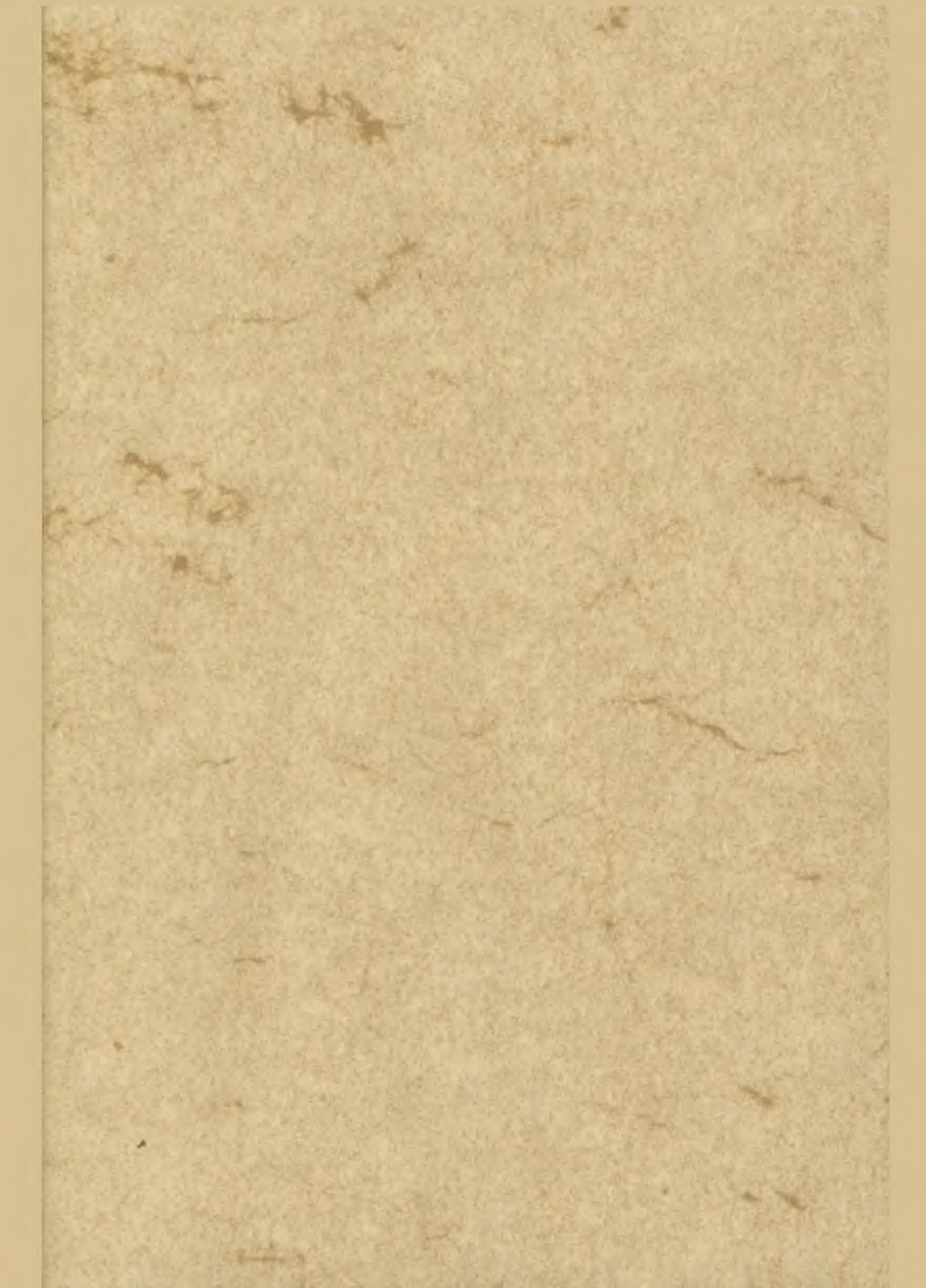
Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Danmarks
Riges
Krønike

Arild Huitfeldt

Danmarks Riges Krønike

Christian II's Historie

1596

ROSENKILDE OG BAGGER

KØBENHAVN 1976

DANMARKS RIGES KRØNIKE
er genoptrykt i fotolitografi
af Strauss & Cramer, Leutershausen,
og indbundet af Karl Schaumann, Darmstadt,
Vesttyskland

Printed in Germany

Historiske
Bestriktuelse
Om

Hues sig haffuer tildra-
git vnder Kong Christiern
den Anden.

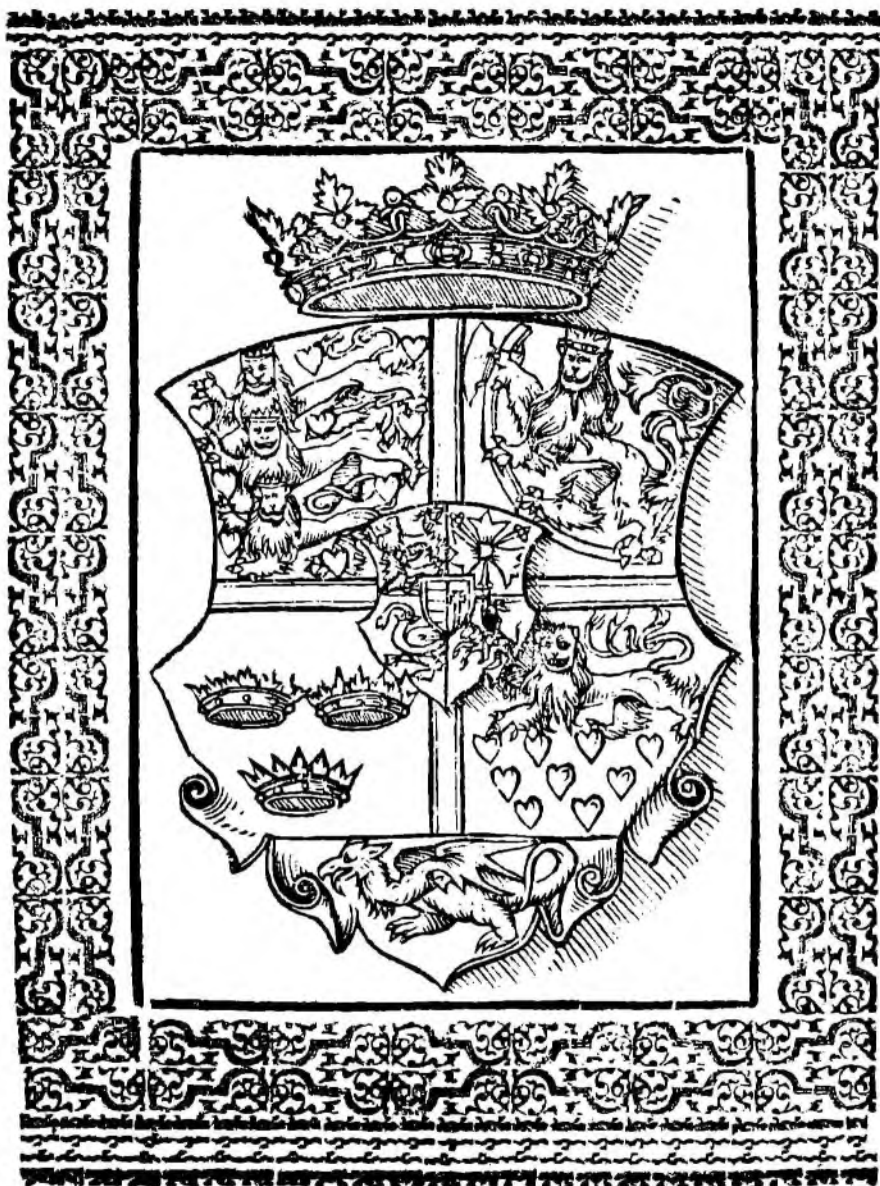
Psalm 11.

De nu i Konger / handler Vijselig / Lader eder vnder-
uise i som dømmer Jorden. Tiener HERren mee
Fryet / oc fryder eder / dog saa / at i skelsfue saar hans
nom. Kysser Sønnen / paa det / hand icke skal vords
Vred / ad i icke fortabis paa eders Veye / naar hans
Grumhed bliffuer ickun nogit optend. Salige erre
de som haabe paa hannom.

Prentet i Kiøbenhaffn / Aff
Matz Vinggaard.

1596.

Stormectigste/ Høy-
 baarne Første oc Herre/ Herr Christian
 den Fierde / med Guds Naade / Danmarks/
 Norgis/ Wendis oc Gottis Konning / Hertug vdi Sles-
 wig/ Holsten/ Stormarn oc Dytmerken/ Grefue
 vdi Oldenborg oc Delmenhorst / min
 Naadigste Herre/ yncker
 ieg
 Velsard/ Lyck oc Velsignelse aff
 Gud vor h. E. R. K.

 Stormectigste / Høy-
 baarne Første / Allernaad-
 digste Herre / Jeg haffuer
 faar stactit Tid siden/ til
 skreffuit Eders Maestat/
 Kong Christian den Tre-
 die/ Eders Naadis Faders
 faders Kiønike. Huilcken som vaar en Gudfrye-
 tig/ From/ Kyllt/ Mild/ oc dygdelig Herre. Nu de-
 dicerer ieg Eders Maest: en anden Historie / som
 er Kong Christierns den Andens. Hand haffuer
 været en Herre oc Første / uden all Guds Fryet/
 Ond/ Vlskyt/ Tyransk/ Blodgærtig/ Vildelig vdi
 sit Regimente/ Saa at begge disse tuende Herrers
 Natur/

Fortalen.

Natur / Elff / Leffnit / maa vel sættis imod huer andre. De ligeruis som den ene vaar elskit / hedrit oc ærit aff Vndersaatterne / saa er oc den anden forhadit / foractet oc forsmaad / De endog mig icke vel burde at skriffue om saa høyn en Person / aff Stamme / Herkomst / oc Suogerstaff / som hand vaar / andit end det som gode oc got er / oc heldst det som mit Fæderne land haffde kund kommit til Loff / Heder oc ære / Saa fortrynder mig dog storligen / at hans Gierninger største parten / icke haffue været saa lofflige / at de bør at berømmis / skriffuis oc tenckis til det beste. Det haffuer hand selff voldit / at hand vdi hans Fæderne land er lastit oc skyldit / oc sig en ond Ihukommelse haffuer efterladit / at mand kalder hannom endnu paa denne Dag vdi almindelig Tale / Kong Gdriftiern den Onde / Naar mand spør om huilcken Kong Christen det oc det gjorde ic. Dog maa ieg vel betienke / at hand icke aldelis haffuer været saa Vanartig / at hand so vndertiden iblant met / maa haffue gjort noget det Got er : Men hand er kaldit aff den wedske / som haffde størst Offuerhaand vdi hannom / oc bleff mest brugt. De *protesterer* ieg derfaar her met offentlig / saadant icke at være skreffuen eller sammendragen aff mig / hans Lofflig Stamme oc Herkomst til foract /
men

Sortalen.

men som Sandhed oc Historien det vdkreffuer.
Hues end saa vaar / at ieg hans Høghed her vdi
vilde forstaaene / saa er dog hans Wmildhed oc
Grumhed den gamiske vjide Verden bekient / huad
hand hassuer værte saar en Herre / At det gielder
intet at døllie hlemme / huad andre oc Fremmede
vide. Icke skulde det heller hede / at være en ræt
Historie / huor mand Sandhed vil gaa forbi / oc
alleniste tiene saar Dyen / oc skriffue det som intet
vaar. Er oc vel at forundre / At hand som vaar
kommen aff en god Fader / oc Rod / Kong Hans /
oc Kong Christen den første / skulde icke bliffue
en god Søn / hans Fader eller Fadersfader lig /
heldst effterdi hand vdi Ungdommen saa vel bleff
optuctit / oc end vdi Latinske Sprock / saa vjide
vaar forfremmit / som ieg ved ingen Konger aff
det Oldenborgiske Stamme.

Men ligeruis som aff it Træ vduoxer atskillige
Grene / somme erre nyttige / andre erre tvietlige :
Saa skeede her oc. Den Optuctelse hialp
intet paa hannom / fiden hand vdi Fremuerten /
fri Villig / sætte all Guds Fryet oc gode Ee
der tilbage / Efftersølgende Wtshshed / Tyranni /
oc andre Laster / Huor til Gud gaff sit Taal / saar
vore Synders skyld / at vi skulle straffis ved saa
haard it Rijs. Hand bleff met Grumhed oc W
mildhed

Fortalen.

mildhed saa til vant / at hand omsier icle actet
 Synd saar Synd / Eller om / at lade omkomme
 mange uskyldige Mennsker til lige.

Aff saadan Marsag / hand icle vaar hans
 gode Herre Fader lig vdi Ansiet eller Eder / Vd-
 sprendte somme Falskeligen / Hand icle skulde vær-
 rit Kong Hansis Son / men en *suppositiuis*, Det
 er / it tiltagen Barn.

Sielden finder wi oc tre eller fire gode Sprø-
 sier vdi Regimente / at hassue effterfuld huer an-
 dre / men Onde at hassue værrit formengd iblant
 de Gode / Huorsaare wi vel hassuer at nyte oc be-
 gære / at Gud vil begassue oss met gode Sprøsier oc
 Herrer / Middelmaadige skulde wi taale oc lide.
 Men Gud skulle wi ombede / hand icle met fast
 for Onde ville oss besuære / Thi saadant fleer
 Land oc Riger til Straff oc Hiemsøgelse. Dog
 den samme Gud / som oss saa straffer oc hiemso-
 ger met en Grum Offrighed / Hand bønhør om-
 sier de Elendigis Klage / oc naar tiden er / hjælper
 hand dennom aff Nød oc Trang / som erre for-
 trengde / De ved lovlige Middel bortkaster Ruste
 naar det er brugt / oc hassuer vdiuent / som her ste-
 de met Kong Christen.

Hues end saa er / at nogle Tyranni / Volds-
 Mact / Synd / Ondskaff, der Sprøsier oc Herrer be-
 driffuer /

Sortalen.

driffuer / til en tid aff Skribenterne bliffuer for-
taugd/oc forbi gangen/ maa vel ſkee vdi deris leff-
uendis Liſſ / ſaar Fryet oc Fare ſkyld / ſaar deris
Vindlohed / Eller oc til Villie ſaar Dyentienſte
ſkyld fordølltes/ Saa fordrifter ſig dog ingen paa
(ſom vi ſkinbarligen befinde vdi Hiſtorie Bøger)
At deris Gierninger jo laen met tiden bliffue
ført til Luſt / Thi huad ſom vdi Snee bliffuer
ſkult/ det bliffuer obenbare vdi Tpe. Ingen kand
binde ſaar Menſkens Tunge / Sandhed kand
trengis/ men icke ødeleggis. Altingiſt haſfuer ſin
Tid / naar den Fryet oc Fare er forbi. Megt er
oc fortaugd vdi denne Hiſtorie / ſaar hans Kon-
gelig Høyhed ſkyld / oc ſaar andre gaat Solckis
ſkyld/at de icke ſkulle beraabis.

Hand førde ſit Regimente / icke ved Lov/
Etkel eller Ræt / eller lod ſig Lov oc Ræt være
vndergiſſuen/ſom den gode Keyſer *Theodoſius* gior-
de / Huilcken der ſkriffuer all hans oc andre Fø-
ſters Mact/at være aff Lov oc Ræt. Men tyck-
tis ſig at være en mechtig Herre / offuer alt det vdi
Riget vaar/oc huer Mand eyede/Wanſet Lov/
Etkel/ræt/Privilegier, Friheder. Der offuer ſands
Maſſager nock til / at hand hans Kongelig Ræt-
tighed til diſſe Riger / Danmark / Suerig / oc
Norge er forfalden / Saa de dennem met all
Ræt

Fortalen.

Ræt hæffue sat sig imod hans Vold/ Mact / Tyranni / De dennom igien met anden Øffrighed forspørgit / Saa den ene Part hæffuer tagit sig til Herre/ Hertug Frederich den første/ aff Holsten/ den anden Gustaff Erickssøn. De skede lige saa/ at det Suerd oc Mact som hannom vaar giffuen/ er vendt oc end imod hannom selff.

Vaar det icke it Whørligt Tyranni / diff liggende siden icke er skeet vdi Christendommen/ vden til Bartholomei Feste/ til Parijs / som hand til Stockholm bedreff / fierde Dagen vdi hans Kongelig Kroning / der hand hæffde ladit Siæstebude det Svenske Raad oc Adel / vnder venkaffs oc æris Ekin/ der alle Sager vaare forlitte oc tilgiffne/ huilcket hand dennom hæffde loffuit / suorit oc bebreffuit / oc der paa annamit Guds Legome/ som er all Rierligheds Baand : At hand da igien vilde repetere gamle Sager/ oc tilskynde Erckebisps Gustaff Trolle/ at klage hues hannom vaar misgiort vdi Fende : De paatrengte / at den Passuelig Band / som de Svenske vaar offuergangen/ skulde fornyes/ Saa at hand vdi Passuelig naffn saar Erckebispsens skyld / lod døde jammerligen til Stockholm / paa en tid / fire oc halffsierdesinds tiussue Mennisker. Huilcket dog icke vaar Erckebispsens Mening / at der met saa hare skulde offred

Sortalen.

sted tagis / Der iblant vaare hederlige Bisper/
 Riddermends Mend / Borgemeister / Raad oc
 Borgere / Oc det vden all Dom oc Ræt / En hel-
 ler de maatte saa Præsten / Skriffte eller Eticel/
 faar dennom / oc forsørgis paa Sielens vegne.
 Oc effter de haaffde ligget paa tredie Dagen / lod
 hand dennom samle vdi tre Hobe / de Geistlige
 faar dennom / Noelen faar dennom / Borgerkass-
 uit faar sig / Lod saa slæbe dennom vden faar
 Byen / oc brende derts døde Legomer op / vdi Beg
 oc Tjære / Samt døde Herr Steen Sturis Krop
 oc it Barn vaar begraffuen met hannom / it
 haaffte Alar gammel. Alt aff hans ibegribelige
 Tyranni / Had oc Uffuind / faar at heffne den
 Modstand hannom vaar steed vdi Euerig / oc at
 hand diss roligere siden kunde besidde samme Ri-
 ge. Det vaar en stor Grumhed / icke at kunde
 mættis met derts Død / Ligeruiss som Døden icke
 burde at være den sidste Plage Menniskken her
 vdi Verden kunde tilkomme / Men end da frute
 oc gresse paa de dødis Kroppe oc Been. Oc paa
 det hand kunde haaffue diss større Skm til samme
 Nord / da lod hand bestro Stockholmss Elaat
 alleuegne met Byffe Puluer / Oc gaff faare / at
 de vilde forraade hannom.

Fortalen.

Saar saadan hans store Bmildhed oc andst
 mere vdi Suerig bedreffuen / Da satte de Suen-
 ske dennoim op imod hannom / strax hand vaar
 dragen aff Riget. Saar dennoim bleff Hoffuit
 Gustaff Ericksson / huilcken fød aff Adelig Stam-
 me / siden er bleffuen en Mechtig Konge / vdi samie
 Rige. Met hannom handlede hand saaledis / At
 der fornæffnde Gustaff Ericksson / niet sem andre
 gode Mend aff Suerigis Rige / erre vdsende /
 Aar 1518. At skulde sidde til Gisel hos hannom /
 saar sex andre gode Mend / som Kong Christen
 der imod skulde forsende til Stockholm / aff de
 Danste / paa den Handling imellom hannom oc
 Herr Steen Sture den yngre / skulde faaretagis
 om Fred Strax effter hand haaffde lidd den Eka-
 de saar Brende Kircke / Oc end da vaar betuim-
 git met stor Hunger / saar Fetalie / som Herr
 Steen vdi de fellige Dage / lod hannom tilkom-
 me / Da tog hand fornæffnde Gustaff Ericksson
 met sig / oc de andre Gisels Mend / der Vinden
 gick hannom til Villie / Oc der met er schilt at
 Danmark / oc ingen Gisel hand der imod sætte /
 som loffuit vaar.

Men fornæffnde Gustaff Ericksson / som
 Kong Christen haaffde glort oc beuist alt Forræd
 oc Forsmædelse met det Tungsæl, er siden ventkom-
 men

Fortalen.

men hans Fængsel oc Bestrickelse paa Kallø/hos
Erick Erickssøn Banner/hans Frende/ oc betalde
hannom aff Guds Villie samme Fortræd vdi
Euerig/ At hand gjorde hannom det hele Rige
Oprøist oc Afffelligt.

Her vdi Danmark/ hassuer hand forholt
sig icke bedre/ Først hassuer hand forsmaad hans
egen eette Drotning/ sød aff Keyserlig oc Konge-
lig Stamme/ vdi Spanien/ Huilcken hand icke
holt vdi tilbørlig Være/ oc Stand/ som hannom
burde/ Men hassuer foredragit hende en Skibe/
Diulcke ved Nassen/ met huilcken hand hassuer
spørt it Vgudeligt Vessult.

Item hand hassuer tilbetroit hendis Moder
Sibrit/en Hollender Quinde/ som vaar berhyet
saar Froidom/ Huilcken oc selff frj villigen *prosti-
tuerede*, samme hendis egen Daatter/ alt Dan-
marks Rigs Regimente vdi Hender.

Hand hassuer forættet hans Naad oc Adel
oc efterfuld hendis/ oc andre Skalckis Naad.
Hand hassuer forjagit Erckebispen aff Trund-
hiem/ Herr Erick Valckendorff. Sangit Bisp
Jens Underssøn aff Othense/ paa en Herredag/
som vaar kommen til hannom/paa hans Skriff-
uelse.

Sortalen.

Hand haffuer ladit fortrenge Mester Jør-
gen Skodborg/hans fordum Secreterer, fra Lun-
de Stift / saar hand icke vilde affstaa hannom
Borringsholm. Den anden Erkebisp effter han-
nom Mester Dirick Slagheck/ haffuer hand la-
dit baade henge oc brende. Lunde Capittels Her-
rer fengsligen indsatte indtil de maatte offuer-
antuarde hannom Borringsholm. Bisp Carl aff
Hammer/ haffuer hand fengslit / saa hand der
offuer er kommen aff Dage. Herr Knud Knud-
søn/Norgis Raad/ haffuer hand ladit halshug-
ge / alligeuel hand aff Rigens Raad vaar fri
dømt. Hoffmesterinden Frue Anne Mænstrup/
Herr Holgers/ saar hun straffede hannom/saar
hans Vtuetige Lefsnit / haffuer hand ladit sage
aff Riget. Jens Thomisson haffuer hand ladit
opgraffue / oc forsmædeligen ladit henge. *Maxi-*
milianum Drotningens Kammer Juncker / lod
hand hemmeligen omkomme. Heidenstrup met-
tre aff Adelen / som kom aff Stockholin / fra den
veldige Hob / om deris Besoldning at fordre / oc
offuer Mester Diricks Regiment sig at besuære/
denom haffuer hand til Abramsstrup / et Lius
brende vd paa Natten/befalt at rettis / Hulleket
icke tilhører en Herre oc Første/ som offentlig ved
Dom oc Ræt / ved Bøddel oc Suerd pleye at
rette

Fortalen.

rette Folck/ icke vdi Nørck oc Molm/ vden Skiet
oc Skrifte/ Dom oc Ræt / som hand tog Liffuit
aff disse. Kongens Sendebud aff Polen/ lod hand
omkomme vdi den Østre Strand/ som er Vhør-
ligt iblant Christen Folck/ Ja end iblant Tyrcker/
At Sendebud som til hannom selff sendis/ skulde
beledigis oc skadis.

All hans Regimentis tid offuer / vaar Ri-
get besuærit met Told/ Gise/ den ene Skat/ offuer
den anden/ saa at der vaar stor Jammer oc Klæ-
ge baade aff Indlendiske oc Udlendiske: De Læn-
dit opsynlte hand igien met Kaaber Nynt oc Klip-
pinge / oc vilde icke selff tage dennom vdi Betal-
ning. Huem hand bleff fortørnit paa / da stod
hand dennom / icke alleniste effter Liff oc Liffuit/
men effter Urffue oc Ene / oc hues de haffde. Til
met torde ingen tryggeligen omgaais met han-
nom / eller besøge nogen Herredag / oc raade de-
ris Fæderne Lands beste/ vden stor Liffs Fare.

Paa det sidste lagde hand sig vdi Krig oc
Geyde / met de Lybske oc Hertug Frederich aff
Holsten hans Fader Broder / oc lagde sig den-
nom paa Halsen / før end altingist vdi Euerig
vaar Kolligt / Oc det imod Danmarckis Rigis
Raad/ Villie oc Samtycke (Dog den Wenighed
imellom hannom oc Hertug Frederich/ kom strax
B 3 nogetles

Fortalen.

nogetledis til Ende / om Affskeden ellers haffde
 bleffuen hulden) De fordi hand til den Nybste
 Geyde/oc til at beholde Suerig behøffuede en stor
 Indkomst oc Forraad/ Da raar hand til sinde/ at
 ville haffue tu Goltghlden Marligen/ aff huer A-
 delens Pønder/ offuer alt Riget/ som de vdi Lan-
 te Holsten ickun paa en gang før haffde giffuit
 hannom/ hans Fæderne Gield til at betale met.
 De paa det hand der til kunde nøde oc tuinge A-
 delen der vdi Jutland / da haffde hand ladit for-
 skriffue it Antall Endste Rhyter oc Godsolet her
 ind/ vnder Gressue Erick von der Høye/ oc andre
 Hoffuithmend / som hand haffde lagt vdi Snen/
 huor met hand vilde tuinge Adelen / om de haff-
 de vild sige Ney saar Bræt. De hialp intet / at
 de paa sin Mars tid / goduilligen haffde beuist
 hannom all den Hielp de kunde/ vdi Suerig/ met
 deris Slect oc Venner / Heste / Harnst / Gods/
 Penninge som de haffde tilføet.

Hand haffde oc ladit forklæde tu Bødle vdi
 Drauanter Klædning/ oc medtagit en heel heft
 Zernlencker / som mand retter Miscedere met/
 Huilcket Kong Frederich kaster hannom vdi Næ-
 sen saar vdi den Bog/ hand imod hannom haff-
 uer ladit vdga. De vdi saa maade haffde hand
 actet / at holde Herredag met dennom til Mar-
 burg/

Sortalen.

hus / Ilge som hand holte Fæst met dennom til
Stockholm / met mindre de vilde sige Ja til all
hans Begæring.

Aff saadane oc flere Aarsager / saarekom
det Jutiske Raad deris Blycke / oc hans Herres
dag / Opstreffue hannom Huldskaff oc Mand-
skaff / aff de oc mange andre Aarsager / som deris
Opstreffuelse Breff om formelder. Oc serdelis
saar den Aarsage / At hans Haandfæstning met-
fører en Artickel (som oc vdi flere Kongers er
indsørt) At om hand icke saa skickeligen saarestod
sit Regimente / som det sig burde / oc icke holdendis
vorder / hues Puncter hand dennom oc Rigens
Vndersaatte suorit haffde / En heller atuarit / vil-
de afflade eller raade der Bod paa / Da skulde de
være fri saar den Eed / de hannom suorit haffde /
Oc der met en forbrøde noget / vdi nogle maade /
hues de dennom der imod sætte. Til met da haff-
uer det været vijs oc vaane / vdi alle lofflige Lan-
de oc Riger / end oc tilforn her vdi Riget er skeed /
som wi seer vdi Kong Christoffers tid / hans
Søns Kong Valdemars den 4. tid / oc Kong
Eriks aff Pomern: At naar de haffue været
belad met nogen tvstyrige Tyranske Konger oc
Regenter / som icke vilde lade dennom vnderuise /
Da haffde de samme besværede Stender / vdi det
Konger

Fortalen.

Rongerige / Franckerige / Engeland / Polen/
Skotland/ Danmark/ Portugal/ Suerig/ vdi
saa maade/ befriet dennom fran Tyrannisk Vold
oc Mact/ oc spød deris Rige igien vdi forrige Fri-
hed oc Stand.

Da Kong Christen nu fick deris Opstriff-
uelse ved Herr Mogens Munch til Benle / Er
hand strax bleffuen saa Bange / At hand haff-
uer ladit samle hans oc Rigens Klenodie/ løst oc
fast / huad hand kunde/ oc der duede / oc met Hu-
stru oc Børn/ haffuer begiffuit sig at Næderlan-
dene. Stor mact oc Vold haffuer Rigens Raad
icke brugt imod hannom. Men wi erre gode at
iage / naar vor Hiertis Vlyldighed icke befrier
oss. Oc som hand vaar alt for Modig/vdi Lycke
oc Metgang/ oc viste sig icke at raade / naar den
tilfalt: Saa vaar hand oc mere end Forsagt oc
Kleenmodig vdi Vlycke oc Modgang. Hand
forlod saa hans Parthi / oc de Offrige hannom
vaare tilgenegit her vdi Riget/ Saa at de bleffue
trengde / at gipre det samme de andre / oc hylde
Hertug Frederich aff Holsten. Ellers huus hand
haffde bleffuit tilstede / torde anden Leylighed sig
begiffuit / Fordi at hand end da haffde halfft Ri-
get til sin Haand/met de fornemste Stæder/Sør-
ster oc Herrer haffde kund lagt dennom der vdi/
oc den

Sortalen.

oc den handel forsonit/ men det vaar aff Gud for-
 hengd / hand skulde icke tencke paa vise eller klaa-
 ge Raad/ Men skulde igien komme met en Krigs-
 mact/ oc bliffue fangen vnder Norge/ som vdi den
 part aff hans Historie vdi Kong Frederichs den
 førstis Krønike skal sigis / Vdi hullekt Hengsel
 hand sad 27. Aar. Vden Tuiffuel vilde Gud
 Allermectigste / at hand / som saa megit hafde
 syndet oc samlit/ skulde gijøre der saa lang en Piit
 oc Bod faare. Dog vaar hand aff en sterck Na-
 tur/ Hand leffuede 78. Aar / oc døde Aar 1559.
 den 22. Ianuary die Vincentij. Hans Tale salt
 hannom Klenligen oc Spotiske. Hand vaar
 megit Laaden oc Haarige paa hans Krop/ oc
 vdi hans Ansigt/ Hullekt betynder en heed Natur.
 Hand vaar Herdebred oc Gireskudden / Oc det
 hans Contrasen / som er hannom effterglort / oc
 endnu findis iblant oss / er hannom fast Enligit.
 Der hand bleff opskaaen/ da sandis den Bleyre
 som wi kalder *Vesicula fellis*, som laa paa hans
 Leffuer / fuld aff smaa røde Stene / Hand drack
 glerne paa det sioste sterck Vin / Muscatelle/
 Malvasie/ vden det vaar Aarsag der til / Huil-
 ekt hand gjorde/ at hand kunde bortslaa Zanker.
 Vdertiden vaar hand plagit met en *specie Me-*
lancholia, Effter hans Død bleff hand hederligen
 at begraffue ført til Dithense.

C Paa

Sortalen.

Paa huad en ubeleylig tid det Tzuffte Raad
haffuer maat sæt dennom imod hannom / sand
huer tencke / som vaar paa den tid Stockholm
vaar belagt aff Gustaff Erickssøn / oc de Lybske:
Der offuer at de til Stockholm nu icke mere kun-
de fange Vndsætning her aff Riget: Søfften
Norbh/da hand hørde hans Herre vaar vnding
Rigerne/vilde hand sig det icke heller mere vnder-
staa/eller haffde det vdi Ryggen som hand her til
haffde giort aff Gulland: Huor hand dog haffde
en heel *Armada*, oc meglit Krigsfolck. Rippen
haffn oc Malmø nu vdi lige maade vaare belagt
aff Kong Frederich / saa hand icke der met kunde
tilkomme. Da opgaffs Stockholm / vdi de Lybs-
ke deris Hender / den 22. Iuny, Aar 1523. Huil-
cke fremdelis antuordit Gustaff Erickssøn Slaak-
lowen / Oc der imod toge de foruaring paa deris
Anuende Omkaastning/oc finge vdi Suerig sto-
re Priuilegier.

Vdi saa maade vaar Kong Christen først
Aarsag til at Danmark oc Suerig bleffue at-
skild fra den Forening oc Forbund disse try Riger
imellom er giort / vdi Drotning Margretis tid/
stedse vnder en Herre oc Konge at bliffue / forme-
delt hans vildelige Regiment oc Tyranni / som
hand

Fortalen.

hand bedreff her oc der. Rigers Raad vdi Zueland / bleff skimbarligen nød oc trengde til hues de giorde / paa den vbelenlig tid / faar deris egen Velfærd skuld. De er vel at forundre / at de dennom sligt torde vnderstaa / tvberaad met deris Metbrødre / oc imod saadan en Herre / som hand vaar / der vaar bejuogrit oc foruant met Keyserlig Maiesiat / Oc de fornemste Førster vdi Tydskland. De maa mand tilregne denne Eternit at være stced aff Gud / ellers hassde den icke hafft Fremgang / Mand seer oc / at huad hand oc hans Venner hassuer giort der til / da hassuer det dog intet hafft paa sig. Saa hassuer oc Gud kaldt dit hans Søn / *Iohannem*, til Regensborg / Aar 1532. Paa huilcken all hans Forhaabning stod / den samme Dag Faderen bleff fangen. Der met falt all Tiltale / sem hans Arffuinge kunde hafft til Riget / vden om Brudstat allene. Den Forening som disse try Riger imellom er giort vdi Droining Margretis tid / er slet optagen / vdi det Eterniske Fordrag / huad Guerig er anlanguendis : Saa begge Riger her effier skulde bliffue huert faar sig selffuer / Paa det mand ingen Aarsag skulde hassue til huer andre / Men Fred oc Nabostaff maatte beholdis.

De endog mange hassue været vdi den Meening

Fortalen.

ning / **A**lt Kong Christen den Anden haffuer tagit saa hart aff sted met de Bisper / her vdi Danmark / Suerig oc Norge / saar at hand skulde hafft nogen Smag paa Guds Ord oc Euangelium som det nu læris / De viste at deris Embede oc Maect icke burde at stretch sig hen til Praect oc Verdslig Maect at spørre / Men til at prædicke Guds Ord oc Euangelium. Saa haffuer hand dog / snarist at sige / en søye ting actet om *Religionen*, eller Guds Fryet / Hvilckit aff hans stemme Gierninger paaftender.

Vdi hans ny Lov / som giordis Aar 1522. stæckit spør hand forlod Rigerne / der vederktender hand sig vdi til huad Lærdom hand vaar aff / som er Papistisk / vdi de Ceremonier hand der beskriuffuer / huorledis vdi hans Capel skal holdis met Messen. Vdi Næderlandene til Anuierpen oc Lher / huor hand sig lang tid ved 8. Aar forholt / spørrend hand sig det Thog paa Norge saaretog / der haffuer hand søgt Messen oc fuld den Lærdom sem der lærdis / Men naar hand haffuer værre vdi Shurførstedommit / hos Hertug Johan Friederich oc Hertug Hans Vilhelm / hans Moderbrødre / der haffuer hand værre Euangelisk / oc søgt de Kircker / Huor offuer hand haffuer bedragit mange / **D.** Luther / de Hønlærde til Wittenberg / **Sebastian**

Fortalen.

baslian Franc / oc flere / Hvilcke icke vilde andie /
end hand vaar Euangelist / oc vaar forlagt aff
Bisperne oc Adelen / for hand antog sig Religio
nen, oc beskermede de Sattige imod de som meettige
re vaare.

Vdi det Bress hand hassuer tilstreffuit Kong
Frederich den første Aar 1532. strax spør hand
bleff fangen vdi Norge / Der vdi glæder hand sig /
at Kong Frederich saa vel som hand nu erre kom
men til den salige Værdoms oc Euangelij Bekien
delse / Hand vilde nu være god at handle met / oc
nyde huad. Viskaar hannom funde indrømmis
til at holde en Førstelig Stand aff. Der vdi siger
hand sig icke at hassue kiend Gud / der hand vaar
vdi hans Velstand. Vdi lige maade vdi det Bress
hand tilstreff Borgemeester aff Danhig / Johan
de Vendeland / Huor vdi hand anlanger forme
dels de Danhiger / oc Ebstædernes Htelp at mue
lglen indsettis. Der vdi giør hand sig megle yd
mng / siger sig nu at være en anden Mand / oc
omuend / Hand kende icke Gud tilforn / der hand
vaar vdi hans Regiment / huor vdoessuer hand sig
forsaa mangelis / Men vilde nu glerne raade
der Bod paa / om Gud vil htelp hannom til Ri
get. Vdi lige maade er alle de Bressue som hand
vdi Norge hassuer ladit vdskriffue til Kong Fre

Fortalen.

Derich den førstis Hoffhuismend oc Krigesfolck/
 stillede aff hans Sankeler/ Pouel Kiempe/ megit
 Gudsfrytteligen/ oc suid aff en Euangeliske Chris-
 ten Kierlighed/ som hand vilde giøre oss vijs paa/
 hand da vaar begaffu:et met / dog der laa en Keff
 forborgit vdi hannom/ Hvilcke anseende hand
 dog gjorde sig/ paa det hand kunde bringe Almu-
 en til sig/ som hand end oc saa vdi sin Veimact
 misbrugede/ hvilcke paa de tider vnder Kong Gre-
 derich stundede effier den Euangeliske Reformatz
 som da begyntis alleuegne vden Lands.

Aff hucs nu fortald er/ haffuer vi at beslute
 te/at hand icke vaar aff den Reformerede Religion,
 den stund hand vaar her vdi Riget/vdi hans vel-
 mact/men maa være bleffuen siden. Dog stod all
 hans Hu oc Eind heden / at kunde forringe den
 Geistlige Stand/ Hvilcke vaar hannom for ma-
 stige/ at hand icke kunde regære som hand selff
 glerne vilde ic.

Allernaadigste Herre oc vdualde Konning/
 dette haffuer ieg saa kaarteligen vilde fortelle/om
 Kong Christens Regimente hvilcken vore Dans-
 ke icke haffue værdigis dette Nassn Christian/
 som hand icke heller haffuer forskyt. Oc haffuer
 ieg det samlit / En part aff vore egne Documenter,
 Opstriffueller/oc Affhyldings Bressue/ En part
 aff

Fortalen.

aff Euenſte Hiſtorier / *Olaſ Petri, Danide Chytraæ,*
 oc andre / Fordi Kong Chriſten medtog meſten
 alle ætta vdi hans tid / ſom vdi Næderlandene
 bleffue atſpredde oc ſaarkomne. Oc vil ieg en
 anden her hos haſſue effterlat dette mit Arbeid æ.
 huem der mere til kand ſamle at forbedre / paa det
 vore Hiſtorier i ſaa maade kunde komme ſaar
 Dagen. Oc effterdi ieg haſſuer ſæt mig ſaare /
 vdi denne min Rolighed / ſiden ieg er kommen
 fra daglige Hoffdieniſte / ved denne min ringe Hel
 bred / at ſamle oc ſette noget til rætte / hves Docu
 menter ieg ſaar mig haſſuer paa atſkillige tider
 ſamlit (Huor om ieg tvroft / icke haſſuer gjort ringe
 ſkjid) Effter ieg oc befinder / vi lide vdi voris
 Danſke Hiſtorier / ſtor Brøſt aff Skribenier / oc
 ſaadant aff mig ſamlit / ellers vdi fremtiden
 maatte ſaarekomnis : Saa ved ieg dennom / oc
 mit Arbeid / heller ingen bedre / end Eders Majt :
 at tilſkriffue / ſom dette Rige er til forordnet aff
 Gud / at ſyre oc regære / at det vnder ſaa høyt it
 Naſſen kunde haſſue Beſtyttelſe oc Beſtermelſe.
 Gud ved / det giør mig Ont / at vor Fæderne Land
 ſkulde høre ilde ſaar Kong Chriſtens ſkjid / oc vi
 ſaar hans ſkjid / at vi bleff ſaa foraarſagit at
 handle med hannom / Haſſde heller ſæt / ieg haſſde
 haſſt tilſælde / at ſkreffuit det ſom Gaat oc Loſfligt
vaar

Fortalen.

daar om hannom / end det som Ont er / Men
Sandhed maa mand icke spare. Til met da bør
alle Førster oc Herrer / som vdi Regiment stiede
erre / flitteligen faar andre / at læse Historier / at de
der aff kunde see oc forfare / huad paa andre Før-
ster oc Herrer hassuer manglet oc fattedis / oc der
effter sliche deris Lefuit oc Regimente / Saa de
der vdi kunde bliffue Bistandige / Duelige / Gud
Behagelige / oc Vnderfaatterne Tienlige. Oc det
er anden Aarsag / huorfaar ieg tilskriffuer Eders
Maaltt : denne Bog. Gud begaffue Eders Ma-
lestat met all Visdom oc Forstand / til Eders
Naadis forrestandendis Regimente.

Nig her met vdi Eders Maaltts :

Gunst oc Naade ydmynge-
ligen befallt.

* *

Eders Maaltts: Vnderdanige
Plietige tro Tienere

Arrild Hultfeldt.

Om Konning Christiern den Anden.

1.

*
AN 1481. Den 2. Dag Iulij
ved tu slet effter Middag/søddis Hertug
Christiern/ Som siden kaldedis
Kong Christen den Anden/til Nyborg
vdi Jyn/ Aff Kong Hans oc Dronning
Kirstine/ som vagr Hertug Ernstis Daatter aff Saxon.

Kong Christ
iern søddis.

Varit der effter døde hans Faderfader/ Kong Christen
den Første aff Oldenborg/ til Rigenhaffn.

Det sigis om Hertug Christen/ hand skulde haffue
græt i Moders Liff/at mand offuerlyt haffuer kundit høre
hannom. De vdi Gødselens Time at være fremkommen
met den ene Haand oplat/den anden kngt. Huilcken op
tagen aff Jordemoderen / sands den fuld aff Blod oc
Slim. Betegnendis / hand skulle bliffue it Blodgierige
Menniske / Oc en Begrædelig tid vnder hannom tilstund
de/ Som siden skenbarlig paakiende.

Paa Nyborrig Slaat løb løffen Lam Abe/ Som
en Dag kom paa hans Kammer/ der hand laa vdi Bug
ge/ Oc Ammen/oc de hannom vare skulde/ vaare vdløb
ne vdi anden Bestilling/ Huilcken siet hannom aff Bug
gen / oc er vdløben met hannom paa Tagit aff Husit/
Huor offuer de alle/meget ere bleffne forstreckede oc for
rigfulde/Wen der mand lockede ad hende/ kom hun wfsad
met hannom tilbage / Oc er vift / at hand siden er kom
men høyt / Ophøyet til Eny Konge Riger / Wen paa
det sidste aff Lycken abit oc bedaarit / At hand aff saadan
høy Velde oc Regiuerente er nederst/ Oc omsier haffuer
A maat

2.

maat dō vdi Tjengsel oc Elendigheſhed / Off alle/ ſerbellis
hōpe Potentater til ic Exempel/om Euckens wiſtadigheſhed.

Hand bleff aff hans Herre Fader offuer antuordec
en Cannick vdi Riſbenhaffn / vdi Diſciplin oc Lærdom/
ved Raſſn Her Jørgen Hyndſe/ ſpō paa Hindsholm.

Hans Raafſt oc Vonning vaar betingit hos en
Dannemand hede Hans Bogebinder/ huis Huſtræ hede
Birgitte/ Fornemme oc acte Gold/ Boendis vdi Riſbens
haffn / vdi Høpbroe Stræde / Did gick ſamme Cannick
huer Dag at læſe met hannom.

Huileſit vaar en faſt ringe Opfødsel/ for Herre
Børn/oc ſlettere end nu vdi vore Dage. Altingiſt er kom
men paa det høpeſte.

Paa det ſidſte / bleff for gaat anſeet / hand ſkulde
haſſue baade Raafſt / Lærdom oc Diſciplin vnder it/ hos
ſamme Scholemeſter (maa ſkee for Vert oc Vertinde
vaare Reede aff hannom) Huileſit for hans Gaſſn ſkyld
ſaaledis angaffue for hans Herre Fader/ bequæmmeligſt
at kunde ſticke ſig/ Eller fordi hans Herre Fader ſelf ſaa
dant actede hans Nødteſſte at fordre ic.

Fornæffnde Cannick hans Scholemeſter haſſde al
lehaande met hannom at lide / ſom mand gierne haſſuer
met Ungdommen / Huileſen ſig icke kand beſinde / Men
er Raſende oc Wild/ oc halp intet huad hand ſtraffede paa
hannom/ lenger end hand vaar hos Scholemeſteren.

De paa det ſamme Kongelige Barn / icke ſkulde
komme nogit at ſkade vdi hans fræuerelſe/ bleff hand for
aarſagit at tage hannom met ſig vdi Chor/ Naar hand
gick vdi Kircke til Oteſang eller Aſſeſang/ De lod han
nom ſtaa hos de andre Børn / Huileſit der hans Herre
Fader ſick at vide / bleff hand der offuer høpelige forfø
nit

nit / At hans Barn som en anden fattig Pøbling skulde
gaa i Thor at siunge. Skreff saa Churførst Joachim aff
Brandenburg til / at hand vilde forsørge hannom met en
smuck lerd Mand/ hand kunde betros sin Søn. Huilcken
sende saa her ind en sijn lerd Person ved Naffn Wiesten
Conradum, Gød vdi Marken.

Vnder hannom forfremmede hand sig vel / oc siick
hans gode Fundamenter, Saa at hand passelige vel
kunde skriffue/dicte oc forstaa Latinske Tungemaal/ som
ieg oc haffuer seet aff de Latinske Bressue / som hand met
egen Haand haffuer skreffuit aff Næderlandene vdi hans
Elende Her Hans Mpenbo til / som siden bleff Cannick
i Viborge.

Aar 1488. Der hand vaar 7. Aar gammel/ bleff ^{Kong Chri-}
hand samtyctt aff menige Danmarckis Rigis Raad / for ^{stien hylbis}
en Herre oc Konge / effter hans Herre Faders Død oc ^{vdi Danmarck}
Affgang/ Oc loffuede hans Herre Fader for hannom/at
hand menige Rigens Stender/ saa vel de Xandelige som
de Verdslige deris Priuilegier oc Friheder vdi fremtiden
skulde stadfeste oc confirmere, før hans Kongelige Kro-
ning.

Der hand vaar 16. Aar gammel / Bleff hand hyl-
dit til Viborge Landsting/oc andre Landsting.

Vdi Norge bleff hand samtyct/ Aar 1489.

Aar 1499. Tog Konning Hans hannom met sig ^{Kong Chri-}
at Suerig/ Sampt hans Fru Moder/ Da bleff Hertug ^{stien hylbis}
Christiern paa en almindelig Herredag samtyct Treddie ^{vdi Norge.}
Pingsdag/ til Stockholm/ for Suerigis vdualde Konge/
Effter hans Herre Faders Død. Oc der paa er hannom
antuordit vdi Hender / met huis Slækt som der tilhører/
en Fane.

Huor paa er giort it aabit Dreff / som Erkebisp
 Jacob til Vpsal / Henrick til Lindkopbing / Bennolff til
 Skare / Kort til Strengenes / Oluff til Vester Aass / In-
 gemer til Vierge / Magnus til Aaboe / Bisper 2. Svane-
 te Nielsøn / Arffuid Trolle / Niels Klausøn / Knud Es-
 skildøn / Erick Erickøn / Erick Trolle / Niels Bossøn /
 Bent Rønning / Bent Gregerøn / Henrick Bus / Steen
 Thurstøn Riddere. Knud Possen / Peder Kauløn / Jo-
 han Bessen / oc Abraham Christensøn Vebnere / Suerigo
 Rigls Raad forseglet hassue. Huilcke Dreff Herr
 Steen Sture / met hans egit vdgiffne Dreff vdi samme
 Aar fuldbjrd hassuer.

De da vaar Hertug Christiern ved 18. Aar gam-
 mel / Men siden Tid effter Tid / bleff hand sig self Raas-
 dig / icke Scholmesteren / Siet saa leede til Bogen / oc leff-
 uede mere effter hans egen lyst oc Begiering / end han-
 nom burde. Sant oc vel Föld lige sindit som hand / Som
 oc vel findis mange vdi denne tid (dissuer) Huilcke der for-
 førde hannom oc styrkede hannom / vdi huis de befant
 hannom aff Naturen at være tilnegit.

Hand bestaet dennom som Vaet holt vdi Rigs-
 haffns Slaas Port / At de offte hele Natter / oc langt vd
 paa Natterne / hulde hannom Porten aaben faare / vd oc
 ind ad Byen / Huor hand suermede / spøgede / ruttede / tog
 selsamt aff sted / Aff det ene Borger Hus / i det andit /
 De sande heldst der som Vinen smagede best / oc smuckste
 Föld vaare.

Om saadan Dyløb vaar Föld meget vnderlige.

Hans Herre Fader siet det omsier at vide / huilcken
 tog hannom faare en Dag / oc læste hannom it gaat Cas-
 pittel met Ord oc Sugbe / Indtil hand falt paa Knæ / for-
 bad

bad hans Herre Fader oc loffuede saadant aldrig mere at skulle ske. Kong Hans spaade self ilde om hannom/at hand neppelig skulde bliffue God eller Artig.

Der hand nu vaar 20. Aar gammel / til skiels Aar oc laug Alder kommen/ De haffde icke Lyft lenger til Døgen/ (Som mange Førstelige Dørn dissuere nu icke heller haffue vdi Ungdommen / Huilekit dennom siden paa Alderdommen / hønelig fortryder) Da bleff hans Herre Fader betenckt/hannom at lade sig forsøge vdi Krigs handel. De effier hans Herre Fader den tid vaar beladt med Fynde imod de Vendiske Stæder / Saa oc imod Herr Steen Sture / Da bleff Prins Christiern forsent op til Norge med it Antall Krigsfolck/Aar 1502. at skulde styre/oc til rette sette / En Norsk ved naffn Herluff Hyddes fad / Som effier Herr Steen Sturis Tilskyndelse vdi Suerig / med flere aff de Norske vaar beuegit til Afffald oc Oprør imod hans Herre Fader/ Deris forrige Frihed igen at erlange.

De wanseet at Norge vdi Kong Christian den første tid er ind corporeret med Danmark/ til Euig tid vnder en Herre oc Konge/ oc vnder it Val / Som it aabne Instrument, der om giort aff Rigens Raad vdi Norge/ ydermere vduiser. Saa lod da Kong Hans/ for det Afffald skyld/ De fordi at paa samme Rige til at igen vinde/ skulde gipris stor Omkaastning/ Huilekit vaar borte paa Baahus nær : Handle med hans Herre Broder/ Hertug Frederich / At hand vilde staa Lyck oc Fromme med hannom vdi den Norske Krig/ til Tabs oc Gueunst. Men hand vilde icke/vden Kong Hans vilde vnde hannom halffdelen aff Norge oc halff Opbørsele aff Rigit/siden Kong Christen den første deris Fader døde / Holdendis Norge

Kong Chri-
stien bleff
hans Secresar
ders Statthol-
dere vdi Nor-
ge.

for it Arffue Rige. Men Kong Hans fant sig besuerie
at igengiffue nogen Epbørsel/ Heldst effierdi hand siden
hans Herre Faders Død haaffde vdstandit all Tynge oc
Besuering/ det til at forsuare. Huorfor hand/hans egen
Søn/ Hertug Christiern indgaff Norge vdi Regiering/
oc forspørgede hannom met Krigsfolck/ Vaade at hand
kunde være næruerendis hos/ om nogit Oprør stede/ saa
oc at hand maatte til vennis vdi Bestilling/ Regiering/
oc Krigs handel/ Hand faarestod Norge fast vdi 10. Aar
til hand bleff fordrit tilbage/ For hans Herre Faders
Euagheb/ som vijdere skal sigis.

Hans Herre Fader tilskreff serdelis Bisp Carl aff
Hammer/ Der hand sende Sønner til Norge/ At hand
den ynge Herre vilde raadføre/ Oc vdi alle maade imod
hans Vhørige oc Vlydige lade sig være befalit.

Prins Christiern fik Befalning / at holde sig effter
samme Bispis Raad/ Huis Trostcaff hans Herre Fader
noctsom vaar beuist.

Oc effter hand nu vaar kommen til Norge/ oc saas
dant vaar forkynt offuer alt Rigit tilforn/ spøgte strax all
Adelen/ oc Ridderstabit hannom. Dissligeste fornæffnde
Bisp Carl aff egen fri god Villie/ wkdit/ For Ere oc
Tieniste skyld / deris Herre oc tilkommende Konge at til-
biude oc beuise. Hand beholt samme Bisp hos sig en tid
lang / for en Siun skyld / hans Herre Faders Villie oc
effterkomme/ Men brugte spøge hans Raad/ En heller off-
uerantuordede hand det Bress hans Herre Fader Bispen
haaffde tilskreffuit.

Kerluff Ryd-
desad sangis.

Der effter bestyrkede hand sig/ oc om Natte tide off-
uerfalt hand fornæffnde Kerluff Ryddefad/ oc hans Sels-
caff/ icke langt fra Opslo / oc forspørgede hannom oc hans
Anhang.

Anhang. Hannom selff fiek hand fangen/oc der met forløp det Parthi. Fornæffnde Fange bleff antuordt Knud Pederssøn Gylbenstiern/til Thim/ oc nogle andre Hofffindere vdi giemme oc foruaring/met den Beskeed/de vilde de saaledis foruare hannom/som de ick selff vilde være vdi hans sted/hues hand vndkom. Oc der effter besckede hand altingest vdi Laug oc Rette der vdi Rigit/Oc lod mange aff den Norske Adel affliffue/ som haffde faldit til de Suenfke/Huilek it end nu kiender paa Adelen vdi Norge. Huor met hand nogit tilkiende gaff/ aff det Tyranske Sind som vaar vdi hannom/ Oc paalagde sig stort Had oc Effiertale.

Paa denne Reyse vaare hans Hofffinder saa Omhyggelig for samme Fange / At de huer Nat / paa den gantze Reyse sad rund omkring fornæffnde Fange / oc hulde Vact offuer hannom.

Paa Baahus er Herluff Hyddesad pinlige forhøre/ Somt bekiende hand/somt ick/Nogle vdlagde hand/som skulde være delactige / vdi det Oprør / Huilek mand ick end tilforn haffde hafft Mistancke om. Hand selff bleff rettit/oc lagd paa fire Stegler/vden for Slaattit/Nogen Bispens Wuenner angaffue hannom samme tid/at hand skulde være delactig vdi Raad oc gierning/ met fornæffnde Herluff Hyddesad / Huilek it den unge Prinz leetelig trode / Thi hand aff Natur vaar tilbøghelig til all Mysteriancke. Hand lod saa fengsle fornæffnde Bisp Carl som en Metuidere om samme Oprør / En Wislydig Mand/ som altid haffde vist oc søgt hans oc hans Herre Faders/ saa vel som Rigens Beste.

Oc effter at Bispen haffde siddit nogen tid lang/oc hannom halp huercken Graad eller Vndskyldning/ men
saa

Bisp Carl aff
sammet.

saa at hannom tractedis effter Liff/Ære oc Velsard/Da
 sponderstar hand hans Lagen/oc Sengeklæder / oc viclede
 dennom tilsammen det beste hand kunde/ oc bant dem vdi
 Jernrellerne aff Vinduit/ oc gaff sig saa neder. Men
 samme Line oc Snor hand gjorde/ brast sponder / Saa
 hand falt ned til Jorden / oc slog det ene hans Been spon-
 der/Dog krøb hand om Natten saa vlit/at hand er heden
 kommen vdi nogle Buske / der skulde hand sig vdi it hult
 Træ. Men der det bleff Dag/kiendis Linerne/som stige
 omkring Vinduit/at mand strax bleff var/hand vaar borte
 te/Oc kunde de lettelige spore hannom vdi Sneen/huor
 hand vaar heden krøben. Hertugen sette sig paa en Hest/
 Hans Drauanter oc mesten alt Slaagens Gøld fulde
 vd/at lede effter hannom/Toge nogle Hunde med/ om de
 kunde snylte hannom op/som paa en anden Jact/ Tene-
 te vel/hand kunde icke være langt borte.

Omsier fant en Hund hannom / odi it hult Træ/
 huor hand vaar indkrøben/did red Pringen heden/Oc der
 hand krøb vd/bleff hand vard/at hand haffde slagit hans
 Been sponder. Pringen talede hannom haardelig til, sag-
 de/huis hand lod det icke for sin egen ære skyld/skulde hand
 strax sla hannom ihjel. Den anden suarede/Det stod nu
 vdi hans maet/vilde hand vsskydeligen tage hannom aff
 Dage/Oc der met kunde være Baat/da vaar det hannom
 frit for/Men hand skulde self forsuarit for Gud Alme-
 tigste: Gryet oc Fare (som kand paafalde huor Erllig
 Mand) Oc fordi hand saae/saa hart tagis aff sted met de
 andre/det volte oc gjorde/ hand saae sig om at komme vdi
 hans Behold/ Jefe hans Skyld eller Brøde.

Lønsmanden bleff befalit siden at haffue hannem
 vdi bedre Giemme oc Foruaring / som den der met den
 Sluct vedgiæt sine Gierninger. Pring

Prins Christiern haffde Bisp Jens Anderssen aff
 Behense mystendte/ faar hand hos hans Herrefader haff-
 de bract til veje / At fornæffnde Bisp Carl skulde være
 den ynge Herris Raad/ Oc vilde heden regnet/ at baade
 to Bisper vilde forligbe hannom vdi de Suenfke deris
 Hender.

Nogit der effter bleff Bisp Carl hant Siug: Et
 hand ledig ladit/ paa it Kammer/ Huor hand aff Sorg/
 Vedage/ oc det Beenbrud døde. Effter hannom bleff
 Bisp Rogens forordnet oc kaldit til Hammer.

Hertug Christiern bleff siden betenct/ at bruge Er-
 ckebisp Erich Walckendorff aff Trundhiem / for hans
 Raad/ oc Canseler / Fornæffnde Ercebispe vaar vdi stor
 Gunst oc affhold hos Kong Hans/ Bleff serdelis ved hans
 Herre Fader/ befordrit hos Passue Iulium, At hand kom
 til Ercebispe dommit vdi Trundhiem / At hand der kunde
 haffue en Tro Mand/ som kunde haffue Opseende met/
 At de Norske icke bleff hannom Affeldige/ oc Her Steen
 Sture vdi Suerig Anhengige / Huilckit hand oc trolige
 forhindret/ all den stund hand vaar der.

Siden Herluff Hyddefad vaar rettit / forsamlede
 sig de Suenfke anden gang/ Effter Herr Steen Sturis
 Practiceriug / oc droge vdi Norge / At erledige Herluff
 Hyddefad/ wuidendis hand vaar rettit/ oc met hans Ans-
 hang/ at opuccke Almuen/ imod Kong Hans.

Huorsaare Prins Christiern lod samle sit Folk/ oc
 fierckede sig / Baade aff Ribbstæderne/ oc Landit/ oc drog
 dennom imod/ Huor de Suenfke er bleffuit nederlagt/ oc
 Hoffuismand / Knud Carlsson ihjelslagen. Siden for: Knud Carlsson
 fulde hand Sienden/ ind offuer Grensen. Derneft gaff omkom.
 hand sig til/ at belegge Elsberrig/ Som en aff Suerigis

Rigis Raad/ ved naaffn/ Eric Eriksøn haaffde vdi Forlæning/ Huilcken der hand formercke sig icke at kunde smodstaa Hertug Christierns Raad/ Besætte hand Slaattis nogerledis/ huor hand best kunde/ met Hoffuolkmænd/ oc vdi andre maade/ Selff er hand dragit at Suerig: Enten fordi hand vilde bliffue ved huts Dagtingie vaar mee Kong Hans/ oc hand selff haaffde met forseglit/ Eller at samle mere Gold oc Vndsetning.

De effter at Elsborg nogle Uger haaffde været belaget/ Blev hand det mectig/ huor heden forbemelte Hertug Christiern begaff sig/ oc der tog sit Natte leyre. Men den Nat som Hertug Christiern laa paa Elsborg/ Som vaar anden Nat/ effter Opgiffuelsen/ vdi Dagingen oc Morgen stunden/ før Skilte Vacten er affført/ Ankom Herr Aage Johansøn/ Staatholdere vdi Østre Vhland/ vdsent aff Herr Steen Sture/ met it Antall Ryttiere/ at vndsætte Slaattit/ De det saa hemmelige/ før de Danske viste nogit der aff/ huor met hand haaffde ilit Dag oc Nat/ De lod Godfolckit bliffue tilbage.

De det begaff sig samme tid/ at hand haaffde Spændere vde/ at forkundskabe den Danske Hob/ oc huad de dennom saar toge: At hans Ryttiere vaare effter/ at optage en Bonde/ som om Affienet tilforn haaffde giort tilspør vdi Leyren/ De holt oc brete vngesfærlig en fierding Vens fra Leyren/ At der de ere kommen effter samme Bonde/ at gribe hannom/ Da er hand kommen paa en Hest/ oc vnderende at Leyren. Huor hand først gaff Knud Pederssøn til Thim/ Fiendernis Tilkomst tilkiende/ Som tilig om Morgen en vaar opstanden/ huilcken siden gaff det Felt herren tilkiende. De i det samme haaffuer Herr Aage Johansøn anfaldit Leyren/ oc gjorde der stor skade/ Som en
part

part laa paa Sengen / En part vaar neppelig opkomne.
 Omfier finge de Danske en Jane opsæt/ huor til samlede
 sig alle Mand/ Oc siden met Maet slog hannom aff Ley-
 ren / Oc der myste Aage Johanssøn en sine Jane. Den
 Nat laa Otte Kud oc Anders Bilde i Sengen tilhøbe.
 Men der fienden anfale Leyren/ oc vaar kommen i Otte
 Kuds Telt / Sogte Her Anders Bilde Skjult oc Arde-
 liet/ som vaar hannom befallit. Der offuer tildrog sig stor
 wuillie imellom disse gode Mend / thi Otte vilde sige den
 anden haffde forløbit hannom / At Kong Hans omfier
 maatte stille dennom at/ oc fant Anders Bilde quit/ oc som
 en Erlig Mand / at haffue søgt Ardeliet / som hannom
 vaar befallit/ oc den anden vdi lige maade en Erlig Mand/
 som bleff tilstede/ at forsuare Leyren.

Samle Otte
 Kud/ oc An-
 ders Bilde.

Siden drog Prins E. for Løse oc Bresteen/ huilcke for-
 næffnde Eriek Erickssøn haffde besæt/ effter den Leylighed
 met ringe Gold/ Oc der de tilbød/ at opgiffue samme
 Slaat/ om de beholde maatte affdrage/ Vilde hand det
 icke tilstede/ men vilde/ de skulde giffue dennom paa Naade
 oc wnaade. Omfier maatte de giffue dennom/ Oc bleffue
 alleaffliffuede/ Fornæffnde Slaat lod hand affbrende.

Vdi samme Dage forraffede Otte Kud Lænsmand
 paa Bahus/ Olsborg vdi Vigen / it Slaat de Suencke
 haffde inde. Oc det giel saa til/ at hand en Jule Afften/
 der Krigsfolckit vaar Lystige/ aade oc drucke/ haffuer ladie
 beflige Slaatteit/ oc det indtog / Oc vaar hand oc hans
 Gold klæd vdi huide Skiorter / At de kunde fiende huer
 andre. Lænsmanden Niels Kaugen / holt det ene Torn
 lenge/ oc gjorde der Vern aff.

Denne Otte Kud bleff siden bød til Lands Berge/
 Som hand vaar paa reysen/ til den hellige Græff. Eriek

Erickssøn bleff ihiesltagen nogit der effter aff de Suenfke/ lige som den der skulde være god Dansk/er icke bleffuen til stæde/ at forsuare Elsborg/ De halp intet/at Aage Jorhanssøn forbad hans Liff/ oc kaste sig paa hannom/oc laa paa hannom/lenge før hand fick hans Baane Saar.

Der alting vaar nu stille vdi Norge/sick Prinsen tis dender/at de til Bergen skulle være wrolige/ De at alting vdsaa sammesteds til viitspfflighed/huis der met icke bleff tilseet vdi tide. Huor saar hand forsende did iligen offuer Lands (Huilckit er en fast ond Vey met Vierge oc Daele) hans Cankeler/Erkebisp Erick Walckendorp / altin gist at til rætte bringe sammesteds. Der hand kom did/ besant hand større Tale at haffue vancit/ end Sagen vaar vdi sig selff.

Der hand sammesteds haffde værre oc vdhuilic en tid lang/ De alting igen til rætte bract/drog hand tilbage til hans Herre.

Der effter lod sig Hereug Christiern selff forløste at drage til Bergen Aar 1507. Huilckit er den fornemste Rijssted vdi Norge / Huor der driffuis en stor handel aff Rijsmandskaff/Saa at alt huad de vdi Nordlanden skulde haffue til deris Husholding/ Weel/ Walt/ oc Dryck/ hente de der/ De huad Vare de haffue/selgis der igen saa der er it stort Stapel/ Cuntor eller Nederlag/ Begaffuit met atskillige Priuilegier,aff Norske oc Danfke Konger. Hand tager saa nogle saa hans Hoffienere met sig oc forreyser til Bergen/ Huor hand tilbørligen aff Lænsmanden oc Borgerfckbit er vndfangen. De som hand vaar sammesteds/ fick hand Kundskaff/ At der vdi Byen skulde være en offuermæde smuct Hollender Pige/ vel Voren/oc sædelig/ Som vaar berømt for det smuctiste
Guld

Solek der vdi Byen/ ved naffn Diuicke/ hendis Moder hed
 Sibrit/ som vdi forðum tid til Amsterdam vaar en Hu- Kong Chris-
stern kom vdi
 gerste / sad oc solde Eble oc Nodder: Wien nu til Bergen Kundstiff
met Diuicke til
Bergen.
 holt hun Vlsall eller Kruhhus / En Slem / leed gammel
 Quinde. Hand lader saa bestille it Giestebud en Dag/
 paa Raadhust/ huor heden hand lader heden bede/ de for-
 nemste Vorger / oc deris Hustruer. Serdelis led hand
 oc bestille wformeret / at denne Sibrit oc hendis Daats-
 ter bleff beden. Der bleff saa holden Dansk/ Hand tog saa
 fat paa den Pige/ som stod offuen for Diuicke / oc dansie
 met hende / Nogie der effter / At mand icke skulde mercke
 hannom det aff/ tog hand Diuicke op/ at danke met/ vaar
 fra glad/ som Paris/ der hand fick Helenam, Oc jo mere
 oc mere hand saa paa hende/ jo mere hendis Ansietis skab-
 ning Vexst oc Held befalt hannom At hand høyseligh bleff
 betagen met hendis Kierlighed Men den Dansk volte/ at
 hand siden danskst fra disse try Konge Riger/ Danmark/
 Suerig oc Norge.

Om Afftenen huer gic hiem/ oc sneg dennom bort/
 den ene effter den anden / Bleff Diuicke beholden / oc saa
 vilt handlit met Moderen oc hende / At de skulde komme
 paa Slaattit / met nogle flere Piger om Afftenen til
 Dansk. Der formedelst stor Løffte/ Gaffuer oc Tilsagn/
 Bleff de Sagen ens / Saa Hertug Christiern oc hun/
 søgte seilis Seng om Natten.

Oc effter hand haffde værit der nogen tid lang/ skie-
 fede hand sig effter / at drage til Opsto igen / Oc besøel
 Sibrit oc hendis Daatter/ de skulle bliffue der tilbage/
 paa videre Væsteeed/ Hand vilde bestille dennom Vøning
 eit Opsto/ Oc lade dennom rigelige met all Nødsørffte
 forsørge.

Der hand vaar kommen til Opflo / lod hand strax vdi Byen / nederst ved Stranden tuert offuer Slaattit/ opbygge it Steenhus/ Huilket nu ligger øde/oc er nederbrut. Forsende saa bud til Bergen/at Moderen oc Daatteren skulle komme til Opflo at bo. Indgaff saa Sibrit oc Diuicke samme Bøning / Lod dennom met all Nødtørffte forsørge aff Slaattit/ Oc holt hende der offentlig/ som hans Boeliskaff/all den stund hans Herre Fader leffuede/oc hand haffde Norge vdi Regæring/at faarestaa.

Aar 1510. tog Kong Hans til at giøris megit skøtbelig/Skreff saa Sønnen til/hand skulde begiffue sig neder/stedse at bliffue hos hannom/ Dog hand haffde heldst bleffuit der oppe/hos Diuicke/Giorde sig saa rede/at segle vdi Danmark/Oc befoel Sibrit oc Daatteren/at de met det første der effter / skulde begiffue dennom til Røbens haffn. Der hand kom nu vdi Danmark / vaar hand Faderen/oc alle tierkommen/ For hand alting saa vel haffde vdræt vdi Norge/Men fleste viste icke aff/hand saa haffde holden hus met Diuicke. Stillede sig da sinligen an mod Faderen / At huer Mand haffde it gaat Forhaabning om hannom/oc tenckte/hand haffde nu vdrasie / oc skulle bliffue god. Hans Herre Fader haffde for sed / at drage igennem det ene Land/vdi det andit/At høre sager/haffde Drotningen / oc en hob hans Raad met / Tog Sønnen der hos/at hand kunde tiluennis til Røgens Handel/ Beslitting oc Regæring. Sønnen anstillede sig oc seeyede sig saaledis/At hand tilfald/huad hannom for rættist siuntis Huor offuer hans Herre Fader vaar megit Glad. Kong Hans konimer saa til Ribe. Huor hand hos vaar paa den Høytid/ Der Bisop Lauge Orne bleff viis til Bisop offuer Riber Stiet / aff Bisop Jøuer Mund/ Som self holt Messen

Wessen den Dag / oe gjorde Kongen dennom den ære/æ hand vaar Bispens Bieft samme Dag. Der effter drog Kongen paa Veyen at Aalborg/ Oc en Dag paa Reysen/ vaar det høp Flob/ aff Vester Haff/ offuer ic Vandstied / der som Skierne Aae løber vd i Stranden / kaldis Tarum Rier/ Offuer huiltæn Vandstied Kongen endelig skulde. Oc endog Veyen vaar Farlig/ Saa vilde hans Maalt: dog ic andit end drage den Vey. Siet saa nogle Bønder/ som skulle gaa saar hans Hest/ oc vise hannom Veyen igennem Vandit. Oc der hand vaar moxen paa det neste offuerkommen/ saa hand tenckte/ det haffde ingen ydermere Nød/ Fortraadde Hesten sig/ kom vden Veyen gied omkuld / oc Kongen met hannom/ laa der lang tid/ oc bleff vaad / før hand kunde bliffue affskild ved Hesten. Hand kom saa ind til Bromandens / huor hannom bleff giort en Ild faare. der siet hand rene Klæder paa/ Samme tid bleff hans Raade betagen met en Febris, Oc alliguel hand vaar suug / ilede hand dog til Aalborg/ Huore hand haffde forskreffuit Raadit / oc Algens Stender. Sammesteds formerede sig hans Siugdom mere oc mere/ indtil Gud kaldede hannom/ den 20. Februarij, vdi det Aar 1513. Vdi Bispens neruerelse aff Vendsyssel/ Herr Offue Bilsis/ oc flere gode Mends.

1513.

Der Kong
Saa til
Aalborg

Der effter tilskreff Hertug Christiern Passuen/ Kongen aff Skotland / Engeland/ Polen/ Churførsterne aff Brandenburg/ Saxon/ hans Herre Faders dødelige Affsald/ som vaanligt er/ vnder høye Potentater/ begærendis Wenscaff oc god Billie. Oc hos nogle dennom vaar hand begærendis/ At de hans Begængelse vilde lade holde den Dag Begraffuelsen stod. Hans Søn ilede flux met hans Begraffuelse/ Fordi hand besærgede sig ny Oprør

oc Krig. Førde saa hans Herre Faders Liig der fra / Oc lod hannom begraffue hederlig til Øthense vdi Graabrødre. Hans Fru Moder/ Dronning Kirstine/ elskede Øthense Wy / for hendis salige Herris Leuerstedt skyld / Oc ferdte hun haaffde hendis Liffgedindt Nesbyhoffuit strax hos. Hendis Naade forlod strax Hoffue/ Begraffuelsen vaar skeed/ oc holt Hus paa Nesbyhoffuit/ Indtil hendis Naade siick ferdig bygd Elare Kloster vdi Øthense/ Huor hendis Naade/ aff Christelig Andact/ holt Hus/ hendis Liffs tid. Lod sig end for synderlig Religions skyld/ begraffue vdi en Franciscaner Munkes Kappe/ At hun kunde bliffue deelactig vdi deris offuerflødige gode Gjerninger/ som deris Tro vaar vdi de Dage.

Nogit før Kong Hans døde / vdi det Aar 1512. vaar de Suenffis Guldmechtige her inde vdi Rigit / til Malmø/ paa S. Georgij Dag. Da bleff Fred oc Anstand giort imellom Danmark/ Suerig oc Norge. Vdi saa maade/ at det skulle staa Rigerne vdi Stilstand imellom/ til S. Hans Dag / Aar 1513. Da skulle atter komme tilhøbe vdi Kiøbenhaffn / 8. aff huer disse Rigers Raad/ 24. tilfammen. Oc tilbant de Suenffe dennom/ til den tid at giøre en endelig ende oc Forening met Kong Hans. for dennom oc de andre Suerigis Rigis Raad/ paa deris ære oc Christelig Tro. Beplietendis dennom saaledis/ At de enten skulde tage Kong Hans/ eller hans Søn/ Hertug Christiern/ paa hans vegne / som tilforn vaar vald til Suerigis Konge/ Eller huius de om ingen disse tu Vilkaar kunde forenis / da skulle de forligis om en Erlig viss benøffnd Summa Pending/ Aarligen aff Suerig/ for en Tribut at vdgiffue oc betale / som vaar 12. Tusind Mark Holmiske/ Oc paa samme Herredag/ om andre
ærinde

ærinde disse Riger anspændis/ skulle fornæffnde 24. tilbe-
troede/ til ende beslutte.

Samme Aar/ 1513. vaar Kong Jacob den 4. vdi
Skotland/ opuaet aff Kong Ludvig den 12. gibbofo, det er
den Krogryggede vdi Frankerige/ at skulle indfalde i En-
geland/ Imeden de Engellske haffde deris Mact imod de
Frankoser/ Huilket hand oc gjorde/ Oc fant Aarsage sin
Aet at besmycke. Hand lod saa handle hos Hering Chris-
stiern om Hielp oc Bistand, Effter den kierlige Vebindels-
se / Blodforuantsnis oc Forbund/ dennom imellom vaar/
Thi Kongen aff Skotland/ oc Kong Christiern vaare
Eykende Værn.

Her Christiern skreff tilbage/ At det vaar hannom
wkient/ den Misforstand vaar kommen dennom imellom
Haffde heller seet den paa andre Liden vaar indfalden/
hand viste icke nu saa snart at sende hannom nogen hielp/
Icke viste hand heller / huorledis hand endnu stod met de
Vendiske Stæder/ oc Sueniske/ hans Herre Fader haffde
hafft Orloff met/ All Regæringen laa nu her vdi Nigit/
indtil hand bleff kronit/ huilket seede met det første/ Hans
Maett: skulde dog intet niile paa hans goduillie/ eller paa
Nigens Raad/ At de jo vaare hannom tilgenegit.

Hand haffde ladit paabiude her vdi Nigit/ At de
Skotter skulde skee Tilsporing/ Begærde der hos/ at huis
Tuist Kongen aff Skotland haffde met de Vendiske stæ-
der/ maatte opstande/ til S. Hans Dag/ Da haffde hand
for skreffuit en Herredag/ did skulle de Vendiske Stæders
Suldmættige møde / Hand vilde legge sig vdi/ dennom at
forlige. Disse ærinde/ oc denne Beskeed verffuit oc siel
Nogens Vilde/ en Daniske Herremand/ som Lente vdi
Kongens Gaard aff Skotland.

Danmarkis
oc Norgis
Raad paa den
140.

Jornæffnde Aar 1513. paa S. Mariz Magdalenz
Dag/ vaar forsamlet til Kjøbenhaffn/ Danmarkis oc
Norgis Rigs Raad/ Som vaare disse efterføreffne/ Er-
kebisp Byrge aff Lund/ Suerigis Rigs Første oc Paff-
uelig sædis Legat/ Lauge Brne vdi Koffild/ Niels Seng-
ge til Børlum/ Niels Klaufføn aff Aarhus/ Jffuer Mund-
aff Ribe/ Jens Andersson aff Vibense/ Anders Mus aff
Opflo/ Anders aff Bergen/ Erick Raas aff Viborg/
Magnus aff Hammer/ Bisper. Henrick Abbid vdi Soer/
Christen Prouist vdi Bergen/ Eskild Prior vdi Antuors-
skow/ Antonius Prouist vdi Børlum/ Steen Bilde/ Niels
Ericksson/ Predbigrn Podebusse/ Tønne Pasbjerg/ Henrick
Krummedige/ Mogens Gbe/ Tyge Krabbe/ Tønne Niels-
son/ Albrit Jepsøn/ Riddere/ Jens Holgersson/ Hans
Bilde/ Jacob Andersson/ Henrick Agesson/ Jørgen
Marquin/ Knud Knudsson/ Joachim Lycke/ Peder Lycke/
Aage Andersson/ oc Matz Andersson.

Sammeledis vaar der tilstede til Ords oc Sam-
tale aff Suerig/ Bisp Matz aff Strengenes/ Her Otte
vdi Vester Aas Bisper/ Erick Trolle/ Her Lure Jenson
Her Peder Tursson/ Her Christen Benissen/ Her Hol-
ger Carlsson Riddere/ Johan Arundsson/ oc Bent Abigrns-
son/ Suerigis Rigs Fuldmæctige. Da vaar talit vnder
denom vdi Venlighed om Hertug Christierns Val/ eff-
ter den kierlige Bebindelse/ disse try Riger imellom vaar/
giore vdi Dronning Margretis tid/ Oc siden haffde værte
forfuld/ indtil den Wuillie opkom vdi Kong Hansis tid/
Eller oc at huis som loffuit vaar sidst vdi Kong Hansis
tid/ Om Hertug Christiern at antage/ Eller en Tribut
Aarligen at vdgiffue/ maatte fuldkommis. Oc vaare de
Suenffe/ ved Danmarkis Rigs Raads venlige Skriff-
uelse

uelse forbrede til dette Mode / strax effter Kong Hansis Død. Men de Suenſke vilde paa denne gang intet ſamtycke om Hertug Chriſtiern / ſagde ſig heller ingen Guldmaect der til at haaffue. Saa haaffuer dog de Danſke oc Norſke ſamtyct oc ſuldbyrdit Prins Chriſtiern / for deris ^{Kong Chriſtiern ſamtyctes for Konge vdi Danmark oc Norge.} Anſcendis diſſe tuende Rigers høre Nødigerſte / ſom icke lenger kunde ſtan- de vden Konge. De bleff conciperit aff dennom nogle Artickle / begge Rigers Priuilegier oc Friheder anrprens dis / ſom hand dennom før ſkulde ſuerge / forſkriffue oc forſegle / ſom ſamme hans Recels indholder / ſom tilſtede fins dis / oc vaar forlangt her at indføre. Der vdi findis den Artickel / At hand haaffuer giſſuit Adelen Hals / Haand oc Alle 40. March Sager met deris egne Tienere: Men hand holt det ſaa meget / ſom mere hand loffuede.

Vdi ſamme Recels er indført / At om de Suenſke fremdelis vilde hannom ſamtycke / ſkulde hand foruiſſe dennom om deris Priuilegier oc Friheder at holde.

Item findis oc en Artickel i ſamme Recels oc Haands feſtning / At om hand icke holt dennom huis vdi fornæffn- de Recels er indført / Da ſkulde de intet haaffue forbrut / om de icke heller holt hannom den Sed oc Mandſcaff de hannom ſuerendis vorder / Met videre ſom den Recels ind- holder.

De Suenſke Sendebud vilde til intet Val traade ^{De Suenſke ville icke ſamtycke Kong Chriſtiern.} met de Danſke oc Norſke / ſom forſkreffuit ſtaar / Men ſogte Opſkub oc Forhaling / begærendis det fremdelis maat- te bliſſue tagit Rigerne vdi Dage imellom / Giſſuendis tilkiende / At de ſelff vaare vnder dennom indbiurdis wens oc icke Samdragne / forhaabendis / De dog met tiden ſkul-
E ij le bliſſue

le bliffue Eens. De da vaar Her Steen Sture den hysgre/ effter Her Suantis Død/ vduald til Suerigis Rgis Forstandere/ Huor vdaß vaar vel at bemercke oc besinde/ huor de Suenfke deris Mening vaare. De lod dennom oc forliude / At en Part aff de Suenfke den Vduellife de haßde giort Prins Christiern/ paa tredie Pingedag 1499. ick holte for Lowlig/ For de skulle værre god der til/ oc ick vaar sfeed aff menige Suerigis Rgis Stender/ Bønder oc Rippsteds Mænd/ vden aff Raadit.

To Electer
aff de Sturer.

De skal mand her vide/ at vdi Suerig findis tuende Electer aff de Sturer : Det ene Elect. fører tre Sæblomer Blade vdi it Gult Sæld / Aff det Elect vaar Her Steen Sture den Eldre / Aff hans Søster Virgitte er Kong Høste kommen. Det andet Elect aff de Sturer/ fører it fordele Skiold halff Gult / halff Blaåt : Aff dennom vaar Suante Nielssen/ oc hans Søn/ Unge Steen Sture.

Samme tid til Rippenhaffn/ erlangede de Suenfke en Anstand/ oc giordis der den ene effter den anden/ om de anderledis diff midler tid vilde betencke dennom/ dog ickun paa søye oc kort Tid til lige.

Saaledis er da hedenstandit vdi nogle Aar/ Enten fordi de haßde ingen god Formoding om Kong Christens Regimente/ Eller fordi de ick vilde være it fremmit Herskaff vndergiffuen.

Fordrag met
Kong Chris-
tiern oc de
Vendiske
Stæder.

Paa samme Herredag vaare de Lybskis Fuldmechtige tilstæde. Oc bleff Hertug Christiern den vdualde Konging/ oc dennom da giort en cuig Fred imellom/ saaledis liudendis 12. De fast vdi samme Mening/ sem til Segeberg/ 1506. Til Nyborg 1507. oc til Malms 1512. tilforn vaar giort / Indholdendis/ de Lybske skulle være den vdualde

ualde Kong Christiern Behjelpelig / at indtage Suerig/
 Eller at de Sueniske skulle Arligen betale Kongen 12. tus
 sind Mark Holmske / til en Vederkiendelse. De Lybske
 skulle ingen aff Kongens Wuenner hant hæffue eller op
 holde vdi huiis Krig/ som kunde hende imellom Rigerne el
 ler Stæderne. Alle Haffner vdi Norge skulde være fri/ oc
 det Cuntor til Bergen. De Vesteriske eller Hollender
 maa frit wforment besøge Norge/ vdi huiis wenighed som
 de Lybske oc de Hamborger imellem er. Huiis nogen wes
 nighed Rigit oc de Lybske imellom kunde sig begiffue/ Da
 skal 4. tilforordnede/ dennom atskille. De Lybske skulde der
 imod bliffue ved deris Priuilegier oc Friheder/ Seylan/ oc
 met ingen wseduanlig Told besuæris.

For denne sidste Artickels skyld/ kom stor Missfor
 stand vnder Kongen oc Stæderne / Thi Stæderne vilde
 vdiinde / At dennom endeligen vaar effterlat at segle paa
 Suerig. Hans Maatt: der imod vilde forstaa den Ar
 tickel saaledis/ At naar der vaar Fred imellom Danmark
 oc Suerig/ eller Anstand/ da maatte de løbe der paa. Men
 naar der vaar Wfred/ maatte de icke. De er derfor gaat/
 At naar nogen Fordrag skeer imellom Herrer / Førster/
 Stæder/ At de da sætis met wttryckelige Ord/ At der om
 icke vdi fremtiden begiffuer sig Missforstand/ som wi offte
 vdi Exempler oc Historier læst/ seet oc befundit haffuer.
 Denne Recels bleff forseglet paa begge Sider/ aff Kon
 gen/ Rigers Raad oc de Lybske.

Effter hans Herre Faders Død / tilfale hannom
 halffdelen vdaff de Førstedomme Slesuig/ Holsten/ Stora
 marn/ Hand sig paa sin Part Glensborg/ Sønderborg/
 Aabenraa/ Segeberg/ Rendersborg/ Hasseldorp/ Hana
 now/ oc Fæmeren/ huiisken part hans Herre Fader tilforn
 aatte.

Kong Chris-
tians byldis
vdi Skotles
dommet.

Til Glensborg 1513. paa S. Lucæ Euangelistæ Dag/ stadfestede hand oc Hertug Frederich de Holster deris Priuilegier, Friheder/ Seduaner / lige som de vdi det Bress vaare indførde / Huor effter de byldede oc soore hannom/ som deris arffue Herre: Dog vaar der om samme Priuilegier tilforne stor Disputag/ At det skulde naffniggis/ Saa at mand viste/ huad confirmeris skulde.

Men vdi den Stadfestelse/ som Kong Frederich den første/ Anno 1524. til Kiil/ Fredagen post ascensionis, haffuer vdgiffuit/ Der findis de fornemste aff de Holsters Priuilegier inddragne.

Kong Jacob
den 4. vdi
Skotland.

Nogit der effter vdi Aprili Maanit 1514. fik hand Skriffuelse fra det Skotske Raad/ ved en Herre/ mand hed Andreas, Om den vlyskelig Strid/ Kong Jacob den 4. vdi Skotland vaar falden vdi / imod de Engelske/ Huilket gjorde hannom fast ent/ Thi hand myste der en tro Ven.

Kong Luduig aff Franckerige sende her ind/ den Herre Dela Bastia, det samme at forkynde/ begærendis Hertug Christiern ielt vilde vndfalde den unge Herre/ hans Forsuante/ som vaar icun 2. Aar gammel/ Eller lade det Rige falde vdi Gremmede Hender. Hand skreff tilbage/ til Kong Luduig/ oc til de Skotter/ oc tilbød at opsætte hos de Skotter/ huis hand oc hans Riger formaatte/ naar hans Kongelig Kroning vaar offuerstanden. Hans egen Sendebud skulle komme til Skotland med det første/ At beslaa/ om Rigenes Velsærd/ De vilde som tro Vriend/ vide Rigenes beste. Kong luduig lod hand tacke/ for hand vaar de Skotter tilnægit/ Begærendis hand fremdelis vilde fremturendis bliffue vdi den gode affection imod samme Rige/ Effter deris Konge haffde sat Liffuit til/ for
deris

deris Forbund skold / Hans egen Sendebud skulde ydermere lade de Skotter vide/ huad Hielp de her aff Rigit skulde dennom foruente.

Vdi lige maade skreff hand Hertugen aff Albania til/ som da vaar vdi Franckerige / At hand vilde tage sig den ynge Herris Protection oc Vergemaal an / Effter hand vaar nest Foruant. Oc skreff Kong Luduig til/ at hand samme Hertug vilde forloffue aff sin Dieniste/ at besfickte altingist til rætte vdi Skotland.

Hertugen aff
Albania.

Der effter bleff forskreffuit en Herredag til Rixbens haffn/paa hellig Trefaaldigheds Spndag/ som vaar den 29. Mañ, Aar 1514. om hans Kongelig Kroning / huor Raadit vaar indbiurdis wens om Kroningen/ Fordi at hand baade met Psactighed/ saa oc met Tyransk Handel vdi Norge / oc siden effter tiden gaff tilkiende/ huad vdi hannom vaar. Dog fordi hand vaar hylbit tilforn/ oc mand haffde Forhaabning/ hand skulde forbedre sig/ hand oc allerede haffde alle Slaat oc Læn til sin Haand: Blesse ue de endelig Cens om hans Kroning/ at lade fremgange.

Den tid hand vaar 32. Aar gammel/ Da soer hand atter for høye Alter/ paa det hellige Euangelium/ at hand skulde holde dennom ved Low oc Ræt / Oc ved de Priuilegier oc Friheder / som hand dennom tilforn haffde forskreffuit / Effter som det Vanligt er vdi alle Kongelige Kroninger ic. Oc bleff hand høytidligen kronit aff Ercke bisp Byrge/ met de Ceremonier der til hører/ samme dag/ som vaar paa hellig Trefaaldigheds Spndag.

Kong Chris
tiern Kronis
til Konge vdi
Danmark.

Churførst Joachim aff Brandenburg / Churførsterne aff Saxon / hans Suogre oc Moders Brødre/ ved deris Sendebud lod besøge samme Høytid. Vdi lige maade / vaar de Vendijske Stæders Sendebud tilstæde/

met

met Foræring/oc Indfæstning de gjorde hannom. Hand
bleff met dem om alle Yrringe forliat. Sammeledis vaare
deris Priuilegier in original tilstæde / huildt aff hannom
oc Naadit effuerseet/ bleffue confirmerede.

Vor Frue
Spir i Z. 13.
her haffn byg
gis.

Vdi dette Aar 1514 paa S. Matthæi Aften/som
da salt paa Aske Onsdag / begyntis først at huggis paa
Spiren til vor Frue Kircke vdi Rippenhaffn : M. Knud
Walcendorff Degen/vaar Kircke Verie oc forfordrede/
oc tilfæe/ At somme Arbejd giæ for sig/ Da vaar Perpen
diculum eller æquilbrium der Spiret er samlet effter/saa
langt/at det laa langs fra Degnegaarden / oc til den Næst
ved Echelen / som da boede en Vaastede Vagger. Den
samme Mæster som hug Spiren/hand vaar Helt/ Han
nom oc hans Mæster Euend kom nogen Trette imellom/
Mæster Euenden/ meente sig at være saa god som Mæstes
ren: Da paa det Pass Spiren vaar forfærdiget/ til Knap
pen skulde paa sættis / Da besøel Mæsteren en Vlecke at
vdleggis oc fast giøris / Paa huilden hand giæ vd til ens
den/oc hug der en Øre vdi/ Besøel saa Mæster Euenden
effterdi hand lod sig være saa god som hand/at hand skul
de gaa vd / oc tage hannom samme Øre tilbage / oc i det
som den anden giæ vd/ oc vilde icke være ringere end hans
Mæster/Salt hand ned/oc slog ihjel.

Rippstæderne
vdi Sieland
bekommer it
Priuilegium.

Samme Aar 1514. vor Frue Aften/til Rippens
haffn/Gaff Kong Christiern Rippenhaffns Bn/oc Ripp
stæderne her vdi Sieland/it hans aabne Bress oc Priuile
gie, liudendis / At ingen Volendisse Rippmend/maatte
drage her ind vdi Landit/ at kipbe Øene/ Ey heller Vor
gerne at tage fremmede Penge/oc kipbe Øene/fremmede
til beste / Huor det sands/skulde samme Øene aresteris oc
tilhøre halfft Rippstæden / oc halfft Kronen. Vdi lige
maade

maade forbød hand Løbbekremmere oc Landkiøb/ vnder samme Straff/halffte til Kronen/halffte til neste Rigsstet.

Item hand forbød oc/at ingen Tydske eller Vdlandske maatte besøge wlowlige Giskelepre / Som er Laaland/ Falster/Møen/ Steffns herrit/huor paa Tydske heller ingen Priuilegier haffue. Vdi lige maade gaff hand dens nom fri for Told/som de haffue været aff arilds Tid/vnder tagendis om Høst Markit.

Hand forreyste vdi lige maade til Opflo vdi for næffnde Aar 1514. Oc der lod hand sig aff de Norske krone/effter at hand vdi hans Herre Faders tid vaar hylt dit aff dennom.

Kong C. Kros
nis vdi Norge

Den 4. Augusti sende hand der fra at Skotland Sendebud/ Oc lod dennom vide / huad Hielp hand vilde giøre dennom. Men den Sag imellom de Skotter oc Engelske/vden Fremmit Forarbejdning/kom strax til rætte/oc en god Fred oc Forligelse.

Dette Aar døde vdi Lante Holsten / Frue Anne aff Brandenburg/ Hertug Frederichs aff Holsten Forstinde/ Kong Christiani III. Moder.

Anna/ Keetug
Frederichs
Gemahl dør.

Den Skotske Drotning gifte sig igien for Aarit stede/ oc tog en Skotske Herre/ hed Archibaldus Douglas. Hertugen aff Albania kom aff Franderige igien/ huor hand haffde været vdi nogle Aar/saar nogen wgunst oc wleplighed/hand vaar kofte vdi/men Kong Jacob leffuede. Hand bleff nu Rogens Forstandere/oc stede sit Arffues gods igien / Hand vaar den døde Kongis neste Fornant.

Archibaldus
Douglas.

Det Breff som Kong Christiern tilskreff Kong Ludvig der om/er saa lindendis.

Stormectigste oc Christelige Konge / Vi komme vdi Forfaring/huorledis at effter hpplofflig Thukommelse/

se/salig Kong Jacobs Død til Skotland/vor kiere Faders
 Syfter Søn / oc besorne gode Vens Død oc Affgang/
 Haffuer hans effterladende Hustru / anden gang giffe
 sig / Huor aff begiffuer sig stor Tuist oc Venighed /
 imellom Kigens Raad/oc andre Kigens indbyggere/Jefe
 vden Kigens / oc den vnge indspødde Kongis store Skade.
 Huorfaare Christelige Konge/Wi haffue Eders Maatt :
 hønelig ombedit at i ville som en besorne Broder oc Ven/
 komme det gantste Skotske Rige oc vnge indspødde Konge
 til hielp oc Vndsetning/oc forskaffe at høpbaarne Første/
 Hertugen aff Albania maatte met det første forsendis ind
 vdi Skotland / der samme tumult, Bulder oc Oprør at
 stille / oc Rigit at skaffe vdi Fred. Der som det icke kand
 skee/ Foraarfagis wi baade aff Blods foruant / saa oc for
 huis Forbund off imellom er/at finde raad der til/huorles
 dis wi vdi beste maade kand komme den vnge Herre til
 Hielp aff vor Formue/ Oc forhielp Rigit aff den offuer
 hengendis Fare : Oc ville her met haffue Eders Maatt :
 Gud Almectigste befallit/Aff Riebenhaffns Slaat 1514.

Vdi Suerig tildrog sig samme Aar / At Erkebisp
 Jacob aff Upsal / for hans Alderdom oc Skæpeligheds
 skyld/handlede met Her Steen/oc flere aff Kigens Raad
 vdi Suerig/at maatte opdrage Erkebispdommit til Gu
 staff Trolle/ Her Erick Trollis Søn/ Met en liden For
 behold oc Pens/for sig Aarligen. Hand trode vist at sam
 me Gustaff Trolle skulle bliffue Her Steen/ oc Rigit en
 tro Mand / Huorudinden Her Steen gierne samtyckte/
 fordi de vaare nær Slect / Thi Her Steens Moder oc
 Her Erick Trollis Moder / de vaare sød aff tu fuld Syn
 skende. Her Steen streff til Rom for Gustaff Trolle oc
 comuenderit hannom Passuelig Hellighed / At hand
 maatte

Gustaff Trolle
 le fordris til
 Upsal Stiff.

maatte confirmeris. Den tid vaar Gustaff Trollé self til Rom. Upsal Capittel sende did Mester Johan Erickson/ oc Mester Henrick Sledram, saadant Val at forkyns de/ oc hans Sag at fordre/ hand kom en consecrerit Disp om Marit der effter tilbage 1515.

Effter hans Kongelig Kroning haffde Kong E. høye Tæncker: Hand bleff til sinds/ at anslaa hans Sag saaledis / hand kunde bliffue alle hans Giender oc ruens ner mectig/ oc naa hans faaretagne Ende.

De Suencke vaare hans Herre Fader offentlig fralsalben/ huor offte de haffde værre vnderuungit. Paa de Wendiske Stæder forlod hand sig icke heller meget / De endog de Lybske/ Wendiske Stæder oc Hamborg/ vdi forleden Aar tilforn/ haffde ladit dennom forsone oc forlige met hans Herre Fader/ oc siden met hannom/ Saa trode hand dennom dog icke til fulde.

Rigens Raad for flere Venner/ oc Venskaffs skyld at erlange / hannom oc at fast giøre / oc affuende fra det Wgudelige Leffnit / hand vaar vdi / Saaregaffue oc tilraadde hannom/ At hand skulde besuogre sig met det meectige Hus aff Burgundien/ Oc bede om en aff Kong Philippi aff Spaniens Døttre. Tilforn stod hand vdi Forbund oc Venskaff met Franckerige / Engeland/ oc Skotland. Hans Syster Elizabeth haffde Margreffe Joachim aff Brandenburg: Saa vaar oc Hertug Hans/ Frederich Churførste / oc hans Broder Johan / hans Moders brødre: Gick nu dette Gifftermaal for sig/ da haffde hand til met Keysser Maximilianum oc Kong Carl/ Infant aff Spanien paa sin side/ saa ingen Potentat skulde hannom fast kunde rygge. Huorfaare hand bleff betenckt gierne at vilde efftersølge huis Rigens Raad vdi de maade raadde.

Kong C. skulle
haffue en
franzoske
Gefickten.

Dog vaar vdi hans Herre Faders tid begynte en Gifftermåls Handel/imellom hannom oc Magdalenam Hertuginde aff Volonien / Drotning Anne/ Kong Luduigs vdi Franckerige hendis Elect. eller Syster Daatter/ Huilket bleff handlit ved Hertugen aff Albania som haffde den anden Syster/oc en Kong Hansis Secreterer, Oc vaar den Handel paa neste fuldreffuen/ Huor om ieg haffuer seet oc læst Drotning Anna aff Franckerigis/ Hertuginde vdi Britanien/hendis Breffue met egen Haand Kong Hans tilskreffne / Huor vdi hun skriffuer/ Hun oc hendis Herre saae gierne samme Gifftermaal/Wen vide icke/huorfaare den Tale er sluppit.

Denne sidste Gifftermåls Handel / bleff saa tilberet Hertzog Hans Fredrich Churførste aff Sagen / At skulle hemmelig forslaa/forfordre oc til vepe bringe.

Der effter forsendis Bisp Godske van Anfeld aff Slesuig/ Her Mogens Gøe Danmarks Rigs Hoffmester/oc Her Albrecht Jepsøn/ til Keyser Maximilianum til Linds. Huor de først ickun faaregaff deris Verff offentlig vdi gemeine Form/lige som de skulde ickun hilse Keyseren/ Forkynde hans Herre Faders Død/oc ombede hans Keyserlig Maist: At vilde oc bliffue varafftig vdi det gode Venstæff/ imod dette Rige / som hand oc hans Forsædre haffde haffte met Danstæ Konger/met Erbskinding igien paa vor side. Men deris rette Breff/vaar om Gifftermåls handel: Huilcke ærinde de hemmelig androg.

Kong C. skrev
er til Drotning
Elisabetham
Kong Philippi
Daatter.

Der fra er samme Sendebud forsend til Bryssel/ til Hertzog Carl hendis Broder/oc Fru Margarete Keyserens Syster/Hertuginde aff Saphoi/ Huor siden samme Gifftermaal er fuldkommit. Oc bleff Frøicken Elisabetha den middelste Kong Philippi Daatter/ Her Mogens Gøe troloffue

eroloffuit paa Kong Christierns vegne/ De vjilde Wispen
aff Eron dennom sammen.

Den Brudstat som met hende vdgaffs vaar 300000.
Gylden paa try Terminer at erleggis. De bleff der imod
Frøickenen forspørgit met Liffgedinge her vdi Rigit / som
vaar Synderborg oc Nørborg. Der met toge de Danske
Sendebud en venlig Affsteed. Strax der effter menle
Junio bleff Bisp Erick Valckendorff aff Trundhiem /
Her Henrick Gøe/ Niels Henrickssøn oc Her Hans Bil
de afffærdigite / met en Skibs Flaade at Nøderlandene/
for næffnde Frøicken at hiem hente. Da haffde Hertug
Carl vel hørt/ huorledis Kong Christen til diss haffde hol/
dit it Boelskaff/ ved Naffn Diuicke/ De formanede hand
samme Erkebisp paa hans Embedis vegne at forskaffe/ at
Kongen aldelis skulde stille sig ved samme Boelskaff/
Huiletit hos Kongen at forhandle / oc saaregissue / sam
me Erkebiscop vedtog/ Meenendis oc saa det vel ske skulle/
De derfaars dette Giffstermaal aff Rogens Raad spøgt at
være.

For næffnde Erkebiscop saarbracte Kongen Hert
tug Carls Begæring. Men fortiente derfaars ingen Tact
hos Sibrit/ som fremdelis skal røris.

De seylede saa met hende fran Sælland/ oc lidde
stor Storm paa Veyen / At der de komme vnder Skaff
ue Reeff/ vnder Vendsyssel/ Vaar hun til Sinds/ at vilde
lade sætte sig vdi Land/ Thi hun vaar fast Kræuet aff
Egen. Men bleff offuertald at haffde nu ic kun staet til
Riibenhaffn / Det vaar oc saa inden Lands/ de nu haffde
at seyle / En heller haffde været gaat/ hun der skulde kom
mit vdi Land / Thi hun der fast ingen Lejlighed haffde
funden for sig/ Men Dagen for S. Laurentij 5 15. satte

Glaaden/ som hende fremførde/ vden for Huidder. Huors
faare Kongen bleff glad/ met gantſke Hoffuit/ oc met Fru-
er oc Jomfruer/ met deris forghlte Karme ſynckit/ oc paa
det ſtatteligſte ſtafferit/ ſtrar droge vd at tage imod hende.

Hende fulde her ind / den Herre aff Euffwig Dos-
minus Sucot Doctor, den Herre aff Mucron, oc den
Herre aff Bulore. Biſp Lauge Vrne holt Kongens ord/
oc ynſkit hende Lynck til hendis Tilkomſt. Hans Oras oc
Tale til Drotningen vaar ſaaledis vdsæt aff Latine paa
Danſke.

Biſp Lauge
Venis Oratio-
nen oc Tale.

Vi haſſuer met ſtor Attraa foruent denne din Lynck
ſalig Tilkommelsis Dag/ AllerEdelſte oc Ondeligſte off-
uer alle dennom i Verden leffue Fjærſtinde Eliſabeth/ Ja
denne Dag ſom aldrig haſſuer nogen værit Danmark
Glædeligere oc Lynckſaligere/ paa huilcken denne Regn ſom
nu falder/ betynder off ved din Tilkommelse alle Tingiſtis
paa Jorden Offuerſtedighed/ Oc de 7. den hellig Aands
Gaſſuers/ Kunde oc Rigelige Vdaydelse. Du ſom eſt en
Fjærſtinde til Hispanien/ Arragonien/ Brabant oc Flan-
dern/ Ershertuginde til Öſterige / begaſſuit met wtallige
Lyder til Legome oc Stiel / Huis ypperlig oc fornemine
Herkomſt, om ieg vil opregne/ Ved wi dine Forældre at
haſſue værit den Stormectigſte / Ypperligſte oc Raſſen-
kundigſte Philipppus, oc Hønbaarne Ioanna huilcke vdi yps-
perlige Herreſtamine/ ick haſſuer haſſe deris ligæ vdi den
gantſke Verden / Huilcke haſſuer værit met ſaa mang-
ſaaldige oc ſtore Gaſſuer zirit oc begaſſuit / At Gud ick
kunde begaſſue nogens Vaitt: yderligere/ end de haſſue
værit / Oc min Tale ſkulde vorde formegit lang/ om ieg
vilde opregne dine Hønbaarne Forfædris/ den Stormec-
tige Romerſke Keypers Maximiliani, oc dine Forældris
Iſabelæ

Isabelæ til Hispanien oc Arragonien deris Stamme oc Herkomsts Linie / Men ieg lader det fare / oc andre deris ypperlige Gierninger / Krigsbrug oc Syner / Alleniste vil ieg formelde huis gode den Catholiske Kircke ved dennom er vederfarit / som er / huorledis det Rige Granat som paa det neste ved 7. Hundrit Aar vaar den Christelige Religion fræfalden / Er ved disse dine Hønlofflige Forfædre oc Møderne Slect kommen tilbage igen / Oc fra den gruelig Blodtørstige Christendoms Siende Tyrcken / vundit oc igenkaldit. Men huad giøris behoff saadant at fortelle / Effterdi der er ingen saa Groff oc Wtacknemmelig / at de jo ved saadan dine Forældris Loff met allerstørst Ros / at prise oc ære. Huilcken som icke haffuer sin lige / vdi Edelbyrd oc Mandelig Daad / i den gantiske Verden. Men dette ville wi lade / for denne Regn oc Ruguær bestaa / oc komme til vor Tale igen.

Dig aller Edelste Førstinde / kommen nu imod vor Allernaadigste Herre oc Konge / Hønbaarne, Stormectige oc veldigste Herre oc Konge / Her Christiern / Danmarks, Suerigis, Norgis, Wendis oc Gottis Konning / Hertug vdi Holsten / Stormarn oc Dytmeriken / At ville i Hærens Rassin met Hiertens Inst oc Begæring / anname dig til sin kiære Brud oc Drotning / den hand i hendis frauuxrelse haffuer saa inderlige oc hiertelig elskit / som nogen Brudgom kunde nogen tid elske sin Brud inderligst / Oc nu aff din Tilkomst oc Næruxrelse / sig saa hiertelig fryd oc glæder / At hand begærer at haffue dig deelactige vdi alle sine gantiske Rigers Herlighed / huilcken de Kongelige Dyen som Wdele Stene glimmendis / beskue dit deylige huide Ansiet. Thi at dit deylige oc yndelige Ansiet / giffuer tilkiende / at der er vdi dig it got Hierte /

Hierte/oc alle Lemmers tilbønlige Etick/om hullede alle
 Danſke her forſamlede enhellig Stemme er / at der ſand
 intet ont bo vdi ſaadant ic beyligt ſtæd/ oc Fremhed ſom
 kommer aff ic beyligt Legeme/ den er megit vndelig. Thi
 Solck (ſom mand ſiger) lider heldſt en ſmuck Gjærte/ For
 modendis om den induertis Fremhed/ for den vduortis
 Eticklighed ſkyld/ Efferdi Sindit meenlige teer ſig eff
 ter Legomens Fagor/ Oc ſom Jurifter ſiger: Vdi Wiſſe
 kelige Legomer er meenlige wiſſeløſelige Sind. Men det
 te ville wi ſpare til en anden tid / At ieg ſkal icde ſiunis at
 hylke for Eders Maatt: oc Eder der met at forſørne/ ſom
 ellers i ſig ſelff er nock beroff.

Oc huad ſkal ieg tale videre om Eders Høymectig
 hed/ Ere/Majeſtat/oc Ypperlighed: Denne Dag ſkulde
 icde tilrede/ Derfaare kommer ieg nu til min Tale igen.
 Dig kommer imod den Stormectige Høynbaarne Drotning
 Kriſtine / den Høynbaarne oc Vndelige Gjærſtinde Eliſa
 beth/Margreffinde til Brandenburg/ den Edelige Dan
 ſke Blods Affkomme/ Dig kommer imod mange Tydiſke
 Potentaters oc Gjærſters Sendebud / De Værdige Dan
 marckis Biſper/Kidder/Kiddermendsmend/ Herremend/
 Fruer oc Jomfruer/den gantſke Kidderſcaff/oc fornemſte
 baade Geiſtlig oc Verdſlig Stat/ aff Danmark/ Vdi
 huiſ Tilkomſt ſig gantſke Danmarkis Indbyggere/ vns
 ge oc gamle/ Ja Jord / Vær / oc Vand ſig glæder/ for
 haabendis ved din Tilkomſt ſig at tilſpøis all Fred/ Naas
 de/ Glæde oc Lyckſalighed.

Huor Lyckſalig ere wi vdi dette vort Fæde oc Gode
 Rige Danmark/vnder ſaadan en Rectig oc veldig Køn
 ge/ ſom nu ſaar ſaadan en Høynbyrdig oc Vndelig Drot
 ning. Vor HErre vnde dennom ſaaledis at leffue oc re
 gære/

gære / at den Christen Religion kand formeris / Rigens
Adel kand fremdragis oc elskis / Indlendiske oc Vdlendis
ske Land met Fred oc Retsfærdighed regæris. Oc huad skal
ieg mere sige: Religionen, Fred / Rolighed / Seyer, Dans
ske Wænd / gamle Friheder / oc alle Lycksalige tingis For
mering / Den skee oc tage Fremgang vnder disse vore Pos
tentater.

Høghbaarne / Stormeetige Førstinde / vduald Drot
ning til Danmark / Næst Gud Almechtigste / som raar
der offuer Himmel oc Jord / skal i elcke inderlig / Oc aff
Hiertit vor Naadigste Herre oc Konning Christiern / oc
hand elsker eder igen / Holder Retsfærdighed / oc anammer
alle Dancker / som Eders tro Vndersaatte / Vnder Eders
Hyldest oc Forsuar: Thi vdi disse Bud staar all Lands
sens Low oc Samdrectighed.

Men midler tid Talen varede / indfalt en stor Regn /
huorfaare hand forlaartede den. Denne Regn varede den
hele Dag / saa at deris Smycke / Klæder oc Seyre bleff vel
igenom bløt / at det icke stundis de der vdrede tilforn / som si
den kostte tilbage / oc sinde stor Affbreck paa deris Klæder.

Aff saadant Suogerskaff bleff Konning Christiern
mere Forhoffmodit / oc Vlideliger end tilforne.

Den 12. Augusti 1515. bleff Drotningen kronet til Drotning Elis
abeth Krona.
Rigshæffn. hun vaar From / Siin oc Forstandig. Sam
me Dag stod deris Bryllup, met stor Præct / da vaar hun
15. Aar gammel. Kongens Søster Elisabeth som haffde
Churførste Ioachim den I. aff Brandenburg / Ioachimi I.
Wider hun hos vaar / oc hederlig gjorde denne Kroning /
døde siden til Spandow 1555. ætatis 72 Hertug Freder
rich aff Holsten hans Fader Broder vaar oc til samme
Bryllups Høptid / oc vaar seglit did fra Rijs. Hannem
E fuidt

fulde Dieløff Keffuentsløff / hans Cangelier / Doctor
vdi Geistlig Ræt / en vjide berømt Astrologus, Men
som andre meente / vdi den Sorte Kaanst icke vdfors
faren.

De det hende sig / at som Hertug Frederich hand kom
paa Salen / oc Herremend gic for hannom / som vaanlige
er / Da sagde hand til de Danske / som sad hos hannom oc
drucke / Staa op i Danske oc ærer eders tilkommendis
Konning. En Part meente hand vaar drucken : Men
Hendelsen beuiste siden / det vaar Sandingen / hand haaff
de spaad. Thi der Kong Christiern vnduigte disse try
Riger / bleff hand siden vduald til Konning / oc faarefod
disse tu Konge Riger / Danmark oc Norge / Lowligen vdi
10. Aar.

Samme Aar hellig tre Kongers Dag paa en Løff
uerdag / vaar her vdi Rigit it stort Jordfiel. De Domi
nica Oculi den 11. Martij vaar en forfærlig Storm / vas
tede 24. Timer. Da blæste Knappen aff vor Frue Spie
vdi Ribbenhaffn / Prælagium eller en Betegnelse / om den
tilkommende Wjæde.

Vdi dette Aar forfende K. E. til Kong Henrick vdi
Engeland hans Sendebud / Besuærendis sig først offuer
at det Forbund icke vaar holden / som imellom hans Herre
Fader / dennom oc flere Konger vdi Danmark oc Enges
land giort oc opræt ere.

1. Første Besuæring vaar / at Kongens Vndersaatter
aff Engeland / vdi nogle Aar / paa Island haaffde giort
Vndersaatterne sammesteds stor Skade / med Døne /
Saar / Lam de haaffde røffuit dennom fra / De sammesteds
bygd en Fæstning / oc dennom der vdi fast giort / Huor mee
de vilde tilholde dennom Landit / At Bpnderne der offuer
icke

lste haffue vild vdgiffue til Kong: Maitt: deris Told
oc Rættighed.

Derneft at nogen de Engelske Jan Beer/Richert
Thomiffon aff Lunden / Thomis van Noruick / Mæfter
Calius, Jørgen Kyng/oc deris meiffølgende fculde haffue
ihjelslagit Kong: Maitts: Landftriffuere der paa Lan-
dit/Suend Torffon fclff tolfte.

Sammeledis at de Engelske / fom handle der paa
Landit / haffue tagit it Kong: Maitts: Skib der vdi
Haffnen / met huis Gods oc Landfkyld der paa vaar
indlagt.

Item de Iflendske beklage Arsligen / den store vold
oc Skade dennom fteer der paa Landit aff de Engelske/oc
giffue dennom vndertiden nogit der faare/ vndertiden
intet.

For denne Skade/met Koff/Velde oc diffe Sager/
Begærer Kong: Maitt: tilbørlig Vandel/oc for Skibte
10 Tusind Pund Sterling.

Item haffde Kong: Maitt: affærdigt it Skib at
Spanien/hed Iulian, Peregrination vijs/ til Compostel,
fom hans Maitt: haffde loffuit vdi Haffs Nød/ Oc de
Engelske Vdliggere indførde det vdi Engeland/ Huilcke
Skib hans Maitt: er affhendig vorden/ Derfaare begæ-
rer hans Maitt: 4. Tusind Pund Sterling.

Der foruden haffde nogle hans Maitts: Vnder-
faatte Gods paa fainme Skib/for halffsemte Hundrit
Kinske Gylden/huilecke de ere bleffuen quit.

Hans Holm/oc Arild Hact/Kong: Maitts: Vn-
derfaatte / haffde it Skib / hed Gøgen / paa tu Hundrit
Læfter / at fegle paa Brouaffen / det haffuer de Engelske
Vdliggere tagit der offuer / De ere kommen til Aetere/

2.

3.

4.

5.

6.

7.

paa sexten Hundrit oc fire Kinstē Gylde/At de maatte
derfaare tilfreds stillis.

8.

Item Anno 1513. haffde Bisps Niels Klaußøn vdi
Aarhus/ Her Niels Erickßøn/ Morten Krabbe Decre-
torum Doctor, Her Predbighn Podebusk/ oc Her Mes-
gens Gde Marsk it Skib/ Huilcket de Engelske lang tid
for ny Castel haffde indsperrit/ Oc der det vbleb/ tog oc
røffuede det samme Skib/ oc ihuellsloge tre fornemme
Rigbmend/ huilcket er vorderit for tu Tusind pund Ster-
ling/ Begærer fornæffnde gode Mænd derfaare at til-
freds stillis.

9.

Item haffde hans Maitt : Anno 1514. forsend
hans Maitts : Tienere/ Hans Holm/ vdi Engeland/ om
saadanne Besuæringer : Da haffuer Admiralen vdi En-
geland loffuit/ at de Danske vbehindrit maatte seyle ad
Francærige/ Østuert/ Vestuert/ vskadde aff de Engelske :
Det samme skreff Kong Henrick oc fra sig/ Huilcket det
Engelske Sendebud Johan Beckert oc haffuer Munders-
lig tilfagt Kong : Maitt :

10.

Der efter haffde Kong : Maitt : affærdigt it hans
egen Skib kalbedis Admiralen / paa tu Hundrit Læster
stort/ at Francærige/ ladd met Boldauid Camisas/ Vin/
oc andit Gods/ Huilcket Skib vnder Engeland er tagen
paa hiem Reysen/ Folket anholden vdi Fængsel/ siden S.
Lauris Dag/ oc til try Vger efter Michelsmusse Dernæst
er samme Skib løsgiffuen/ efter Admiralens Befalning/
Da de huis Vare oc Gods haffde vdtagit dennom løste-
de. Oc tog de Syremanden aff samme Skib/ som skulle
styre it deris Skib at Lysebon/ oc befoel vnder it Hengende
det andit Skibsfolck at affsegle/ huilcke som Vpændige/
haffue affløbit/ Oc sætte samme Skib vnder Seland/
huor

huor det bleff/oc neppe de self biergit Liffuit/Sor huilckis
 Etib hans Maite : begærede Restitution, er vorderit for
 10. Tusind Pund Sterling.

De effter at hans Kong : Verde aff Engeland til
 forn/haffuer tilbødit Confœderatz, Venscaff oc Forbund
 imellom Danmark oc Engeland/saa er hans Maite : icke
 heller Freden wtinnegit / Dog begærer hans Maite : for
 denne Skade/at tilfreds stillis/oc at fremdelis bedre vens
 scaff maa holdis, met forbehold/at vdi deris Forbund ind
 sættis/hvad belangendis er den Artikel/begge deris Un
 dersaatter deris Priuilegier er anrørendis/At begge Kon
 ger maa haffue Suldmact dennom at forandre / effter at
 Rigsbinandscaff oc Handel vdi begge Konge Riger for
 andrer sig.

Hans Maite : er oc begærendis / at huis Gods oc
 Være som hans Maite : self lader kjøbe vdi Engeland/
 at maa Toldfri oc vden Costume vdspris / oc wbehindris
 kjøbis vp der halie/det er/det Hus som Engilst Klæde vdi
 soldis.

Item at de Danske nyde saadan Frihed vdi Told
 oc Costume vdi Engeland som Hensfestæderne. Der imod
 skal de Engelske vdi Danmark nyde deris Gods for slig
 Told/som de pleye oc plictig ere/De mue selge deris Klæ
 de/Gods oc Være met Fremmede oc Indlendiske vdi hele
 oc halffue Stæder. Huis kand findis at nogen aff de
 Engelske ere wforrættit her vdi Rigit eller Island/da vil
 Kong : Maite : hielpe dennom til rætte.

Item at de Engelske som løbe vnder Island/mue
 tage oc saa certificatzer oc Beuils met huor de haffue
 hiemme.

Item at de Engelske før de affsegle fra Island aars
 E iij
 ligen

ligen betale Kong: Maitts: Lænsmand sammesteds deris
Told oc Rættighed/ oc tage der beuijs paa.

At Kong: Maitt: oc hans Vndersaatters Skibe
paa de Engelske Strømme fri vbehindrit maa passere til
Brouasen paa hans Raadis Pass. Det samme skal de
Engelske igen her vederfaris.

Paa disse Besuæringer fik hans Sendebud saas
dan Beskeed/ Det vaar hans Maitt: imod/ huis Skade
som hans Vndersaatte/ Ridsmænd eller Vdliggere haffs
de giort/ Hand vilde befale hans Admiral oc Perlamens
Hoff/ at skulde forfare der om / Oc huilke vdi saadanne
Gierninger sandskyldige/ de skulde tiltalis/ stande til rets
te derfaare/ oc bliffue straffit. Oc effter lang sammens
Tale met hans Raad oc Admiral/ skede Herrerne saadan
Affskeed imellom / huor aff er giort tuende Parter eens
liudendis.

Christiern met Guds Naade/ Kong til Danmark/
Hilser eder alle/ dette vort Breff feci/ hører eller læser/ oc
beder at i det haffue betroit / Effterdi vi kommer vdi viss
Forfaring/ at der haffuer vdi lang tid imellom Hønbaars
ne Første / vor salige Herre Fader Kong Hans / oc hans
Riger oc Herredomme/ Danmark paa den ene/ oc Høn
baarne Første/ Her Henrick/ forðum Konge til Engeland
oc Franckerige / oc hans Riger oc Herredomme paa den
anden side / Værit besluttit / it vbrødeligt Vensskaff/
Broderskaff oc Forbund / Oc vel kand besinde/ at Fred oc
Samdrectighed / som opholder alle Riger i Verden / er
Gud velbehagelig / Vide oc vel/ at aff Vsamdrectighed
kand snart store Ting ødeleggis oc forsuinde/ oc maadelis
ge Ting at kunde aff Samdrectighed vove oc formeris/
Da haffuer vi for gaat anseet/ Gud til Vre/ vore Riger
oc

oc Vnderfaatte til beste / at ville samme Broderlig For-
bund oc Benskaff stadfeste / som tilforn giort er imel-
lom fornæffnde Høybaarne Første/Kong Hans til Dan-
mark/ oc Kong Henrick til Engeland oc Granderige/W.
ryggeligen oc Vbrødeligen der at holde / Oc forpligte oss
vdi disse vore Kongelige Bressue/at ville paa vor side hol-
de/ effterkomme/ oc i verd haff:te/ samme Brodelige Pact
oc Forbund/vdi alle sine Puncter oc Article/ som de/ Ord
fra Ord haffue værre besluttit oc stadfest / aff fornæffnde
vore Forsædre. Dog at wi paa baade sider/haffuer maect
den nom at formiere/eller formindske/effter som Nødtørff-
ten fordrer oc som wi kand forfare/at vore Riger/Vnder-
saatte oc Røbmend vdi Danmark oc Engeland/ huer til
sin tilberlige Tid nytteligt oc gaffnligt er. Til huis Vid-
nißhørd oc b.dre Foruaring/ wi haffue ladit henge vor
Signet her vnder/Aff vort Slaat Røbenhaffn 1515.

Vdi Kong Hansis tid vaar giort it Freds Fordrag
imellom Danmark oc Ryssland/ Huorfaare hans Søn
Kong Christiern/ vdi lige maade lod handle met Stors-
første Basilio aff Ryssland / om en Fordrag/ Huilcken er
saa liudendis.

Aff Guds Naade oc effter vor Willie / Vi Stor-
første Basilio vdaß Guds Naade/ Kysker oc Regenter
offuer alle Rydher / Storsførste til Vallodomer / Mus-
scow/ Nygaarden/ Pleßkow/ Smolendskij/ Viuerskij/ oc
mere Lande ic. Effter skede Beulning met vor Broder
Christiern/Kong til Danmark/ Suerig/ Norge/ Ere wi
offuer eens kommen met forber:lte vor Broder/ aff Bros-
derlig Rierlighed/ effter dette Bresss Indhold/huor det
fornøden er. Den samme vor Broder Kong Christiern/
vor Hielp oc Bistand at beuise/huer wi kunde, oc at kand
off

Forbund
imellom Dan-
mark oc Ryss-
land.

Forbund
imellom Dan-
mark oc Ryss-
land.

off igien/huer fornøden gæris / Hans Hielp oc Bistand
vdi vor Vdvgang/ paa vor Begære skal beuise / saa viit
hannom mueligt er.

Vdi Eders Vdvgand imod Suerigis Statholder
Her Steen Suantesson/ Her Steen Sture/oc Stathol-
deren til Viborg / oc gantske Suerigis Rige/ Ville wi
Eder vor Broder til Hulp komme for en Mand/ Oc vil
Suerigis Rige off vnderlinge / Men om skede/ at den
Euenfke Statholder/eller hans Anhang/ Steen Suan-
tesson / Steen Sture met alt Suerigis Lande sig oprus-
kede / Saa ville wi / den ene skide den anden Besked oc
Kundskaff der om. Oc ieg vil Steen Suantesson/ Steen
Sture / oc gantske Suerig met min Mact offuerdrage/
vden Hinderlist / Dissigiste skalt du Steen Suantesson/
Steen Sture oc gantske Suerig/ offuerdrage met din
Mact.

Om saa skede/ at Kong Sigismundus aff Polen/
Storforste til Litteu/ dig vor Broder vilde sig imod sæt-
te/ imod mig for en Mand / Saa vil ieg der imod mine
Høffuismend paa Sigismundum Konge vdi Polen/ vden
Argelist forskide.

Men om wi Storforste Basilius paa den samme
vor Siende Polen/ forsende vor Høffuismend/ ville wi dig
der om i tide atuare/ Da skal i Christiern/ Konge til Dan-
mark selff drage imod hannom/ eller Eders Forster oc
Krigsfolck/ met vore/ Effter Eders beste Formue sende
imod hans Lande/ huilcke skulle met off staa for en Mand.

Dissigiste/ naar i Christiern Konge/ imod saadan
vor Siende Kong Sigismundum aff Polen/ oc hans Lan-
de/ Eders Forster oc Høffuismend skickendis vorder/ Saa
ville wi paa de tider/ for Broderlig Venkaff oc Kierlige
hede

heds skyld/ vor Broder Maximilianus den Rømerske Key-
 sers/ den allerhøyeste Keyser oc drabelig Potentat anhen- Keyser Maxli
milianus oc
Grosforsten
haffde Fors
bund sammen.
 ge / oc komme met Eder for en Mand / imod saadan vor
 Ziende/ enten selff eller skicke hannom vore Hoffuigmend
 oc Maect imod. Huilcke vore Lande som grenke met Eders
 Lande/de ved at forholde dennom her vdi paa begge sider/
 Oc det saaledis/at vdi huilcke Lande oc Vand/som Fiske-
 rij ere/oc allehaande * Potegli vdi vore Lande/ oc vdi de * Treiige
træactige
Stæder.
 Land oc Vand / huor som heldst Fiskefang for Haanden
 er/ oc allehaande * Wgoddi / Dig oc dit Golt/ aff off oc
 vore Golt skal ingen Forhindring skee. Det skal oc vdi de * Treiige
Stæder.
 Lande oc Vand/ huor det Fiskefang er/oc allehaande W-
 goddi/ Potegli vdi Eders Lande / Off oc Vore Golt/ aff
 Eder/oc Eders igien/ingen Offuersald skee.

Huis vnder begge vore Vndersaatte/ for disse tider
 effter vor forrige Forening/ Wenighed oc andre Sager
 sig haffuer tildragit/ Enten aff Tysffuerij/ Nord/ Forra-
 derij eller andit Ont/ Oc huad Sager/ fremdelis vnder
 dennom/ met vore Vndersaatte forfalde kunde : Det skal
 effter vor Beuilning met rættten paa baade sider forhand-
 lit bliffue. Oc Vort Golt skal fly Eders Vndersaatte
 Ræt vdi alle Sager/vdi Vore Lande/ Oc alle Eders Bes-
 falnings Mend / som Eders Golt egner oc bør/vden Bes-
 suigelse. Oc vi ville beskytte Eders Golt/ oc fly dennom
 Ræt imod Vore/vdi alle Sager/i Vore Lande/Oc Vor
 Befalnings Mend skulle fly dennom Ræt/ lige ved Vore/
 vden Bedrag.

Vore Sendebud skulde haffue vdi Eders Lande til
 Vand/en reen Vey/vden all Hinder. Eders Bud skulle
 vdi lige maade/ vdi Vore Lande haffue en frj Pass vden
 Forhindring. Det skal oc være Fremmede oc Røpmend/

Diffigist huer oc alt Haanduercks Gold frist for vdi Vore Lande/ oc paa Vore Strømme at kiebflaa/oc bruge als lehaande Hantering/effter deris Villie/paa baade sider/ vden all Affsky/ Oc saadant huer paa sin egen Omkaastning/som det vdi andre Lande er brugeligt/Oc de skal paa baade sider beskyttis/oc holdis ved Ræt/vden Argelist.

Huis nogen Vore Vnderfaatte aff Storm oc Vuær bleffue forslagne eller forstøt vnder Eders Land/ eller Eders vnder Vore Land / Da skal Vore Hoffuismend intet befatte dennom der met / Men de skulle komme dennom til Hielp/ paa baade sider / vden Affsky / Derfaare skal de dennom betale/oc være vdi deris minde.

Om nogen Liffegne vndløb den anden / eller for Skyld oc Gield/ eller andre Sager/ De som ere bestickit paa Grenken/skulde dennom igen optage/oc forsende dennom til Grenkerne.

Paa alt dette hassue wi Storførste Basilius aff Guds Naade/Keyser oc Hersker alle Kyser / selff kyst ved Kaars sit vor Broder Kong Christiern Konge til Danmark oc Norge/effter vor Villie oc Ræt / Oc skal altingist holdis effter dette Breff / Til ydermere Vidskaff/ hassue wi laa dit henge vor Segl her faare. Skreffuit vdi vort Rige oc paa vort Slaat Muscow. Gud giffue til Lycke/ Vdi det Aar 7024.den 2. Dag Augusti.

Sordi Rigit vaar kommen vdi stor Gield oc besvær ring / formedelst den languarendis Krig vdi hans Herre Faders tid/imod de Suenfke oc Vendske Stæder/ Derfaar bleff nu bevilgit oc paalagt nogen seerdelis Told aff alle Vare som soldis eller forhandledis her vdi Rigit/ Huilken Told oc Accise Indlendiske/saa vel som Vdlendiske skulle vdgifue/Oc bleff faaregiffuen aff første/at den
Told

Sold skulde icke lenger paastaa/end vdi tu Aar. Men huad besuering engang først opkommer / den slipper mand icke gierne/ for Fordeel skyld. Vaar vel oc de aff Rogens Raad som spaade/hand icke skulle affkomme vdi sex Aar.

Anno 1515. lod hand forhandle vdi Batterlands dene vdi Holland/ At hid skulde indkomme nogle Hollender at bo/ huilcke hand tilsagde stor Frihed / Oc paa Foraarit 1516. kom her nogle ind / huilcke hand indgaff en By paa Amage/at bo paa kaldts Hollender Byen / huor til Drotningen megit hialp/ Fordi det Golt seerdelis ved at omgaaes met Ost / Smør / Løg/ Rødder/ Hauwer at anrette. oc Vildgaase Fang / Huilckit vaar it euigt gaffn for Rigsbenthaffns By/end paa denne Dag.

Kongen bleff siden de Hollender saa tilnegit/baade for Drotningens/ for Sibris skyld/ oc fordi det er it nært rigt Golt/ At hand haffde værre tilfreds/at alt Rigt/alle Rigsstæder oc Landsbyer met dennom haffde værre besæt/ som de oc vdi de Dage vaare fast myndige / Thi icke alle niste de / men oc de Skotter oc andre Fremmede bleffue forlænt met Rogens Slaatte oc Læn paa Genant/ Oc mange stæder paa Her oc Landsbyer findis/ Hollender indplantit paa den tid/ her vdi Rigt/ som siden stedse haffuer boet her. Da bleff oc Sprou besæt met Hollender / men de siden flytte til Bytte i Falster. Helsingør vilde hand slet indgiffue Hollender / Men de Danske som haffde Eghedom oc Adkomst/vilde icke rømme/huor vdooffuer hand bleff den By fast Vnaadig.

Vdi dette Aar fordris hand hos Passuelige Hellighed Leonem X. At Mester Offue Bilde/ som haffde værre hans / oc hans Herre Faders Cangelier / vdi lang tid/ Effter Herr Niels Klaussons Relignatz bleff fordris til

Offue Bilde
bleffuer Bisp
til Aarhus.

Bisp/vdi Aarhus Domkircke/ Hand vaar en from Chris-
sten Saetmodig Mand. Den gamle Bisp forbeholdt sig
en deel aff Renten/saa de baade haaffde deris gode ophold.

Herr Niels
Ericksson
døet.

Dette Aat 1515. døde Herr Niels Ericksson/Herr
Erick Ottesøns Søn aff Vallø / Søndagen effter alle
Helgen / De er begraffuen vdi Randers/ vdi en Capel/
hand funderede vdi Graabrødre.

De Lybske
Klage offuer
Told oc Afs-
cisse.

De Lybske oc de Wendiske Stæder besuærit dennom
saare / offuer den ny Told oc Paalag/ som forskreffnit
staar / Forsende deris Gesanter her ind/begærendis huad
vuaanligt vaar / effter Priuilegierne maatte affskaffis.
Dennom er giffuit faar Beskeed/at deris Friheder liuder/
At de skulde være saa fri her vdi Rigit / som Vndersaats-
terne/men nu giffue Vndersaatterne denne liden Besuæ-
ring vd goduilligen / oc er icke heller paalagt eller samtyet
vden tu Aar/ derfaar kand de icke heller met rætte saa harte
støde dennom der paa / Rigers høye Nødsørffst oc Gield/
saadant nu tilfiger. De vaar Kongen begærendis/at sam-
me Sendebud vilde andrage hos de Hense Stæder / At
ingen Tilsporing skede de Sueniske/hans Oprørske/Effter
huis Forhandling / som er giert vdi Malmø / oc sidst til
Kjøbenhaffn vdi hans Kroning. Men hand kommer vdi
Forfaring/At de Lybske hemmeligen stycker dennom vdi
deris Oprør oc Forsæt / De seerdelis skal nogen Priuat
Borger/ Conrad Konning/Niclaus Tode, oc Caspar V-
niman, dennom den Seylas icke vndholde/ met hemmelig
Handel som de bruge/ Huis de Lybske oc Hense Stæder
dennom tilbørligen vilde vide at forholde/ saa skal dens
nom all Billighed igien vederfaris.

De Lybske lod andengang besøge hans Mætt : til
Glensborg/ at om den anden Told skulde staa en tid lang/
At

At Accise aff Lydstøl / som vaar tu Mard aff Læsten :
 Dog maatte affkassis / oc holdis effter den euige Fred/
 giort vdi Kong Hansis tid / liudendis / At de skulde bliffue
 ved gammel Accise oc Told. Dett huerffuede de formes
 delst Her Lauris Kemmesnider hos Kong: Maitt: Men
 de finge for Beskeed / ved Hans Ranzow / at effterdi hans
 Maitt: vaar nu vden Rigit / da vden hans Raads samtye
 le kunde intet heller nu for allehaande vledighed besluttis.

Vdi Suerig haffuer sig begiffuit / at vdi dette Aar
 1515. kom Erkebisp Gustaff Trolle hiem fra Rom / oc
 haffde Herr Steen vdi Sinde / at bedt hannom til Gæst
 paa Stockholm / oc hannom tilbørligen vndfange / Men
 hand lod sette sig til Lands aff Skibit ved Biscops Tune
 oc drog giensten at Oppland / Oc lod sig vel bemercke / hand
 vaar icke tilfreds met Herr Steen / oc vaar dennom imod
 som gammel Erkebisp Jacob / oc hans Fader haffde væ
 rit imod. Men der samme Erkebisp tilforne vaar komien til
 Lybek / huor hand laa en tid lang / Haffde Kong Christen
 hemmelig Bud til hannom / At hand kunde drage hans
 nom paa sin side / oc stiffe it Oprør vdi Suerig / Thi
 hand viste vel / at de Sueniske vaar indbyrdis Wens / Oc
 lod hand føre denne Bisp til sinde den Foract / hans Fader
 Herr Erick Trolle / tilforne vaar skeed aff Herr Steen /
 At hand haffde fortrenget hannom fra Hoffuiskmandom:
 mit vdi Suerig. Dett vaar saa tilgangit / at den tid Herr
 Suante Nielsøn / for dum Rogens Forstandere / oc Hoff
 mester vaar død / da vaar menige Rogens Raad / Adel oc
 Almue / forsamlit til Upsal paa S. Erick Kongis Dag /
 om en ny Forstandere. Samtseeds paa Torffuit bleff holdit
 Rursprock / Da gaff Erkebisp Jacob oc de fleste aff det
 eldste Raad / deris Stemme paa Herr Erick Trolle / som

Erkebisp
 Gæste Rom
 mer fra Rom
 vdi Suerig.

Herr Erick
 Trolle oc
 Steen Sture
 traatis om
 Hoffuisk
 mandsdomme
 vdi Suerig.

vaar aff stor Slect/ Men den unge Adel vilde heller haffue Herr Steen / Hand haffde vdgiort en hecl hob Bønder forklædde i Preste oc Borgere Klæder / huilcke stode mit paa Torffuit/oc raabte/ de icke vilde haffue den Trolle Slecting/ fordi hand vaar aff Danske Blod/ Det vaar det Skiemt hand beuiste hannom.

Men Herr Steen hand holt Bursprock nedre paa Kongens Enge met Bønderne / Der fick hand god Beskeed/ effter hans Fremset / Oc fordi Adelen oc Almuen vaar Weens/derfaare spiltis det Mode. Til Maria Magdalenæ Dag / bleff it andit Mode/ om samme ærinde besstilt til Stockholm / Herr Erick Trollis Parthj indtoge Graamundæ Holmen / oc leprede dennom der. Herre Steen/ Heming Gad/oc deris Anhengere haffde Stockholms Stad inde / Oc om Natten bleff der Oprør imellom Herr Steens Føls oc dennom hannom fulde/oc imellom Erkebispens Føls/oc hans Parthj: Oc huis nogen Herremend icke haffde kommit imellom/ oc stilt denne Tumult, da haffde det icke vden stor Mandstæt oc skade affgangit / De paa Holmen stode til rede i Harnst oc Verie / Oc haffde stilt deris Hagebøsser vd imod Byen: De andre kom løbende imod dennom Blaatte/vden Verie/Dog bleff det Spløb stillit. Her Steen handlie midler tid met dennom paa Stockholms Slaat fick dennom paa sin Side. Tilforn haffde hand Calmarn/Skøstæderne/oc Stockholms By/Derfaar bleff hand endelig vduald til Rigens Forstandere/Endog Rigens Raad vaar den anden tilnegit / Oc dette vaar ret Aarsagen/huorfaare den wuillie kom imellom Herr Steen/ oc Erkebisp Gustaff. De vaare en gang met huer andre til Ords/men kunde icke sammendragis/Beskyldit huer andre

dre for atskillige Sager / Saa den ene sagde/ den anden
 skulde aldrig givre hannom det gaat/ Oc der voxte effter
 Haanden/ jo mere oc mere wuillie imellom dennom. Er-
 skebispen meente oc / at hand haffde Herr Steen intet at
 suare / vden Passuen i Rom allene. Der den Anstand
 nu ladt imod ende/ som Danmark oc Suerig sidst imels-
 lom vaar giort/ som faarskreffuit staar/ Da kom hid atter
 Sueniske Sendebud / som vaar begærendis / at alle disse
 try Rigers Raad maatte affskaffe tilforn/ huis Yrringe oc
 Besuæring/ Rigerne imellom vaar/ oc dennom der vdi-
 den Artikels vis forsiune. Fordi antog Kong Christiern
 oc vaar begærendis/ at alle disse try Rigers Raad maatte
 møde til Halmsted / om Ryndelmisse 1517. effter Cal-
 mars oc Halmsteds Recels/ der om venligen at samtalis/
 oc tilbørlige Forening. Samme Besuæring vaar at in-
 gen Danske skulde betreis Slaat oc Feste vdi Suerig.
 Men de maatte regæris met Indlendiske Raad/ Dennom
 vaare vdi fremfarne Kongers tid paalagt ny Low oc skick
 oc atskillige Lynge oc Besuæring met andit mere.

Samme Mode bleff bevilgit at staa til Halmsted/
 om Ryndelmisse / huor at alle try Rigers Raad skulde
 møde til benæffnde Tid / Midler tid skulde alting stande
 Rigerne imellom vdi Fellige Dage indtil Paaske næst
 kommendis.

Vdi det Aar 1516. kom Passue Iulij Sendebud/
 Legatus a latere, Angelus Arcemboldus hid ind/ vdi Ri-
 git/ at predicke oc forkynde Iubel Aar/ at selge Afflad/ Oc
 vaar vdi alle Hoffuitkirckerne vdi Ribstæderne/ Raarsit
 opræt/ oc en Riste der hos / Dilligist Afflad anslagen paa
 alle Kirckedøre/ aff alle Synder/ Huem som dennom for-
 trød / oc gaff nogit vdi Risten/ huer effter sin Effne oc
 Formue &c.

1516.

Angelus Arc-
 emboldus.
 Iubel Aar.

Fornæffne

Gornæffnde Paffuelig Sendebud forærede Kong Christen Tusind oc it Hundret Kinske Gylden / At hand maatte samle Afflad vdi disse try Riger/Danmark/Suerig oc Norge/til S. Peders Kirckis Bygning i Rom/oc fick der paa hans aabne Bress oc Pass/Men Kong Christen lod siden vdi det Aar 1519. den 12. Aprilis til Lund arelltere samme Legat som hand kom aff Suerig/oc vilde haffue halff den Indkomst som Keyser Maximilianus oc andre Færster vdi Tysckland sagdis at haffue fangit/som fremdelis skal beskriuffis.

Gornæffnde Sendebud haffde været til Lybke tilforn der haffde hand ladit giøre sig Taffel Sølff / Jade / Talslercken/ Skeer/ Commenter/ Paatter/ Rædle/ oc holt sig megit stættelig/som hand vel haffde gode raad til. Til Lybek vdi en Skøgis Hus/bleff ihuelslagen om Natter tide/en Righmand aff Eplne / Antonius de diuite som offuer skreff hannom Afflads Penge/til de Fockers/oc Bænders til Ausborg/oc paa andre Stæder / De er hemmeligen kast vdi en Brønd.

Kong Christen bad samme Paffuelig Sædis Legat at naar hand kom vdi Suerig / At hand vilde formaane Herr Steen Sture/oc de Suencke/ At de icke skulde skille dennom fra disse try Rigers Forbund/Men igen lade dennom foreene oc forsone met Kong Christen / deris rætte Herre oc Konge. Hand lod hannom samme tid vide/huilecke aff det Suencke Raad / Adel/ oc Geistlighed/hand haffde til Dens vdi Suerig/som hulde hans Parthj/huis Raad hand troligen maatte bruge/oc sig paa forlade/ De forbød hannom paa det høyste/ hand icke skulde lade Herr Steen vide/huad Anhang hand der haffde. Huilekit for næffnde Sendebud loffuede fortaugd at haffue hos sig self

Anthont de
Dinitte.

Angelt Necem
holdt Com
mission oc
ærinde aff
Kong C.

selff / Men hand er siden bestykt aff Kong Christen / at hand skulde aabenbarit Herr Steen Kongens Hemmelighed / Huor met hand opuaete Herr Steen oc hans Anhang / imod Erkebisp Gustaff Trolle aff Upsalle / Hans Fader oc andre som holt paa Kongens side / Saa Herr Steen nu icke tractet effter andit / end huorledis hand kunde forjage eller fordriffue Bisp Gustaff / hans Anhang / oc Kong Christens Parthij / Huor offuer vdi Suerig er opuaet en stor Tumult.

For det Forargeligt Leffniet skyld / som Kong Christen spørde met Diuicke / Blevf hand aff Hoffmesterinden Fru Anne Mænstrup / Herr Holger Rosenkrantzis Efferterleffuerffe / som haffde Høgstrup vdi Pant/atuarit / At hannom icke saadant sømmede / Det vaar offentlig imod Gud / Maa stee / enten aff Drotningen sig selff / eller nogen aff Raadit tilskyndit / Dog saadan god Formaaning formaatte intet hos hannom. Men hand nogen stund der effter kaste en stor forførnelse paa hende / lige som hun Høgstruppe Bønder / hun haffde i Pant / skulde for-wrettit / Huor offuer hun bleff forjagit aff Landit / oc hand tog Lænit igien / oc icke betalde Pante Penningene / Huilck hen- Fru Anne Mænstrup forjagis. dis Skade hun siden igienkom / der Kong Frederich den første / er kommen til Regimentit.

Met Storførste Basilus aff Rygland / bleff atter handlit / om it Compagnie for de Danske vdi hans Land at anrette / der om er saadant it Priuilegium faarscreffuit.

Wi Storførste Basilus aff Guds Naade / En Kheiser oc Hercker offuer alle Ryger / Storførste til Valodomer oc andre Lande mere &c. Off haffuer besøgt paa vor Broders R. Christens vdi Danmark hans vegne / Huis Sendebud haffuer værte Mester Dauid Verhold / At vi
 G vill

De Danske
saaet Maet
or bygge en
Kircke oc en
Gaard vdi
Bygland til
deris Næder
lag.

villie benaade hans Rippmænd vdaß Danmark / vdi vor
Fæderlig Arffueland til Nygaarden oc Juanegrod / oc be-
vilge denom en Plaz / oc en Kircke op at sette / oc vdi samme
Kircke at holde en Muncd eller Prest / at giøre Tieniste
met vor Beuilning / vdi vore Rige til store Nygaard oc
til Juanegrod / Met allehaande Vare intet vndertagens-
dis / Der at bruge deris Handtering.

De wi Storførste Basilius aff Guds Naade Køn-
ser oc Regenter offuer alle Rysker / oc en Storførste / Eff-
ter vor Broders Kong Christens Begære til Danmark
oc Suerig / haßfue benaadit Rippmændene vdi hans Lande
en Plaz vdi vor Fæderne Land Nygaard oc Juanegrod /
oc befalit at induisis til Nygaard oc Juanegrod / en Plaz
hos Velchow / imod Lubenike / 60. Alne lang / oc 30. Faff-
ne bred / De til Juanegrod befalit denom at induisse vdi
Flectit / it sted hos Vecten / en Stuffue ved Biergit ved
Stryller Gaade / imod Slaah Porten / 30. Faffne lang /
oc 20. Faffne bred / De benaadigit oc befalit denom vdi
Gaarden / at mue opsætte en Kircke / oc en Muncd eller
Prest at holde til samme Kircke / De til Juanegrod at op-
sette en Gaard oc en Kircke aff Træ / oc it Gierde der om-
kring aff Træ / De de samme mue handle vdi vort Rige / i
store Nygaard oc Juanegrod / oc alleuegne der vdi met al-
lehaande Vare / intet vndertagendis / lige som wi Ripp-
mændene vdi de 73. Stæder naadeligen haßfuer bevilgit /
at handle vdi vort Rige / met allehaande Vare / intet vnder-
tagendis / oc vdi fornæffnde Stæder / Huilcke aff de
Danske / som haßfue wuillie met vore Vndersaatte / denom
ville wi snart ræt forskaffe / vdi alle deris Gaard /
huad det heldst være land / effter dette vort Ryske Rysnings
Bressø liudelse.

Om

Om nogen Dansk vdi vort Land/ haffde at klage/
 oc saadant skulle komme til Krys Kysning/ da skal den bes-
 klagede kysse Kaarsit/ Oc om nogen Dansk vdi vort Land
 besklægtis/ saa det skulde til Kaars Kysning/ Da skal den
 Danske som sictis suære/ Oc den Kæt skal stee vdi vort
 Rige til store Nygaard/ oc til Juaneirod/ Oc vdi alle sa-
 ger/ skal den som klages oc beklages/ dømmis her vdi/ eff-
 ter vor Kæt/ vden all Fortog eller Beskatning/ oc icke bes-
 suæris/ Oc paa ingen aff siderne/ maa enten dennom stæ-
 dis nogen Kamp at slaa.

Om nogit Danske Skib/ strander vnder vore Lans-
 de/ da skal Skib oc Gods vden all Forhindring/ følge den
 som Skaden haffuer lidd/ effter dette Brefs luidelse/ vnder
 en Krys Kysning Dog skal mand anname aff huer
 Skib/ aff huer 10. Rubel/en/ Oc om Godsit eller Vares
 ne findis ringere eller mere/ da skal mand tage effter ans-
 tallit/ aff det samme Skib/ oc skal Væsterne aff Danmark
 haffue Juldmaet/ met allehaande Vare/ at affrage/ eff-
 ter deris egen villie/ oc mæ ligbllaa met allehaande Va-
 re/ intet vndertagendis. Til Foruaring/ haffue vi befalt
 vort Indsegl at hengis her saare/ giffuit vdi vort Rige/ oc
 paa vort Slaat. Muscom/ vdi det Aar 7025. in Iulio.

Vdi dette Aar 1516. lod Torben Oge/ Høffuit
 mand paa Riebenhaffns Slaat/ den 10. Nouemb. henge
 Slaas Skriffueren samsteds/ ved naffn Hans Skriff-
 uere Gaaborg/ for hans Witestaff skold/ som hannom
 bleff anmodit. Denne Hans Skriffuere/ effter hand
 haffde tiend en tid lang/ bleff hand Kong Christiern be-
 tient/ saa hand holt megit aff hannom/ Huor offuer hand
 tog sig it store Vred til. oc forattede nu andre hans lige/
 Hand haffde auarit oc huffit Kong Christen vdi Pre/

Hans Skriff-
 uere hængt.

at Torben Dye/Lænsmanden/ skulde omgaals nogit rundeligere met Diuicke/hans Boelskaff/end hannom burde/ De vaar vel nogit der om / at Sibrit hendis Moder tilstæde hende/at stille sig venlig imod Torben Dye/fordi hun vaar vdi Mening/ at Torben skulde villit haafft hende til Ecte/ De Kongen skulde lagt en Haand der hos.

For saadant Spørelse oc Squalder skold/hand fremkom met/ Stundum met it/oc stundum met it andit/forhuersfuit hand sig Kongens Gunst/ De der offuer bleff hand Dristig/at vdbede aff Kongen / vndertiden en Forlæning / vndertiden en anden / Men hans Verighed sicks ick Ende eller Afflad / saa Kongen omsier bleff Reed aff hannom. De det hende sig/ at en Cannick er død til Roskild/huis Cannickdom fornæffnde Hans Skriffuer strax vdbad / oc sicks Beuilning der paa. Men fordi Kongen vaar særdis samme tid/ at drage til Jutland/ Bleff hannom befalt at effterspølge til Roskild/ om Bressfuit/ Men paa Veyen betenckte Kongen sig / at hand aldrig kunde forngye denne Skriffuere/ Besoel saa strax hand kom til Roskild/ at en aff Secreteerne skulde komme til hannom/ Hand sicks saa Befalning / at skriffue it Bress til Torben Dye / at hand met det første skulde fordre Regenskaff aff Hans Skriffuere/oc haaffue it skarp Indseende der hos/oc huis Mangel der i kunde findis / skulde hand met Rættelade hannom derfaare tiltale/ Hvilckit Bress Kongen sicks Hans Skriffuere / at offuer antuorde. Der Torben Dye det sicks / fordrit hand Regenskaff aff Hans Skriffuere/oc vaar hannom ick god tilforn / Men hand kunde ick komme til Regenskaff/fordi hand beklagede/ der skulle værte reffne nogle Blade aff hans Adquists Boga / huor offuer Hans Skriffuer bleff fast i Jengsel / siden tilkomme
at

at hengis. Om hans Dødsfagde somme / Hand haffde fangit hans tilbørlige Egn/nogle/ at hand vaar wsfyldig/ andre / at mand haffde ilit for hastig met hannom/ effter som huer vaar hannom tilgenegit.

Dette Aar lod Kong E. ompløye Engelholm/haff ^{Engelholm} de actet/der aff at giøre en stor Riggstæd / ^{Eliffuer Riggstæd.} De begaffuede dem met Riggstæds Priuilegier oc Friheder.

Siden Erkebisp Gustaff nu vaar kommen vdi wuillie met Herr Steen Suantessøn / Da begynte hand oc at forsee oc forsiune sig om Venner/ De kom der mange aff Adelen offte til hannom/ til hans Slaat Steckit / Huilckit Herr Steen tenckte vel icke at være paa hans beste. Derfaar om Sommeren/ 1516. lod hand tilhøbe kalde/ it Herremode vdi Tællie/ at handle der om Rigers ærinde/oc huad der faaretagis skulde paa det Mode/ til Halmsted om Ryndelmisse / alle try Rigerne imellom vaar beræmmet / Huort heden Bispen oc vaar kaldit / At giøre Herr Steen sin Eed/ oc Wandskaff / oc at meddele hannom hans gode Raad/met de andre. Men hand met nogle andre/vilde intet møde/ saa klarligen kunde bemerckis de vaare Wrenner / De begynte hand at befeste Steckit. Herr Steen Earstessøn/ som Nykiøbing inde haffde/sagdis at være vdi Raad oc Daad met Erkebispen/huorfaar hand icke heller vilde komme til dette Mode paa Tællie/ De da de haffde bestillit huad de kunde/ soer huer hiem til sit. Men Herr Steen wformerckt / drog til Nykiøbing/ met hans Folck oc tog det ind/ oc spørde Herr Steen Earstessøn fangen til Stockholm huor hand døde vdi Fængsel ^{Steen Earstessøn fangis.} vor Frue Dag. Herr Steen Earstessøn/ bekiende at Erkebispen / hand oc flere holt paa Kong Christens side/oc vilde at mand skulde hannom indtage effter huis Bes

Herr Peder
Turssøn.

plicteffe allis deris Guldmechtige haffde giort oc forsegliet.
Herr Peder Turssøn / som da haffoe Stockholms
Slaattis fra hannom/oc fick det Herr Joen Arffuittsøn.
Om Mariæmissen drog hand til Vester Aas/oc beklage
de der høylig faar den menige Mand / At Erkebisp Gu
staf / met nogle flere/haffde vdi sinde/at vilde drage Kong
Christen der ind vdi Rigit / mangen Mand til Skade oc
Fordærffuelse / De gaff faare / Herr Steen Carstessøn
skulde det bekiend/vdi gæat Goltis næruerelse. Da Erke
bispen vaar nu saaledis vdraabt/ faar menige Mand vdi
Vester Aas/ Begynte hand at lade Bressue vdgaar til en
oc anden / Dissligiste til Raadt vdi Stockholm/ oc gjorde
sin Aarsage/ saadant vaar hannom paadictet oc paaspre/
oc begærede at Borgemeister oc Raad vdi Stockholm vil
de megle hannom oc Herr Steen/ altingist til det beste/
Det samme begærde gammel Erkebisp Jacob vdi sin
Skriffuelse. Herr Steen skreff Psal Capittel til/ at de
skulde raade deris Bisp fra de Anslag/ som vbestand kun
de affkomme. Da skreff Bisperne / aff Skare/ Strenges
nes/ Vester Aas oc Abbe/ Erkebisp Gustaf til/ Raadens
dis hannom/at forene sig met Herr Steen / De icke tage
nogit Farligt forre / baade hannom self/ oc det hele Rige
kunde komme til Forderffuelse. Dissligiste vaar Passue
Leonis Bress kommen til hannom/at hand skulde staa eff
ter det som Fred tilhørde.

Erkebisp
Gustaf vdi
Byboer sig.

Nogen tid tilforn / haffde Bisp Hans aff Lindkle
bing værre hos Her Steen/Raadd oc formaanit hannom
høyligen/skreff hannom oc saadant til/At hand icke skulde
gigre nogen Offueruold/paa Erkebisp / Men at hand
skulde lade gode Mænd forlige dennom/ Effter oc at de
vaare

vaare saa nær Sleet / De Herr Steen lod sig bemercke/
at hand til ingen deel / vden til Fred vaar tilnegit / Ercke-
bisp Gustaff suarede det samme / at hand vilde lide gode
Vronds Underhandling. Men det kom icke lenger / her
vaar en Vlyck saar Hender / De huad som Gud haffuer
forjunit / det maa endeligen scee. Erckebisp Gustaff
haffuer været en Stiff Mand / vilde ingen lyde vden sig
self / Hand bleff fremturendis vdi hans Forsæt / met at
befeste Sleetit / De rygte gick / hand vilde drage Kong
Christen i Suerig. Da lod Her Steen nu fange Herr
Erick Trolle / Erckebispens Fader / oc holt hannom vdi
Fengsel paa Stockholm.

Samme Aar 1516. om Høsten / lod hand bestolde
Steetit Slaat / som Bispen vaar paa / De bleff handlie
met hannom / Hand skulle giffue sig i Forligelse / Men
hand vilde intet. Men hand størckit sine Tienere / oc den-
nom som met hannom vaare bestolde / at de skulde fange
snart Vndsetning / fra Kong Christen.

Samme Aar S. Mortens Aften / lod Kong E. tage
it aff Herr Steens Skibe / paa Hundrit oc tiffue Læster /
ved Lyle Gisser / som haaffde Droening holm / en duelig
Spkarl / De vaar Ekibit lad met Salt / Klæde / Harnse /
Munition , paa Reden for Lybel / Huor paa nogle Lybske
Borgere haaffde Gode oc Vare / oc det som hand angaff /
fordi de Lybske haaffde loffuit / ingen Tilfær at gipre paa
Suerig. Fru Mette Her Suantis / hun vaar forjagit aff
hendis Gode / oc hun lod atuare Lyle Gisser der om.

Denne Hoffmod forerød de Lybske hart / at saadant
vaar skeed vdi deris Haffn / De regnede det at være skeed
Kenserlig Maatt: til Foract / paa huis vegne de haaffde Re-
giment oc Befalning / Joen Maassøn hed Skipperen paa
Skibet

Karlage til
Wettand
smellom R
gerne.

Skibe/ Hand bleff siden megit brugt aff Kong Christen/
 Oc fordi det vaar it Suenſke Skib / meente de Suenſke
 Freden at være brut/ effter at dette vaar tagit vdi Jellige
 Dage. Thi Freden vaar besluttit disse try Riger imellom
 til Paaske næst kommandis / oc om Ryndelmis diff forin-
 den/ skulde standit det Mode til Halmsted/ tilforn omtald
 er / Men Kong Christen meente der sands Lybske Gods
 paa samme Skib/ huilcke haaffde forskreffuit denom ingen
 Tilfør paa Suerig at gipre/ indtil Kongen kom til nogen
 lidelig Vilkaar met Suerig/ Meente om de Suenſke vil-
 de nydt de Jelligs Dage/ skulde de intet Gods indfribit aff
 de Lybskes.

Kongen vaar forrenst vdi de Dage at Nør Jutland/
 kommer saa igien til Kiøbenhaffn / Da talde mand intet
 om Hans Skriffuers Død.

1517.

Diuidt opet.

Men Aarit der effter 1517. bleff Diuidt hastelis-
 gen siug/ oc død / oc bleff lagt vdi Helsingørs Kloster Kir-
 ke. Almindelig Ord oc Rycte gick/ hun maatte være fors-
 giffuen / Det vaar ingen Naturlig Siuge/ Oc hymfede
 mand om/ at saadant skulde være til Veye bract/ aff Kis-
 gens Raad / som fortrød / at Kongen skulde leffue vdi ie
 ont Leffnit met hende/ Oc seerdelis til Villie giort Drot-
 ning Elisabeth / Fordi Kongen vnder tiden/ haaffde mere
 Gemeenscaff met Diuidt/ end met hans egen Drotning.
 Andre meente/ det at være skeed aff Torben Oyes Ven-
 ner/ Fordi de ick vilde/ hand skulde tage det Skarn til Es-
 te/ hannom selff / oc deris gantske Slect til Spot. Oc
 fordi at Torben Oye haaffde send Diuidt nogle Kirsebær
 vdi de Dage tilforn/ Indbildede Kongen sig de skulde væ-
 re met Giffi bemengd / saa hun der aff skulde fangit sin
 Død. En Dag som Kongen vaar lystig oc Glad/ Tor-
 ben Oye

ben Oge stod hos/oc varede paa Tienisten / Siger hand
 til Torben/sig off nu sanden (huilcken Form hand plejde
 at bruge om sig self) er det saa som din Skriffuere / der
 bleff hengd sagde for oss/ at du skulle haffue hafft met Di
 uicke at giøre, wi ville gierne vide det faar Aarsage skyld/
 De andre som stode der omkring/bleffue seendis paa Tor
 ben Oge / huad Suar hand vilde giffue / oc tenckte/hand
 skulde betenckt sig vel / Andre nickede at hannom / Hand
 suarede Sciemt wijs / aff en god Conlcientz, hand aldrig
 haffde hafft Gemeenscaff met hende. Men vijdere be
 spuord oc trengd/benecte hand icke/at hand jo haffde bedie
 hende om hendis Kierlighed. Men Kongen fattede dybe
 oc hart disse wbetenck Ord til sinde, oc bleff Stum der off
 uer / som hans Hoffjunker strax bemerckte. De sagde si
 den til Torben/hand skulde giffuit stort tingist til/at hand
 icke haffde tald saa Daarligen. Kongen fattede Dag effe
 ter Dag/større Mistandte til Torben Oge / oc tilspurde
 sig met hans Øretudere / om Diuicke oc Torben Oge tit
 haffde hafft Umgengelse oc Tale tilsammen/ huilcke set
 te Lus vdi Skindkiortel (som mand siger) Der offuer ved
 Herr Mogens Oge / lod hand fengsle Torben Oge oc
 Knud Pederssøn Gyldenstiern / de bleff sæt vdi Ridsben: Torben Oge
oc Knud pes
derssøn fangis.
 haffns Taarn / Torben bleff stillit faar Rættens/Bestyrl
 dendis hannom faare/hand skulde besmitte hans Konge
 lige Seng. Men Raadit vilde icke dømme hannom/oc
 mcente/ingen faar Tancke/vden faar beuijslig Gierning
 buede at straffis/ Oc om end saa haffde været / da haffde
 Kongen sin egen Drotning/den anden haffde icke været
 hans Voelscaff. Huor offuer Kongen bleff vred/oc sag
 de / Haffde hand hafft saa mange Elect oc Venner vdi
 Raadit/som Torben, Da haffde hand vel fangit en anden
 h Dom/

Bønder skulle
samme paa
Rigs Raads
Dom.

Dom/ Haffde hand en Hals saa tydel som en Tiure Hals
skulde hand dog miste den. Hand lod saa en Dag bestille
aff Solbjerg en Landsby / oc aff de næste Byer omkring
Kjøbenhavns/ tolf Bønder/ Oc lod kaste vden for Slaas
Porten fire Spijs, som fire Tingstaade / Der lod hand
fornæffnde tolf Bønder indgaa/ oc indspørde Torben/ oc
beskylte hannom ved Profossen / med samme Beskylding
som saar Raadit. Bønderne vaare forfærdit saar hans
Grumhed oc Tyranni / oc torde icke andit sige end huad
hannom vaar med / Blevf saa til eens omsier/ oc felde den
Dom / at de icke dømd hannom/ men hans Gierninger
dømmer hannom. Huilcke vaar en wendelig Dom/ oc
liude huercken til eller fra. En aff disse Bønder leffde end
vdi vor tid / Kong Christianus den Tredie haffde giffuit
hannom hans Underholdning hans Liffs tid / Nag altid
met en Kærr: til Kjøbenhavns Slaas/ der siick hand hans
Underholdning.

Forbøn for
Torben Oxe.

Torbens Venner bleff saa til Einds / at forbede
Torbens Liff hos Kongen/ Handlde saa med Angelo Ar-
cemboldo Passuens Legat, oc alt Danmarks Raad/
(huilcke met nogle de fornemste aff Adelen/ Item met
Drotning Elisabeth oc Fruen zimmerit/ gjorde it Kæ-
sald oc Forbøn for hannom til Kongen/ paa det sluttigste/
at hand maatte benaadis) Men det vaar intet beuent/
Sibrit eller Kongen vilde icke lade sig sige. Torben Oxe
bleff en Dag eller tu der effter/ heden ført paa S. Gier-
truds Kirckegaard/ oc er der halsbuggen. Mundene aff
Graabrødre Kloster møtte nedre for Højbro met Sa-
cramentit / som vaanligt vaar voi de Dage / naar nogen
skulde rettis/ at Sacramentit bleff dem bødit/ der de komte
met Sacramentit / falt hand Næsgreus neder / oc saade
høyt/

høyt'at alle mand hte kunde det hēre/ O Almeettige Gud/
 du som haffuer skabt Himmel oc Jord/ forbarne dia off-
 uer mig / oc min gode Broder / Knud Pedersſon Knud
 vaar fangen for samme Sag, oc Torben viſte icke andit/
 end hand oc ſkulde rettis / fordi at hand met vaar der Di-
 uicke vaar paa Slaattit til Gieſt / der hun ſkulle ædt aff
 samme Kirſebær. De haffde tilforn der de forſt bleff lage
 vdi Fængſel / leegt ſammen vdi Taarnit/ oc kaſted em/
 huem der forſt ſkulde op/ oc ſtrecke Hals/ oc giort denne
 en Stiemt der aff/da falt Laaden paa Torben. Men det
 bleff til Aluore paa det ſidſte/ Oc den faare Spøgelse/ be- ^{Der ſpøgelſe}
 tynder den rette Hendelſe/ oc det ſom ſkulle ſkee. Knud kom ^{for huad ſom}
 ſiden løs/ oc maatte giſſue en ſterck Forpligt/ hand aldrig
 ſkulde komme faar Kong Chriſtens Dyné. ^{Der ſtal.}

Meſtermanden vilde icke giſſue Torben lang tid at ^{Torben Oge}
 bide, men hede met hannom til retter Plaken/ Huor Pro- ^{rettis.}
 feſſen eller Skultus vdraabte offentlig huad Aarſag der
 vaar til hans Død. Den 29. Nouemb. vdi samme Aar
 Andreæ Apoſtoli Aſſten/ bleff hand begraffuen vdi Hæ-
 lig Geiſthus.

For denne Sag ſkyld / beladde Kong Chriſten ſig
 met ſtor wgunſt aff Adelen/ ſom ſagde/ hand vaar er In-
 ran. vdi hans Dierie / Oc icke effterfulde hans Herre Jas-
 ders gode Godſpor Haffde end Torben Oge værre ſkyldig
 der vdi/ Da vaar det ſkeed faar Kongens egen Siel Sa-
 ligheds ſkyld/ oc Kigens beſte. Viſp Offue Bilde/ kom
 nogit der effter til hannom oc ſagde/ Hand der met haffde
 giort ſig en ond Gierning / oc braet ſig al Ridderskaſtie
 paa Halsen/ ſaa at Kongen der offuer begynte at frygte
 ſig. Oc der hende ſig / at Betterne paa Kiebenhaffns
 Slaat/ vdi Omgangen / haffde formeit et nogle Datter/
 H ij ſom

som it Lius brende offuer Hans Skriffuer vdi Gallien/
 Huilekit bleff alleuegne ryetbar / huor effuer Kongen be-
 soel dennom/ At naar de merckte saadani fremdelis/ skulle
 de lade hannom vide det / huilekit de oc gjorde / Saa at
 Kongen selff saa det Lius eller Bluss offuer hannom/
 Somme meener/ at dette vaar saa bestillit aff Kongen
 selff/formedelst nogle Munde i Graabrødre Kloster, som
 paa Epis halde Lius offuer hannom/ At hand i saa maa
 de kunde forfæhre sin sag mod Torben Oge/ som lod han-
 nom henge Der offuer besool Kongen Hans Skriffuers
 Ligg skulle tagis aff Gallien / oc lod det hedgrlige begraff-
 ue vdi Graabrødre/ saa at den gemcin mand sagde/ Tor-
 ben Oge met Wæt haffde ladit hannom henge.

Hans Skriff-
 uere tagis aff
 Galgen.

Gra denne tid/ oc vdi de scy effterfølgente Aar/ stils-
 lede Kong Christen sit Regimente fast selkamt an/ Hand
 lyde huercken hans Raad / eller andre gode Mend at/
 Men Sibrit hun vaar hans ypperste Raadgiffuere hand
 heden anuordit/ all Nogens Regimente vdi hendis Hens-
 der/ som hans Statholderske/ der offuer mange sætte iiff-
 uit til hand icke affuiste/ Hurd Raadit vilde haffue bestile
 det maatte driffuis ved hende/ Hun vaar hans anden
 Haand/ Vaade hans Adel oc Raad søgte hende/ met Hæ-
 vdi Haand / Hun haffde sin Gaard vdi Kiebenhaffn/
 huileken Gaard ligger ved Helliggeisthus / Som hans
 Wauit : kiebte aff Herr Mogens Ope / Men Herr Mo-
 gens siel den igien aff Kong Frederich / oc Vinnaarden
 siel Herr Johan Ransow. Men der Diuise leffde/ holt
 hun oc Woderen mesten Hus paa Huider Slaat/ Siden
 vaar Sibrit mesten i Kiebenhaffn / oc vaar megil paa
 Kiebenhaffns Slaat/ naar Konen oc Drotningen vaar
 der. Hans Michellssøn vdi Malmø/ Klaus Holst/ Dirck
 Slaghici/

Slaghed / Mester Gotschalck / de vaare Kongens Raad <sup>Kong Chris-
tians Raad</sup> giffuere / oc effterfulde hans Begæring oc Billie / vdi all-
maade. ^{giffuere.}

Formedelst fornæffnde Sibrit / oc disse hans Raads
giffueris Indskudelse / bleff paalagt atskillige Slags Tyns-
ge oc Besucering / aff alle Vare som vdfordis / oc indspr-
dis / lige som mangesjeds vden Lands seduanligt er / Hand
oprog Kirckernis Rente oc Indkomst vden hues de behøff-
uede til Brød oc Vin / Mæt manag andre ny Paafund /
sorn paalagdis / Penninge met at samle / til at betale Kis-
gens Gield met som det vaar vdi kommen vdi hans Her-
re Faders tid / saa vel som oc til den Krig / hand nu før
haffde met de Suenffe. Dog siet Sibrit mest skuld for
huis Mæt som paalagdis / Thi alle Mand saade / det at
være aff hendis Indskudelse / oc kom icke fra Kigens
Raad. Hand lod oprense Gallier vdi alle Riebstæder /
dennom til Forskredelse / som icke vilde vdgiffue samme
Lod oc Aulse / oc saar hand vilde være frjett. Men vø
den Herre oc Konge omsier / som haffuer sine Vndersaats
te lydig saar Frjett skuld / icke aff Kurlighed oc Venes-
genhed.

Vdi fornæffnde Aar 1517. lod Kong Christen for-
skriffue Kigens Raad / oc Prelater / til en Herredag vdi
Kiøbenhaffn / paa S. Katrine Virginis Dag / at beraads-
slaa / huorledis den Krig som hand mod de Suenffe haff-
de i Sinde / kunde faaretagis. Samme tid lod hand fan-
ge Bisp Jens Andersson aff Othense / kaldis Veldenack <sup>Bisp Jens
Andersson
Veldenack.</sup> (saar hand vaar Skaldit bag) en Skomager Søn / sedd ^{fængis.}
vdi Brøndom som vaar kommen did effter hans Skriff-
uelse paa god Tro oc Loffue / Samt hans Cancellar / som
haffde samme Naffn / Dog bleff hand først tiltalt for mes-

nige Raad/ paa Riibenhaffns Raadhus/ siden bleff hand
 antuordt Erckebisp Byrge vdi Lund/ effter Kongens egie
 Raad oc Begæring/ Fordi Kongen vilde være vndskyldt
 hos Passue Leanne, oc icke være falden vdi Bands Sag/
 eller Interdict, som det vaar vdi de Dage/ Huis der fenge
 sledis nogen Bisp eller Prelat/ effter huis Geistlig consti-
 tutioner der om giort er/ baade in Synodis prouincialibus
 oc Concilio Lateranensi, lige som hand saar vichtige Aars-
 sager skyld/ haffde antuordt hannom Erckebispen paa en
 Raat / som hans Superiori, oc icke vilde forgrube sig paa
 hannom. Hand skreff strax til Passuen, den 16. Decemb.
 At samme Bisp opuacie Wenighed imellom hannom/ oc
 hans Vndersaatte/ oc vilde giøre dennom Oprørske/ hand
 haffde ladit begange Mord oc Mandslæt. Til met skal
 samme Bisp haffue forskreffuit hans Herre Fader sires
 sinds tiussue tusind Gylden/ at betale de Lybske vden Guld-
 maet eller Befalning / Huilcke hand enten maa erlegge/
 eller den anden slaar sig til hans Wuenner. Oc for saa-
 dan Bryet oc Bare skyld / haffuer hand antuordt hannom
 Erckebisp Byrge/ vdi Giemme / vdi Angeli Arcemboldi
 Passuelig Sædis å latere Legati næruereise / Indtil saa
 lenge/ hand oc hans Riger der imod i nogle maade maa
 bliffue foruissit / Eller indtil saa lenge/ hand oc hans Ea-
 pitel stiller Erckebispen Nonactig / Loffuen oc Dissen/ at
 hand icke skal vndsky / Eller være hannom oc hans Riger
 imod vdi nogen maade/ Eller oc indtil Nationale concili-
 um haffuer været holden / aff hans Bisper/ Prelater oc
 Geistligheden/ Eller Passuelig Hellighed der om giøren-
 dis vorder tilbørlig Forsiun / Huilcken hans Sag/ hand
 fremdelis effter nationale concilium er holdit/ ydermere
 vilde lade hannom vide : Begærendis Passuelig Hellig-
 hed

hed icke vilde sig forføre lade offuer hannom/men hannom
forfiune oc forsee / saa at Sagen maatte befalls Erkebis
spen/oc andre Bisper / Eller Passuelig Sendebud at for
høre. Hand haffuer icke selff vild fengslit hannom/ at hand
icke skulde falde in poenas canonū. Vdi lige maade skreff
hand Laurentio S. S. Cardinali vulgariter 4. coronatorū
dicto, videre Beretning til/ vdi denne Sag/hos Passue
lig Hellighed at referere, sig til Vndskylldning/oc Sagen
til beste. Men Mester Hans Andersson/hans Canseler
bleff indlagt ved hans Eed til Mester Knud Valckendorff
Decan/ vdi Ribeenhaffn/ med denne Beskeed/hand skulde
ingensteds vdgaa/vden Kongens Villie oc Forloff.

Paa denne Herredag tiltalde Kongen Herr Knud
Knudsson / en aff Rigens Raad vdi Norge/ faar at hand
vdi hans Herre Faders tid/skulle haffue hafft Forbund oc
Stemplig med Herr Steen Sture/om det Afffald/ som
skede vdi Norge. Oc endog Norgis Rigis Raad/ oc nu
Danmarks Rigis Raad/ for saadan Kongens ubegrund
dit Tiltale oc Beskyldning / dømtte hannom quit / Saa
lod hand hannom dog halskugge/oc teg hans Guds vn
der Kronen.

Her Knud
Knudsson sets
tis.

Fornæffnde Knud Knudsson haffde en Broder/hed
Carl Knudsson / som lod sig troligen bruge vdi Sucrig
met Herr Ote Krumpen.

For saadan Kongens Haardhed oc vmsildhed/ om
gids Raadit met hannom vdi stor Frygt oc Fare / Ingen
torde sige sin Mening dristia / ferdi hand reageredis aff
andre Der offuer bleff vort Faderne Lands beste vdi man
ge maade forsommit.

Vdi hans Haandfestning findis / at Tomfru Bir
gitte Oluffsdaatter aff Ballg/skulde haffue hendis Guds
igien/

igien / De hans Fru Moder at tiltale Fru Birgitte paa Hammersted faar hendis Røgb. Men diff wanseet/ tog hand fra Mester Christoffer/ Domprouisten vdi Kofilde Jomfru Birgitte Moder Broder oc Berge / som tilforn fra Kronen indtog Valløgaard oc Gods / hans Enster Daatter til beste / alt hans Gods vden all Barmhiertighed/ Huilket oc skede Herr Niels Erickssøns Arffuegods/ sigendis/ at hand met rætte skulde talde sin Sag/ oc icke hemmelige met Suig forraskit Vallø.

Rongen drog samme Aar fra Sieland / offuer til Syn/ oc laa vdi Othense til Borgemeister Michel Peders søns/ at tale met hans Fru Moder / Drotning Kirstine/ som end da leffuede/ oc holt Hus der vdi Byen vdi Klare Kloster/ hun haffde funderit, som nu Bispens Residentzer. Huilket Kloster hun/ vor Frue til Loff oc Ere faar hun bleff erledigit hendis Fængsel til Stockholm / saa vel som Elare i Røbenhavn tilforn Aar 1505. haffde funderit. Der handlede fire fornemme Borgere faar fornæffnde Bisp Jensis Cankeler/ oc loffuede faar hannom/ hand skulde bliffue tilstæde/ oc staa til Rætte/ for huis Beskyldning mand haffde til hannom. Der met kom hand løs aff den Bestrickelse vdi Røbenhavn / Drog hiem til Othense vdi hans Hus/ oc bleff aldria mere tiltalit.

Aarsage til Bisp Jens Anderssons Fængsel vaar denne / At fornæffnde Bisp haffde faar nogle Aar siden 1503. vdi Kong Hansis tid/ været til Lybek oc met Raysmunds Cardinale forligt Kong Hans oc de Lybske. Vdi den Fordrag obligeredis Kong Hans til firesindetiuffue Tusind Gylden at betale de Lybske. Fornæffnde Penningsge/ vaar en Part aff vitterlig Gield/ som Kong Christen hans Herre Fader haffde været de Lybske skyldig : En part
vaar

vaar for huiſ ſkade Kong Hansis Vdliggere haſſde giort
dennom vdi Spen.

Denne Summa vitterlig gield/betalde Kong Hans
vdi hans leſſuendis Liſſ/paa 30000. Daler nær/ Oc vaar
Hertug Frederich aff Holſten/fornæffnde Biſp/oc nogle
aff de Holſter Forloſſuere for fornæffnde Penninge.

For fornæffnde Keſt / ſatte Hertug Frederich/ der
hand er manit / de Lybſke til Vnderpant/ Tritow.

Kong Hans vaar icke vel tilfreds met Biſp Jens/
ſom vaar hans Secreteer, paa de tide/ At hand haſſde ſam-
tyckt/ vden hans Befalning oc Inſtructz. den Skade ſom
vaar ſceed vdi Spen/ igien at erleggis aff ſig/ Oc meente
hans Vdliggere ſelf ſkulle ſuare der til/ Oc Hertug Fre-
derich/ at tage ſin Betalning hos dennom / Huor om
vaar berammit it Mode imellom Kong Hans/ de Lybſke
oc Hertug Frederich/ til Segeberg. Men Hertugen vil
de endeligen være betald aff Kongen/ lige ſom hand oc en-
deligen maatte betale de Lybſke/ Oc vilde icke være viſt til
nogen anden.

Denne Biſp Jensis Forſeelfe/vdi Kong Hansis tid
begynte/Men ſiden huilit oc taugd/ Begynte Kong Chris-
ſten nu atter at repetere, oc meente/fordi hand ſaadant
haſſde deulgit vden hans Herre Faders Samtycke/ ſkulle
hand ſelf der faare ſtaa til rætte. Biſp Jens Anderſſon
ſtod paa/ At Kong Hans haſſde forſeglit dennom til Ly-
bek denne Fordrag. Oc ſiden til Segeberg oc Nykøbing/
Aar 1506. oc 1507. ſkal atter være giort en Fordrag
met de Lybſke/ Oc da er intet talit om Hertug Frederichs
Penninge. Oc meente hand at Kong Hans der met ans-
den gang haſſde ſamtyckt vdi fornæffnde Fordrag. Item
at hans Herre Fader/ ſiden Segebergs Fordrag/ aldrig
J haſſde

haffde talde Bisp Jens til der om. Sammeledis stod hand paa/ At Kong Hans til Kallundborg/haffde gjort Kong Christen oc hannom Venner.

For disse Sager skuld/haffuer Kong Christen ladit anholde Bisp Jens Andersson/ Som hand er kommen til den Herredag som i Riksbenshoffen holtis Aar 1517. paa S. Karine Dag/effter Kongens Skriffuelse/ Saa oc for Dete Dorsfeld skuld/ som vaar Drotning Kirstine hendis Lænsmand paa Næsbysghoffuit/huilde Bispen haffde ladit ihieslaa / Aar 1514. oc anden Hoffmod oc Fortred Bispen gjorde hannom/oc hans Fru Moder.

Fornæffnde Bisp vaar en Stiiff/Trækig oc trætselsfuld Mand.

Kongen lod saa antuorde fornæffnde Bisp Erdesbisp Byrge hans Superior vdi Hender/ vdi Angeli Arcemboldi Passuelig Sendebuds næruerelse/ Begærendis hand maatte bliffue behindrit hos hannom/ indtil Nationale concilium vaar holden aff Bisper/oc de Geistlige/oc hand der at staa hannom til rætte.

Fornæffnde Bisp Jens antog forbemelte Vilkaar/ oc forskreff sig paa Liff/ Ære/Gods til Bisp Byrge/oc Lunde Capittel/ som loffuede faar hannom til Kongen at bliffue vdi Lunde Stift hos Bisp Byrge/eller huor hand hannom vilde haffue/ oc forbide Nationale concubum. oc ingen aff hans egen Gøld/ at haffue hos sig / men bliffue der som en anden Fange. Til ydermere Forujsning forskreff hand hans Stift/ om hand gjorde eller handlade der imod/til Lunde Capittel/ for tryssinds tuuffue Lujind Gylben.

Vdi lige maade forskreff hand sig til Kong Christen/At hand intet hemmeligen eller obenbaariigen skulde præcucere

practicere imod hannom til Rom/eller andensteds / Eller begiffue sig til Kongens Wuenner/ Eller diß midler tid nogit faaretage imod Kongen/hans Liff eller Stand/ved sig selff eller andre/ Oc at hand vndergaff sig Bisp Byrge oc Bisp Lauge Brnis Dom/ vdi alle maade/ vden all Modsigelse.

Aar 1519. døde Erkebisp Byrge / oc Mester Jørge ^{Erkebisp} gen Skodborg bleff Bisp vdi hans sted / Huorfaar det ^{Byrge døde.} Compromis vaar vde/som før er opræt. Da bleff atter compromitterit baade aff Kongen/ oc Bisp Jens/paa Bisp Lauge Brne/ Mester Jergen Skodborg oc Stenye Krumpen/ At huad de sagde dennom imellom vdi denne Sag/ skulde saa bliffue oc holdis/ vden all Appellatz vdi nogen maade til Rom eller andensteds/vnder tredue Tusind Byldens Fortabelse/ faar den Ræt at erleggis/ huor som denne Sag heden steffnedis/ halffdelen til Rätten/ halffdelen til den/som lod sig nøye med huiß affsagt vaar.

Doctör Amelungus Amelungi vaar Kongens Procurator. Da affsagde de saaledis eller lauderit Bisp Jens skulle betale Kong Christen de firefinds tiuffue Tusind Bylden. Hand skulle resignere Stifftit til en anden/ huem Kongen er behageligt / oc der om forhuerffue Passuens Dilpenlatz in curia, Oc tu parte aff hans Stifftis Rente oc Indkomst skulde Kongen haffue vdi hans Bestalning den stund Jens Anderßen leffuede / Den tredie part skal den haffue/ Stifftit opladis faare. Naar Jens Anderßen døer/ skal Stifftit igien være frj.

Item hand skal forbede Kongen/ oc Drotning Kirstine/faar huiß Høffmod hand dennom haffde giort/ Der paa findis it aabne Instrumēt, vdgiffuit den 22. Aprilis, Aar 1520.

Der foruden vaar der andre smaa Sager/ samme
Bisp vaar bestykt faar.

Først/ faar at hand haffde bestilt / at Bisp Carl aff
Hammer skulde værte Kong Christens Raad vdi Norge/
der hand vaar Secreteer , huilcken Bisp vaar indsoet faar
hand skulde giøre it met de Suenffe.

Før det andit / skulde hand haffue haffe hemmelig
Førstand met Hemming Gadd/Electo Lincopensi.

De nu siden forhuersffuit baade Passuens Dreff oc
Monitorial , huor vdi Passuelig Hellighed tager sig same
me Sag til / At Raymundus Cardinal icke haffuer for
snillit Kong Hans vdi den Handel/hand vaar met Bisp
Jens til Lybte.

Men disse sidste Sager/ vaare icke saa veltge/hand
vndskyldede sig / oc der vdi ved hans Eed/ hand viste icke
der aff / Oc der denne Dom vaar fuldgjort/gaff Kongen
hannom sit Venckaff.

Fornæffnde Bisp Jens vaar siden vdi dette Aar
1520. met Kong Christen vdi Suerig/ paa det Thog/
oc vaar siden i passelig Naade. Der giorde hand hans
nom til Bisp vdi Aroes / Huilckit Stifte hand vnduiga
te/der det Sprøke vdi Suerig/imod Kong Christen/
aff Gustaff Erickssøn.

Der hand kom aff Suerig/ Aar 1521. bleff hand
aff Kong Christen oc Sibrit bestykt faare/ At hand skulle
met Mester Dirck Slagheck/ raad Kong Christen det
Vord til Stockholm/ huilcke den Last vilde induende paa
andre/ Der offuer er hand fangen ført til Hammershus.
Kongen vaar end til sinds/ at lade sencke hannom/huis
hand icke haffde fryctit Passuen.

Aar

Aar 1522. bleff hand befriet aff de Lybke / der de Indioge Verringholm/ oc fordis til Lybke / Huilcke vaar hannom icke wttilgenegit/ fordi hand haffde en heel hob lide for deris skyld.

En Næderlender hed Broder Vincentius en Franciscaner Muncck/ saarestod Otyense Stifft/ men hand sad fangen oc vaar vdi Suerig.

Aar 1523. soer hand Konning Frederich / Men samme Konge saa igiennom Jingle/ At Christoffer Kants how til Quernebeck alter fangede hannom/ for fornæffns de Otte Porsfeld skyld / for hu liden ingen Bøder vaar gangen. Hand kom met hans Selstaff / vnder Tossing en Nat/ oc tog hannom fangen / Hannom maatte hand giffue ti Tusind Gylden/ inden hand bleff Fri/ Oc betlagger fornæffnde Bisp vdi nogle Vers/ At de Holster funder paa ny Plager/ huer anden Dag at plage hannom met.

Aar 1529 oplod hand Stifft til Knud Gyldensstiern / for sex Tusind Gylden / at erlegge til Lybke/ Oc Aarligen fem Hundret Gylden/ hans Liffs tid. Denne Hoffuitfloel bleff der erlagt for Relignatzen skede.

Fornæffnde Pens betalde siden Knud Gyldensstiern/ Oc der Christianus III. anaminede Stifftit / lod hand siden erlegge samme Genant/ saa lange Bisper leffuede.

Siden drog fornæffnde Bisp til Lybke borde der hans Liffs tid / huor hand haffde en Søsterdaatter boens dis Oc vaar vdi dette stycke mere Lyet salig end de andre Bisper som bleffue affsatte/ Men Wlyet saligere vdi det/ hand tre gange haffde værit fangen.

Fornæffnde Bisp vdi Kona Frederichs tid vaar den første som raadde vore Danske Kiebmend paa Vene at driffue til Elffuen, oc hand selff holt der en Part vdi met.

Paa tredte Aar effter den Handel med Øen begyntis/
da bleff Tolden paalagt.

Jornæffnde Bisp førde stor Trætte med de Rønnow
wer/ fordi Carl Rønnow haffde været Bisp faar hannom/
oc hand meente/ det folck haffde nydet stiftet megit got at/
Seerdelis Marquor Rønnow oc hans Hustru/ huilcke hand
lod bandsætte/ oc led sig indføre vdi deris Gods. Vaar
denne Bisp en Forstandig Mand/ som vdi de dage kunde
være/ dog vaar hand mistenckte faar den sorte Raanst. Thi
der hand først bleff fangen vdi Kong Christens tid/ kom
Mester Dirck Slagheck til hannom / oc forkyndede han
nom hand skulde dø/ oc skriffue sit Testament/ tencendis/
hand skulde haffte store Penninge/ der med at giøre sig god
hos Kongen. Da bad hand hannom skriffue/ at hand skul
de leffue den Dag / at Mester Dirck skulle baade hengis
oc brendis/ huilckit oc skede.

Hand møtte en aff de Rønnowwer hans Wuenner/
i Marken/ som vaar sterckere end hand/ Da stik hand vd
en Bog/ oc læste vdi / saa hans Vederpart bleff Jorsæ
dit / Hand saa Marken fuld omkring sig med Folck oc
Guenne.

Tolden lagt
fra Helsingør
til Røbens
bassin.

Vdi dette Aar 1517. forlagde Kongen den Ede
uaanlig Toldstæd/heden til Røbenhaffn/ giffuendis saas
re / At for Helsingør skulde være en ond Reed med Eude
ost Wind / Ey heller sammesteds nogen Winter Haffn/
Mieden all god Leylighed for Røbenhaffn at findis/ som
Rigbmend kunde begære.. Hand vaar vred paa de Hel
singørske / fordi de anlangede/ icke vilde serunde hannom
deris Gaarde oc Eyedom til de Hollender/ at bo vdi huil
cke hand vilde indgiffue samme By. Sibrit bleff besul
et at haffue det pffuerste Indseende med Tolden. Hende
vaar

vaare tilgiffne nogle Toldskriffuere / De bleff forkynt ve publicerede, at huilde fremmede Nationer, Francker, Engelske/ Skotter/ Naderlender/ som der vilde giøre it Næderlag/ dennom ville hans Maest: met statlige Priuileger beuaade.

Hollender/ Ryger/ oc de Suggerre/ bleffue seerdelis did ladde oc tilbedne/ Dog haaffde samme Næderlag ingen Affrect/ eller kunde komme vdi Euang/ Fordi ingen aff disse her vdi Rigit formaatte / at giøre første Vdlag oc Indløb/ huor til behøffuedis nogle Tønder Guld/ Saa Riøbenhaffn icke anderledis der met er befordrit, vden vdi det alleniste/ at Tolden er did heden lagt.

Offuer dette vaar Hensetæderne icke vel tilfreds/ huilde beklage de dennom offuer Riøbenhaffns Toldstæd/ at være dennom forlangt vdaaff Veyen/ Vdi lige maade offuer Sibrit/ At hun Skippere offte Moduilligen opholte fra deris Vind/ De bestykte hende oc saar Troldeim/ Huorfaar hun en heller her vdi Rigit vaar vberpetit. En Cannick vdi Riøe/ Mester Possuel som ee kunde met samme Raanst/ haaffde giort hende hendis Affgud oc Aand Dum faare/ Hannom betalde hun saa/ at hun maaned den Onde/ at hand altid vaar hos hannom Nat oc Dag.

Bisp Anders Mus aff Upslo / faar hand vaar en gammel Mand/ oc icke vel kunde faarestaa Stiffrit/ hannom lod Kong Christen trengte oc plake til hand maatte resignere Stiffrit til Michel Mule / De vaar der vdi huercken hans egen gode Villie/ Resignatz eller Capitels frj Vall. Dette er denne Bisp Mus / som en gang paa Apotekit til Rom/ lod fordrø Røgit Suine Ryg/ for hans sundheds skyld / oc Apotekerren icke haaffde det Krud vdi hans Herbario.

Michel Mule
Bisp til Upslo

Har

Luthers
ter sig imod
Passuen.

Aar 1517 predickede Tezelius Passuens Legat Afflad offuer all Indskland / effter Passue Leonis Befalning oc samlede store Penninge/ Oc fordi hand lærde Synodernis forlæbelse/ formedelst Penninge skuld at kunde forhuerrffuis/ som gaffs vdi Passuens Rigte / Sætte Morten Luther til Wittenberg en Augustiner Mundt sig imod hannom. oc begynte at disputere nogle Theles der om mod hannom / Først om Afflad / siden om Kirckens Nogle oc Mact/ oc om andre Artidler vdi den hellige Skrifft. Iste vdi den Mening aff første / at hand vilde sætte sig imod Passuedommit / Men at styre nogetledis Tezelij Mundt kienhed / Oc at de lærde vdi Scholen nogetledis maatte komme vdi ræt Forsarenhed/ huad de skulde holde der aff. Der imod formaledidede Tezelius Luther/ oc talde fast ibde om hannom.

Aff saadan Begyndelse/forarsagedis Luther jo mere oc mere at randsage Skrifften / oc sætte sig offentlig siden imod Passuedommit.

Her vdi Danmark/ Suerig oc Nerge predickede Angelus Arcemboldus samme tid Afflav / oc samlede store Penninge.

Aff saadan Tumule som vaar beghnt til Wittenberg / begyntis Euangelium reent oc klart at predickis/ oc Reformation skee vdi Churførstedommit / Oc tog Hertug Hans/ Frederich oc Johan Vilhelm fornæffnde Luther vdi Forsuar/ Som den Handel om Religionens Begyndelse oc Reformation hos Sicidanum flitteligen er beskreffuen.

Lang Petter
en Schyter.

Dette Aar lod sig finde vdi Vester Sden/ en Schyter/ en Grise/ kaldedis lange Petter/ Hand haaffde forsamlit / hen ved fem Hundrit arrige skalck til sig/ Vodsmand/

mend/ Bysseskytter/ oc Knechte / Hand giorde Stæderne stor Skade/ Skreff sig de Danskis Bestormere/ de Breme mer deris Straff / en Angriber paa de Hamburger/ oc de Hollender deris Marter. Hand oc hans Gøldt haffde Eteyle/ Hiul oc Vallier til Felt tegn/ paa deris Klæder/ Huileit vaar den rætte Løn hand skulde haffte.

Lilfor er sagt/ om it Herr Steens Skibe/ som Kongen lod tage forleden Aar for Lybek. For saadan Tilfald skyld / handledis nu intet mere om Fred/ men als ting vaar til Krig/ Herr Steen meente det Skib vaar tagen vdi Fellige dage/ oc freden brut i saa maade. Kong E. meente/ at paa samme Skib vaar funden Lybske Borger oc aff deris Gods/ Thi de Lybske vdi deris Forbund/ haffde affsagt dennom all Handel med de Sueniske / Wilde de Sueniske nydet de Fellig Dage/ skulde de intet Lybske Gods haffue indladd. Oc vaar Her Steen Euantesson/ samt de Sueniske mere glad end sorgesuld / at samme Skib vaar tagen/ at det i saa maade kunde komme til it Opflag/ oc de fra hucs Dagtingit vaar. Saa haffde oc K. E. sat sig faare/ ingenlunde hans Tiltale/ Rættighed oc Ræt til Suerig at affstaa/ En heller at forlade hans Parthi/ vdi Suerig/ som stode paa/ Mand skulde bliffue ved den Hyl ding/ mand haffde giort hannem vdi Kong Hansis tid/ oc andre Dagtingning. Dog finge de Lybske deris Gods igien/ da de der om anlangede / ved Protonotarium Magistrum Iohannem Rode, Oc paa hucs aff Gødsit forruct vaar/ finge de en Forskriffuing/ til neste Omslaug at betalis / Men de Sueniske finge intet igien aff deris/ der offuer kom det atter Rigerne imellom til Wbestand.

Midler tid skreff Kong Christen Passue Leone til/ huorledis Herr Steen Euantesson haffde indtrengt sig

vdi Suerig imod hannom/ for en Forstandere/imod huijs
 Hylbing/Forplict/Contracter oc Bressue/baade vdi hans
 oc hans Herre Faders tid gangit Item huorledis hand
 haffde bestoldt Erkebisp Gustaff/ paa Domkirckens egie
 Slaat / Gangit gammel Erkebisp Jacob den Alderne/oc
 flere Prelater / saa vel som andre anseelige Wrend / Fordi
 de vilde holde deris Segl oc Bressue/ som Erlige Wrend/
 Begærendis aff Passuelig Hellighed / hand vilde proces
 dère imod Herr Steen tanquam Ecclesiasticæ libertatis
 oppressorem ex canone & constitutione noua Clementis
 V. contra Episcoporum persecutores.

Cardinalis Sanctorum quattuor hand skal mere oc vides
 re berette hannom den Leplighed/hannom haffuer hand til
 send hues Artickle oc Beskyldning / hand haffuer til Herr
 Steen/som vaar først som forskreffuit staar / om Erkebis
 spen hand haffde belagt/ For det andit/hand haffde feng
 slit Erkebisp Jacob den Eldre/For det tredie/hand haff
 de sequestreret Upsalle Cannickers Gods/ som hulde mee
 deris Bisp/For det fierde/hand haffde induelldigit sig for
 en Forstandere / oc giort hannom Landit oc Goldit Op
 rørske / Begærendis atter / saa vel som tilforn offte/Pass
 uen vilde bandsætte hannom/ oc forbiude ingen skulle væ
 re hannom hørig oc lydig / Paa det hand kunde tiltænke
 at affstaa det Forstanderskaff / Oc at Passuen icke vilde
 løse hannom aff Bände/vden Kongens Bidskaff.

Passuelig Hellighed tilskreff saa Erkebisp Børge
 aff Lund / tanquam Sueciæ primati, oc Passuens Legat
 vdi disse Lande / Thi det vaar Erkebispen self vdi Suer
 rig dette vaar skeed/ at hand skulde forfare der om Leplig
 heden / Oc der offuer procedere imod Herr Steen.
 Huilckit oc skeede/at der er holdit it Concilium aff Wisper
 ne/

ne/her vdi Rigit/ huor fornæffnde Herr Steen/ oc hans ^{Herr Steen}
Anhang ere offentlig bandsætte. ^{Stute bands}

Om Sommeren Aar 1517. begærit Erkebisp
Gustaff/som vaar belagt/ atter at være met Herr Steen
til Ords. Huorfaare Herr Steen gjorde sig rede / teg
nogle aff Rogens Raad met sig / oc drog vdi Lenren faar
Stectit / Vp end da venligen til met Erkebisp / Fordi
hand fryctit sig / at Kong Christen skulde gipre Indfald
vdi Landit / oc Bispen vndsætte. Men der hand lod for
dre Erkebisp vilde komme vd at samtale met hannom/
som hand hæffde sig ladit forliude / Da vilde Bispen icke
komme vd til hannom / Thi hand hæffde fangit Runds
skaff/ at Kong Christens Guld vaar forhaanden/ at vnd
sette hannom. Dette skede om S. Hans Dags tide.

Nogit før Laurentij kom Her Jacob Trolle/ ^{Herr Jacob}
ren Norby / oc Carl Knudssøn til Skibe/ ind vdi Egnen ^{Trolle skulde}
for Stectit / oc hæffde fire Tusind Knechte met dennom/ ^{vndsætte}
vaare største delen samlit vdi Jutland / oc skulde vndsætte ^{Erk}
Bispen met Guld oc Getalie / Huor til hand lod anholde ^{bisp}
nogle stædernes Skibe/ fornæffnde Guld met at indsætte. ^{Gus}
^{stæff.}

Dette altsammen skede aff Kong Christen / baade
met det Guld hand forsende til Stectit / oc saa met den
Handel hand drev vdi Romere Gaard/ flesten Raadit w
beuist/ oc vaar dog imod hans Sed oc Rogens Friheder /
at nogen Krig skulde paaflaais eller begyndis/ vden menige
Rogens Raads Villie oc Samtycke.

Der Herr Steen dette Kongens Forsæt fornam/
sende hand nogle aff Rogens Raad til Erkebisp Gustaff/
lod hannom formaane/ at hand skulde bliffue en Suen
mand oc staa met hans Fæderne Land/ oc skriffue sin Fæ
der Broder Herr Jacob Trolle til / at hand intet skulde

trøste paa haantom/thi hand actit at bliffue hos sit Faderne Land som oc andre flere/ At vdi saa maade Blodstyrning kunde forrekommis. Men Erkebispnen vilde til ingen dags singning/ for den Vndsetning hand foruentit.

Saa kom da Kongens sold vdi Lande ved Stockholm/ der gjorde de Landgang/ oc haffde actit denom til Stectit/ men vden vædele kom de Suenfke dennom til mode/ oc jagede dennom til Skibs igien/ oc formeente dennom videre Landgang/ Mange bleff/ oc nogle bleff jagede vdi Stranden/en part oc saa fangen. Der de kunde intet fuldkomme deris Forsæt / som vaar at vndsætte Stectit / Da gjorde de siden stor skade alleuegne vdi Stergaardene / besynderlig vdi Tiuseherrit/ Sudertigbing bleff brandskattit/ Vesteruig/ oc Egholm bleff affbrend/ Vdi lige maade skede stor Skade aff dennom vdi Findland met Roff oc Brand.

Her Steen forsende nogle aff de Fanger/ som vaar optagit/ til Stectit/ at sige Disp Gustaff/ at hand ingen Vndsetning fied/ oc huor gangit vaar / Da falt saar hans nom baade Huff oc Mod.

Den tid haffde Kong Christen metgiffuen hans Hoffuiskmend saadane Bress/ som de alleuegne skulde anslaa/ som vaar det Bando Bress Erkebisp Byrge haffde vdgiffuit. Oc skal mand her vide/ at den tid Suerig kom fra Lunde Sæde / vnder Passue Eugenio oc fied sin egen Erkebisp/ Da gaff Passuelig Hellighed Nicolaus som kom effter Eugenio, Lunde Sæde den forfengelige Titel/ igen/ vden rente/ at Erkebispnen i Lund skulde hede oc vere Suerigis Rgis Første/ oc Passuens Legat, vdi disse try Riger/ huad her skulde vdtretis vdi Geistlige Sager paa Passuens vegne/ det skulde hand bestille/ Vdi lige maade offuerantworde Pallium til de Suenfke Bisper/ naar det samtyck

A. C. Sold
brender oc
stender vdi
Suerig oc
Findland.

tis vdi Rom/huor forre Biscop Byrge oc aff Andelig ans
dact/ som den Handel dressuen vaar/ vdgaff fornæffnde
Bands Bress/ at hand der met de Sueniske indbyrdis
skulle foruirre oc atskille/ huilckit Bress saa liude.

Wi Byrge met Guds Naade/ Erkebisp vdi Lund/
Suerigis Fyrste/ oc Passuens Legat. Hils eder alle ver- Bandskrift
offuet Hete
dige Fædre/ Biscoper vore kiere Metbrødre/ Streng oc Steen oc hans
Edle Riddere oc gode Mænd/ Suerigis Rigs Raad/ oc Anhang
menige Prelater oc Clericie, Verdslige oc Geistlige/ Bor-
gmeester oc Raadmænd/ Fogeder/ Embismænd/ Bønder/
Bokarle/ oc menige Almue/ som bygge oc bo vdi Suerig/
kierligen met vor HCKre. Kiere Herrer oc Venner/ Wi
ere effter den hellige Romere Kirckis Frihed oc Priuilegier
som oss/ oc vor Domkircke/ oc Lunde Sæde/ cuindelich giff-
ne er offuer Suerigis Rige/ plictig for Gud/ at vide alles
eders Velsærd/ Fred oc Salighed/ synderlig paa Sielens
vegne. Da effter samme Primatix Embedis mact oc be-
salning aff Gud / oc Romere Sæde / saa oc effter Lofflig
Naamindelse/ kynde vi/ forklare/ oc kundgiøre obenbare/
Steen Suantessøn Ridder / met sine Tilhengere oc met-
følgere/ vdi den hellige Kirckis Sanctorum, Petri & Pau-
li Apostolorum, oc Passuens Band / oc andre Piner/ oc
Kirckens Strengheder/ for den obenbare Bands gierning
hand haffuer met Baaben oc Verie/ sendit oc forfuld/ oc
u-ærlig bestoldit/ værdige Fader/ Herr Gustaff Erkebisp
vdi Upsalle/ paa hans oc Domkirckens Slaat Steckit/
oc kundgiøre vi faar alle / næruerendis oc fœrendis skul-
le/ At saa mange som ere declactige met fornæffnde Herr
Steen/ i Raad oc Gierning/ Erre oc bliffue/ alle oc huer
seerdelis/ lodtagne i samme Band/ oc erre dissigiste oben-
bare i Bände/ Oc at huer synderlig Riddere/ gode Mænd

oc menige Almue/som den hellige Striffe/Keyser Low/oc Kircke Low / icke læse / skulle vide huad faar Gære oc Gordsommelse samme Herr Steen / met sine metfølgere vdt erre. Da foruden den hellig Kirkis Vand/som vdskiuden Menneffen fra Guds Naade/oc Christendommens samfund; maa hand aldrig principere, regære eller være Gorsstandere / eller fange Herredomme offuer Gøld / Land oc Riger/ Oc hans Børn/oc Børnebørn/indtil andit Leed/som Mandliqn ere/erre oc bliffue wuærdige oc wbequemme/ at vndfange Geistlig eller Verdslig Forlæning/eller Beneficia, vdi samme Biscopsdomme oc Stifft/som Bispen vdi grebit oc bestoldit er.

Huileken Straff Vand oc Forbud vaar nu i Rom vdt den hellige obenbare generali concilio Lateranensi fornyet / kundgiort oc offuer all Christenheden confirmerit oc stadfestet Anno Domini 1514. 3. Nonas Mañ, Pontificatus sanctissimi Domini nostri Leonis Papæ Decimi, Anno 2. Oc derfaare paaminde wi/ oc bede kierligen eder vor kiere metbrødre/værdige Herrer/Biscoper/sammeledis eder andre Prelater/Canniker / Klostermend/ oc alle Sogneprester/oc Cappellaner/oc vnder eders Embede biude oc befale/at i samme Vand/Interdict, Forbud oc Messesald / alle Spndage oc Hellige Dage/ met tende Lius/oc ringde Klokker/ obenbare offuer alle Kircker/ Kloster oc Sogner/som samme Herr Steen haffuer Velde/ Gods/ Slaat/ Hus/ Hiem/ eller Eyedom oc Regimente vdi/kundgiøre oc publicere, Oc ingen vnder samme den hellige Kirkis Vand/ varer den Vands Mand hørig eller lydig/skatte eller skyld/oc at i menige almue/Suerigs Indbyggere legger paa Hiertet/ huad Gorderffue/Blodslytning/Idebrand/Roff/Thog/oc Forstyrning det menige

nige Rige vdi Koffier/ faar en Mands Skuld/ indtil saa lenge eders Erkebisp/ oc den hellige Kircke oc Clericie Koffier i sin egen Naturlig Frihed/ Velde/ Herredomme oc Besiddelse. De raade wi eder / at i allesammen kommer vnder eders rette kaarne oc kenske Herre oc Konning/ som gierne vil holde eder alle ved Low oc Ræt/ Gunst/ Frihed oc Priuilegier, De oss da næst Guds Hielp/ haabis/ Nigernne at komme vdi euig Fred oc Bistand. Datum Lundis, Anno Domini 1517. in Vigilia Pentecostes, nostro sub sigillo, presentibus inferius impressis.

Den 5. Iulij vdi dette Aar/ skreff K. Christen nogie skarpt til Keyser Maximilianum, til Hertug Carl aff Spanien/ disligiste til Fru Margrete Keyserens Fader Syster / sammeledis til Regæringen vdi Næderlandene/ om den Brudskat hand skulde haffue/ De haffde hand nogle gange tilforn/ til forgieffs baade skreffuit/ oc send der om. Men nu vilde hand endelig haffue hans Betalning aff hendis Fæderne Arff. Til met anmodede hand Hertug Carl / hand vilde sætte hannom Holland/ til ic frit brugeligt Vnderpant/ til hand fick hans Penninge/ Eller hand vilde see om/ huad andre Raad hand fick/ til sin Betalning. Der om fick hand gode Svar tilbage/ oc Bressue til Fru Margrete/ At hun hannom Kesten aff fornæffnde Brudskat skulde lade erlegge/ Men Betalningen skede icke end da saa snart.

K. C. fordrer
om sin Bruds
kat nogie
strengeligen.

Vdi lige maade lod Kong Christen efftersende fornæffnde hans Hoffuismend / Herr Jacob Trolle / oc de andre/ nogle Bressue at anstaa alleuene/ huor de ankomme/ Diff Indhold vaar saaledis.

Wi Christen met Guds Naade / Danmarks/ Norgis/ Wendis oc Gothis Konning / Wuald Konning
til

R. Christens
Vdskriffuelse
til Suerig.

til Suerig/ Hertug vdi Slesuig/ Holsten/ Stormarn/ oc
Dytmersken/ Gressue i Oldenborg oc Delmenhorst / gibe
rer alle vitterligt / At som Suerigis Rigs Indbyggere/
Prelater/ Ridder/ Riddermends Wiend/ Rigsstæds mend/
Bønder/ oc menige Almue/ vel vitterligt er/ huorledis no
gle Aar siden forleden / før end Højbaarne Første Kong
Hans/ vor kiere Herre Fader/ (hvis Siel Gud naade)
døde oc affgick/ Da haffuer menige Suerigis Rigs Ind
byggere/ endrecteligen kaarit oc kensst off/ for en veldig
Herre oc Konning / at være offuer Suerigis Rige/ effter
vor kiere Herre Faders Død/ De haffuer Suerigis Raad
oc Indbyggere der paa giffuit off deris aabne Beseglede/
forplietelse Breff/ vnder deris ære/ Redelighed oc Christe
lige Tro/ At det off saa fast oc wbrødeligen holdis oc fulds
gioris skulde. Der imod haffuer Herr Steen Suantes
søn / siden vor kiere Herre Fader døde oc affgick/ veldel
gen holdit off faare Suerigis Rige / mod Guds Skiel oc
Ræisferdighed / De der til haffuer belagt oc bestoldt/ paa
den hellige Kirckis Slaat Steckit/ en vijd/ Crismet Suer
rigis Rigs Erkebisp/ vden all skiellig oc redelig Aarsage/
Standendis effter hans / oc den hellige Kirckis Skade oc
Forderffuelse / Huilcke hans wchristelige Gierninger/ wi
som en Christen Første oc Konning/ oc som en kaareder oc
kensst Konning til Suerig / den Almectigste Gud oc S.
Erick Konning til Loff / oc den hellige Kircke/ oc menige
Suerigis Indbyggere til god Vistand / saadan Herr
Steens wchristelige oc wredelige Gierninger oc Opsat/
tæncke at ville met Guds Hielp formene oc affuerie/ oc for
saadan Herr Steens wchristelige Misgierninger/ som
hand mod Gud/ den hellige Kircke oc off/ gjort oc bedreff
uit haffuer / oc end ydermere acter at giøre / Acte wi met
Guds

Guds Hielp/oc met Suerigis Bold oc Mact/at komme til Suerigis Rige/ til huilckit wi erre retteligen kænst oc kaarrit/som wi ickc met Rættergang eller venlig Handling oc Dagtingning komme maatte/ Det Gud kende off leet er/ Oc der paa hæffue wi nu vdsent til Suerigis Rige/oc Sindland/ imod vore Ziender oc Wuenner/ it merckeligt tall Krigesfold/ Indlendiske oc Vdlendiske/ tilbørligen at straffe dem som der vdi Rigit opsatte sig mod oss/ oc samme vort Fold/ Oc en ville retteligen bekiende dennom imod oss/ som imod deris rette kaaren Herre oc Konning/ Oc at hielpe oc at styrcke met all gode/ alle dennom som ville giffue dem ind til oss/ eller vore Capeteiner paa vore vegne. Thi bede wi oc strengelig biude/alle som bygge oc bo vdi Suerig/Sindland/Handelig oc Verdslig/Edle oc Wædle/Sattige oc Rige/oc fuldcommellge raade/ at i nu strax giffuer eder til oss/som til eders rette kaarne Herre oc Konning/eller oc til vore Capeteiner/ oc giffuer off eders Skat oc Landgiæld. Wi ville holde eder alle ved G. Erick Konnings Low oc Ræt/ oc gode gamle Seduaner/Oc hæffue oc beuise off saa mod alle Rigers Indbyggere/som saa giøre ville/som en Christen Første oc Konning oc gunstig Herre bør at giøre ved sine kiere Vndersaatte/ Thi lader det ingenlunde/ saa fremt i ville vide eders oc eders Børns Beste oc Bistand. Giffuit paa vort Slaat Rigs benhæffn/vor Frue Dag. Visitationis Anno 1517. vnder vort Signet.

Wien de Suenfke bleff fast sammens/ oc ingen falt hannom til.

De Lybske lod strax besuære dennom offuer/at deris oc Stædernis Skibe vaare anholden/ at effuersøre Kongens Fold/ huilckit hans Maatt : lod vndskyldte/for

De Lybske besuære dennom
suarre dennom
aster.

den Nid skuld/hand haffde haffi der til / De skulde bliffue fornøyet der faare.

Dernæst forsende hand/Herr Niels Høg/Herman Bliff Paauisf / oc Lauris Kemmesnider/ hans Sendebud til Lybek/ Doctor Ditleff Smitter / Preuist i Lund/ om hans ærinde til Lybke/Naborligen anlangendis/De vilde vndholde dennom den Seylah paa Suerig/ Thi hans Maalt: nu atter vaar kommen vdi Feyde met de Sueniske. Da effter stor Besuering / bleff samme tid beuillgit/ At de Lybske paa tu Aars tid skulde vndholde dennom all Seylah paa Suerig/Men paa andre Stæder maatte de seyle. Dog at de metskørde Certificatzer, huor samme Skibe haffde hjemme / oc huis de haffde ladd. De vaar det da oc bleff ved fem Aars tid / de haffde at skulde vndholde dennom Suerig.

Tilfern er tale om Angelo Arcemboldo Passuens Legat, Da hand haffde samlit her vdi Danmark / aff huis Kram hand haffde met at fare / det meste hand kunde aff sted komme / Er hand dragen at Suerig imod Vinteren/ Hand loffuede end da/som tilfern/hand skulde vide Kongens beste der vdi Rigit / Raade dennom til/ at holde deris Bress oc Segl / Eige dennom aff/huad vbestand der aff kunde komme/de haffde saa aff sted tagit/met en vild Crismet Bispe at offuerfalde. Item huad Passuens Billie vaar vdi denne Sag/ Met andit mere/hand haffde hemmeligen fortroed hannom / At tale met Wispens Fader/ Bispen oc andre der vdi Rigit.

Da Erkebisp Gustaff fornemmer/ hand sckingen Vndsxæning / oc de Danske icke at haffue kund vndsætte hannom/Gaff hand faare/hand vilde opgiffue Slaattit/huis hand vbehindrit maatte fare til sin Domkircke/ oc bliffue

bliffue der vord Fredelighed. Hannom bleff suarit / hand
 skulde det giort tilforn / da haffde mangel Mand leffuit
 som nu vaar død for hans skyld / Oc effterdi saa mange
 vaar død for hans skyld / huor til hand vaar Aarsage / da
 tiener hand icke til / at være nogen Erkebisp. Men hand
 suarede / hand haffde der til forloff aff Passuen / hand haff-
 de giffuen hannom maect at sære begge Euerde / Baade det
 Aandelige oc Verdslige / Hand vaar icke Manddraber for
 den skyld / At mangel for hans skyld er omkommen / Pass-
 uens Dispensering skulde forsuare hannom.

Der effter lod Herr Steen forskriffue it almindel-
 lig Herremode til Stockholm / huor Rigens Raad / Adel /
 oc Almuen vdi Rigsstæderne oc paa Landit / deris Fuld-
 mectige ere møtte / At offuerueye / huorledis met Erkebi-
 spen oc met Steenit holdis skulde. Saa gaff oc Herr
 Steen / Erkebisp Gustaff Leyde / At hand selff maatte
 komme til samme Mode / oc see til huorledis hand hans
 Sag kunde forhandle / Eller siden fare til Steenit igien
 vdi sit Behold. Vdi samme Mode bleff almindeligt sam-
 tyet / besluttit oc bebreffuit / at Steenit skulde nedbrydis /
 effter at det saa offte haffde været Rigt skadeligt / Baade
 vdi Erkebisp Jenss tid / Otte hans tid / Disligiste nu vdi
 Erkebisp Gustaffs tid. Vaar oc almindelig samtyet / at
 Erkebisp Gustaff aldrig effter den Dag igien skulde kom-
 me til sin Domkircke for Erkebisp / Oc alle som tilstede
 vaar / gjorde deris Sed / met oprætte Singer / aldrig at skul-
 de holde hannom for deris Erkebisp / Oc alle baade Aa-
 delige oc Verdslige / som vdi samme Mode vaar forsamle-
 de behunde oc besooe dennom tilfammen / At om nogen
 Efftertale komme kunde / met Band / Interdict, eller huad
 det være kunde / for huis som her besluttit vaar om Steen

Herr Steen
 Sture holder
 en Herredag
 om Erkebisp
 Gustaffs sag.

tit oc Erkebispfen / Da skulle det gielde dennom alle lige/
at for fri lide oc vndgiælde/ Der paa gaffs Herr Steen it
Bress/ met Rigens Klemme / oc de andre deris hengende
Indsegl faare.

**It listig Bryd
Et.**

Vdi denne Besegling / brugte Bispen vdi Lindtlig
bing / Hans Brast/ it listigt Romere Stycke / Thi hand
skreff en liden Skriffte / saa liudendis. Til denne Beseg
ling er ieg nød oc tuungen. Samme Skriffte haaffde hand
beskiult vdi Vorklumpen / vnder Indseglet saa det icke bes
mercktis kunde. Dette Bress er vdgiffuen paa S. Clemens
tis Dag/ 1517. oc liuder Ord fra Ord/ som effterfølger.

**Erkebisp
Gustaff Pal
afficertis oc
Streckit neders
brydis.**

Vi effterskreffne Hans aff Guds Naade / Biscop
vdi Lingtligbind/ Mattis vdi Strengenes/ Otte vdi Bes
ster Aas/ oc Arffuit vdi Aaboe/ met samme Naade Bisco
per/ Doctor Henning Gad electus, Erick Johanssen Tid
der/ Bent Arwidssøn / Axel Pesse / Bent Ambjørnsøn/
Johan Jørgenssøn / Mogens Green / Axel Masssen/
Henrick Erlandssøn / oc Bent Gylte / Suerigis Rigis
Raad oc tro Mend/ met menige Fribaarne Frelse Mend/
offuer alt Rigit/ oc Borgemeister oc Raadmend / i Stock
holm/ met den menige Mand oc Almues Fuldmechtige. for
sig oc alle andre hiemme siddendis i fuldmact vdgiorde/ oc
hid til Mode vdsende / giøre alle vitterligt met dette vort
næruerendis aabne Bress / At wi haaffuer i Raad oc vden
Raad/ nær været oc tilhørt / vor kiere Herris oc Høffuig
mands Herr Steen Sture/ Suerigis Rigis Forstanderis
merckelige Besuerlige Artickel oc Tiltale imed Erkebisp
Gustaff Trolle huorfaar hand til diss paa Sticket bestol
dit været haaffuer/ oc i saa maade / at hand forskreffne Ar
tickel oc tiltale klarligen beuiste oc saar alle gode Mend sans
dingen bekiende ville / wanset vor kiere Herre oc Høff
uigmand/

uiskmand/ met alle Lempe / stor Yndist oc Fordeel haffuer
 sig hafft oc beuist til fornæffnde Herr Erkebiscop Gustaffs
 Indtagelse til Erkebiscopsdommit i Upsalle/som en Ers
 lig Herre / saa yderlig som hand hans Fader værte haffde
 i alle maade baade vdi Rømer Gaard / met sit Encomio,
 Hielp oc Skriffuelse/disligiste inde vdi Suerig. Huorledis
 fornæffnde Erkebisp Gustaff imod vor kiere Herre Hoff-
 uiskmand / Rigit oc den menige Mand faar hans gode
 Villie oc store Yndist sig der imod beuist haffuer/ Er faar
 Wynene/oc den menige Mand vel vitterligt er/ oc mange
 Rønne i Haanden haffue/en part ere slagne oc omkomne/
 for hans Yldhed / en part vore gode Mend her vdi Rigit
 grebne / oc til Danmarck førde / faar hans Stempling
 skjold/ Kronens Slaat oc Feste Stegholm i aske neders
 brent/met alle de der inde vaar/Skergaardene fra Skibs
 indtil Stegeberg/Suderkiøbing Stad plustrit/ oc offuer
 des Maet beskattit / Huad her for Stockholm/ oc i Sker-
 gaardene/i Hindland/vdi Mland/i Viborg Læn/ Mdelag
 sfeed er/er alle Mand vitterligt/ oc mangehaande Forver-
 ffuelse Rogens indspødning/for hans skjold libb/oc dem paa
 ført aff Rogens atskillige Fiender / Det icke nu sfeed haff-
 de/ huis icke fornæffnde Erkebisp Gustaff haffde met sine
 Mechielpere indrigis Mend/hand met dennem oc de met
 hannom det saa vplagt oc bestemplit. Sagde oc hans
 daglige Suenne inden Raads oc vden / for oss den men-
 ge Mand / At fra den Første Dag / hand vaar bestel-
 dit paa Steckit / vaar hand aispurd aff dennem til huis
 Haand hand Steckit holde vilde / eller huo hannom eller
 dennom forløse oc vndsætte skulde / Der til suarit Erkes-
 bisp Gustaff / sig at haffue hielp oc Trøst aff sine Ven-
 ner vdi Rigit / oc aff Danske Konger / oc flere aff hans

Venner i Danmarkis Rige All denne fornæffnde Til-
 tale oc merckelig flere andre aff vor kiere Høffuikmand
 oc Erckebisp Gustaffs Gienfuar/ sættis ind til oss alle Hec
 Biscop hans / Herr Biscop Mattis / Duc oc Arffuid i
 Alboe met menige Rigenes Raad her forsamlet erre/oc er-
 re wi samdirecteligen offuer ens vorden/ samt met den me-
 nige Mand vdi Suerigis Rige. At for den drabelig ska-
 de oc Forderffue Suerigis Rige/ oc disse Indbyggere aff
 Steckit Slaat fangit haffuer / siden det først bygd vaar/
 vdi Erckebisp Jennis tid / indtil Kong Christens Intagels-
 se/i Erckebisp Jacobs tid/til Kong Hansis Indtagelse/oc
 nu i Erckebisp Gustaffs tid/ saa vel fødte sem w fødte/ til
 euig Forderffuelse/At fornæffnde Steckit Slaat skal plat
 i Grunden nederbrødis/ oc til intet giøris/saa at ey her eff-
 ter Rigenes Forrædere huem som siunis / skulde der til
 Slut her effter i nogen maade haffue/som tilforn skeed er
 Vdlendiske Mænd oc dennom til Hielp oc Trøst/ som i
 mange Aar forleden de Suenfke / aff fornæffnde Slaat
 forrædeligen vederfarit er / Oc fornæffnde Eager oc alle
 andre i Suerigis Low vdfkreffne oc vdrøyet erre / at hand
 Vdlendiske intagit haffuer / vdi samme Fester oc hans
 Fæderne Land / som Herried/ Wyrd oc Brent/ Saa ee
 for Had oc Affuind skyld / hand haffuer ført imod sine/ oc
 vor kiere Herre oc Høffuikmand Suerigis Rigis Fors-
 standere/ Haffue wi alle endrecteligen met Haand oc op-
 racte Hender sorit oc loffuit hannom aldrig at ville eller
 skulle haffue faar Erckebiscop her vdi Rigit / alle vor-
 re leffuendis Dage / for de sager hand Rigit beuist haff-
 uer oc forskreffuit staar / Men hand skal nyde sin Lynde/
 som hannom vor kiere Herre Høffuikmand giffuit haff-
 uer/komme i sit fri Behold igien ind paa Slaattit/ Oc ey
 slippe

Slippe deden / før hand gjør saadan Foruarling saar sig/
som det sig bør/ At hand effter denne Dag aldrig skal væ-
re Rigit vnder Dynne/ eller til Skade i nogen maade.

Worder det oc saa fat / at hand eller nogle paa hans
vegne/ her inden Rigit eller vden Rigit aff nogen hemme-
lige Stemplen oplæggelse/ Aandelig eller Verdslig/ Eller
nogle aff Upsalle Capittel/hans Stols Brødre/ haanom i
denne Sag til villic/oc off til Skade indladit oc raadelage
haffue paa off alle/eller nogen aff voris/ Rix eller Sattig/
inden Raads eller vden/Wønder eller Bomend/huor mee
nogen Wbestand/Vand eller Vandsmaal/ eller nogle bes-
sueringer aff Romer Gaard/ her effter førdis for disse
Sager/ eller nogen for hans Bestilling / eller for Stectie
Slaas næderbrydelse/ paaføre vilde / Da effterdi wi erre
allesammen soren i dette ærinde/Ville wi oc alle samdre-
teligen det baade Aandelig oc Verdslig troligen met Liff
oc Mact / allis vore Skade oc Forderff indbyrdis affues-
rie / i huor oc naar denne Sag / enten aff vor hellige Sas-
ders Passuens Gaard/ eller andensteds faaretagis land/
Wil oc nogle wforrette de værdige Fædre/ oc Herrer Bis-
per oc Prelater/som met off inderaadde er/eller her effter
indtræde ville/ skulle wi met Liff oc Mact denom Hielp oc
Wistand gjøre, inden Rigit oc vden Rigit/om saa sig kom-
me kunde/ Det loffue wi alle wbrødeligen at holde / vnder
allis vore Tre oc Christelige Tro / saa lenge wi leffue/
vnder allis vore Indsegl/oc Rixens Klemme/ Skreffuit
paa Stockholm/ S. Clementis martyris & papæ Dag/
Anno Domini 1517.

Paa det Mode til Stockholm/ som berammit vaar
bleff heller intet skaffit Erkebispnen til beste / Thi Herr
Steen vilde intet effterlade Erkebispnen nogle Wiiskaar/
Men

Men vilde endeligen hand skulde resignere Stiffit / Oc
 haffde de andre Bisper oc all Almuen paa sin Eide. Er-
 ckebisp vaar oc Stiff / forlod sig paa videre vndsætning/
 Eller at Passuen skulde indkalde den Sag faar sig : Oc
 tenckte derfaare at holde det lengste hand kunde. huor faar
 Herr Steen sende hannom vdi sit Behold igien / som bes-
 breffuit vaar / oc Bestoldingen faar Steckit forfuldis som
 tilforn. Men det varede dog icke siden lenge / Thi Goldis
 som Ercebisps Gustaff haffde met sig paa Slaattit / vilde
 icke lenger staa fast met hannom / Huorfaar hand nøddis
 til at opgiffue Slaattit / oc drog der aff søye bedre end en
 Fangen Mand.

Saa bleff da Steckit nederbrut / som besluttit vaar.
 Dissligste opflagde Ercebispen Upsalle Stiff / oc resig-
 nerede det til Passue Leone igien / Hand kom saa til Bes-
 ster Aas / oc vaar der nogen tid vdi Klosterit. Siden kom
 hand til Elleholm / Oc da alt dette skede / vaar Passuens
 Sendebud Angelus Arzemboldus her vdi Nigitt / met
 Romere Afflad. Dod haffde Kong Christen tilforn skreff-
 uit Passuelig Hellighed til / At om hand saae nogen Res-
 signatz giort paa Upsalle Stiff / vilde hand icke tro det
 aff fri Villie at være giort / men aff Nød oc Luang / som
 kunde falde paa en ærlig Mand / Hand vilde derfaare in-
 gen forlæne met fornæffnde Ercebispsdom / vden Gustaff
 Trolle allene / En heller vilde Passuelig Hellighed sam-
 tycke Herr Steen nogit Kongelig Raffen / huis hand der-
 om bleff anlangit / imod huis Ræt oc rættighed hand haff-
 de til Suerig / som hand vitsløffit vdi samme Skriffuelse
 deducerer.

1518.

Vdi dette Aar 1518. den 12. Ianuarii skreff Kong
 Christen Grotspørsten aff Muscow til Basilio, tackendis
 hannom

hannom for den Frihed hand haffde forunt hans Vnder-
saatte til Muscow oc Nygaard / Vndskyldendis at de icke
vdi dette Aar kunde besøge hans Lande / met Riipmands
skaff/for indfaldendis Krig skyld met de Suenffe/ Men
det skulde fremdelis skee. Vdi lige maade begærede hand
aff Grotspørsten nogle Læster Salpetter / hannom at
maatte tilsendis / ved hans Tienere Siuord/ oc tilstædis
at kigbe vdi hans Lande/saadant vil hand met lige Willig-
hed forskyldte.

Vdi dette Aar 1518. nogit effter Pinddag/ kom
Kong Christen selff met en stor hob Skibe oc Guld ind for
Stockholm/ oc leyrrede sig paa Syndre Malmen / kunde
dog intet skaffe andit / Hand lod bestiuide det inderste
Laarn/for den Synder Port / oc stormede der nogit til.
Søffren Norby/Tilleman Giller/Anders Morian/fuls
de hannom/Dog kunde hand intet der met vdtrette/ Hand
forsende saa hans Guld paa it Anslag til Brende Kircke/
Der kom hand til Slags met Herr Steen/ oc bleff der
affslagit / Thi hand icke heller haffde megit Reyse Tøng
met/Da bleff Christen Kønnow ihuelseft / Otte Stiffen
skut igienom Munden/met megit mere got Guld/som kom
der til skade oc bleffue. Oc begaff hand sig saa atter indpaa
Malmen/til sin Leyr igien/oc bleff der nogen tid beliggens-
dis. Men effter hand saa sig intet at kunde vdtrette / oc
huercken sig at være Sterck nock / En heller sig de Suen-
ffe at tilfalde/oc Sommeren forløb/ Derfaar brød hand sin
Leyr op/ gaff sig til Skibs igien / oc vilde seylit at Dans-
marck. Men der hand nu skibede hans Guld/ Salt Herr
Steen aff Staden/effter hannom/oc jagede hannom megit
guld vdi Stranden/oc mere end try Hundrit bleffue fangt
nu/huilede færdis til Byen. Men Kongen rankonde den

Det Slag ved
Brende Aars
Kir

En Skæbntit
freds Handel

nom/oc der hand kom vdi Stieren/vaar hañom saa hant
vnder Øyen/ hand ingensteds kunde komme/ Saa lod
hand en deel aff hans Folek hasteligen drage offuer Landit.
Men effter Værit stod hannom langommelig imod/sat
tedis hannom Betalie/ Huor offuer en part hans Kneete
forløb til Herr Steen. Men der Kong Christen saa/ at
baade Vand oc Wenniskene vaar hannom imod/Begyn
te hand aff en anden Pibe/ oc gaff hand saar/ hand vilde
gigre en euig Fred met Herr Steen/ Rigerne imellom.
Herr Steen haffde gierne hafft Fred/ oc trode hannom
vel/ Huorfaare vdi saadan venlig Handel/ lod Herr
Steen hannom fange Øen/ oc ellers andit/ huad hand
behøffuede/ Ellers haffde hand libd stor nød aff Hunger.
Kong Christen stod oc fast effter/ hand maatte fangit
Herr Steen til Tals met sig/ oc haffde vdi act vdi saa
maade at lade dræbe hannom/eller fengslet hannom/ Oc
vaar Herr Steen endelige til Sinds/ at vilde farit vd til
hannom/ huis Borgemeester oc Raad icke haffde standit
der saa hart imod/ Thi de sagde offuerliud/at drog hand
vd/ vilde de haffue en anden Herre/Thi de vel viste/hand
kom aldrig tilbade igien/ vdi saadan maade som hand vd
foer. Huor offuer hand sig besindede/oc bleff hiemme.
Men paa den venlig Handel/ som dennom imellom skul
de faaretagis/Vaar foraffskedit/ der skulde sættis Gisel
oc Borgen aff gode Mænd/ paa baade sider/ oc paa den
Tro oc Løffue/ Sende Herr Steen sex aff sine gode
Mænd/ vd til hannom/ huilcke oc selff godwilligen der til
erbød/som vaar disse/ Gustaff Erickson/ sem siden bleff
Konge/ Lauris Sigessen/ Borgen Eigisson Oluff Kpm
ning/Byrge Nielsson/ oc Heming Gadd Electus; Den
nom tog Kong Christen alle met sig. Huis Gisels Mænd
Kongen

Gustaff
Erickson oc
sext gode
Mænd fangis
mer ingen ræt.

Kongen skulde sat faar sig / til Herr Steen / vaar oc paa
 Venen til Herr Steen / Men der Kongen fick Byrd oc
 Wind / bleffue de igien kaldit. Hand senlit saa met fors
 næffnde Bisels Wiend / til Danmark / Lod saa see / huad
 hand haffde actit at gipre imod Herr Steen.

De endog at Kong Christen loffuit at vilde gipre
 en euig Fred / Rigerne imellom / De Herr Steen sætte der
 Tro til / som før er sagt / Saa holt hand dog intet bedre
 end før er sagt / De bleff derfaare Wfred staaendis imel
 lom Rigerne / siden som før / De huer argede ind paa den
 anden. Kong Christen lod samme tid bestille / ved Søff:
 rin Norby / som haffde Vuiland / oc vaar hans Admiral / Søffren How
67.
 At hand altid met nogle Skibe / skulde pløndre oc tage
 paa de Suenfke / oc huem som gjorde dennom Tilførsel /
 Huilelt hand oc troligen effterkom / Thi hand vaar en
 Duellig Spkarl / Hand vaar de Wendiske Stæder til en
 stor Straff oc Plage / Thi denne hans Bestilling forløb
 icke heller uden deris store Skade.

Siden Angelus Arcemboldus vaar dragit her aff
 Rigit / Haffde Kongen tilskreffuit oc befalit hannom / at
 hand som et Passuelig Sendebud / vilde forhandle mee
 yderste Flid / Enten at de Suenfke slet oc aldelis igien vilde
 de giffue dennom vnder hans Hørsomhed / Eller at der
 maatte berammis en Anstand. Men de Suenfke vilde
 til ingen disse Villkaar / fortrode hannom icke / Fordi hand
 imod Tro oc Loffue / haffde forført de sex Bisels Wiend.
 Saa vaar til met fornæffnde Sendebud en god Jabros
 der / oc samtyckte det samme / som de vilde / men hand vaar
 hos dennom.

Aar 1518. paa Gaaraarie / vnder Bispe Lauge Br
 ne bleff Roskilde Domkircke først tagt met Raaber / oc
 W. ij vaar

vaar Indkomsten aff mange forleden Aar tilforn samlet
der til.

Paffuen befa-
ler Bisps Jens
Beldenaet at
indsætte vdi
hans Stift.

Vdi fornæffnde Aar / befocl Paffuen ved hans
Monitorial, Kong Christen sub poena canonum at restitu-
tuere oc igien indsatte Bisps Jens Beldenaet vdi sit stift/
Men Kongen vilde der nødig til / oc mistrode Angelum
Arcemboldum, at hand haffde det til vege bract / oc de
andre Bisper haffde hannom der til sollicitere.

1519.

Færrug Hans
føddis.

Aar 1519. føddis Kong Christens Færste fødte
Søn Hertug Hans den 22 Februarii / Hand fulde hans
Fader vdi Elende, oc døde til Regensborg 1532. det sam-
me Aar hans Herre Fader bleff fangen / Oc der Kong
Christen det spurde / falc hannom Mod oc Forhaabning/
om hans Erløsning. Keyser Carl haffde tagit hannom til
sig/oc haffde gierne hulpt hans sag / Om hannom vaar oc
god Forhaabning thi hand stillede hans Bnaden vel an.

Samme Aar den 7. Februarii bleff Carolus V.
Drotning Elisabeths Broder vdraabit faar Konge vdi
Spanien / Oc tu Aar der effter/bleff hand samuyet faar
Romerske Konning.

Angelus Arc-
emboldus
kommet aff
Suerig ans-
holde, oc
kommet bort.

Ved dette Pass er Angelus Arcemboldus kommit
aff Suerig til Erkebisppe vdi Lund. Hand haffde loff-
uit Kong Christen / at hand troligen skulde formane de
Sueniske/at giffue dennom vnder hans Lydighed.

Men der hand kom vdi Suerig/ gjorde hand it mee
dennom/oc samtraette der vdi Aet at være giort/at Erkes-
bisp Gustaff vaar sat fra Upsalle Stifte / huilket Stifte
hand hemmeligen omgiets met/ at de Sueniske skulde fers-
unt hannom som de oc haffde giort / Loffuendis dennom
all Befordring til Rom hos Paffuen. Oc da vaar saa
beslutit/ at hand skulde holde der en Suffraganeum, ind-
til hand

til hand de Suenſke deris Sager / ſaa vel ſom ſine egne
til Rom, haſſde forrettit.

Huis Hemmelighed Kong Chriſten hannom haſſde
de fortroet / vaar oc ſaa vel foruarit / ſom Vand vdi it
Eold. Der offuer vaar Kong Chriſten hart forſprætt/
oc lod anholde oc ærltere hans Broder Antonellum
Arcemboldum, ſom vaar ſaareſent met en heel heb Guds
ſamlit vdi Suerig / oc Norge for Afflad. Det ſamme
haſſde hand oc beſalit at ſkulde ſkeed Angelo Arcemboldo.
Wien da hand er kommen til Lund / ſand hand ſaar
ſig/Troeningens E.ſkriſſuelle / hand ſkulde bliſſue der til
ſtæde/paa videre Beſkeed / Hans Maitt: vilde gierne vi
dere tage oc haſſue Beſkeed aff hannom/om huis hand vdi
Suerig haſſde forhandlit/oc huor der tilſtod/ Oc da hand
fornam / at hans Lænere ſaa vaare meſfaren, tænde
hand / det ſamme ſig at kunde vederſarie/ Thi giorde
hand Erkeb.ſp. Byrge vijs paa/ hand vilde bliſſue tilſtæ
de oc ſkriſſue Kongen til. Wien hand er hemmeligen vnd
uigt / kommen til Ealmarn/ oc ſiden paa Lybke. Huor
hand ſand Paſſuelige Vands Breſſue / at vxre anſlagit
paa Kirke Dørrenc/ offuer Herr E. teen/ oc de Suenſke/
Saa hans Forhaabning vaar til forgæſſe/ oc hannom
vaar ſaarekommen til Rom.

Huis Penninge oc Gode/ hand haſſde met at fare/
ſaa megit hid til Rigt kom / det bleſſ her meſtendeel / Oc
der imod kom hans Broder Antonellus Arcemboldus
les / paa hans Forſkriſtuing / aldrig at ſkulde paatalis/
men Kong: Maitts: Underdanigſte at være forærit for
dennom vaar ſtæd/ her at ſamle Afflas Penninge. Den
hans Mættienere oc Lænane ſom hand haſſde paa Guls
land at ſamle Afflad / Beſed Kong Chriſten at ſendte.

Gra Lund skreff Legaten Kong Christen saadant ic Bress
til som er vdsæt paa Danske/saa lundendis.

Angelt Arcem
holdt Bress til
Kong Chris
tien.

Højbaarne Første/ Stormeetige Herre oc Konge/
Min ydmynge Helsen/ med villig Tienistactighed forsent/
Ieg forarsagis nu med stor Suck oc Sorrig/at begiff
ue mig den onde oc mødsommelig Kexse ind at Suerig
igien / huor fra ieg nyligen med stor Wmag/ Arbejd oc
Sare vaar kommen / saa at ieg begynte nu (dog til fors
gæffs) at glæde mig / at være den store Mødsommelig
hed / samme Kexse haffde med sig/ offuerkommen/ Huil
cken ieg dog nødis til igien at antage/ Alleniste at ieg kand
i saa maade befrelse mit Liff/ oc vndgaa den store Sare/
mig aff Eders Maitt : offuerhenger. Paa huilcken Kex
se/ om det er Guds Willie ieg dper oc omkommer / Skal
de være skyldige vdi min Død / som til denne Kexse haff
uer giffuit Marsae / Oc aff den onde Kands Indstud/
giffuit Raad/ at Eders Maitt : skulde opbære oc fra mig
tage / halffparten aff all den Penninge oc Opbørsel/ som
ieg med stor Wmage haffuer samlet/ til den hellige S.
Peders Kirckis Bygning i Rom / Oc at Eders Maitt :
skulde vdi effierfølge andre Tydske Førsters Exempel,
som oc vdi lige maade haffuer baarit sig at med mig/ oc
vdi saadan oc andre maade haffuer opuaet Eders Maitt :
til Brede oc Fortørnelse imod mig / som alt gaat haffuer
foriskylet aff Eders Maitts : Lande oc Riger/ huilcke Gud
det forlade.

Stormeetige Konning/ med huad Flid/ Wmag oc
Winskelighed ieg haffuer tient oc meent Eders Maitt :
fra det første ieg er kommen i dette Rige / til denne Dag/
Oc huor Flittig ieg haffuer varit paa Eders Maitts :
Gaffn oc Beste, med Raad oc Daad, baade Dag oc Nat/
med

met stor Omhyggelighed. Der om vil ieg kalde Eders egen Kong: Maitts: Samuittighed/same oc menige Rixgens Prelater/Adel/oc Indbyggere til Vignisbyrd. Saa at Eders Maitt: haffuer der offuer burd at beuise mig stor ære/der ieg vaar hos Eder. Oc der Eders Maitt: haffde i sinde/at betuinge Suerigs Rige/haffuer E. Maitt: oc villit her vdi bruge mig / som en Apostoliske Legat/oc sprgendis send mig faar sig der ind vdi Rigit. Men huad Ont oc Forsang/ mig der for Eders Maitts: skyld/strax ieg kom der ind/er skeed / mest faar det Skib aff Løse/ vil ieg icke sige/ Det er huer Mand vitterligt. Dog haffuer Eders Maitt: icke diss mindre vnderlat at arellere oc beslaa/de faa ringe Penninge / ieg haffde sanctit i Tjen/ til fornæffnde S. Peders Kirckis Bygning / Endog Eders maitt: haffde tilforn bekommit aff mig Tusind/Hundrit oc tiussue Golt Gylden/ Oc der offuer giffuit mig Eders aabne beseglede Bress/ at huis ieg haffde til offuer sanctit eller her effter at sancte kunde/ offuer alle Eders Riger oc Herredømme / skulde vbehindrit følge oc komme til fornæffnde Bygning/Oc mig ingen der paa Forsang skulde skee i nogen maade. Dog haffuer ieg der aff icke ladit mig beuege / men samme Arrestering oc Forbud optagen i den beste Mening.

Oc effter Eders Maitt: kunde intet vdrette vdi Suerig / oc drog fordi tilbage her ind vdi Rigit igien/haffuer ieg sckit min kiere Broder Antonellum Aracemboldum som ieg haffde hos mig / mig til Hielp oc Trøst / til Eders Maitt: at ieg diss bedre kunde forstaa Eders Maitts: Villie/ om ieg i nogen maade kunde tie ne Eders Maitt: til beste. Da er mig aff Eders Maitt: try ting befalit/som ieg met all Glid/effter den tids Leplighed

hed haffuer vdbrettit/ Betsynderlig/ huis Erkebisppe/hans
 Fader oc nogle andre er anlangenge / Men om den Freds
 stand/ Endog ieg der om tu gange giorde mit beste / kun
 de ieg intet vdbrette/ men huer gang ieg der om forhandlit/
 haffuer de Suenfke strax bespottit mig/ oc haanlige suarit
 mig/ At der som Eders Maitt : end vilde sætte denom sin
 Eldeste Søn til Gisel/ saa vilde de dog icke haffue Eder be
 troet/ Eller met Eders Maitt: nogen Fredstand eller Fors
 handling beuilge / spør end de aff Adel som vaare spord fra
 Stockholm/ her ind vdi Rigit/ komte tilbage igien. De vdi
 saa maade haffuer den Apostoliske Myndighed lidet hos
 dennom varit actit oc anseet. De effterdi Eders Maitts :
 Bressue til mig haffuer varit conditionales oc met Vil
 kaar / Først om de Suenfke begærede at haffue nogen
 Frestand. Dernæst om de vilde sig vden all Vilkaar fors
 plicte/ Haffuer Eders Maitt : her paa nocksom bekommit
 de Suenfskis Antsuar oc Beskeed.

De effterdi ieg nu intet her vdi videre kunde vdbret
 te/ oc min Bestilling om Afflad/ vaar nu fuldend / Haff
 uer ieg Eders Maitts : Beuilning oc Befalning til mig/
 ved min Broder/ met Eders Maitts: egen Pass forsicrit/
 begiffuit mig met min Følge oc Gods her ind vdi Rigit
 igien.

Men strax ieg er hid indkommen/ Er mig Eders
 Maitt: Befalning/ ved min Tienere Dietrick saarkom
 men / at ieg skulde fortpffue her vdi Skaane. Huor ieg
 først er kommen vdi Forsaring / At huis merckeligt / som
 Smør oc Jern/ ieg haffde aff Suerig/ hid ned forsicrit/
 at vendis vdi Penninge / til fornæffnde Bygning / er aff
 Eders Maitt : forbødit at selgis/ eller vdsøris andensteds
 at selgis/ De nogle vore Comillariet oc Bud/ met Bressue
 affferdigit

affferbigit til Rom / oc andensteds i Tydskland/ at være
 aff Eders Mandat aresterede, oc forbudne at komme off-
 uer Belt/ Oc en almindelig Befalning været vdgaæn/ at
 mine Bud oc Bressue/ ingensteds skulde tilstædis/ at kom-
 me aff Rigit Men huor nogit aff mit/ eller min Broders
 Guds kunde findis oc betredis / skulde det aresteris oc be-
 slaais / Oc Skibe at være vdsickit i Spæn/ at optage/
 huor nogit saadant kunde opspøgis. Saa at der mit Guds
 er kommen til Helsingør / oc opfærd i Herberge / er det
 strax bleffuen aff Byfogeden oc Borgemeister der samme-
 steds aresterit vnder it Skin/ At der torde findis Bressue
 hos/ aff Suerig / som galt Rigit paa / Huor om Eders
 Maatt: haffuer oc i lige maade giffuit til Slaakherren
 paa Righenhaffn Befalning/ Endog mine haffuer været
 offuerbødig/ at lade randsage/ om nogle saadanne Bress-
 ue kunde findis/ haffuer det dog intet maat gielde/ Cy hels-
 ler haffuer min egen Supplicatz hos Eders Maatt: væ-
 rit anseet/ Vdi huilcken ieg begærde/ at mig maatte tillas-
 dis/ it par aff min egne gange Klæder / Effterdi ieg haff-
 de icke hos mig/ vden mine daglige vandre Klæder.

Her offuer vil ieg icke fordøllie / at som ieg vdi saa
 maade/er bleffuen mit berøffuit/ saa er mig oc aff Trefa-
 ste Gæld tiluiddendis vorden/ At Eders Maatt: er vdi sinde
 imod dette Bress oc Segl mig der paa giffuit / at tage til
 sig halffparten aff all den deel ieg haffuer offuer alle disse
 try Riger samlit/ til fornæffnde Kirckis Bygning/ Oc at
 Eders Maatt: skulde haffue tagit til mig / icke en ringe
 Wiillie/ Lige som det vaar ved mig skeed/ At Eders Gers-
 sæt met Bispen aff Othense/ icke er gangit faar sig/ oc ieg
 skulde haffue befalit min Broder/ at giffue Befalning/ at
 mand vnder Apostoliske Mandat skulle hannom anamme

De ieg her om Eders Waiit : wbeuist/ skulde haffue skreffuit/ til værdige Herre Cardinalem sanctorum quatuor coronatorium, vdi huilcken Sag/ huor hederlig ieg haffuer skreffuit til Rom/ om Eders Waiit : Der om vil ieg laage den værdige Cardinal selff til Vidniſbyrd.

De effterdi mig ſaadant er vederſarit / paa mit Gods oc Gøld/ vaar her aff lettelig at forſtaa / At mig vaar oc vdi egen Perſon / alt Ont aff Eders Waiit : at beſryete / huilckit oc vdi mange andre maade gaffs tilkiende. Saa at den maatte være megit Blind/ ſom icke kunde ſee oc acte/ huad Eders Waiit : haffde mod mig i ſinde.

De iblant andit/ ſom ieg icke vil opregne / er icke det ringiſte/ At Moder Sibrit (Gud giſſuit hun heder Moder diſſe Riger til beſte) haffuer aabenbarligen ladit ſig høre/ at den Legat maa være Glad/ at hannom intet verre er ſkeed/ end Areftering/ Hand oc andre Forræder burde at haffue andit at tage vare/ end at haffue mig for Orde / De der foruden haffuer hun i gaat Gøldis Aahøring ſagd / at vaare hun Konning / hun ſkulde lade ſende den Legat, oc alle hans Følge/ oc lade druckne dennom/ en oc huer i Stranden / At der ſkulde icke bliffue en til offuers/ ſom ſkulde vide at ſige der om/ De ſaa tage all hans mets haffuendis Gods oc Penninge til mig. Huis Vrd/ huer der nogen Forſtind haffuer/ lettelig land aff forløbne Exempler vide mere at være beſryctendis/ End ſom de aff Eders Waiit : ſelff kunde være vdsagt. Effterdi at Eders Waiit : land end aff Fornuſſten / oc Guds Fryet/ daade raade ſig oc andre / Men huad hun / ſom met Kongelig Myndighed er beuebnit / fatter vdi Sinde / ved vel huer/ at hun icke gaar fra/ før hun det fanger fulddreffuit. Quor ſaar mig vel haffde været raadeligt / ſtrax ieg ſaadant

dant hørde / at begiffuit mig vðaff Landt / oc icke lenger at
forloffuit paa det næste / til min egen Skade oc Forderffo
uing.

Men ieg dissuerre naar saa forblindit / at ieg lidede oc
fortroffede mig for megit / baade paa en god Samvittig
hed / at ieg intet Ont / men alt Gaaet haaffoe forskyldt / saa oc
paa Eders Kongelig Tro oc Loffue / At ieg aldrig kunde
tro oc tencke / saadan en Catholiske Herre oc Konge / at kun
de tencke nogen Suig-imod nogen / den aller ringiste Fers
stis Gesanter / end sig imod mig / som er den aller helligs
te Faders Passuens Legatus de latere , Megit mindre at
Eders Maait : skulde vilde lægge Haanden paa mig / min
Fader / eller nogen aff mine fengstlig at anholde vden all
fficillig oc billig Aarsage / Effterdi ingen Herr eller Po
tentater gibe nogen god Herris / ja icke sine Wuenners
Gesanter nogen Forsang / Men holde dennom vdi ære /
lige som dennom de erre vdsent aff / For den almindelig oc
offuer all Verden brugelig Ræt skyld / At Gesanter skulde
ladis Wforkrenckit.

Men ieg met min store Skade / haaffuer nu forsoget /
huad mand sig haaffuer paa store Herrers Lybde at forlas
de / endog dennom er met Gress oc Segl necksom forsi
ckrit / All den stund der nu stendis hos Potentater / onde
Raadgiffuere / som alting falskeligen vide at foruende / at
mand haaffuer dennom icke megit at fortroe.

Effterdi nu Eders Maait : haaffuer mig / som her
vdi Skaane mig effter Eders Befalning forholt / ladit
arellere , oc ved Eders Maaitts : Drothings Skriffuelse /
dog met søde oc smigrendis Ord til Erckbispen aff Lund /
Begærer at vide Bescæd oc Regenskaff om huis ieg haaff
uer samlit oc vðretut vdi Suerig / De der hos giort lønlig

Forbud/ huereken ieg / min Broder/ eller nogen aff mine
 maa komme aff Landit / Endog ieg ved trende mine
 Ekriffueller/ haffuer ladit Eders Maitt: forstaa/ det alls
 eniste at være i mit Forset / Oc Eders Maitt: haffuer
 dog der offuer ladit ved Eders Naadis Høffuikmand
 paa Ripbenhaffn/ heste oc anholde min kiere Broder/ som
 da vaar hos værdige Herre Bispen aff Koffild/ oc han
 nom paa Slaattit / som en anden Misdedere/ ladit ind
 sætte / Huilken samme min Broder / ieg haffuer forsend
 til Bispen / som en Meglere oc Talsmand/ vilde hos E
 ders Maitt: forhandle / at mit Gods som aresterit vaar/
 maatte løs giffuis/ Om huilket ieg oc tager den fornæffne
 de værdige Herr Biscop til Vidnisbyrd.

Huileit allernaadigste Konning/ effterdi det nu saa
 er / som ieg oc for den Apostoliske Stoel vil være bered
 videre at bestaa/ naar behoff givris/ Oc seer oc formerker
 at her er ingen anden raad/ mig selff at befri oc frelse/ Eff
 terdi alle Veye oc Pass er mig aff Eders Maitt: forlage
 oc formeent at komme i Tydskland / Haffuer ieg sæt mig
 faar/ mod Eders gode Forloff / at drage tilbage igien ind
 vdi Suerig / Endog ieg icke ved / huor Gud vil ieg kand
 der være ankommen/ Oc begærer/ at mig icke tagis til W
 uille/ at ieg i saa maade forarsagis at indrage til Eders
 Maitts: Siender/ Oc Eders Maitt: derfaar icke vil paas
 kaste mig Whylde/ om ieg paa samme Kense bliffuer gre
 ben/ ey heller min Broder/ Gold eller Gods der offuer at
 ssee nogen Forsang/ Effterdi ieg suær ved min Siels
 Salighed/ oc Fordømmelse/ paa den yderste Dag/ huil
 ken større Ed ieg paa denne tid icke suærge kand / at ieg
 paa denne min Kense intet vil handle eller faaretage mod
 Eders Maitt: eller Maitts: Lande/ hos disse Eders naa
 dis

dis Ziender/Men der vdi alleniste søge min egen Befrel-
ning / som mere aff Wuenners onde Raad/ end aff Eders
Waiitt: egen Forsæt/staar vdi fare/ Oc en heller at haff-
ue vdi sinde/at bryde hos dennom den Tro oc Loffue / ieg
Eders Waiitt: en gang tilsagt haffuer/ oc ick vil gicre der
imod i nogen maade/men holde den fast oc vbrødelig i al-
le de maade/ ieg Eders Waiitt: til Villie/ ære oc Tieniste
være känd. Ladendis tilbage met stor Corrig oc Drøff-
uelse vnder Eders Waiitt oc Vold/ min kiære Broder som
alleniste mig til Trøst oc Bistand/haffuer forlat sin Edle
Velbyrdige vnge Hustru / oc kommit til mig hid i denne
yderste Verdens Ende/mig til Bistand oc Hielp. Effters
ladendis vcsaa mit Guld/ Gods oc huls til fornæffnde
Kirckis Bygning sanctit er.

Bedendis gierne at alt fornæffnde maa være Eder
befalit/at samme min Broder/som vden skyld oc Brøde/
er fengslig anholden / samt oc mit Guld oc Gods maatte
løs giffuis/ oc vbehindrit at vdkomme til Lybke / Oc vil
der hos for min gammel Trostkaff oc Kierlighed haffue
Eders Waiitt: raad oc formanit/ den vilde sig vel beten-
cke / huor det i lengden vil Eders Waiitt: anstaa/ at holde
denne min Tienere/som ick er Eders Vndersaatte/vden
all Skyld oc Brøde fangen saar mig / som intet Ont/
men alt Gaat forskyt haffuer.

Oc distligste vel betencke / huad det vil haffue hiem
at bære / at optage mit oc den hellige Kirckis Gods / For
huilckit Eders Waiitt: haffuer nu steder at staa tilstæde/
Først for den Almættigste Guds Domstoel / Saa oc for
det Apostoliske Kammer / som vel skal vide sit igien met
tiden/oc end met Ager at hente oc bekomme.

De der mit protesterer ieg oc mig vndskylder / At
 der som det bliffuer mig icke aldelis tilstillit / da ved ieg icke
 at kunde giøre den Apostoliske Sæde Regenskaff / for huius
 Opbørrel ieg haaffuer til fornæffnde Kirckis Bygning op-
 borit. Men der som Eders Maitt : vil værdis til at giff-
 ue fornæffnde min Broder / mine Tienere / oc den hellige
 Kirckis oc mit Guds / lgs inden en Maanits tid / effter dette
 mit Breff er Eders Maitt : tilhaande kommit / Loffuer
 oc tilfiger ieg Eders Maitt : at det første de erre til Lyble
 ankommen / vil ieg forære Eders Maitt : Tusind Kinske
 Gylde / som Albrit von Geden Borgemeister vdi Rijs
 behaffn skal ved dette Breffs Krafft oc Mact / som ieg
 nu lader skriffue / forskriffue Eders Maitt : vdi Smør el-
 ler Penninge / til en Lappel at lade bygge / eller til nogen
 anden hellig Brug / effter Eders Maitts : egen Villie / oc
 det aff den Mact oc Wærdighed mig er tillat aff det Apo-
 stoliske Sæde / som er mig saa vijt giffuen / oc icke der off-
 uer. De met dette mit Breff / lader Eders Maitt : gult
 oc fri / at den aldrig skal derfaare bliffue krafft eller til-
 kald i nogen maade / De naar Eders Maitt : haaffuer sam-
 me Pending bekommit / da skal Eders Maitt : vide at haaff-
 ue bekoftit tre gange mere aff mig / end Keyserlig Maitt :
 haaffuer bekommit / for all Tydskland / som ieg met hans
 Maitts : offuergiffne Quitant / saar Eders Maitt : kand
 beuise.

Bedendis endnu gantze ydmøgelig Eders Maitt
 vilde lade min fattige Broder / sia til det beste være befal-
 lit / At hand som er mit halffue Liif oc Siel / maatte met
 det første bliffue forløst For hvilket ieg bær stor Omhu oc
 Sorria / hvilket ieg oc vil met all tropligtig Tienistactig
 hnd findis Villig til at forskyld / De vil der hos pnske / at
 Eders

Eders Maitt: vil haffue andre Eders tro Tienere bedre
betænde oc belønne / end som mig nu er steed / Oc her mee
lenze at leffue oc vel at lide. Giffuit i Lund den 8. April.
Aar 1519.

Vdi lige maade skreff fornæffnde Sendebud til
Drotning Elisabeth / At hendis Naade vilde forarbejde
hos hendis Herre / Hans Maitt: vilde betænde sig / oc icke
forgribe sig imod en Passuelig Sædis Legat, saadan
bleff hende til en euig Bergielse hos det Romere Sæde.
Seerdelis befaler hand hende der vbinden hans Broders
Velsærd / Oc skriffuer hand / hand aldrig haffde tænkt /
at it Catholiske Sendebud / skulde vdi it Catholiske Rige /
bleffuit saa meifaren. Denne Skriffuelse oc Protestacz
vnder notarij Haand tilsende fornæffnde Legat Kongen.

Selff drog hand at Suerig / til Calmar / oc der
fra at Lybte.

Men huis Gods oc Være hid til Danmark vaar
ankommit / det beholte Kong Christen mesten parten / Oc
kom Legatens Broder Antonellus Arcemboldus siden
lps / icke vden stor Besværing.

R. E. paafant vdi andre maade / atskillige Kender /
at samle Penninge / Hand laante oc hand borge de men
hand betalde met Snack. Hand pantsætte aff Kronens
Gods / betalde icke igien Pante Penningene / Men siel til
felde at skillie dennom ved Lænene / som dennom haffde
panit / faar en ringe Brøde eller Tilfeld skyld. Naar en
Bonde vaar nogit wferrettit / oc da maatte icke heller Los
wen være Dommere / eller en vide sin Brøde. Men hand
vaar selff baade Sagsfogere oc Dommere.

Hand lod sig være en Herre effuer alt det huer
Mand aatte / Oc indspæde spst her vdi Danmark den
Tyrannie

Bonden er sit
saa mechtig som
Kongen sit.

Tyrannie Røst/ giff mig aff mit egit/ De icke vilde beten-
cke/ At den ringiste Bonde i Danmark er hans saa mee-
tig/ som Kongen sit, oc end mere mechtig/ Thi en Konning
ickun haffuer sit Rige vdi Bold oc Mact at styre/ raads
oc regære/ oc offuer den Arlig Int komst/ der aff gipre/ oc
lade huad hand vil / Men en Riddermands Mand/ eller
Bonde/ er sit Arffuegods mechtig met Skjødning oc Pant
naar der met lowligen tilgaais: Vdi stedit at en Konge/
icke er mechtig/ nogit aff Kronens Gods at bortgiffue/ met
mindre det stcer met menige Danmarks Rigs Raads
Beuilning oc Samtycke.

Alt huis hand dog samlede/ forstog hannom intet til
huis Krig hand førde. Hand bleff forarsagit at slaa
Klippinge/ som icke vaar bedre end Raaber, De siel der aff
Naffn/ at mand kaldit hannom Kong Klipping/ Som de
Danské Rim ydviser / Lector Paulus Elias gjorde / som
mue vande iblant off/ wanseet at hans Handfestning for-
melder/ hand skulde lade mynte god Mynt/ lige ved Stæ-
dernis/ Hvilcken Mynt bleff foract / saa vel som hand
selff.

Alle Righmend skjode der offuer dette Rige/ met de-
ris Righmandskaff. De huem som selge vilde eller kigb-
slaa aff huis ringe deel/ som ankorn / da maatte de kigbie
effter Stædernis Mynt/ eller Rinske Gylden / De hialp
intet/ huercken Gallie/ Steyle eller straff / hand der imod
optenckte/ oc paaafinde kunde.

Jochims Da-
ler først slag-
te.

Vdi dette Aar / vden Lands flogs først Jochims
Daler/ Paa den ene side staar S. Jacob/ Paa den anden
Stephan Slick/ oc vden omkring findis Kong Luduigs
Naffn. Tilforn brugte mand Rinske Gylden/ Nobler
Guld/ oc andre Mynt.

Claus

Claus Daa en aff hans Hofffinder / kom faar ska; Claus Daa.
 de oc vdslog en Rude/ tu eller tre/ vdi Riebenhaffn/ vdi ie
 Dillhus oc forligte sig strax met Verten / Der offuer sens
 de Kongen bud til Raststrup / oc led boreføre alt Bluff
 Daais oc Fru Hylleborgs Espre / Saa de for den Sag
 maatte giffue hannom fire Tusind Lod Sølf / wanseet
 deris Søn ingen Hoffuidlod haffde/ men de leffde.

Om Sommeren der effter 1519. vaar holden en
 Romerske Rættergang/ met Herr Steen/ oc dennom som
 met hannom fulde/ oc det giel saa til / Passue Leo haffde
 budit oc befalit Herr Steen ved Band/ at hand skulde til
 stæde Erkebisp Gustaff komme til sin Domkircke igien/ oc
 bygge Steckit op igien / som nederbrut vaar / oc oprette
 hannom hans Skade/ Men effter Herr Steen det icke
 giøre vilde/ Derfaar stadfestit oc confirmerit Passuelig
 Hellighed/ self det huad som Bisp Byrge aff Lund haff
 de publicerit, Oc Kong Christen forhuersfuede Passueli
 ge Buller oc Bressue / som hand sagde at hand skulde
 straffe de Bands Mennsker.

Effter samme Dom sættis Herr Steen/ oc de som
 met hannom hulde imod Erkebisp Gustaff/ vdi Band oc
 Offuerband/ oc hulde Rigit i Interdict oc Forbud/ saa at
 ingen Kircketiensiste holdis skulde/ offuer all Suerig/ sam
 me Dom forfuldis / Oc Herr Steen vaar anklagit / at
 hand haffde nederbrut Steckit/ tuungit Erkebisp Gustaff
 til at opsigte sin Domkircke/ oc fangit Herr Erick Trolle.
 Der bleff da hand/ oc alle de met hannom hulde/ vdraabte
 faar Bands Mend/ oc Rigit sættis i Interdict. Men de
 Suenfke actede saadan Band oc Interdict intet

Hæsten der effter/ nogit faar Michaëlis. haffde Kong
 Christen nogle Skibe liggendis paa Redit/ vden faar
 D Reffuel

Herr Steen
 bandsættis til
 Rom.

Kæffuel/ Der komme Herr Steens Skibe til Mode met/
oc komme til Slaetning met Kongens Skibe/ Oc der fins
ge de tu smaa Skibe fra Kongen/ eller skede der ingen
stor Skade paa enten aff siderne.

*Wland indtas
gen.*

Nogit der effter/ gjorde Kong Christen en heb met
Skibe rede/ vel bemandit/ De løbe vd at Wland/ oc tog det
ind/ Oc finge strax Borchholm ind / oc bemandede det
Slaet. Droge siden til Calmarn/ leprede sig der/ oc skøp
de Muren til Storm / oc stormede saa nogle gange/ oc
kunde dog intet skaffe / men finge døde Wlend oc Saar/
Derfaar drog de der aff igien vdi Spen / til en Holm/
Saa haffde oc Konning Christen siu Hundrit Kæsetpøg
som skulde komme Godfolckit til Vndsetning / som saar
Calmarn laae. Wlen før at de fremkomme / vaar Gods
folckit affdragne. Der kom samme Herr Steens Folt/
met Smaalenderne/ til Slags met samme Kæsetpøg/ oc
lagde dennom ned saa at gantse saa vndkomme/ oc Herr

*Herr Hage
Brade fangis.*

Hage Brade bleff fangen.
Siden vilde Herr Steen tagit Wland igien / men
Kong Christens Folt vaare hannom formeagit Meetiag/
der paa Landit / saa hand sit Forsæt ick fuldbyrde kunde.
Da vaar Staffin Vrbersteen/ en Dyrringer/ Hoffuys
mand for Kong Christens Folt/ Hand bleff forlænt met
Wland/ Wlen Kong Christen lod hannom siden rette.

*Keyser Maximilianus dør
96.*

Vdi fornæffnde Aar 1519 døde Keyser Maximilianus
til Nyenstad vdi Østerrige/ Drotningens Faderfaar
der/ Hans Begengelse bleff holden her vdi Danmark/ oc
gick Konaen oc Drotningen/ samt gantse Hæffit vdi
Sprge Klæder faar hannom.

Vdi dette Aar 1519. lod Kong Christen feruse aff
Kjøbenhaffn / alle Echole Personer / som gick omkring
Byen/

Byen / at bede om Almisse. De haffde vdi de Dage en
seerdelis Klædebon oc Habitum som vaar en Raabe/ eller
it Klæde vaar aabit paa den ene side / oc nogle rindede
Luer. De gick vd en Forordning / At ingen maatte gaa
til Schole/ vden huem som formaatte at kipe sin Raast/
Paa det Byen icke skulde løbe fuld aff en hob Beclere oc
Løfsgengere.

Til denne Mandat vaar Aarsag/ Sibrit oc Mester
Dirick Slagheck/ som faar nogen tid siden effter Hers
man de Huid/ Sibrits Broders Commendatz, vaar komo
men vdi Kong Christens Tieniste.

Denne Mester Dirick vaar en Vestsøling / haffde
tient til Rom/ oc vdi Næderlandene for en Vartskersuend/
Men hand vaar her Kong Christens Raad oc anden
Haand/ En Tiener lig sin Herre / Som optenckte oc vd
gaff alle de Raad/ som hand viste/ Kong Christens Natur
vaar tilbøynelig til.

Mester Dirick
Slagheck.

De effter at Kong Christen disse forledne Aar/ haff
de giort megit til igien / at vndertruege sig Suerig / som
icke vilde kiende hannom for deris Konge / De dette hans
Forsæt icke endnu vaar kommen til en fuld Ende. Der
faare vnderstod hand sig nu vdi dette Aar / aff all Mact/
at angribe Suerig. Huorfaar hand paalagde den menige
Mand/ Prelater/ Adelens Tienere/ oc alle/ en vseduanlig
Skat/ som wi kaldede Rumpc Skat / aff huert leffuendis
Queghoffuit / Saa at Høns / Gies icke bleff glemde.
Item hand paalagde alle Stender vdi Rigit / den tiende
Pending/ aff all deris Indkomst / Dog bleff de Geistlige
forstaaenit aff det Geistlige Gods/ effter lang Anfordring
oc Remonstrantz, giort paa deris Priuilegier. Men aff
deris Arffuegods beuilgit de hannom fornæffnde Hielp
til den Sucnise Krig.

vseduanlig
Skat paalagt.

Dij

Vdi

Kong Luduig
den XII. an-
søgt om Hielp

Vdi lige maade lod hand tage tu Gylben aff huer
Læst Gods / som vdsfibedis / oc den Hundrede Penninge
aff alt fremmit Gods / som indspørdis. Hand lod der for-
uden besøge Kong Luduig den XII. aff Franckerige Gib-
bosum, om Hielp / formedelst hans Sendebud Mester
Jørgen Skodborg / oc Mester Philippus Pratenis, aff
Roan / hans Søn vaar Doctor Iohannes Philippi medis-
cus, vdi vor tid/ Hand kom her ind met Drotning Elisas-
beth/ Huileken siden bleff Cannick vdi Aarhus/ Giffit sig
oc endit der hans Læffnit / Det tredie Sendebud / vaar
Antonius a Metz, en Tydske/ Disse vaare tolf Heste til
sammens.

Den 29 Nouemb. er de dragen aff Kiait/ Først til
Antuerpen/ dernæst til Bryffel / Siden erre de dragen til
Fontenebleaux, huor dennom er befalit at fortfæue.

Men Kongen besfickit dennom siden til sig / til S.
Germen/ tu Mül der fra. Der bleff de fer herde / næstes
rendis Kong Francisco Valesio. Hand suarit paa Latine
megit jirligen oc veltalende / fordi Kong Luduig vaar
Suag / oc megit Alderne.

Lilie Kartof-
fuer.

Paa de tide bruilgit den Frankoske Konge hannom
tu Lusind Frankoske fodfolck oc sex Kartoffuer/ som kals
dis Lilie Kartoffuer/ Huor met de vaare zirit vden paa/
som en part endnu erre tilstæde her vdi Nigat.

Frankoske
Capiteiner.

Dette Folek forsørgetis met sexten Skibe/oc all til-
behøring/ Oc sætte dennom til Hoffuiskmand/en Frankes
hed Iacobus de Valles, en fornemme Krigsmand aff Adel
Oc met gaff hannom Enler Kønnow / som paa den tid
tiente vdi Kong Luduigs Gaard / at hand skulde være
hans Folek. Fornæffnde Iacobus de Valles hæffde vnder
sig disse Hoffuiskmend / Capiteen Pilol, Den Friherre aff
Gundieres,

Gundieres; en Gasconier Sublimont, en Picard / oc Caspeteen Layda.

Deſſe Golef ſick en Frankoſke Herre Befalning paa at ſamle / Ved Naſſen / Gaſton Bræleus. De ginge til Skibs til Dnye/oc ankomme Enckeligen førſt vdi April.

Efter at Iacobus de Valles met Godfolckit vaar ſeylit at Danmark / haſſde Antonius a Metz Befalning at drage til Spanien til Keyſer Carl / om Reſten aff Konnig Chriſtens Brudſkat. Thi det vaar Kongens Befalning/At naar de deris ærinde haſſde vdtrettit vdi Frankerige / Skulde fornæffnde Antonius a Metz drage vdi Spanien/oc ſpørre Reſten aff hans Brudſkat. Men Jørgen Skodborg ſkulde fortøffue hans Tilkomſt vdi Næderlandene / At de ſiden der ſamtligen kunde forordne/ huorledis Pengene beſt kunde offuerſendis. Hand vdtrette ſamme ærinde vel/oc møtte ſiden vdi Næderlandene Meſter Jørgen Skodborg. De drog ſaa til Antuerpen/ huor de til Byen haſſde Skriffuelfe/om Hundrit Luſind Philips Gylde at erlegge.

Brudſkatten vaar til hobe try Hundrit Luſind Drøthing Elisabets Brudſkat vaar try

Førſte Termin fremſpørde Meſter Jørgen Skodborg/fra en rig Gode til Antuerpen hed Anders. Hundrit Luſind Gylde.

Den anden bleff forſend til Skibs / ved Lille Giler/ oc Herman Hund/Sibris Broder.

Den tredie Termin fremſpørde fornæffnde Meſter Jørgen Skodborg oc Antonius a Metz.

Vdi lige maade lod hans Maſt : antage fire Luſind Knechte vdi Tydſkland. Diſſigſte ſkreff hand til Skotland oc Engeland / oc andre hans Venner/ oc Forwante/ om Hielp aff Golef oc Skibe. Kong Chriſten ruſter ſig.

Vdi Lante Pryken lod hand vdi lige maade antasge en hob Krigsfolck / met Kong Sigismundi Beuelling. Dennom forde en hed Herr Sigmund aff Sythen.

Item fire Engelske Skibe / lod hand anholde / vdi Sundit / It Skib hed Engelen / som hand haaffde laant Hertug Carl aff Spanien hans Suoger / oc fands vdi Næderlandene / lod hand igien fordre. Vdi lige maade lod hand anholde en hob Hollendske Skibe sig til Lieniste / oc skreff vdi Næderlandene / hand vilde betale dennom faaderis Wmages / effter gammel Brug.

Hand forsende oc skreff til de Lybske / At de alle Handtering oc Tilførsel paa Suerig / effter Malmpes Fordrag / vilde dennom anholde oc heller effter Fordragen gipre hannom Hielp / Tilførsel oc Bistand / at indtage Suerig / Saadant vilde hand met all Gunst oc Naade bekiende.

Vdi dette Aar bleff atter try Skibe / som vaar kommen fra Keffuel / oc tu som vaar kommen fra Riig / haaffde hiemme til Lybke oc Kostock / effter Certificatzernis Liudels / tagen vnder it Skin / At de Sueniske paa de Stæder haaffde hedenfribit deris Gods / huor de Lybske alligeuel haaffde frij handel met dennom / Huor offuer de Lybske forspørnedis hart.

Hensestæderne komme tilhobe til Lybke / der bleffue de til Lens / for denne Besuaring skuld som vaar paalagt vdi Danmark / intet Gods at skibe paa Danmark / Men de holt self icke samme Affskeed.

Vdi disse Dage / haaffde Kongen forhuerrffuit Hertug Fridrich aff Sagen / Hertug Albric Erkebisp til Wren oc Magdeburg / Cardinal oc Churførst Jochim aff Brandeborgs Skriffuelse / Den tid de skulde forlige Hertugen

tugen aff Brunsuig / Luneborg / oc Bispen aff Hylde-
hem / Disligiste Regæringens vdi Næderland Ekriffuelse
til de Episke / At de ingen Tilførsel skulde giøre de Sueniske
eller nogit faaretage / som R. Christen kunde være imod.

Vdi dette Aar fødte Drotning Elisabeth tu Søn ^{Drotning Elu}
ner / baade Tuillinger / oc kaldede den ene Maximilianum, ^{Isabeth fødte}
den anden Philippum. Disse døde strax effter Daaben / ^{Tuillinger.}
oc bleffue begraffne vdi det Laarn oc Vdskud op til Hel-
liggeisthus Kircke / som Konning Christen lod tilsette / huis
Been wi haffue seet vdi vor tid.

Moder Sibrit / som mand hende kaldede paa de tiz-
der (Jeg meen vdi en god tid) hun vaar altid hos Drot-
ningen vdi hendis Varselseng / oc bleff vred / for Drotning-
gen siel saa mange Drengs Børn til lige / sagde / Der vaar
icke Land til saa mange Herrefens. Den unge Prins Her-
tug Hans vaar hende offuer antuordit vdi Optueltse til
hand bleff 7. Aar gammel.

Vdi fornæffnde Aar 1519. den 30. Dag Decemb. ^{Erkebisp}
døde Erkebisp Byrge aff Lund. Hand sadd tolfte Aar / ^{Byrge døde.}
nogle Maaneder / Oc er begraffuen vdi S. Laurentij Kir-
cke vdi Krefften / som hand forfalden lod opbygge / Hans
Grav oc Gravskrift findis sammesteds.

Hic iacet Reuerendissimus Dominus Byrgerus de
Nyrre Hallandia, Dei gratia, Archiepiscopus Lundens-
is, Suetia primas & Apostolica Sedis legatus, Huius cris-
ptæ reformatör, & horarum B. Virginis in ea inceptas-
rum fundator, qui obiit Anno 1519. Sabbato post Fe-
stum Annæ Viduæ, is erat Decembris dies 10. Sepultus
est autem die mensis eiusdem 12.

Erkebisp Byrge / hand vaar liden aff Pest / men
stormodig oc Forstandig. Hand vaar først Præst vdi
Kallundberg /

Kallundborg / Dernæst bleff hand Drotning Dorothis/
Kong Christen den forstis / hans Efferleffuerstis Cans
keler. Siden Erckedegn vdi Roskild / Oc for Kong Hans
sis oc hendis Intercession bleff hand Erckebisp til Lund/
1494. den 4. Iulij.

Der hand hørde at Adelen vaar icke vel tilfreds mee
hannom/ fordi hand igien fordrit huis Guds/ som de en
ten ved Pant / eller met Bræt / haffde fra Domkircken/
sagde hand/ Wi faar at brede S. Lauris Dug nogit
lengre/ giffuendis der met tilkiende/ Hand sið at holde me
re Guld oc Tienere/ sig at forsuare/ imod Rold oc Mact/
om behoff giordis. Hand holt daglige megit Guld/ oc me
re end andre Erckebisper for hannom. Hand red daglis
gen met Hundrit oc tredue Mand. Hand haffde tagit sig
til Vaaben en Lind/ som haffde fem Grene / oc paa hver
Gren en Rosen/ Bladene vaare ti/ Roden vaar trefoldig/
oc der laa ic Gulff vnder/ met siu Astrag/ atskillige Farff
uer offuen faar Linden / øffuerst vaar en Himmelblaa
Sky som skulde betegne Himmelen. For samme Vaas
ben skyld, førde en fornemme Kigens Mand/ sig vdi iræts
te met hannom/ ved naffn / Herr Henrick Krummedige
Kigens Raad / som oc førde en Lind vdi sit Vaaben/ for
menendis Bispen / som vaar en wfrj Mand/ oc ickun en
Bonde Søn/ icke maatte føre det Vaaben.

Erckebisp Byrge begærede Forloff at tale/ sigendis
sig intet at ville tale eller suare der til/ vden det som Guds
fryctigt/ Erligt oc Billigt vaar / Hannom bleff saa for
loffuit at tale. Oc bekiende hand først/ hans ringe Hers
komst oc Lyck / Men at hand vaar kommen saa høyt/ taes
kede hand Guds Naade oc Miskundhed faare/ oc siden
Konningens oc Drotningens gode Villie oc Yndeste/ som
hand

Erckebisp
Byrgis Vaas
ben.

hand her til haffde tient / oc vilde tiene. Adelen forunte hand gierne deris Stamme/ Heder oc Herkomst / Men sagde sig / ingen deris Vaaben nogen sinde / at haffue brugt/eller vilde bruge. Hand bekiende/ at de Krummediger førde en Lind/deris Vaaben haffde hand icke tagit/eller vilde begære. Men hand haffuer vdi hans Vaaben eller Mercke/ (thi Vaaben er det icke) en Lind / huilken ingen Gemeinskaff haffuer med de Krummediger deris Vaaben / Hand haffuer intet Vaaben tiltagit sig/ men icke it Mercke oc Affmalning/ Huor med hand sig/oc flere vilde atuare/deris Pliet. De at huer skulde forstaa huad hans Lind betyde/da vilde hand lade dennem det vide.

Hand vaar fød vdi Nørre-Holland/ vdi en By heder Lindbiery/ Hans Fader en Degn/aff ringe Slect oc Herkomst/huilen hans Herkomst hand icke skammer sig ved/ vilde derfaar aff sin Fødesteds navn føre en Lind/ lige som Agathocles Konge / hand aad altid aff Leertar / for hand vaar en Paattemagers Søn. Ydermere haffde hans Lind tre Kødder/ det betynder den hellige Trefoldighed vdi Guds dommen/ Træt vdi sig self vddeelt/ er Guddommen som stilles vdi try Kødder / det er tre Personer/ som Roser/oc fem Grene/betynder de som vor HERRIS Jesu Christi røds blodige Saar/ De ti Blade/ betynder de ti Guds Bud/ ord/ som alle Wienniske erre plichtige at helde. De sju atskillige Forkuer/ oc slags Greene/ vnder Linder/ betynder de sju dødelige Synder/ som er Vreden den Røde/den Blege Affuind / oc saa de andre paa red 2^e Dennem træder hand vnder Føder. Men den Himmelblaa Sky/ betynder Himelherret/ hand er fød vdi/oc den Offuerhimmel/ til huilken off forlengis at komme/ formedelst Troen vdi gode Stjerninger / oc vdi Guds Ords Lindelse/ som steer

naar wi leffue effter Guds Befalning / oc nedertrycker
Kjødssens Begæring. Denne min Lind / (sagde hand)
kommer icke offuer Eens / met de Kruethdiger deris Lind /
som er ickin slet oc ret / oc haffuer ingen Beendelse.

Huileit Griensuar befalt Kongen oc Raadit vel /
Oc siden den Dag torde ingen kaste hannom hans Naas
ben vdi Næsen.

Effter hans Død / gick det vnderlig til met Lunde
Sæde / Thi paa 17. Aars tid / vaar icke ringer end fem
Bisper sammesteds / Men ickin vdualde / icke confirmeres
de aff Romerske Sæde / Oc disse leffuede en part saare
staadit / en part bleffue igien forjagede oc omkomne.

Mester Aage
Jacobssøn.

Effter Bisp Børgis Død / vnderstod sig Capittel
effter gammel Frihed / at vduelle dennom en Bisp / Oc da
bleff vdualt / Mester Aage Jacobssøn Sparre / som den tid
vaar Degen sammesteds / Dette skede den 16. Dag Dec
cemb. 6. Dage effter Bisp Børgis Død.

Mester Jørgen
Skodborg
Erkebisp til
Lund.

Men Kong Christen vaar icke vel tilfreds met dette
Val / handlede saa met Capittel / at de vilde tage Mester
Jørgen Skodborg / hans Jacobssøns Søn vdi Eolding /
hans Secreterer, Erkedegen til Aarhus / Oc da stod Mes
ter Aage Sparre fra det Stemme / hannom vaar giff
uen. Oc den 5. Januarij Anno 1520. bleff Mester Jørgen
Skodborg samtyckt for Electus til Lunde Domkircke.
Men hand bleff icke heller vden vdi tu Aar ved Sædie.

Dorothea
føds.

Samme Aar er Kong Christens Daatter fød / Do
rothea, effter hans Fader Moder opnæssnd. Hende tros
loffuede Kønser Carl / met Psalgreff Frederich den II.
som lang tid haffde tient vdi hans Gaard. Hun leffde
fem oc tiuffue Aar / effter hendis Herre / oc døde 1556. til
Nygaard vdi Øffrepalsk.

De

De Lybske lode nu anholde om Restitution, for huis Skibe / hans Vdliggere om Sommeren haaffde optagit / komme fra Kessuel oc Kiig / Da bleff dennom vel først atskillige Besuærlige Artickel faaregiffne / Dog lagde sig Hertug Frederich aff Holsten / der vdi dennom at forligge / oc bleff de saa forent in profesto beati Pauli. Kong : Maitt : vaar de Lybskers oc Wendiske Stæders Gunstige Herre / Hand vil beskytte oc hanthæffue deris Indbygger / vdi hans Riger / ved deris Priuilegier oc Friheder / oc met ingen ny Told / Gise / Paalag besuære. Hans Maitt : vil aff synderlig Naade igiengiffue dennom huis ny Paaleg som Riobmendene vaare besuærit met. Hans Maitt : vil dennom igiengiffue de tu Skibe aff Lyble oc it aff Rosstock som hans Vdliggere tog met all Ladning oc tilbehøring. De Lybske vilde der imod vdi all Tieniste oc Underdanighed imod hans Maitt : lade dennom befinde De Lybske ville it heelt Aar vndholde dennom all Seylah paa Suerig / hans Maitt : synderligen til Villie / oc bestille at de Sueniske skal intet Madskabj haaffue met deris Borgere. Huis anden Seylah paa Danmark / Kiig / Kessuel / skal være dennom frj faare / vndertagendis Suerig. De skulle føre suorne Certificatzer hos deris Gods / hvor det hiemme haaffuer.

Fordrag
imellom Kong
Christen oc de
Lybske

Item / paa det hans Maitt : icke skal tænde / at de Lybske ville bruge megit Vnderløff met de Sueniske / aff Gods / som land spør is aff de Sueniske paa Kiig eller Kessuel / Da skal deris Riobmend icke heller vdi it heelt Aar spørre nogit Raaber fra fornæffinde Stæder.

De effter som før er sagt / at Kong Christen samlede sig Folt / baade vden Lands oc inden Lands / Da kom nu samme Krigsfolt flux an. Hertug Frederich aff Holsten

hans Fader Broder sende hannom en heel hob/ baade aff Hoffjunckere oc Landsaatte. Saa drog oc en heel hob met baade Holster/ Friser / oc aff Mercklanden faar Der soldning.

Kongen betenckte fast ilde Sagen/at hand indlagde vdi Rippenhaffn/de tu tusind Frankoske Knechte/Iacobus de Valles førde / Oc der foruden de Tydske/ Engelske oc Skotter/som dog stedse ilde forligtis sammen/Hvilcke hans foruanter/en part haffde send hannom/en part vaare antagne for Sold/de burde at være fordeelte vdi andre Lande oc steder / Dog hand bleff tilforne raad / at hand icke skulle legge saa megit Gøldt aff Fremmede Nationer der ind til lige. Men hand suarede / Næbbit Dug forligis best/De vaare aff it Naanduerck.

De Tydske oc de Skotter bliffuer Wens. Sammesteds til Rippenhaffn tildrog sig / at en Skotck Soldat/hand saargiorde en Tydsck Knecht/ Huor de Tydske raattit dennom/at heffne sig. Paa den tid der som Rippenhaffns Truials Schole nu er/bode en Skotck Paastede Bager/som holt Verthus oc Gaartkæden/ huor altid mange Skotter vaare til Herberge. De Tydske forsamlede dennom vden faar hans Dør/ oc vdfordrede de Skotter. Men de vilde icke vd/ de saae at de andre vaare dennom Offuerlegen / Huorfaare de Tydske sætte Ild paa Husit / Skotterne gaff dennom paa Loffuit/ oc kaste met Steen aff Loffuit/ men giorde liden skade/ Alden kom til dennom/maatte de forløbe/ oc bleff mesten ihjelslagen/ oc bleffue alle siden begraffuen/ oc kast vdi en Græff/ paa Kirckegaarden. Siden toa de Tydske Amage Torffuie ind/ oc løbe alleuegne Naatuise vdi hobe tall / at efftersøge Skotter/oc huem de fant aff den Nation ihjelsloge de.

Der Kongen fik disse Tidender at vide paa Slaatts tit/sende hand strax en Herrold ned/met hans Habitu, at hand vnder Liffs Straff skulde tilsiige dennom / at være stille/oc huer at begiffue sig i sit Herberge. Men det halp intet/ Huorfaare Herrolden er reden at Slaattit igien/ at forkynde Kongen/at der vilde anden Middell til. Huor faare Kongen sætte sig paa sin Hest/ tog Nogens Marsk/ oc tu aff Raadit met sig/oc nogle aff Hofffinderne/oc hug at Byen/at stille denne Tumult,At de icke skulde slaa huer andre ihjel/sør end de haffde seet Gienden.

Der hand kom imod Amage Torffue / saac hand huorledis de Tydske oc Skotter forfulde huer andre/ aff den ene Gade / oc vdi den anden / Oc som hand holt paa Torffuit/kom en Skotte/som en Tydsk forfulde/huilde den der gaff sig ind vnder Kongens Hest/oc begærde hand vilde fr; hannom / Denne skaanede samme Tydsk icke/huad Kongen hannom sagde / men stæck hannom ihjel vnder Kongens Hest.

Kongen red saa paa Slaattit igien / Men denne Tumult vdi alle Gader stilledis icke/sør alle Skotter vaare forjagede aff Gaderne / oc haffde forborgit dennom huor de kunde stæle dennom.

Kongen befoel saa Profossen / at lade fange den Tydske/som ihjelsæck den Skotte faar hans Fod/huilde den bleff rettit om Natten / oc lagt død paa Gaden. Lffuer saadant Exempel, fryctede de dennom alle/ oc holt dennom stille.

Siden gjorde Kongen sig Ferdig / Dag fra Dag/ huad hand kunde/paa det Thoa at Suerig.

Dette hende sig samme tid / at en Danske Herremand/ ved Naffn Herr Jffuer Lunge/ Doctor Vincens Jffuer Lunge
P iij Lungis

Lungis Broder/vaar hjemkommen aff Tydsland/Frankrige/Burgundien/ huor hand aff lang tid haffde effterfuld Krigen. Hand haffde berust sig/at spilde Kongen paa det Sueniske Thog / Hand fulde Hoffit / huor Kongen vaar. Denne haffde ladit giøre vdi Frankrige/it skijnt Rikerris/ huilket hand forærit Kongen/oc mente/at Kongen icke skulde haffue seet saadane it. eller sindis diff lige.

Jørgen Teg-
nagel.

Samme tid vaar her kommen en Næderlendisk Herra remand ind/ ved Nassn/ Jørgen Tegnagel/ som oc haffde effterfuld Krigen lang tid / oc vaar Kongen aff negle Vdlendiske fremmede Herrer commenderit, Jordi de visse/ at Kongen haffde it Thog for Hender. Hand haffde oc ført her ind/it skijnt Rikerris offuermaade vel giort/ som hand forærit Kongen. Huor aff disse Krigsmend rosfede den ene sit bedre at være/end den andens. Til met da stundede de baade effter en Befalning/ som vaar at være Offuerst for nogit Godsold paa dette Thog / Der offuerbleff de Sagen Wens. Kongen besoeft dennom saa at de skulde forsege begge Rustninge/ Huo der gjorde det beste/ hand skulde bliffue Offuerst.

Jørgen Teg-
nagel om-
kommer.

De komme saa tilsammen / at skulde bruge Ridderspil oc Vstrenden paa Vingaaarden / Oc som de rende sammen/Dræbte Herra Jffuer Lunge/Jørgen Tegnagel ret vdi Nialmenettit for Dynen/ Saa Spærit giick vdi tusinder/ oc Spærit bleff siddendis vdi Vessiret Der offuerbleff Hesten Gullen aff den Tørning / oc leb imod Beggen oc Wiuren/ oc stette endda stædte bedre ind vdi Dyet/ Saa at hand salt aff Hesten/ oc der effter strax bleff død.

Jffuer Lunge
dræbtes.

Jornæffnde Jffuer Lunge omkom siden vndeligen/ vdi saa maade/ Hand vaar dragen fra Skaane/ effuer til Riksbhaffn/ Oc der hand icke kunde komme vdi Haffnen som

som vaar frøsen oc til lagt / Lod hand sætte sig vdi Land
 faar S. Annæ Bro/ Der tog Skipperen oc hand tu Jie-
 le/ oc lagde dennom paa Isen / den ene paa den anden ved
 yderste Ender/ oc skubbit dennom saa frem at Isen/ Men
 der de kom hart imod Landit / oc tenckte/ det haffde ingen
 mere nød/ oc forsømmit at legge Fielene met den ene En-
 de paa den anden / Der drucknit de/baade hand oc Skip-
 peren.

Aarsagen som beuegede Konning Christen til den Kong Chrt-
 Sueniske Krig/ vaar denne/ At Drotning Margrete haff- ^{stens Tilale}
 de samlit disse try Riger/ Danmark, Suerig oc Norge/ ^{oc Rat til}
 met menige Rizens Raads Villie oc Samtycke/ stedse oc
 altid at skulde bliffue vnder en Herre oc Konning / siden
 Kong Albrit oc hans Søn bleff fangen/ som resignerede
 hende all deris Rættighed/ oc opgaff Vndersaatterne des-
 ris Eed / Hvilcken Jordrag er giort oc forseglt til Cal-
 marn.

Effter dette Jordrag/haffue de Sueniske siden tagte
 til Konge/der hendis Søn Oluff vaar død/ Hertug Erick
 aff Pomern / hendis Syster Søn / som siden forlod alle
 try Rigerne/ oc drog til Gulland.

Effter hannom vaar Konge/ Kong Christoffer aff
 Beyren/ vdi disse try Riger/ Oc der hand døde/vndslog de
 Sueniske dinnem fra det euig Forbund / Giffuendis til-
 kiende / at de icke vaar fordrit til Konning Christoffers
 Val/ oc icke effter oprettede Calmars Jordrag eller For-
 bund/at være forhandlit.

Siden er Kong Christen den første/aff Oldenborg
 vduald til Konge/aff de Danske oc Norske / Hvilcken stod
 paa samme Rættighed til Suerig / Oc den met Krig vds-
 førde met stor Omkæst/ Oc paa Brundebierg er skeed icke
 stor

ster Slag / huor mange fornuhme Gælf paa begge sider
erre falden / Vnder bleiff Kong Christen selff stut igien
nom hans Rind / Vc haaffuer saa begiffuit sig til Ekko
igien / at Danmark oc haaffuer hans Rættighed til Suer
rig Kong Hans / hans Egn effterlat

Kong Hans haaffuer siden ført Krig imod Suerig/
for at de erre trad fra det Forbund / Vc bracte de Suen
ske saa vijs / at de haaffuer send deris Eendebud / Først til
Nykøbing vdi Falster / siden til Malmø / oc paa det sidste
til Helsingborrig / huor de haaffuer vdgiffuit sig Bressue /
At de met det første / enten skulle tage Kong Hans / eller
hans Egn Hertug Christiern / til deris Herre oc Konge /
Eller at de Arkligen skulde giffue hannom trettien tusind
Mark Holmiske / Vc offuergaffue de Kong Christen der
paa en Fane vdi Haanden / hans Herre Fader næruere
dis til større Forsikring.

Vc fordi Erkebisp Gustaff Trolle oc flere icke vilde
de som de / Men vilde bliffue ved huad forførfuit oc for
handlit vaar / Derfaare belagde de hannom paa Eeckit /
oc nederbrød hans Slaat / oc samtyckte / at hand aldrig
skulde komme til det Eeckit / Der offuer vilde de lide oc
oc vndgielde huad Gud dennom tilføpede.

Erkebisp Gustaff / effter Kong Christens Indgiff
uelse klagede den Bræt hannom vaar fteed / faar Pass
uen / Der offuer bleffue de alle bandsatte / som vaare deels
actige vdi denne Gierning / Vc Kong Christen bleff for
ordnit til en Hæffner vdi denne Sag.

Anden Rættighed haaffde hand til Suerig / vdi saa
maade / At effter Sueniske Low / da er Konaens eldste Egn
Konge. Nu haaffde Kong Hans ingen vden hannom til
Egn.

For det tredie haffde Paffuen stillit hannom til en
 executorem effuer den Dom / som Bisp Byrge haffde
 dømt effier Cannicke Leuen/ effuer Herr Steen/ oc hans
 Anhang / De befalis hannom at indsætte Bisp Gustaff/
 straffe de Bando Wiennisker. Oc effier at huem som vdi
 Suerig vil frige/ saadant Best oc Bequemmeligst skal til
 veye bringe/ om Vinteren. Fordi det Rige er aff Art oc
 Natur fast met høye oc store Bierge begaffuit/ met Sør
 oc Moraker alleuegne omringit/ De icke findis vden tuen/
 de Veye til Lands / mand land komme der ind / her aff
 Danmark/ som er Hulveyen/ oc Thyveyen/ Huilcke Ve-
 ye erre Engenock/ paa alle Sider bespent met Skow/
 Bierge/Dale/oc store Søer oc Aær vden omkring. Der-
 faar fortøffuede Kong Christen / at giøre nogit aluorlig
 Optog / til imod Vinteren / De forordnede hand Herr
 Otte Krumpen til Feltøffuerste/ oc Reinhold Hedenstørff
 til Øffuerste faar alt Godfolckit.

Den 5. Februarii vdi det Aar 1520. drog Herr 1520.
 Otte Krumpen aff Helsingbørrig met all Hoben/ vdi en
 stor haard Vinter/ der alle Søer oc Moser bare/ at hand
 kunde drage omkring/ huor hannom lystede/ oc icke vdi de
 enge Veye/aff Skærre oc Brøder skulde forhindre. Da
 Herr Steen det fornam/ gjorde hand rede met all Mact/
 oc lod besætte Veye oc Skoffwe / brøde oc hugge allesteds
 huor de frem skulde.

De det skede/ at der vore Golderre dragne effuer Bor-
 gesund en Færst Sø/ vaar fraasen/ paa S. Henrici Dag/
 huor Herr Steen vd met Landit / haffde ladit hugge en
 stor Brøde/oc den besat met megit folck/ oc affhuggit Iser
 vd met samme Brøde / langt vd paa Søen/ huor hand
 holt met nogit hans Folck: Oc Herr Otte Krumpen
 D. Øffuerjem

Steen Sture
Rut.

Offuersten / befoel nogle Falckenetter / at faarer Østis faar
hoben / oc befoel Øfferskytterne at skiude paa de Sueniske.
Men Herr Steen Sture / som da vaar fremmerst vdi
Spitzen / alting at forordne / bleff vdi andit Skud / aff ic
lod som steg sig paa Isen / dræbe vdi hans Laar / oc der met
bleff hans hele. Hob forskreckit / oc atsplit. Der met finge de
Danske Fremgang / oc drog saa op at Thyvøen / Men de
Sueniske haaffde der huggit Ørøder faar dennom. Paa
Kyndelmisse Aften / stormede Kong Christens Gole til
Skanken eller Braaden / finge der stor Skade / dog paa
det sidste, bleffue de ledsagit omkring Braaden / oc bleff de
Sueniske Offuermectige / oc sloge dennom fra Braaden.
For denne Skanke bleff den Frankoske Capetein Iacobus
de Valles slagen.

Jacobus de
Valles om
kommer.

Siden droge de Danske vden all Modstand til
Opland / oc sloge paa alle Kircke Øørre Bands Bressue /
brende / røffuede / oc myrde / oc sommesteds toge de Brands
stat paa Veyen / oc komme inden en laart tid til Vester
Aas.

Paa Kyndelmisse Dag / vaar Herr Steen vdi
Strengenes / oc actit sig at Stockholm / Der fick hand da
at vide / at Kong Christens Gole vaare kommen offuer
Thyvøen / oc kom dragendis op at Oplanden. Derfaa
re fryetede hand sig / at Erkebisp Gustaff / som da vaar
paa Egholm / skulde giffue sig til de Danske / der nogit
Ont maatte affkomme. Derfaar stickete hand Biscop
Matz / oc Wogens Green til Erkebisp Gustaff / at de
skulde forlige Sagen imellom hannom oc Erkebispem.
Der Bisp Matz / oc de andre met hannom / komme til
Eckholm / oc gaff deris Verff faar / oc i huad Farlighed
Rigt dit stod / Lod Erkebisp Gustaff sig op anderledis be
mercke |

mercke/end at hand jo vaar beuegit til Villie oc Venscaff
 met Herr Steen / oc at hand ingenlunde vilde falde til
 Rigens Siender. De iblant anden tale (sagde hand) Gud
 forlade dennom / som denne wuillie giort haffuer imellom
 min frende Herr Steen/ oc mig/ wi vaare intet saa fiern
 vdi Slect/at wi skulde saadant off imellom skiffie/ som det
 er. Blegg da saa forhandlit / at all Wulle skulde neder-
 lagd vorde / De hand skulde da sige Herr Steen Hulds-
 caff oc Mandcaff til. Samme Dag da Herr Steen
 vaar fra Strengenes dragen / blegg hand død paa Væpen
 aff det Skud hand fick/ vdi en Slæde/ hand førdis paa/
 før end hand kom til Stockholm. Derfaar blegg det da til
 intet / som imellom hañom oc Erkebispnen besluttis skulde.

Do nu Herr Steen vaar død/ oc Sienderne kom op-
 dragendis/ Komme de Svenske Herrer vdi Oplandene
 tilhobe/ stundum paa Thøndelsfjæ/ oc stundum paa Eng-
 fjæ/ oc andensteds/at raadslaa/huorledis de skulde giøre Si-
 enderne Modstand. Men det vilde nu icke lyctis faar den-
 nom/thi de ingen Høffuikmand haffde.

Herr Thure Jønsson tog sig vel Forstanderskabet
 til/mend hand vaar intet actit / Vønderne vaare vel offte
 forsamlede/men Abelen drog dog icke offuer Eens/ Som-
 me sagde sig icke at vilde stride/før de fick nogen Høffuik-
 mand igjen / Somme sagde sig icke at vilde stride / faar
 Herr Steens Vørn. De en part sagde der kaart Nej
 til. Fru Kirstine / Herr Steens Effterleffuercke / met
 Stockholms Stad / oc dennom hun met sig haffde/ skreff
 dennom offic til/at de skulde forene sig/oc giøre Sienderne
 Modstand / Dog actede de saadan Skriffuelse intet/ In-
 gen vilde heller tage sig Høffuikmandommit paa. Paa
 det sidste / vaare de saa offuer Eens / at de skulde møde

Gienderne ved Strengenes i Jllersund/ De der vaar forsamlet ganiste megit Jolek til mange Tusind/ Baade Hoffmænd/ Borger oc Bønder. De da vaar de Danske voi Vester Aas. De der de finge at vide/ saadant Jolek vaar forsamlede vdi Strengenes/ droge de did/ De vaar det altid deris Ordsprock/ at de vilde slaais met Bønderne/ huor mange de vaare/ at der end regnit met Bønder aff Himmelen.

Der nu de Danske begynte at komme dragendis/ begynte somme atter aff Adelen at gipre Anskrig/ At de vilde vide/ for huem de skulde stride/ oc ingen vilde tage sig Hoffulksmandommit paa/ oc regære Jolekit. Derfaare bleff den hele Her Forskreckit/ saa at ingen vilde bie Siensderne/ De dette skede paa Mandagen om Fastelauffuen.

Sammedag om Aften/ kom Gienderne til Strengenes/ oc mesten deel aff Adelen/ som ved Jllersund haffde forsamlet værte/ komme samme Aften til Biscop Maas vdi Thøndelsløpe. Der bleff da besluttit/ at mand skulde begynde Dagtingning/ De strax om Morgenens skreff Biscop Maas Otte Krumpen til/ oc begærede Lønde/ Hand sig oc strax den/ De gaff sig saa strax met nogle andre aff sit Capitel til Strengenes/ De tog da Biscop Maas det vdi Dage met de Danske/ fra Lisdagen i Fastelauffuen/ til Fredagen næst effter Huide Spndag/ det vaar i Elleffue Dage/ De der forinden skulde de Sueniske Herremænd komme tilhobe oc bliffue offuer Eens/ Huad heller de ville slaais met Gienderne/ Eller gaa dennom til Haande/ paa Kong Christens vegne. De i midler tid skulde Gienderne huercken brende eller myrde/ men Hoff kunde ingen formene dennom.

Sueniske Dag-
ringning met
Herr Otte
Krumpen.

Saa

Sia gick da strax Bud oc Bress op / at all Adelen
 skulde inden forsgad tid / komme til Opland / huilckit oc skes
 de. Erkebisp Gustaff gaff sig oc did Der nu alle som i
 Oplanden komme kunde / eller vilde / der komme vaare /
 Oc Otte Krumpen / Carl Knudsson oc nogle andre Kong
 Christens Capeteiner / met nogle Jennicker Knechte varre
 der oc. Da bleff de Sueniske / som da tilstæde vaare / endrees
 telige saa offuer Eens / at de vilde gaa Kong Christen til
 Haande. Oc begynte saa Dagtingning met Herr Otte
 Krumpen / oc de andre paa hele Rogens vegne / haffde os saa
 Bud til Fru Kirstine / oc flere aff Adelen / som met hende i
 Stockholm vaare / at de skulde besøge samme Mode. Men
 de vilde intet der til: Derfaare handlede de da som tilstæ
 de vaare i Oplanden / met Herr Otte Krumpen / oc de an
 dre som met hannom vaare / Da de der beuijste met Kong
 Christens Bress / sig at haffue Fuldmact / til at sige alle
 Sueniske Villie oc Venstæff / som sig til venlig Dagtings
 ning giffue vilde / oc gaa Kong Christen til Haande / Oc
 at huls Wuillie / som sig baade ydi Kong Hansis tid / oc
 siden opkommen vaar / skulle til cuig tid / være en afftalie
 Sag. Oc der gaffs mange Bressue paa / Saa bleff oc
 vdsckressuit / at huer oc en skulde bliffue ved Suerigis Low /
 Friheder / oc gode gamle Seduaner / Oc at huer oc en aff
 Grelse / som Forlæninger haffde aff Kronen / skulde dens
 nom beholde. Oc for samme Løffte skuld gaffue de Sueni
 ske Herrer / mange Forlæninger vd sig imellom / oc mange
 finge Forlæninger / som aldrig tilforn saadanne haffde
 hafft / Menendis effter som vdsloffuit vaar / at Kong Chris
 ten skulde alt saadant samtycke. Oc bleff sent Kongens
 Stadfestelse Bress oc Forlæning til alle Lands Ender /
 Der vdi hand stadfeste all den Dagtingning / som de met
 hans

hans Capeteiner vdi Oplanden giort haffde / oc alle de som der vdi Rigit nogit Raffnkundig vaare / Icke allene aff Adelen / men Jordegne Bønder / oc flette Almues folck / De oc andre saadanne / finge besynderlige venskafts Bressue / oc Fred Bressue op fra Danmark / Saa at neppelig nogen tid tilforn / som da skede / vaare saa mange Bressue paa en tid aff nogen Konning vdgangne / oc mere giorde Bressue end Suerd.

Stockholms
Stad oc Fru
Kirstine ville
intet høre om
Fred.

Effterdi nu at Fru Kirstine / oc de som met hende vaare / ick vilde besøge Mode i Opland / Da bleff baade Danske oc Sueniske saa offuer Ens / at de vilde drage nærmere ind imod Stockholm / formodendie at de skulde end da komme til Ords met Fru Kirstine / oc met dennom som met hende hulde vdi Stockholm. De komme saa dragens dis hen ved tre Tusind Mand stercke til Sponge. Der sende da Erkebisp Gustaff Mester Henrich Sledrom / oc Bisp Mack sende sin Cankeler / Mester Oluff Pederssøn / som haffuer skreffuit den Sueniske Historie / De alt dette Krigs / forløb / met leyde Bress / oc myndig Befalning til Fru Kirstine / oc dennom vdi Slaak Lowen vaare / Begærendis dennom der til Ords.

Der Sendebudene kom paa Nørre Malmen / vaare den yderste Bro oplastit / saa at de ick kunde komme ind i Staden. Men en aff Raadmendene / der vdi Staden / kom oc talit met dennom / oc sagde sig at ville gaa til Fru Kirstine / oc vide dennom Suar / om de skulde komme ind eller ey.

Meden de nu saa stode ved Bro enden / oc ventede effter Suor / Begynte Niogens Green / som da vaare paa Helliglands Holm / at skiude til dennom met Skerpentiner oc Hagebøsser / saa at de nøddis da vsprøffuit at drage

drage sin Vep igien/ andre Suar finge de intet/ Oc kom
me der met til Sponge igien.

Da nu de Danske Herrer / dissigiste de Suenſke
ſaae/at det vaar forgæffuis at biude dennom nogen Dag
tingning til met dennom som vdi Stockholm vaare/dro
ge de tilbage igien/ Oc de Suenſke droge huer ſiden hjem
til ſit.

Men effterdi de Danske haſſde fornuſtit/at de som
vdi Stockholm vaare/ventede ſig Vndſætning fra Stæ
derne/ oc at Etaffen Gaſſe laa vden ſaar Elſnaben/ met
nogle Skibe. Saa drog de did / menendis ſig at kunde
ſaa ſamme Skibe. Men de som i Skibene vaare/ haſſ
de kaartit dennom ſaa langt vd/oc haſſde iſit omkring ſig/
ſaa at voris Folt intet ſkaſſe kunde/ Der met droge de til
bage igien.

I Midler tid men dette handledis / kom Junder
Simon / Greffue aff Eſſens oc Witmund / som her bleff
kaldit den aff Lippa, met Luſind oc ſem Hundrit Knechte
dragendis / op fra Danmark/ igiennom Smaalandene
oc Oſter Gylland / at ſtercke der met Kong Chriſtens
Hær. Oc effterdi at Hoben vaar nu ſaa ſtor/ oc alt Folt
ckit/icke kunde ſaar Getalie ſkyld/ vel bliſſue tilhobe/ vaar
oc ſaa paa Aarit / at de icke kunde ligge paa Marcken/ at
belegge Stockholm / før end de finge Vndſætning fra
Konning Chriſten: Derſaae ſtickede de fra ſig tre Lu
ſind til Veſter Aas / Oc Claus Bilde / oc Michel Blich
forſtickedis met nogit Kænſetthg til Strengenes/ At Bi
ſcop Matz icke ſkulde nogen Offueruold ſkee aff dennom
som i Stockholm vaar / Thi at endog at meſten aff Rid
derſkabit oc menige Adel / met Biſperne offuer alt Rigit/
haſſde Haandgangit Kong Chriſten / oc ſaait Kongens
Stadſeſtelse

Greffue Si
mon von den
Lippa.

Slag ved
Ballands
Aas.

Stadffestelse Bress/ paa Oplandiske Dagtingning / saa
vaare dog mange Grelse Mænd vde paa Landit / Iblant
hulde vaare / Erick Pederssøn / Oluff Balraffn / Matz
Laurissøn / oc mange flere / som hulde met Fru Kirstine oc
den nom i Staden vaare / oc icke vilde giffue sig vdi Dag
tingning met Kong Christens Golt / Men lagde vnd paa
at giøre Kong Christens Golt offte Affbreck. Først giør
dis en Oprensning ved Vester Aas / der de actede at slaa
til den Hob som der laa / Men der Kneetene det fornum
me / vaare de strax paa Benen at Oplanden / til deris veldi
ge Hob / Men der de komme til Ballands Aas / da kom
Bønderne wforuarendis paa den nom / oc giorde den nem
stor Skade / Oc der bleff en aff de Veste nier slagne : Paa
Bøndernis side bleff Erick Pederssøn / met nogle andre
slagne. Dog fick der Kong Christens Golt fast saa stor
Skade / som Bønderne.

Der effter skede en Oprensning met hele Hoben /
som vdi Opland laae / I samme Oprensning vaar baade
Bønder oc Borger / oc en Hob Golt aff Stockholm vaar
re der met kommen / som Lambrit Nasssøn oc nogle flere
førde / Da nu saaledis den veldige Hob der forsamlet vaar
fulde de mandeligen til Kong Christens Golt / som da stod
vdi sin Aarden faar Staden / Det skede paa en Langfred
dag / Oc vaar Værlig it paa samme tid vort Golt megit
til Hinder / thi det sneede oc slagede / saa at de icke kunde
bruge deris Skye / Icke kunde heller Kysse ngit megit
bruge sig / Thi Sneen klimpedis saa vnder Fødderne paa
Hestene / at baade Hestene / oc Karlene laae strax paa
Marken.

Men det samme Værlig tient de Suenfke vel / oc
huor de haaffde haafft en god Sprer oc Regærer / da haaffde
der

der bleffuit allehaande vdaff at sige. Da fornumme vort
 Golt vel/ at den Skade som de finge/ huer fra den kom/
 at Vønderne gjorde den mest/ som de tilforn daarligen
 haffde foractit/ At de vilde slaais met Vønderne/ det de
 end regnede ned aff Himmelen. Naar Gud tager sin
 Haand fra Krigsmanden/ da er en arm Bonde saa god
 som hand.

I samme Slag/ bleff Grefue Simon aff Essens Det Slag for
Opsalle.
 oc Witmund slagen met Sinord von Mellen/ oc mange
 andre. Men effter at Vønderne ick haffde saadanne
 Hoffueder/ som de vel behoffuede/ som kunde holde den
 nom tilhebe/ derfaare bleffue de ick sammen. En part
 falt ind vdi Byen effter Bytte/ Oc de som vde paa War-
 den vaare oc quær bleffue/ de toge Sagen saare Vuiselig
 faare/ Thi bleffue de oc diff haardere efftersatte aff Siem-
 derne/ Oc somme bleffue slaane/ oc somme bleffue brende
 vdi en Tegl Lade, oc en part komme vdi Aæn. Samme
 tid berægnis at skulde bleffuit aff Vønderne/ ved ti Tusind
 andre skriffue dobbelt mere.

Men all Faste tilforn/ foer Biscop Matz met det Bisp Matz
tinger Landt
Kong Christen
til.
 Danske Kænsetpng/ som hand met sig haffde omkring Ny-
 kippingis Læn/ oc Heberne/ oc dagtingede paa Kong Chri-
 stens vegne/ oc hylde de hannom Landit tilhaande/ Oc in-
 gen aff de Svenske lagde sig saa megit vd faar Kongen
 som hand gjorde.

Oc der Fasten forleden vaar/ om Paaske tide/ vaar
 nogle vdfalden aff Stockholm: Met dennom kom Bisp
 Magnus Hoffmænd til Slactning/ ved Tallie/ Der bleff
 da Johan Helbrog/ Fru Kirstinis Dienere slogit/ Guns-
 der Valle. oc Hasse Gotte met nogle flere/ bleff fangede oc
 færdis til Strengens/ saa forløb da tiden frem til Pinse-
 dag.

De som i Landt vaare/ oc holt met Fru Kirstine/ bes
 stitte sig paa/ oc stod effter at giøre Kong Christens Guld
 Affbreck/ Endog at Lyden oc Maeten icke gick effter Vil
 lien/ Dog fulde de aff Stockholm en gang vd oc plyndre
 de Arne/ oc greb Erkebisp Jacob/ Oc den Keyse haffde de
 aetel dennom anden gang at Upsalle/ Men der bleff
 intet aff.

Kongen kom
 met ind faar
 Stockholm.

Ved Pingsdags tid/ kom Kong Christen seylendis
 met sin Skibeslaade ind faar Stockholm/ oc hans Guld
 som vdi Upsalle vaare/ drog strax imod hannom/ oc bleff
 Stockholm belagt paa fire steder. Saa kom Erkebisp
 Gustaff/ Bisp Matz oc alle andre/ som baade aff Kogens
 Raad oc menige Adel/ hannom haandgangt haffde/ der
 strax til met/ Oc bleff da met Haand oc Mund oc suare
 Eder oc Forplietelser/ fornøyd oc confirmered det/ som
 vdi Oplandene aff Kongens Capeteiner vdloffuit vaar.
 Loffuit oc Konning Christen Personlig selff/ sig vilde det
 vdi alle Article oc Puncter vbrødeligen holde/ vden all
 Argelist/ ved sin Tre oc Christelige Tro/ som hand oc sit
 Stadfestelsis Bress der paa tilforn vdgiffuit haffde.

Saa lod oc Kongen kalde nogle Bønder faar sig/
 aff alle Lands Ender vdi Opland/ oc lod handle/ oc hand
 lede selff met dennom/ Oc de sagde hannom Huldskaff oc
 Mandskaff/ Oc hand loffuede/ at hand vilde altid igien
 holde dennom ved Suerigis Low oc Priuilegier, oc gode
 gamle Seduaner/ Oc brugede hand megit Biscop Matz/
 oc Henning Gad Electus til Lindsiöbing/ Huilcke hand
 metförde fra Danmark/ til at handle met Bønderne/
 Thi de vaare baade megit hørde hos dennom. De naar
 hand lod Bønderne fare hieim/ gaff hand meenligen tu
 Bønder en Lønne Salt/ Oc der met lockete hand mange
 til sig/

til sig som ellers intet haffde kommit til hannom/ Oc Bis
 scop Matz forstickedis offte vd i Landit til at handle met
 Bønderne. Men Niels Ebbessøn oc Mogens Joenssøn/
 Fogeder paa Vester Aas Slaat/ Dissligiste oc Matz Lau
 rissøn/ met mange andre / npdde Bønderne imod Kon
 gen/ oc dennom som met hannom holte. Saa giorde oc
 Suend Høg/ oc Peder Smed/ oc opuaacte offuer Gaders
 ne til at belegge Biscops Gaarden vdi Lindkiøbing. Ners
 rikerne fulde til/ oc grebe Herr Erick Abrahamssøn/ Mos
 gens Joenssøn/ giorde oc en hob Gøld aff sted paa Vester
 Aas/ oc til Strengenes/ oc lod skiende oc plyndre det / Oc
 saaledis stod det allesteds til i Landit. At endog hand haff
 de megit Krigsfolck/ saa baade giorde hand/ oc siel Skade.
 Men at saa alt Rigit/ haffde hannom icke vær it mueligt/
 Haffde hand icke selff hafft mange aff de Suencke met
 sig/ De der for lod sig paa hans Ord/ Eder oc Forplictels
 ser / Breff oc Indsegl / der hand oc fast mere vdrattede
 met/ end met sit Krigsfolck/ Det huer oc en bekiende maats
 te/ Intet kunde hand heller vdrette met Besoldning. Thi
 Staden stod icke til at storme / Oc de som i Staden vaas
 re haffde bedre Røp/ paa Fetalie/ end de i Leyren haffde/
 Derfaare bød hand altid Dagtingning til met dennom/
 som i Staden vaare/ oc de vilde icke der til.

Paa det sidste vaar Kong Christen forarsagit aff
 det Offueruold / som Mogens Joenssøn lod giøre vdi
 Strengenes / At hand lod løbe en hob Jacter/ met Gøld
 oc Byffer at Vester Aas/ Oc bleff da Slaattit beskut/ oc
 bestormit/ oc Mogens Joenssøn fordis fangen til Kongen
 vdi Leyren faar Stockholm / oc lod hand det bliffue kunde
 giort vdi Staden/ at hand haffde forøffrit Vester Aas
 Slaat.

Vester Aas
 indtagis.

Aff huildt Tidender deris Med / som i Staden
vaare. bleff megit mindre / end de haffde tilforn.

Men Kongen brugte alle Middel / som hand kunde /
at hand maatte beuge dennom til Dagtingning / Thi
Soffieren lidde frem at / oc hannom vaar icke mueligt / at
holde Bestoldningen offuer om Vinteren / for det Bulder
skeld / som vdi Landit vaar / thi hand haffde icke fangit Ge
talie / Derfaare brugede hand alle de Practicker oc Mids
del hand kunde / at hand maatte faa Staden / for Vinte
ren / Thi hand vaar aldelis fortrønit / oc bandede oc for
maledidede dennom / som gaff hannom raad / til at tage
den Teyde faare / der hand vaar vorden en fordressuen
Herre offuer. Vaar hannom paa det sidste raadgiffuit /
at hand skulde bruge de Suenfke Herrer / som met han
nom vaare / de der vel kiend vaare met dennom aff Adelen
som vaare inde i Staden. Saa brugede hand da Biscop
Matz / Heming Gad / Erick Kønning oc flere / kom paa
det sidste der heden / At Adelen som i Staden vaar / vaare
beuegit til Dagtingning / inod den menige Mandes Vils
lie / Thi Borgerne vilde intet tinge / effterdi ingen Ned
gick dennom paa / De bleff der saadan Bulder i Staden /
om Dagtingning / at Heming Gad / som for den skeld
vaar indkommen / haffde aff en som hed Peder Fredag /
nær bleffuen ihjelslagen. Men effterdi de som Ypperste
vaare vdi Staden / vilde so til Dagtingning / saa maatte
da menige Mand lade sig sige.

Stockholm
opgiffuis.

Der nu nogle dage om Dagtingning handlit vaar
re / oc alt vaar afftalit / Forfickedis nogle aff Staden /
vd til Kongen / paa en Holm ved Voldemars Ben / Der
bleff da Dagtingningen besluttit / met Haand oc Mund /
Bress oc Besegning / Eder oc Forplietfser / Sprøst aff
Fru

Fru Kirstine Gyldenstiern/ Herr Steen Sturis Effiers
leuerske / Bent Arffuidsson / Mogens Green / Michel
Niellsson / Erick Ruse Slaaklowere. Borgemeister oc
Raadmend oc Menigheden sammesteds/ At de vaare off-
uer eens kommen met Kongen om huis Forseelse/ de haff-
de haffte imod hannom/ met Slaattit oc Byen / de saa
lang tid haffde huldit/ oc om anden Skade/ de haffde giort
met Mord / Brand/ Roff &c. De loffuede de at opgiffue
Slaattit om Fredagen der effter/ oc indtage hans Raade
met tilbørlig Reuerens/ som deris vdualde Konge. Hand
loffuit oc forskreff sig der imod/ at alt skulde bliffue en aff-
talit Sag / saa at all Wuillie/ huad heller hand vaar ny
eller gammel/ oc huad der vaar for Aarsag til / det skulde
alt være en affald Sag/ oc til en ewig fuldkomelig Ende
forligt/ saa at nu intet skulde være vden Raade oc Gunst/
Oc at de aff Staden / ja icke alleniste de aff Stockholm/
men oc det alle Suenske Begærde bleff strax bejaet/ oc
samtet/ beseglit oc forskreffuit / Oc end der offuer loffuit
Kongen selff met Munden / at hand icke alleniste vilde
samtet oc stadfeste det som begæredis / men vilde oc fors-
bedre det vdi alle sine Puncter oc Article. Derfaar til en
Foruissning / at saadant de Suenske Wbrødeligen skulde
bliffue huldit/ Loffuede oc forskreff dennom det Danske
Raad / hand haffde met sig tagit / oc andre Hoffuismend
oc Befalnings Mend. Actum Onsdagen effter Natiui-
tatis Mariæ Anno 1520.

Fru Kirstine oc Slaaklowere vdgaffue saadant ic
Bress.

Wi Christina Nielsdaatter / Herr Steen Sturis ^{Fru Kirstine}
Effierleffuerske/ Bent Arffuidsson/ Mogens Green/ ^{Gyldenstierns}
Michel Niellsson / Erick Ruse &c. Slaaklowere paa Stock-
holms

holms Slaat / Dissligiste Borgemestere / Raadmend oc
 Menighed i Stockholms Stad / giøre vitterligt med det-
 te vort aabne Bress / At effter det wi aff Guds Forsiun/
 erre nu kommen til en venlig oc endelig Ende / met Høn-
 baarne Første oc Herre/ Herr Christen/Danmarkis/
 Norgis/Vendis oc Gottis Konning/ vduald Konning til
 Suerigis Rige/ Hertug vdi Slesuig/ Holsten &c. for alle
 de Brøster oc Forsømmelser / wi haffue haft imod for-
 næffnde Hønbaarne Første oc Suerigis Riges Raad/ I
 det wi imod hans Naade/oc de gode Herrer/ haffue sam-
 feldelige saa lenge holdit veldelig Stockholms Slaat/ oc
 By / Dissligeste om all Skade oc Forderffuelse/ som her
 vdi Rigit vdi denne langsommelig Vrløff vdi Konning
 Christians/ Konning Hansis tid / oc nu vdi fornæffnde
 Hønbaarne Førstis Konning Christens tid skeed er/ met
 Mord/ Brand/ Roff/ Fængsel/ oc i huad naade det skeed
 er/ vden Rigit eller inden Rigit/ til Land eller Vand/ saa
 at det skal være aldelis en klar afftalit Sag / Oc haffuer
 hans Naade loffuit at holde oss alle / Gattige oc Rige/ ved
 Lov/ Ræt/ Priuilegier, Friheder oc Naader/ som de Bress-
 ue hans Naade oss der paa giffuit haffuer ydermere indes-
 holder oc vduiser / Derfaare bepliecke wi oss/ ved vore gode
 Tro oc Loffue/ Tre oc Redelighed/ at holde Stockholms
 Stad/ til hans Naade / oc Suerigis Riges Raads troet
 Haand/effter denne Time/oc samfeldelige offuerantvort-
 de fornæffnde Slaat oc Stad / hans Naade oc Rigen
 Raad/paa Fredag næst kommandis/ naar Klaacken slaar
 8. Indtagendis da siden fornæffnde Hønbaarne Første
 met tilbørlig Værdighed oc Tre/som oss bør at giøre vor
 rette Herre oc vdualde Konning til Suerigis Rige. Det
 loffue wi alle samfeldelige / vnder allis vore gode Tro/oc
 Redelighed.

Kedelighed. Til Vidnesbyrd haffue wi fornæffnde ladit henge allis voris oc Stockholms Stads Indsegl/ neden faar dette Bress/ som aabit er. De er giffuit Aar effter Guds Byrd 1520. Onsdagen næst faar vor Fru Dag Natiuitatis.

Der Bressuene vaare nu vdgiffne / oc alt vaar bestillit/ som da vdrættis skulde / Fore de som vdsende vaare vdi Staden igien/ oc redde til/ at Kongen skulde met saadan Værdighed / som der tilhørde indtagis. Da nu alle vaar bestillit/ som der skulde vdrættis/ som Kongens Indridende tilhørde: Da ginge Borgemeister vd paa Synsder Malmen / oc antuordede Kongen Stadsens Portis Regle / Oc bleff hand da met Process indtagen/ oc førdis først ind vdi Bykirken/ saa paa Slaattit/ siden vdi Gorrus Holstis Hus/ huor hand nogen tid bleff til Gæst. Oc det Indridende stede paa den 7. Dag Decemb. som ee Mortenmisse Aften. Oc led Kongen blæse i Trometer/ oc liuse Fred / Oc lod strax reyse vp / en Gallie paa store Torffuit/ oc en anden paa Jerntorffuit. Oc effter nogle Dage/ lod hand quartere Mogens Joenssøn / paa store Torffuit.

Midler tid men Kong Christen vaar seplit at Suerig/ oc laa vdi Beleyringen faar Stockholm / det haffue Aar oc forløbne vaar / de Eybske oc deris Foruante haffde loffuit at vndholde dennom all Seylah paa Suerig/ Da ankom atter de Eybske deris Sendebud til Drotning Elisabeth/ Hertuginde aff Østerrige/ oc vaare begærendis deris frj Seylah / Handel oc Vandel igien paa Suerig/ som de en tid lang haffde dennom hans Maitt: til Millie vndholbit / heller de vilde endeligen seyle der paa/ oc see hvem dennom det forment.

Da

Da nobbis Drotningen til/ fordi ingen anden raad
 vaar paa færde/ at samtycke / At de vdi tu Maaneder
 maatte seyle paa Suerig / midler tid foruente hun hendis
 Herre hiem. Dette Bress forsegledede hun med Kongens
 Segl/ hende vaar betroit/ Oc forsegledede Bisps Loue Br
 ne/ Herr Wogens Gæ/ oc flere aff Raadit som vaar bleff
 uen hiesse den Forhandling met/ dog at Drotningen gaff
 dessem i skadeløs Bress/ at hun hos hans Maht: skulde
 holde dessem skadeløs for den Forsegling. Oc da Kungen
 det fornam/ sende hand Mester Dir et Elagheet oc Herr
 Tønns aff Mers Ridder / til Lybke/ huor vdiinden hand
 confirmerede oc stadfæstede samme Recels, som Drotning
 gen met dennom gierde/ Begarendis de Lybke vilde gi
 re hannom Tilspørsel aff Proutant vdi hans Lepr/ huilket
 hand met all Raade vilde bekiende/ siden skulde all Hans
 del paa Suerig være dennom fri saare / hand kom der til
 en god Ende. Huilket icke vaar hannom en ringe For
 deel til Stockholms Forpffring/ for det Tilspørsel han
 nom vdi Lepren aff dennom skede.

De Lybke
 storre Kong
 Christen Tils
 spørsel vdi Bes
 leyningen.

Oc effter hand haaffde indbekommiet Stockholm/
 som før er sagt/ oc haaffde ordinerit en Embeder oc befals
 ninger der vdi Rigit / effter sin Villie / seplede hand til
 Danmark. Huis Krigesfolet/ som hannom aff Grandes
 rige vaar send / siet Forloff / oc kom at Skotland tilbage/
 siden at Granderige.

Paa Veyen plyndrede de nogle Skibe / iblant an
 dre nogle Lybke / Befalendis dennom/ at tage deris Bes
 talning vdi Danmark / huor de meente dennom icke saa
 at være betalde som det sig burde. Hans andit Krigesfolet
 siet oc forloff / vden huis hand behøffuede vdi Besestinn
 ger at indlegge.

Samme

Samme tid vaar der en Krig begynte imellom Kong Sigismundum aff Polen / oc Hertug Albrit aff Prynzen / aff den Aarsage / Hertugen aff Prynzen icke vilde giøre de Poler nogen Læns Eed oc Forplict / Men holt sig aldelis saa vel for den Tydske Aardens skyld / som ellers i andre maade / at ligge vnder det Romerske Rige / Aff saas dan Tuist / giörde de Poler stor Skade vdi Prynzen / De andre igien paa de Poliske Vndersaatte:

Kong Christen anlangte aff forbemelte Hertug / for Kong Christen vnder Hertugen aff Prynzen tu tusind Knechte. Suogerstaff skyld (Thi Churfurst Jochim aff Brandenburg vaar Hertugens Broder) forsende tu tusind Knechte / vnder Herr Sigmund aff Sichen / fornæffnde Hertug til Hielp. Huilcke ankomme til Memmelen / oc der fra er ført til Königsberg / Met huilcke Golt oc flere Hertug Albrit siden belagde Heylsberg met / dog til forgæffs.

Aff denne hans Lycke oc Metgang vdi Suerig er Kongen bleffuen fast Modig. Tilstreff hand alle hans Naboor oc Foruante.

Samme tid oc tilforn / haffde hand hørt / om den Forandring / som hans Moder Brødre / Churfursterne aff Sagen / haffde giort vdi deris Lande met Religionen, At de haffde antagit den Lutherske Lærdom / Forlat Paffuedommit / oc det Geistlige Gods ladit anamine vnder dennom. Da siel hand oc til sinde / her at vilde begynde en Forandring met tiden / naar Almuen forstod sig der paa / mere for den Geistlige Rente skyld / at drage den vnder sig oc Kronen / oc at forsuage Disperne / end aff stor Andact / saa oc saar at tiene Golt saar Vyen. Thi at allerede aff samme Lærdom / vaar kommen nogen Sinag / her vdi Rigit. Huorfaare hand tilstreff hans Moder Brødre / Hertug Frederich / oc Hertug Hans / at de vilde sende

Kong Christen lod herte her ind en tusind hertste pratt.

hannom en lærd Mand her ind / som den rette Religion kunde prædicke oc lære/ lige som hos denom vaar begynt/ At wi her vdi disse Riger/vdi Guds Ord/ vdi lige maade maatte forsiunis. De forsende saa her ind/en ved Naffn Mester Morten/ en lærd Mand / Huilcken bleff efterlat aff Kong Christen / at prædicke om Spændagen / oc andre hellige Dage Efftermiddag/vdi S. Nicolai Kircke. Hand fik it stor Tilløb aff Almuen. Men fordi hand haffde nogen vnderlig Skick oc Fagøn paa sig vdi Predickestolen/ da beloe de Geistlige hans Lærdom faar Facterne skyld. Cannickerne oc Vicarier til vor Fru Kircke/ finge paa en Dreng/ som løb at bette/huilcken Mesterligen oc Arligen kunde vdrønde oc eftergiøre fornæffnde Mester Mortens Lader/ Skick/ Fagøn/ Den spørdis om paa de Tider alle uegne her vdi Rispbenhaffn / til alle Giestebud/ Mester Morten at skulde effter prædicke/ Huilcken de gaff Mester Mortens Naffn/ hannom altsammen til Bespaattelse/ oc den sande Lærdom / Huilcken vdi saa maade fortiente sit Brød/ det vaar den Løn som mand beuiste Guds Ord mangesteds/ At det skal være it Gæckerj faar Verden/ som Apostelen siger.

Poffuel Ven-
defaabe.

Broder Paulus Eliz en Carmelit vaar her / som kom fra Helsingørs Kloster/oc siden her begynte at prædicke vdi det Huide Kloster/vdi S. Peders Stræde vdi Rispbenhaffn/som paa den tid først bleff anræt. Hand lærde oc prædicke Guds Ord aff første rætteligen oc klart/som de Euangeliske. Men det varede icke lenge / Bisp Lauge Brne/ oc Owe Bilde / bestaet hannom met it Cannickdom/saa at hand vende om / oc bleff kaldt Doctor Pœuel Wendefaaabe. Hand vaar en aff de Lærdiste paa de tider her vdi Rigit/ Oc vdi Kong Frederichs tid skreff hand med
git imod

gik imod Mester Hans Thausson oc de Lutherste Predicanter/ som er vdgangit paa Tryck/ Dog hand vel bencester / sig icke aff første at haffue lærd anderledes/ end aff sidste.

Visperne bleffue hart fortørnit offuer / at denne ny Predicant Mester Morten skulde komme vdi deris Kirck/ Menigheden at forsøre / De vaare tilforne icke heller vel tilfreds met Kong Christen / for anden hans Handling skyld.

Da begynte de at vdsprengte S. Virgittis Prophetie/ om den siette Konge/ som skulde fordriffuis / oc komme fra Nigitt/ om hand icke saa sig vel faare vdi tide/ De henhørde det at skulde forstaaes om Kong Christen / Paa det at de vdi saa maade/ vilde aff Tryck oc Fare søre hannom til hans Conscientz, oc at rette oc bedre sig / oc affstaa hans Tyrannj.

Visperne vdsprengte en prophetis.

Saadant er omsier kommen hannom til Bre/ De Mester Christoffer Raffenberg/en aff Adelen/ vdrøckellig gen haffuer sagt til hannom / at hand der met vnder den siette Konge er meent. Men Kongen acter der intet om. Hand sagde/ huad hun haffde drømt om Natten/ det skreff hun om Dagen.

Samme S. Virgittis Prophetie indholder/ at Gud haffuer viist hende fem Konger/ oc sagde til hende.

In Extra vagantibus reuelationibus Fol. 177. Cap. 78.

Den første er it kronit Afsen lig/ fordi hand skal icke træde vdi hans Forsødis gode Førsters Fodspor / bliffue effertald/ oc icke ærit.

Den anden skal være en vmettendis Bliff/ huilken icke skal kiende hans vforseende hastige Fald/ at hand skal rig giøre hans.

Den tredie skal være en Dren / høpt flygendis/ forat tendis de andre.

S ij

Den

Den fjerde en røstende Væder / som skal sønderstø
dis aff Guds Ræfverdighed.

Den femte ie slactit Lam / men icke vden Besmittels
se / huer Blod skal være mange til en Dødsfald oc For
derffuelse.

Nu skal ieg sige om den siette Konge / hand skal vros
lia giøre all Verden / oc Hassint / oc forrigfuld giøre de
Enfaaldige oc vdgænde det vskuldige Blod / som icke betens
der min tilkommendis Straff / vdi hans Dristighed.

Derfaare vden hand snart tilseer / da tilstunder oc
fremlægger min Dom / oc hand skal forlade Rigit / Oc det
skal ssee som sigis / Hand skal saae Bellyst / oc høste Sor
rig oc Bedrøffuelse / Oc ieg skal icke alleniste besøge det
Rige / men mange oc rige Stæder. Fordi ieg skal opuccke
en Hungrig / som deris Guds skal fortære / Induortis
Forderffuelse oc Wenighed skal icke bliffue borte / Giecke
skal regære / oc Gamle oc Vise icke skal kunde opdøcke / Er
barhed oc Ræt skal nederleggis / Indtil den kommer som
skal forlige oc forsone min Brede / oc hard skal icke spare
sin Siel faar Rierlighed / til det som Ræt oc Erligt er.

Den første Konninge skulde være Kong Magnus
Smed / som leffde ic Ont oc Sodomitiske Lessnit / huor
offuer hand bleff forjagit aff Suerig / Oc drog til sin
Søn / Kong Hagen vdi Norge / huor hand bleff drucknit /
som hand foer offuer en Sø.

Ved den anden Konge skal forstaaes / Kong Albrit
Kong Magni Synster Søn / som bleff fordrit til Konge
effter Kong Magnum, hans Moders Fader / Hand vaar
icke tilfreds met ic Rige / men vilde haffue tu / Danmark
til Suerig / Hand begynte en Vnødig Krig aff Væge
riighed

righed / oc myste begge Riger / Hand forskreff sig oc sine Arffuinge der fra til Dronning Margrete.

Ved den Ørn høyt skendis skal forstaaes Dronning Margrete som samlede disse try Riger vnder it Forbund til euig tid.

Ved den Væder som forsøger sin styrcke oc Horn/ oc forfremmer sig / skulde forstaaes Kong Erick aff Bornern / Kong Christoffer aff Beyerens/ som begge førde Krig imod Suerig/ faar deris Tiltale oc Rættighed de der til haffde/ Effter det Forbund/ disse try Riger imellom er giort/ Huilckit Rige Suerig/ begge dennom forlod/ siden de haffde dennom hart besuærit.

Vnder den femte Konge som er ihjelslagen / men icke vden Besmittelse refererede de til Engelbrit Dalleskarl/ Huilcken/ effter hand formedelst Oprør/ oc aff ringe Stamme vaar kommen til Regimentit vdi Suerig/ formedelst hans Hoffart oc stolte oc vildelige Metfsarsel imod Adelen/ bleff hand omsier ihjelslagen/ paa en Ø/ vdi Venneren / aff en/ huis Vader hand haffde skild fra Krigens Forlæning.

Vnder den siette Konning skulde forstaaes Kong Christen / som met Blod oc Tyranni haffuer regærit/ huor offuer hand skulde bliffue Landshyttig/ fra try Riger/ oc siden i Fængsel holdis.

Vnder den siuende Konning / skulde betydis Kong Gustaff/ som skulde anrætte it nyt Kongelig Regimente/ vdi Suerig/ Vnder huilcken oc skulde falde stort Oprør/ som skede vdi Tactesfenden/ oc met de Røger.

Vdi dette Aar 1520. Dagen for S. Iacobi Apostoli Dag / døde til Rixbenhaffn aff Pestilenske Magister Petrus de Scotia, som læste den hellige Skrifft. Hand

vaar den første Professor som kom vdi det ny Vniuersitet
til Kiøbenhavn / som Konning Christian den første Aar
1474. med Paffue Sixti den fiendis Beuilning haffde
begynt oc anstillet / Dog at Martinus V. haffde tilforn
giffuit Kong Erick aff Demern/en Beuilning paa it Col
legium at anrette/ som skulde i alle maade haffue lige Pri
uilegier ved Padua oc Bononien. Dog der icke maatte læs
sis i den hellige scrift / saa at wi i Danmark icke maatte
nyde mere aff Guds ord/ end som Paffuen til Rom vilde
off forunde, som samme hans Bulla vdiiser. Oc alligeuel at
Kong Erick først forhuesffuede Priuilegii paa it Vniuers
itet, Saa kom der med dog intet vdi Svang/ før Kong
Christian den I. forhuesffuede it nyt Priuilegium, oc vden
all Exception. Aff de lærde mend/ som først læste vdi same
me Academie, vaar Magister Petrus de Scotia, bleff hent
fra Cölne/ en aff Magistris nostris ex Sorbona.

Samme Aar vaar her vdi Nigitt anholden/ en Frans
køffe Herre/ kaldedis den Prins aff Bresse oc Sauernois/
hand haffde laant en hob aff Kongens Vndersaatte/hans
nom bleff befalit løffuerdagen effter Paaske/ hand skulde
tiltende/ icke at drage aff Nigitt/ før hand haffde betald
hans Vndersaatte/ huis hand haffde laant aff dennem/
oc huis hand til Gæffuark haffde bereffuit dennem fra/
Slickendis vdi Frankerige med det første effter Betal
ning/ huis det icke skede/skulde det gaa vd paa hans Liff.

Nogit for Hellemissæ / kom Kongen igien til Ene
rig / oc vaar all Adelen forskreffuit aff det hele Rige/ til
Stockholm / oc nogle Guldmyndige aff alle Stæder oc
Kiøbstæderne / oc alle Herrider offuer det hele Land/ De
komme oc der til / alle Helgens tid. Men alle Helgens
Dag/ som da vaar om Torsdagen Aar 1520. haffde
Konning

Konning Christen ladit bygge en Pallas paa Bruncks-
 berg / oc lod did kalde alle dennom som aff alt Rigit til
 Stockholm komne vaare / oc alt hans Krigsfolk holt der ^{Kong Chris-}
 omkring neden vnder Biergit / Saa spørde da Biscop ^{ten holder}
 Jens Beldenack aff Syn / Ordet til de Sueniske / huilcken
 hand haffde netspørte aff Danmark / At hand hannom til
 ic Biscopsdømme vdi Suerig vilde forhjelpe / thi Othens
 se vilde hand icke ombære / Oc for Passuens skyld maatte
 hand hannom tilfreds stille. Oc gic all hans Grund der
 paa / at Kong Christen haffde fuldkommelig Ræt til Sui-
 rigis Rige / thi hand vaar kommen der til vdi sin Faders
 tid der paa haffde hand Rogens Raads Bress / dertil met
 vaar hand Byrdig til Rigit / effter Suerigis Lombog/
 huilcken der oc oplæst bleff / som indeholder / at om Kongs
 gen haffuer Søn / som til Regimentit duer / da skal hand
 være det næst ic. Oc dreff Biscop Beldenack sin Grund
 sa / at ingen skulde met rætte siæde dennom paa Konning
 Christen / at hand haffde Brættelig trengd sig til Rigit/
 Men de giorde Bræt / som vilde trenge hannom fra sin
 Ræt / det hannom icke stod til Lidendis. Oc spurde hand
 den menige Mand til / om de vilde kiende hannom faar
 deris Herre oc Konning / all den tid hand saadan Ræt
 haffde til Rigit. Der bleff suarit ja til.

Saa bleff da Konning Christen hyltit til Suerig ^{Kong Chris-}
 gis Konning / oc hannom bleff Eed suorit / Loffuendis oc ^{ten hyltis.}
 vdraabendis da alt det som tilforn met Bress oc Indsegl
 vaar vdoiffuit.

Men Søndagen der næst effter / bleff hand kronit ^{Kong Chris-}
 aff Erkebisp Gustaff / oc de andre Bisper / vdi Stock- ^{ten kronis til}
 holms Dykircke. Vdi denne Høytid bar Otte Krumpen ^{Konge vdi}
 Kronen / Søffren Norby Admiral Spiren / Herr Hens ^{Suerig.}
 rik

rich Gde Eblit / oc Jørgen Paauis den Eldre Suerdie:
 Thi Kong Christen vilde saa haffue det / lige som hand
 met Mact haffde vundit Suerigis Krone / oc icke den
 vaar hannom samtydte.

Da giorde hand atter Erkebisp Gussaff / Bisp
 Matz oc Vincentius, som mettiente Ordinatori Stadfes
 sieller paa alt det som vbleffuit vaar / Oc tog der Sacra
 mentit paa for høye Altene:

Men der mesten aff de Ceremonier som Kroningen
 tilhørde vaar vde / bleffen Stol opsæt for Alterit / Der
 slog hand da Otte Krumpen / Claus Vilde / Niels Eycke /
 Sæffren Norby / oc nogle flere aff sine Capeteiner, til
 Ridder. Oc lod Kongen vdraabe / oc gicre sin Aarsage /
 hui hand icke nogen Suenfke Mand giorde saadan Ære /
 Thi den Krig vaar sære imod Suerig icke met Suerigis
 Mact / En anden tid vilde hand vel gicre dennom Ære.

Der det nu giort vaar / stod Kongen op / oc bleff staa
 endis / oc støtte sig til Alterit / Da vaar der tilfickit Kysker
 Carls Sendebud Doctør Iohan Suckot / oc en Herrold /
 Hand kom frem / oc bleff staaendis ræt faar Kongen / oc
 haffde en Tale met hannom paa Latine / haffde oc en
 Guldkæde paa baade sine Hender / met den Grylden
 Flods / Oc da hand haffde vdtalt / lagde hand samme
 Kæde paa Kongens Hals / Oc tog hannom der met vdi
 det Burgundiske Forbund / Oc loffurde hannom Hielp /
 Trøst oc Bistand / naar det behøffuedis.

Da der alt vdrettit vaar / som der vdi Kircken vds
 rettis skulde / gic Kongen til Bords / oc haffde Danske /
 Suenfke oc Tyske til Gæst / oc holt høytidligen samme
 Kroming vdi tre Dage.

Tisdagen:

Den Grylden
 Flods annas
 mus.

Lisdagen ante festum omnium sanctorum 1520.
vdi Graabredre Kloster forsamledis Suerigis Rgis
Raad/ Da vdgaff de til Kong Christen it Bress/ saa lius
dendis / At hand skulde haffue Suerig saar it Arffue Ri
ge/ icke saar it Raare Rige/ effter Kong Erickis Low/ huil
dit er saa liudendis.

Wi Gustaff met Guds Naade/ Erkebiscop i Dp. ^{Suerige aldy}
salle/ Iohannes i Lindtjøbing / Vincentius i Skare/ Mat. ^{ris til it Arffa}
thias i Strengenes/ Otte i Vester Aas/ met samme Naas ^{ne Rige.}
de/ Biskoper/ Erick Trolle Laugmand vdi Oppland/ Niels
Bosson Laugmand vdi Øster Gotland/ Steen Thursson
Thure Jenson Laugmand vdi Vester Gotland/ Peder
Thursson Laugmand paa Vland/ Holger Carlsson Laug
mand vdi Nerike / Erick Johansson/ Christen Bentsson/
Erick Abrahamsson Laugmand vdi Vester Mandland
oc Dalene/ Riddere. Henrick Aruidsson Laugmand vdi
Sønder Mandland/ Axel Paase/ Mogens Green/ Niels
Erlandsson / Axel Mathssen / Lindorm Bjørnsson/ Hen
rick Erlandsson / Bent Øylte Laugmand vdi Tygelscher
rit/ Erick Kønning/ Knud Bentsson/ oc Knud Nielsen
Vebnere / Suerigis Rgis Raad oc Mend/ giøre vitters
ligt saar alle næruerendis oc kommendis skulde / At Nar
effter Guds Byrd 1520. Lisdagen næst for omnium
sanctorum Dag vaare wi forsamlede vdi Stockholm vdi
Graabredre Kloster/ at samtale oc beslutte om Høybaars
ne Jersis Herr Christens 12. vor tieriste naadige Hers
ris Kroning oc Kønning / Oc da wi saa forsamlede om
samme Kroning handlede tilbørligen / kom ind saar off
Højmeitige Jersis/ Her Carls/ edualde Romerske Key
sers oc Hispaniske Kønningis orator, oc Sendibud Her
Johan Sudot/ Doctor oc Ridder / oc vordige Fader/
Her

Herre Jens Andersson Biscop vdi Gehense / Huilcke der
 effter fornæffnde vor tieriste naadige Herris Befalning/
 oc paa hans Naadis vegne / for oss forklarede S. Eriks
 Kongis skreffne Low/som indholder/ At naar flere Kongis
 Sønner tilfickede erre / da skulde Laugmanden aff dums
 nom/en tilnæffne vdkøpse/ oc til Kongedømmet vduelle.

Effterdi forskreffne vor Naadige Herre Konning
 Christen / vdi Hysbaarne Kørstis Konning Hansis for-
 dum Suerigis Konnings tid / da flere Konninge Søn-
 ner til vaare til vor rette Herre vduald nu allerniste Søn/
 Arffuinge i lige maade er visaa til Suerigis Rige/ effter
 fornæffnde hans Naadis tiere Herre Fadrs Død/ Saatte
 de faar oss i rette/ oc begærede / at wi hans Naade som en
 eniste Søn/oc eniste Arffuing/ Effterdi vi flere en til er-
 re / effter hans Naadis Herre Fadrs Død / der Vduels-
 ning paa gaa kand / for en ræt Arffuing oc Herre til
 Suerigis Rige ville anname /krone oc køpse.

Derfaare haffue wi forskreffne S. Eriks Kongis
 Low stitteligen offuerseet / oc tilbørligen offuerurøpet / De
 haffde der om met alle dennom / som til Konninge Kro-
 ning bør effter Lowen at være kaldit/ samtale / oc raad
 met menige Frihaarne/Frelsemend oc Stockholms Stad
 Disligiste oc met menige Suerigis Rigs Indbyggere/
 som erre Borgemester oc nogle Guldmectige Wiend aff
 huer Rigssted/ sammeledeis nogle aff huert Borgerlag. oc
 nogle aff huer Herridder / faar dennom hiemne siddens
 dis / offuer all Suerigis Rige / Guldmyndige endelig be-
 slutninge/ ja oc god Villie/affsagt oc bekiende/ som wi oc
 nu siqe / decernere oc declarere, Endrecteligen effter Lo-
 wen/at Suerigis Rige bør at tilhøre fornæffnde vor tier-
 iste Naadige Herre/Konning Christen/ Konning Hans
 sis

sis forðum Euerigis Kennings eniste Eøn / aff rætte
 Arffue, oc lowliq Effterfølning / oc icke effter nogen Vd-
 uellelse / Besynderligen anseendis / at hans Naade aff S.
 Erickis ver heilige Patrons rætte Blod sandeliden en
 kommen / Oc der effuer loffue wi at krone oc kense hans
 Naade faar voris oc Euerigis Kigis rætte Arffue Herre
 oc Konning / oc icke effter nogen Vduellelse / naar hans
 Naade tilkreffuer. Diss til ydermere Vidnisbyrd / Fors-
 uaring oc Stad festelse / hoffue wi ladit henge met Willie
 oc Vidst aff / allis voris Secrete, Indsegl / oc Signeter /
 neden faar dette vort aabne Bress / som giffuit er vdi for-
 næffnde Stockholm / Tisdagen ante festum omnium san-
 ctorum, Anno sem forskreffuit staar.

Her aff er vel at see / oc forfare / at Euerig saa vel
 som Norge / aff forðum tid / effter begge Rigers beskreffne
 Lowe / haffuer værte Arffue Riger / indtil den venlige
 Sastienbinding / som skede vdi Drotning Margarettis tid /
 met Danmark / Siden erre de bleffuen Val Riger / som
 Danmark / Indtil Kong Gustaff atter haffuer giort
 Euerig met almindelig Bevilning / til it Arffue Rige.

Om Onsdagen der næst effter / begyntis it andit
 Stæstebud. Da haffde Kongen alle de Svenske Herrer /
 met de Danske oc Tydske forsamlede i store Salen paa
 Slaattit / Oc haffde det saa beslutt / at Erkebisp Gustaff
 gick frem / oc begynte at klage effuer den Offueruold sem
 hannom vdi forledne Aar / aff Herr Steen / oc hans Diet-
 hielpere skeed vaar / der Steckit Slaaet vaar nederbrøt / oc
 paa den heilige Kirckis Eyendom / vaar stor Offueruold
 giort, oc vaar hans Begæring / at Steckit skulde opbragis
 igien / oc all Skade skulde hannom / den hand lidd haffde /
 erleggis / Der gick retteligen hans Klagenmaal fæden.

Men Kongen som dette saa vnderfat haffde / hand haffde andit i sinde / til at driffue met samme Klagemaal / end Erkebispnen besinde kunde / thi hand søgte mangel mands Liff der met. De effter at Erkebispnen stod icke saa alvorsligen effter deris Liff / som hand klagede paa / bleff Kongen Vred paa hannom / oc straffede hannom siden der faare met Ord haardeligen. Saa at Erkebispnen oc fryctede sig.

Hans Maitt : lod oc vdi lige maade læse dette Bands Breff oc Dom / som Tisp Byrge Herr Steen oc hans Anhengere haffde offuerdømt.

*Fru Kirstine
bær et Breff
vdi dette.*

Der nu saadanne Klagemaal / ginge Fru Kirstine Herr Steens Effterleffuerske hart vnder Øyen. Var hun frem it Breff / som der paa vdgiffuit vaar / at Steen skulde de nederbrydis / oc at Erkebisp Gustaff Trolle skulde aldrig effter den Dag / være kiend faar Erkebisp. Saa haffde oc alle som dette Breff vdgiffuit haffde / besuorit sig saa tilsammen / at de skulde alle forsuare / lide oc vndgielde / huad som heldst der effter komme kunde. Aff denne Forplictelse tog Kong Egristen tilfelde / at regne dennom alle faar Bands Mend / som det forrige Breff beseglit haffde.

Om Torsdagen der effier / vnder lucte Døpre / Parterne vbeuist / lod Kong Christen / som altid søgte en Erlig Skin faar sig / vdi sine Gierninger / naar de vaar allersuerst meent / bespørge sig Menings vijs / met dennom som hand forsamlit haffde / huad huer dennom siuntis om saadanne Gierninger / som vaare forhørde Dagen tilforn / oc huorfaare de effier Kirckeløwen kunde hedentindis faare. Da lod de hannom vide deris Mening / det vaar Bands Gierning / Thi de icke tenckte aff første / hand haffde haffte nogit Farligt eller Ønt der met vdi sinde. Siden der Gierningen vaar fuldbract / nødde hand dennom til / at
giffue

giffue bestreffuit / huis de en gang Raad vijs haffde sagt
hannem faare / hans Sag der met at besyncke / Huilckie
Wresser saa liudendis.

Wi Gustaff met Guds Naade / Erkebisp til Bp. ^{Kong Chris}
fall / Jens vdi Othense / Hans vdi Lindløbing / Otte vdi ^{ten fornyet}
Vester Aas / met samme Naade Biscoper / Mester Jørz
gen Iffuerfføn Domprouist vdi Upsall / Verner Erckes
degn vdi Lindløbing / Lauris Andersfføn Erckebegn vdi
Strengenes / Jens Degn vdi Skare / Doctor Peder
Galbe / Scholasticus vdi Upsall / Doctor Erick Sætning
Officialis vdi Upsall / Doctor Lauris / aff Predicker Aars
den vdi Stockholm / oc Mester Euend / Tannick vdi Skar
re / giøre vitterligt / At Aar effter Guds Byrd 1520.
Torsdagen næst effter alle Helgens Dag / vaare wi effter
der tieriste Naadigste Herris / Konning Christens Bud
oc Billie / tilhobe kaldit paa Stockholms Slaat / vdi store
Salen / Oc da kom faar off i Rætte / hederlig Mand Mes
ter Joen / Tannick vdi Upsall / oc lagde frem en Skriffte /
met Klagemaal imod døde Herr Steen Suantessøn / oc
andre vdi samme Skriffte benæffnd / liudendis Ord fra
Ord / som her effter følger.

Høymectigste Herre / Herr Christen / Jeg Gustaff
aff Guds Naadis Forsiun / Wuærdig Erckebiscop vdi
Upsall / formaner Eders Høymectighed / paa Eders
Naadis Kongelige Eed / som Eders Naade soer mig paa
den hellige Kirckis vegne / nu paa Søndag næst forleden /
da ieg Wuærdige kronede oc viede Eders Naade til Sues
rigis Kongelige Krone / At Eders Naade vilde hielpe mig
Erkebiscop Jacop / oc Otte vdi Vester Aas / oc vore Kir
cker / Klercker / oc all Christendommen / Ræt offuer disse eff
terstreffne aabenbarlige Rættene / Herr Steen / Fru Si
gri /

grit / Fru Kirstine / Mogens Green / Michel Nielsøn /
 Erick Rønning / Christen Siuordssen / Oluff Voltran /
 Erick Ruse / Claus Kyllie / Oluff Tiernssen / Keyner
 Erickssen / Erick Nielsøn / Eskild Nielsøn / Peder Skres
 der / Jechim Braade / Suend Hæg / Peder Smid / Berz
 gemester / Raad oc Stockholms Stad / Hvilcke ieg hols
 der alle lige gode oc lige store i Katterj. De staar der mig
 til ingenlunde at anneme nogen venlig Hertlig aff saas
 danne aabenbare Kætere / som saa aabenbare haffuer kast
 sig op imod all Christendommen / Det saadanne wbes
 quenne aabenbare oc werlig Gierninger / disse alle oc
 huer for sig / med den døde Kætere / Herr Steen / haffde
 først bestoldt mig vdi sexten Ager oc it Aar / oc siden
 førde de mig her ind paa Stockholms Raadhus / oc vds
 raabte mig saar en Forræder / saar den menige Mand / oc
 anstregede de mig / Dissligeste dømdede mig til it euig Fængsel /
 oc hulde de mig siden vdi tu Aar fangen / saa lenge Eders
 Raadis Høymectigheds Mact her ind vdi Rigit kom / der
 mig da fride off mit Fængsel / oc til min Kircke oc Frihed
 igien / som en Christen Første. Dissligeste saarede de mig
 i mit Fængsel dødelig / som endnu saar Dyen er / Det Her
 lige / den hellige Kirckis Slaar Steckit haffuer de affbrænt
 oc nederbrøgt i Grunden. Dissligiste haffuer de vdsagt der
 oc aff Upsall Demkircke / oc aff Biscops Gaarden / alle
 mine / oc den hellige Kirckis Elenodier / Guld / Sølf / Pens
 ninge / Harnst / Besser / oc Verge / Beskaff oc Eyendeck.
 Item opbaarit min oc Stiffstens Rente i fire Aar / hvil
 ckit offuer alle baade Elenodier / Guld / Penninge / Do / Bos
 skaff / oc Rente skal løbe offuer sex gange Hundrit Tusind
 Lede Mark Sølf / altd til gaat Regenskaff. De ligner
 denne Slæde / som er giort paa Stiffet / oc min Person /
 tegnet

regner ieg saar fire Hundret Tusind Løde Mard Sølf/
 til en/en Redelig moderatz, Item min kiere Herre/ Herr
 Erkebiscop Jacob / haffuer de greben paa Anggaard/ oc
 ført hannom bunden til Stockholm/ som en Tyff oc For-
 rædere. Anggaard haffue de affbrent oc røffuit / vdtagit
 der Guld oc Sølf/ rede Pendinge/ oc Bockaff/ mere end
 til sex Tusind Løde Mard Sølf/ Oc Gaarden kand icke
 opbygges / som hun vaar / met tu Tusind Mard Sølf.
 Hans Hoffmod oc Fængsel paa Hundret Tusind Løde
 Mard Sølf/altid til en redelig moderatz.

Item Bisp Otte grebe de anden Dagen Vaasse i
 hans Domkirck/ oc flebede hannom aff Kircken til Slaats-
 tit / som en Tyff oc Forræder / oc der hulde de hannom
 fangen/indtil saa lenge Eders Naadis Raadis Raad slog Slaats-
 tit neder / oc tog hannom der vd/ oc kom hannom til hans
 Kircke oc Frihed igien / som en Christelig Forste oc Rens-
 ning. Mester Joen min Cannick vdi Upsall/haffue de
 vdi try Ar her holdit paa Stockholms Slaat vdi Fæng-
 sel/røffuit oc skindrit fra hannom/alt dei hand aatte Dis-
 ligiste hans Rente i fire Ar annamit oc opbaarit. Item
 alle mit Clerckeri / Prelater / Cannick / Vicarier / oc
 Prestes vdi Upsal / oc distigeste paa Landshyperne, saa
 mange Sogneprester/ som de kunde offuerkomme/haffue
 de røffuit oc skindrit Gaard/ Gods grebit oc tagit offuer
 alt huad de haffde vdi Verden / Saa at alle mit Clerckeri
 Prelater/Cannick/oc Prestes/ som de kunde offuerkom-
 me/lode de icke staa saa megit igien / som de kunde paa en
 tid æde.

Item alle mine Prelater oc Prestes offuer alle mit
 Stifte/Distigeste alle Prelater/Cannick/ oc Prestes vdi
 Upsal Aas Stifte, truede de at sige Messe imod alle Chris-
 stendommens

skendommens Forbud oc Stick / den stund ieg/ oc Biscop
 Otte vaar grebne. Høghbaarne Første oc Christen Køn-
 ning/hjælper off alle oc Christendommen Kæt offuer disse
 fornæffnde aabenbare Kættere/ Oc off til vort/den hellis-
 ge Kircke til sit Guds igien oc Skade oc Øøder/ som fors-
 kreffuit staa. Oc begærer ieg Behindring paa alle deris
 Personer/ indtil saa lenge Eders Naade faar beraadd
 sig/huad Kæt Eders Naade er off plictig offuer dennom/
 Tagendis Løn aff Gud / oc Loff offuer all Christendoms-
 men / faar Straff Eders Naadis Høymectighed / lader
 offuergaa samme Kættere. Huilcken E krigft oc Klages-
 maat/Dagen næst tilforn fremsæt vaar/ aff samme Mes-
 ster Jøen / faar fornæffnde vor tieriste Naadigste Herre
 oc menige Rigens Raad / der om tilkaldede/ oc næruere-
 dis/ mest allesammen som i fornæffnde Skriffte benæffnd
 vaare. Da endog at de Waerninger / som der vdiinden
 samt døde Herr Steen / oc hans Parthj tillagdis / vaar
 saa Aabenbarlige vdaff sig selff / at huer Mand dennom
 viste / vaare de dog alligenel der vdooffuer Liuselige beuiff
 met deris egen Bekiendelse oc frembaaren Dreff. Oc sat-
 te fornæffnde Mester Jøen vdi Kætte faar off/ om sam-
 me Misgierninger icke vaare Aabenbarlige Kætterj imod
 Komere Kircke. Da annamede wi det ærinde til off. at
 offuerueye det grant vdi alle Puneter. Oc effter det Herr
 Steen oc hans Tilhengere findis vdi flere Aar værit be-
 smittet met den hellige Kirckis høpeste Vand/ oc der stans
 der haarde Jldffen vdiinden / Saa oc effterdi at de ingen
 Raad eller Formaning acte eller tage vilde aff nogen/ en-
 ten aff off eller andre Bisper oc Prelater her vdi Rigit/
 Eller aff de Komere / som vor Helligste Fader Passuen i
 den Sag bespynderligen skickit haaffde / vden ellers truede
 forsmædes

forfmaedelige/ oc argede dennom som samme vore Hellige
ste Faders Passuens Eiudelse/ Interdict, oc Bud holde vil
de oc alligeuel sig der offuer forbunde/ beseglede oc besvore/
at ieg forstreffne Gustaff Erkebisp adrig skulde komme
til min Frihed oc Domkircke igien/ meden bliffue vdi ic
euigt Fængsel. Ydermere beplietendis sig at stadfeste met
huer andre/ vdi saadanne wchristelige Forbund/ ihuad der
effter paa kunde komme / met Band oc Interdict aff Ro
mere Stoel/ Huelcken fornæffnde Støpder offte næffnde
Herr Steen/ oc andre benæffnde/ der hannom villigen oc
wtrengde tilfalden erre / vdi fornæffnde wchristelige For
bund / Wieroligen træd hæffue / fra den hellige Romerske
Kirckis Indning / det wi icke andit finde kunde / effter den
hellige Kirckis/ Kærsers/ oc Suenffis rætte Low/ end det jo
er Aabenbare Rætter. De skulde baade hand oc de ders
faare kaldis oc holdis saar aabenbare Rættene. Til dis
ydermere Bidn fordr/ at wi saa laugfundit oc affsage hæff
uer/ lade wi fornæffnde Erkebiscop/ Bisper/ oc alle andre
forbenæffnde/ henge vore Indsegl/ saar dette Bress/ som
giffuit oc skreffuit er paa fornæffnde Stockholms Slaas
Aar. oc Dag/ som forstreffuit staar.

Huad denne Dom nu belanger/ da er Selkamt/ at
en baade skal være Sagsøgere oc Dommere/ vdi sin egen
Sag/ som en part disse Dommere vaare/ Dog liuder dens
ne Dom icke paa deris Liff eller Guds / oc mersører icke
andit/ end det samme som Dandsbressuit indeholder/ Men
huad Pæn oc Straff de Suenfke kunde være falden vdi det
hæffde hand tilgiffuit naadeligen/ oc alt huis skeed oc for
løben vaar/ der de hannom aßamede saar Suerigis Kon
ge/ oc nu vdi Bisp Gustaffs oc Passuens næffn fuldbress
hand alligeuel dette Tyrannie / Seerdelis effter Mæster

Master Dietrich
Kongens
Rådsgifuer.

Dirick Slaghecks Raad/ Huileken ville vdynde/ at den Til-
giffuelse/ Kong Christen haffde giort saar sig/ icke vdrkom
Passuen/ huis executor hand skulde være/ Dog mand icke
heller hører/ at Passuerne saa strengeligen haffue handlet
nogen tid med Scismaticis vden vdi Religionens Eager.
Icke heller forstrackte hans Befalning aff Passuen sig saa
vd til deris Død.

Bisp Hans
Brast aff
Lindkibbing
befriet.

De effter at Biscop Hansis Indsegl aff Lindkib-
bing hengde der oc nedent saare / saa giorde hand sin Aars-
sage vdi saa maade / At hand sagde sig at være nødd oc
tuungen til denne Befeylning/ Oc vaar begærendis / at
hans Indsegl skulde sonderbrødis / der skulde findis Bes-
uijsning til det hand sagde / huiletit oc stede / Oc bleff fun-
den en Skrift inde vdi Bogit / som saa lude / At hand
haffde været nødd oc tuungit til denne Befeylning/ oc der
med bleff haud fri.

De Svenske
Herrer sangis.

Men Biscop Vincens aff Skare / oc Bisp Matz i
Strengenes/ oc mange aff den Svenske Adel / med deris
Tienere oc Stockholms Borgere/ bleffue tagne ved Hals-
sen oc sættis vdi Jengsel/ Somme vdi Taarnit/ oc somme
vdi Capellit/ oc somme Øffuerst paa Slaattit/ oc sade der
om Natten.

Saa vaar da forgjet den Oplandske Dagtingning
oc alle de confirmatz Bressue/ paa samme Dagtingning/
som opsendis fra Danmarck. Distligest bleffue forgjette
alle de Løffter oc Forplictelser/ som hand giorde ved Pins-
dags tid tilforn / der hand self med sin Skibsslaade kom
saar Stockholm. Ja det bleff alt forgjet / som vdi Kon-
ningens Hyløning oc Kroning vdi samme Dage vdraabt
vaar/ Der oc Sacramentit annamedis paa.

Om Dagen der næst effter / som vaar ottende Da-
 gen effter omnium sanctorum, lod Kongen blæse om met ^{Et vighelige} Trommeter/ oc lod vdraabe / At ingen skulde gaa vdaff sit ^{Moed oc Eys} Hus / men alle skulde bliffue inde som de vaare. Oc om
 Middags tid lod hand lede Bispen aff Skare/ oc Bispen
 aff Strengheds/ oc de Kiddere oc Riddermends Mend/ oc
 Borgere / som hand haffde fangit vd paa store Torffuit/
 oc stod der vdi Kingen nogle aff Kongens Raad i Bur-
 sprockit / Oc Niels Lynck haffde Erdit til Folkit/ som da
 paa Torffuit stod/ Oc bad/ at de icke skulde forfærdis off-
 uer den Straff/ som der skede/ Thi Kong: Maatt: (sagde
 hand) haffuer saa høgeligen bleffuen bedit til saadan
 Straff/ aff Erkebiscop Gustaff / den der tre gange haff-
 de standit paa sine Knæ / bedit oc begærit/ at den Bræt
 hand lid haffde/ maatte straffit bliffue. Vdi lige maade
 gaff hand faare/ de skulde bestuckit hans Kongelige Slaat
 alleuegne met Vosse Puluer/ attendis at omkomme hans
 nom / huilckit hand vaar bleffuit var / Oc meget andit
 saadant gaff hand faare / der hand vilde aarsage Kongen
 met. Da raabte Bisp Vincens hannom vnder Dynes-
 ne/ oc sagde / At hand icke sagde Sandingen / men hans
 Konning handlede met Løgn oc Forræderj / imod de
 Suenfke / Oc begærede hand/ at de andre maatte faa
 en Dom faar sig/ oc vide faar huad Sag de skulde dø/
 Oc taledde hand mectige haarde Ord imod Kongen/ oc
 sagde / At Gud skulde heffue effuer saadan Offueruod
 oc Bræt. Disligeste raabte oc Anders Rud/ Raadmand
 i Stockholm/ oc Anders Carlsson / som de stode vdi Kin-
 gen/ oc bade at Suenfke Mend skulde see til deris Skade/
 oc at de skulde saadan Tyranni vederigjøre / om de nogen
 tid kunde/ oc raabendis der offuer heffn vdi Himmelen.

Saa bleff Bisps Matz vdi Strengenes rettit/ vden
Kæet faar Raadstufuen / Først bleff hand affhuggit/ oc
hans Hoffuit lagdis imellom hans Been / det ingen aff
de andre stede / Haffde oc ingen aff de Suenfke/ siden det
kom til Dagtingning/ saa megit vdlagt sig faar Kenning
Christen/ som Bisps Matz. Oc det haffde været Wmues
lige / at Kongen haffde fremmit sin Villie der vdi Kiægt/
haffde icke Bisps Matz været / Men der bleff hand i saa
maade lønt faare.

Hoffn paa
denne som
rettit bleff.

Der næst bleff Bisps Vincens affhuggen / Effter
hansom Herr Erick Abrahamssøn/ saa Erick Knudssøn/ saa
Herr Erick Johanssøn/ som vaar Kong Gustaffs Fader/
der næst Erick Kemning / Bunde Broerssøn/ Toste Bro
erssøn/ Bent Gyte / Anders Erickssøn/ Oluff Volran/
Herr Erick Nielsssøn Fru Kirstinis Broder/ Eskild Niel
ssøn/ Jochim Brade / Mogens Green / Erick Kuse/ Oluff
Wijsnssøn / Bunde Walde / Bent Erickssøn. Oc siden
Borgere/ som vaare disse effterskreffne/ Først tre Borges
meister / Jens Gudmundssøn/ Anders Oluffssøn/ oc An
ders Henrickssøn / Siden Raadmend / Oluff Hanssøn/
Michel Budde / Bagge Wijsn / Anders Kud / Anders
Carlssøn/ Michel Nielsssøn Knud Omung/ Erick Helsing/
Peder Nielsssøn / Asmund Makssøn / Jacob Pederssøn/
Niels Byrgssøn/ oc Heming Grønfskalle. Aff Wenigs
heden/ de som Raaffkundig erre/ Henrick Graabuck Lam
bert Boding/ Hans Vesser / Simon Skredder / Lauge
Nielsssøn/ Peder Staffenssøn/ Lodd Skredder. Gudmund
Skinder / Anders Kiedmanger / Matz Tenne binder/
Niels Makssøn / Lambert Bartsfier / Lauris Hanssøn.
Disse oc end da nogle bleffue affhugne den første Dag.

Men

Men anden Dagen der effter/ bleff Riold Skriffuer affhuggen oc sey eller otte met hannom. Oc bleff de døde Kropppe liggendis paa Torffuit / fra Torsdagen til Løffuerdagen / Oc vaar det en Yndelig oc Jammerlig Siun / huorledis Blodit met Vand oc Dreck / som saa Mars vaanligt er / løb vdi Kendestenen / neder at Torffuit / ja det vaar it greseligt oc wbarmhierdig Mord / saa at aldrig aff nogen Sprite / som Christen Nassn haffuer baarit er saadant fore skeed / der haffuer met it beraad oc betenckte Mod / gangit til oc ladit dræbe saa mange Wienniker / uden Dom / oc imod Breff oc segl. Oc haffuer Kong Christen icke alleniste dræpt dennom til Kroppen / men En Wchrisles
lig Gierning. saa megit som hand stod til gispændis / til Sielen met / vdi det at de wforuarendis komme om Halsen / oc icke maatte saa nogen Klerck som dennom nogit vnderuise maatte til deris Siels Salighed / det mand dog Abenbare Mordere / Hoffuere / oc Enffue i deris sidste steder / Endog Kroppen vorder forderffuit / maa dog Sielen beholden bliffue.

Men Kenning Christen vaar icke saa til sinds men hand vilde forderffue baade Siel oc Liff / Oc gaff ingen tilfelde / til nogit at betencke sig til sin Død / Men lod en stor part aff dennom tag: aff deris Hus / der de vaare paa deris Arbejde oc intet Ont foruente sig / oc spændis strax paa Torffuit / oc lod hugge Hoffuedit aff dennom / som det skede met Lambert Bariskier / der hand stod oc klippe de en / da bleff hand tagen / oc ført paa Torffuit / oc Lauris Hanssøn / som stod paa Torffuit / iblant Kongens Knechte oc saae der paa / huor de andre rettedis / oc græde der effuer / thi bleff hand indruet vdi Kingen / oc bleff hals huggen Raartelig sigendis / alle komme her wbetenckte om Halsen / effterdi at der gick ingen Dom faare / som skee

burde / Saaledis dræbte hand baade Liff oc Siel. Der
er it grueltig Mord/naar det ret befindit vorder

Disse døde Kroppe lagdis vdi tre Hobe/De Geistli
ge saar dennom/siden Adelen/oc saa Borgerne.

Om Løffuerdagen/sagde Bisp Beldenack til Kon
gen/ Herre her slactis flux / det vil giffue en ond Stand/
giffuendis hemmeligen tilkiende / de vaare Bando Wens
nister / de skulde brendis op. Lod saa opgraffue Herr
Strens døde Legome / som mere end it halff Aar haaffde
liggit i Jorden/met it spæt Barn/it halff Aar gammelt/
oc lod dennom met de andre opbrendis. Her Morten
Joenssøn Prebendatus til Stockholm / vaar tilforn aff
Jorden opgraffuen oc det giorde Erckebspen.

De Suenste
Herrer brend
dis.

Saa bleffue nu alle disse opbrende/ saa som Bando
Wend / effter det de haaffde varit Erckebspen imod/oc
samthet/ at hans Slaat vaar nederbrøt/ Men intet reg
nede Kong Christen dennom saar Bando Wennister/
der de hyldebe hannom til Konning / Jætt heller regnedis
Biscop Vincens/eller Biscop Matz saar Bando Wend/
der de met Erckebspen kronede hannom / Wien de skulde
nu brendis saar Bando Wend/ De alt det andit vaar
forgiæt.

Da nu Borgerne saaledis vaare affhugne/bleff al
le deris Nøgler tagen fra deris Hustruer / Oc bleff deris
Guld oc Eplff/Penning oc alleibeste Vare vdtagne/som
forbrøt Guds / Endog dennom ingen Dem vaar offuers
gangen / De Hustruerne skulde da beholde Husene saar
deris Part.

Mere Mord
oc Tyrannj.

De siden den første Affhugning stedd vaar/bleff
mange affhugne / iblant huilcke vaar Oluff Volran/oc
Erland Esbernssøn. Men de som paa store Torffuit/
Dag

Dag fra Dag ophengdis / viste mand icke lettelig Tall
paa/ Thi Gallien vaar altid Guld oc sielden Tom/ Oc de
som vaare hengde/ vaare mest aff de Herremends Elenes
re/som affhugne bleffue/ Oc mange bleffue ophengde met
Sjæffle oc Spore / som de kom indridende vdi Staden/
vdaß Hesten oc vdi Gallien/ det gantske Grefeligt vaar.

Da nu saadant grueligt Mord vdi Stockholm
skeeð vaar / Haffde Kong Christen Bud til Gindland/oc
lod gipre der sammeledis. Der bleffue affhugne/ Herra
Aage Jørgenssøn/ Tønne Ericksøn/ Niels Eskildsøn/ oc
Heming Gad/ som da vaare der/ met mange andre/ Oc
Fru Kirstine / met tuende hendis Døtter / Fru Sigris/
samt nogle andre Fribaarne Quinder/ lod hand fange/ oc
de sendis siden til Danmark / oc sattis paa Kallundborg/
vdi Foruarig huor oc hendis Døtter døde. Oc begynte
saa Konning Christen jo mere oc mere/ at lade sig bemers
cke huad hand haffde vdi Sinde/ at hand plat vilde gipre
de Sueniske til hans Træle oc Liffegne. Hand lod oc vda
biude/ at ingen Bonde skulde haffue Verie eller Armbærst
lod oc sammesteds tage dennom fra dem / oc hugge dennom
sønder/ Det hand haffde met tiden vel actet at gipre
offuer det hele Rige.

Met Suerigis Lowbog / haffde hand oc nogit i sin
de/ huis tiden haffde hannom tiltract. Oc saa som Herren
vaar offuermaadig Blodgierig / saa haffde hand oc saa
danne Befalnings Mend/ En part som offuer eens vaar
re til sinds met hannom / Ibland huilcke vaare Mester
Dirick den Ypperste/ Jens Wraßsøn/ Claus Holst/ oc fle
re saadanne / som haffde lyst at see det Sueniske Blod
rand. Anders Pederssøn som Befalning haffde i Orbroe
skickede sig der saa / At de der hode vnder hannom / vaare
gierne

gierne aff met hannom / Oc da gick faar it Ordsprock
iblant Kongens Folk / At den Suenffe Bonde / kunde vel
gaa ved Plougen / met en Haand / oc it Træben / oc man-
ge flere saadanne Ord vaare da vdi brug / Oc deris Hoff-
mend / som affhugne vaare / torde ingensteds ducke sig op /
allermest vaar Eøffren Norby deris Tilfluct.

Oc effterdi at Skare oc Strengenes Stifte / vaare
nu Biscoplese / da sticket Kongen Mester Dirick til Skare
oc Bisp-Beldenack til Strengenes / faar Biscoper / Mers-
ckelige Mend baade tilsammen / til saadanne Embede / det
de met Bierningen vel beuiste.

Den stund Kongen endnu vaar til Stockholm / an-
kom it Kong Sigilmundi aff Polen Sendebud til hans
nom / Huilcken stod vdi Forbund oc god Venstæff met
hannom / som spør er sagt / ved naffn Melchior / hand forde
nogle Besuæringer met sig offuer Kong Christen / faar at
Kongen aff Polen skulde tilsted. Kong Christen / effter
hans Begæring / nogit Krigsfolck at antagit vdi Pryken
som hand skulde hafft oc brugt vdi Suerig / Men for-
næffnde Folck skulde Kong Christen forsent Hertugen aff
Pryken / som stod vdi Wuillie met Kongen aff Polen / oc
vilde vide / huad Kongen aff Polen / sig skulde forsee til
Danmark.

Kong Christen vndskyldede sig faar fornæffnde
Sendebud / det vaar skeed aff Kneectene / imod hans Willie.
Streff der hos Kongen aff Polen til / Det Krigsfolck som
antagen bleff vdi Pryken / kom faar sildig an / siden hand
vaar dragen at Suerig. Huorfaare de imod hans Willie
haffue begiffuit dennom strax fra Kiebenhaffn / spør de
kom vdi hans Tieniste / oc imod hans Willie haffue ind-
ladit. dennom hos Margressue Albrit vdi Bestilling /
Huilckit

Huilckit dog icke saa fands/ thi dette Guld vaar brugt vdi
 Suerig/ oc der fra er send Hertug Albrit/ effter hans Bes-
 fordring. Men der hand formerckte sig videre at haaffue
 skreffuit/ end hand vel bestaa kunde/ oc ilde skreffuit/ men
 være altid at giøre. Da sende hand nogle Jacter effter
 fornæffnde Sendebud/ oc lod hannom selfs fierde oc tiuffe
 uende omkomme/ lige som det skulde hede/ hand vaar om-
 kommen aff Sprøffuere/ En fast whørlig Gierning/ paa it
 Sendebud at begaa/ som vaar vdsendt aff hans gode ven
 oc Naboe/ Huilckit vdi alle oprietige Nationer, ja oc vnder
 Hedninge bør at være frj. Forsende saa it sin egen Sen-
 debud vdi Polen/ der vdi hand sig erklerer/ til Villie oc
 Venckaff met Polen som deris Forsædre imellom værie
 haaffuer: Erbiuder sig at forlige Hertugen aff Pryghen
 met hannom / Oc det Krigsfold som sig saa lader bruge
 for Penninge hemmeligen sig wbcuist til Stockholm at
 være huerffuit. Kong Frederich skriffuer vdi sin Bog/
 imod Kong Christen/ At hand haaffde tre Guldringe/ som
 tilhørde samme Sendebud.

En whørlig
 Gierning paa
 it Sendebud.

Til Lauastenhuss vdi Gindland/ skreff Kong Chris-
 sten saadant it Bress.

Vor Günst tilforn/ Vider Peder Huid/ oc i andre
 gode Karle / som der Slaaklowen annamit haaffuer/ paa
 Fru Kirstinis vegne/ effter vort oc Rigens Raads Skriff-
 uelse / at holde til hendis Haand / oc om hende forstedt
 verder/ til vor Haand. Nu er hun død faar Verden/ thi
 hun er dømt met de andre/ faar aabenbare Kætterj / oc er
 Straff offuer dennom gaait mesten parten/ effter Sueris
 gis Low. Derfaare biude wi eder strengeligen / ved den
 samme Straff/ som de Kættre erre effuergangen/ at i off-
 urantuorder denne Bressuiser/ Jens Massøn fornæffn-
 de Slaat

de Slaat oc Slaaklow/at holde til vor Haand/ Huor ey
saa skeer/da bliffuer i regnit saar Parthijse met de andre/
oc biuder eder selff til den Straff/ som dennom er offuers
gangen/ Befalendis eder Gud/ skreffuit paa vort Slaat
Stockholm / S. Mortens Dag Aar 1520. vnder vore
Signet.

Da Konning Christen haffde alt bestillit vdi Stock
holm/met Embeder oc Befalnings Mend/som hand paa
den tid bestille vilde/ gjorde hand sig rede/ at drage offuer
Landit til Danmarkigien / Oc allesteds huor hand vdi
Stæderne kom/der lod hand reyse Gallier op paa Torff
uit/ der vaar Claus Holdst Capetein saare. Hand bleff
oc selff effter Kongens Befalning ophengd vdi Suder
købing/ i den Gallie / som hand haffde oprenst ladet / oc
hans egen Skriffuere met hannom / oc en aff hans Ties
nere vdi Lindsjøbing/oc en vdi Vadsteen.

Saa kom da Kong Christen til Lindsjøbing/oc holt
der sin Jul/Dernæst kom hand til Vadsteen/der lod hand
quartere Suend Høg / oc Peder Smid. Fra Vadsteen
skreff hand Laugmendene til / At fordi Løvbøgerne vdi
Suerig/vaar Wens/ da skulde de møde hans Tilforord
nede vdi Lindsjøbind/ Der skulde gioris en Løvbog/Eens
liudendis. Der hand kom til Enckjøbing/ lod hand der
affhugge Peder Kjøbbing / oc Lauris Kjøbbing / oc deris
Suenne/samt tu Børn aff de Kjøbbings Slect/ Det ene
vaar ved otte Aar / det andit ved fire eller sex Aar gam
melt/hed Peder Andersen / Saa at Mestermænden holt
det vdi Haarene/der hand hug til.

Der effter kom hand til Nydall Kloster/ der betalte
hand saa i Herbergit/ At hand lod sende Abbeden/oc no
gle aff hans Brødre/ vdi it Grund Vand/ saar at de vdi
forleden

Tu aff de
Kjøbbinger
kettis.

Nydals Alos
fiet.

forleden Teyde / met nogle aff Almuen haffde været han-
nom imod / De faar at de nu skulde forført en hob aff de-
ris Gods oc Getalie/der de fornumme hans Komme/ paa
Stowene / Saa der icke vaar saa Kundt/ aff Getalie for-
haande / som fornøden giordis. Abbeden en sterck / vng
Mand/ sled sig end lgs vdi Vandit/ men maatte atter der
an. En aff Munkene / der hand saae / at de andre fem
hans Brødre bleff bunden / lgs hand paa Cantzeliet / der
lod Wæster Jesper Brockmand Secreteer, kaste en Raabe
om hannom/ oc stæ hannom en Hat paa / oc lod hannom
sæde iblant de andre Skriffuere / De der Clauditen leette
effter hannom / bleff suarit / hand vaar der icke / huor mee
hand bleff befriet.

Paa det sidste kom Kong Christen da til Danmark
igen / De vaar denne hans Rejse fra Stockholm / oc til
Danmark saadan/ at huad Stæd hand kom til/ da maatte
de der so nogle lade Liffuit til / Saa at en huer Forstandig
Mand vel mercke maatte / at hand vaar dem it Riis / der
Gud dennom met straffede / De Suencke beregned til sex
Hundret Mennisker / hand her oc der lod omkomme vdi
Suerige.

Dette Aar opbaars den store Spliffskat vdi Suer-
rig/ at betale hans Krigsfolck met.

Dette maa nu være sagt om Kong Christen Nu
ville vi høre / huorledis Gustaff Erickssøn haffuer sat sig
imod hannom / oc er kommen til Fremuegt vdi Suerig/
fra første til sidste.

For saadant Kong Christens Ugudelige / Wchris-
telige/ Wmilde/ Tyranniske Handel/ er Adelen vdi Sue-
rig / oc serdelis deris Børn oc Arffuinge / som affliffuit
bleff/bleffuit hannom megit Gram oc Vred. Dog fordi
hand Opreff.

hand indehaffde fast alle Befestninge vdi Rigt/formaate
 te de søye imod hannom / intil Gud Almægtigste sende
 dennom anden Forspning / De det skede / at Gustaff
 Erickssøn / som Kong Christen haffde ført fra Suerig
 met sig / en aff de sex Gifels Mænd / som Herr Steen
 haffde sat Kongen faar sig / huilcke hand vden all Skiel oc
 Ræt bortførde Aar 1518. som før er sagt / hand vaar ind
 lagt hos hans Frende / Herr Erick Erickssøn Baner / Hoff
 uismand paa Rallø / Huilcken oc haffde borgit faar hans
 nom til Kong Christen / faar sex Tusind Daler / om hand
 vndtom / at erlegge : At hand vdi det Aar 1519. er hem
 meligen vnduigt hans Bestrickelse / oc haffu r forklæd sig
 vdi Øyendriffuere Kladning / De er kommen der fra / oc
 til Lybke / imod hans Løffte oc Tilsagn hand gjorde Herr
 Erick Erickssøn / vdi Eunke van Willcus / oc flere got
 Goldis Næruerelse / at hand skulde bliffue tilstæde / oc icke
 drage videre / vden til Kircke / oc paa Jact / Omrent en
 Wiil Dens trint omkring Kalle. Hand er met stor
 Wødsommelighed oc tung Kense kommen til Lybke / De
 Erick Erickssøn hannom strax effterffulde paa Go
 den / oc naæde hannom vdi Lybke / Beaærendis at hand
 maatte hannom offuerantuordis / at sporis tilbage igien
 vdi Danmark Men Gustaff hand vaar aff de Lybste
 begærendis / at hand som en Gæst hos dennom maatte
 haffue en fri Leyde / oc forsuare sin Sag. Huis Erick
 Baner haffde hannom til at tale faar Byrs Raadit /
 Sagde sig icke at være Kongens Fange / men self at være
 ført til Gifel faar Kongen / oc met stor Bræt oc Offuers
 uold / at være ført aff Suerig. De endog meste parten
 aff Raadit siuntis raadeligt / at antuorde hannom tilbage
 igien til Danmark / oc skriffue Kong Christen den Bes
 skred til.

steed til. Som oc Malmøis Recels met denom opræt saadant formelder/ At de icke skulde huse/herberge/hæle/ eller nogen Fordring giøre Nogens Siender eller Wuenner.

Dog haffuer en Borgemester ved naffn Niels Brems/ synderlig varit der imod/ oc tagit hannom vdi Forsuar / Oc vdi saa maade er hand aff Guds Forsiun kommit til Suerigis Rigts Herredom. Thi efften nogle Maaneder/ haffuer fornæffnde Niels Brems forskaffit hannom ind vdi Suerig / oc skickit hannom til Skibs met nogle Rippmænd/ som haffuer indført hannom vdi Calmarsund met it Skib / oc sætte hannom vdi Land paa Stenø/ Huor hand er siden gangen til Gods til Calmarn/ Oc er bleffuen venligen vndfangen aff Jens Mogenssøns effterleffuendis Encke/ som haffde Calmarn vdi Forlæning/ oc der klagede hand hende oc andre sit Fængsel/ oc vnderlig befrelsning/ Huilcke som oc klagede hannom deris sørgelig Vilkaar / oc bedrøffuelig Vndertrykning oc Forfølgning vdi Suerig/ Oc hand raadde denom til Fri modighed oc Mandelighed / at de skulde for ingen deel opgiffue Slaattit saar de Danske. Oc i det hand saa snarrede met denom / vaar det nær / at hand haffde bleffuit forraad / oc kommit vdi sine Sienders Hender. Men Slaakfruens Fogit oc Befalnings Mand / forstæck hannom / At hand igiennom Smaalandene / met stor Liffs Fare/ saar Kong Christens Guld/ som der da laa vdi Lands dit / Er kommen hiem til sin egen Gaard oc Gods. Thi paa den tid haffde Kong Christen sine Umbud vdi Smaalandene/ som skulde raade Guldit til Vnderdanighed / oc suærie Kong Christen Huldskaff oc Lydelse. Oc der Gustaff tuert imod/ raadde Almuen/ at de skulde holde tilfammen/ oc icke betroe eller vndergiffue sig Kong Christen

sten / huls hadste Hierte imod alle Euenste de nocksom
forfarit hadde. Da bleff hand haardelige truet oc vnde
sagt paa Liffuit aff Smaalenderne / Huilcke der sagde sig
icke at skulde fattis Salt oc Sild/ emeden de hadde Kong
Christen til Ven oc Forsuar. Hand fordi met stor Fare
er neppeligen vndkommen / oc kom omsier til sin Gaard
Terne / oc der besiedte sin ting / oc reyste saa sirax hen til
sin Fader / som da vaar paa Keffnes / oc holt sig der for
borgit/en god part vd paa Sommeren/ Oc raadforde sig
met en Gammel Vis Mand/ sin gode Ven/ Bisp Jacob
som hadde varit Erkebiscop til Upsall / som da vaar vdi
it Earthuse Kloster / der hart hos beliggendis / ved naffn
Gribsholm. Oc Erkebispen raade hannom / at hand
skulde giffue sig vnder Kong Christen/ heldst fordi/ at hans
Naffn vaar vderuelig forsattit vdi det Greds Breff/
som Kong Christen hadde giffuit Fru Kirstine / oc de an
dre / der Stockholms Slaat bleff opgiffuen. Oc Erke
bispnen vilde oc met sit Breff oc Skriffuelse forhuerffue
hannom Kongens Venscaff oc Leyde.

Men Gustaff som tilforne hadde vel forsogt Kong
Christens Loffue / Vilde icke atlyde Bispen/ men gaff sig
tilbage igien til Keffnes/ oc holt sig der endnu saa hemme
lig nogen tid. Men der hand aff en hans egne Tienere/
som nu kom hjem fra Stockholm / siet at høre om det
gruelig Mord oc Tyranni/ som Kong Christen der hadde
bedreffuit met Rigens Raad / oc Adel / oc met Gustaffs
egen Fader Erick Johanssøn/ Huilcken oc bleff rettit fordi
at hand Aar 1499. met gamle Herr Steen Sture
hadde samtyckt Kong Christen / oc siden varit met dens
nom / som sætte sig imod Erkebisp Gustaff. Da bleff
hand gantse Bange oc Luiffuelraadig / huad hand gior
te skulde. De

De effter nogle Benneres Raad/ gaff hand sig først heden til Biergene eller Fjeldene/ De der hand formercke sig ick heller der at kunde være med Tryghed / Haffuer hand omsier giæstet hos en Herremand/ ved naffn Aron Pederssøn/som hand haffde holt faar sin gode Ven/klagede hannom sin Nød/ oc meente sig tryggelig / at lade hannom forstaa/huad hand haffde vdi sinde. Herremanden holt sig/ som hand haffde stor Metynck offuer hannom/ Loffuede hannom/icke alleniste secker oc tryg Værelse hos sig/men oc at ville giøre hannom all den Hielp oc Vndsetning/hannom mueligt vaar / Men der vaar Falskhed vnder.

Thi der hand haffde vdhørt hannom/oc forfarit all hans Anslag/ Drog hand en Dag hemmelig til Kongens Lænsmand / Brun Kiellssøn / oc lod hannom forstaa all Gustaffs Mening. Men Arons Hustru /som formerckte dette sin Mandes falske Hierte / Aabenbarede det faar Gustaff/Raadde hannom/at hand skulde sig foruare/ De lod hannom strax ved sin egen Heste oc Slæde føre heden til en Præst / vdi det Sogn Suarho / ved Naffn / Her Hans/ Med huilcken Gustaff haffde før hafft gaat Venskab/der de ginge til Schole sammen vdi Upsall. De der nu Kongens Lænsmand kom anden Dagen med tiuffue Karle/oc vilde fangit Gustaff/sagde Fruen/at hand vaar hemmeligen hedendragit oc vndrømt hun viste ick huort.

Der nu Gustaff / ved denne Frus Vndsetning/ vaar vndkommen aff denne store Liffs Fare/ Blev hand venlig oc vel annamit aff Præsten/ huilcken holt hannom der hos sig vdi nogle Dage / De siden reysde hand igiensom Dalen/ oc iblant Dalekarlene/ oc kom til den Sogn Retting/ Fortalde dennom/om det grueligt Mord Kong Christen

Christen/nylig haffde bedreffuit/baade paa Adelen oc andre/Kaadde dennom/ de der vdi vilde haffde en Medpneet oc Medlidende. Oc de loffuede hannom Bistand oc Vnde sætning/ Væt saa Skiel de andre/ deris Naboe vilde oc vøre Følgaetige/ oc giøre Bistand. Huorfaar hand oc reynte der fra/ heden til Mora/ som er den største oc fornemste Sogn vdi Dalen/ Oc vdi Jule hellige Dage/ formanede hand dennom/ til at befrelse deris Fæderne Land/ aff saadan Tyranni/ Oc som hand vaar Veltalende/ oc viste sit Fæderne Lands Historier vel/ Fortalde hand dennom/ icke alleniste det store Tyranni/ Kong Christen nylige haffde bedreffuit/ Men bad oc de Gamle vilde hugse oc ihukomme/ Oc de Unge vilde spørge aff de Gamle/ huor yndelige det haffde ladit vdi Suerig/ huad stor Skade/ Bræt/ oc Spaat dennom vaar vederfarit/ siden de erre bleffne Fremmede oc Vdlendiske Konger vndergiffne/ Oc i besynderlighed/ de vilde betencke det megit Onde/ oc store Bræt/ dennom vaar skeed/ aff Kong Erickis Hæffuismend/ Just Erickssøn/ oc andre hans lige/ som Gruelig haffuer handlit met deris Forældre/ Elet oc Væner/ oc met huad gruelig oc forfærdelig Pine de haffue tagit Liffuit aff denom/ vden all Skyld oc Brøde/ Tekun alleniste/ at de der met kunde mette deris/ oc deris Landmends Værrighed oc hadske Mod/ oc onde Hierte/ som de haffuer imod de Suenste/ Huilcke de selff end oc skulde met tiden befinde/ der som de icke betimelige toge sig der vdi vare/ oc det affuergede.

Huis nu Dalekarlene/ oc andre Suerigis Indbyggere vilde trolige heffne saadan Bræt/ oc befrelse deris Fæderne Land: Vilde hand oc troligen voffue sig/ oc tilsatte met dennom baade Liff oc Gode.

Dalea

Dalekarlene vdi Mora Sogn suarede/at de betiens
de / sig vel at være plichtige / at forsuare deris Fæderne
Land/oc affuende aff yderste Mact saadan wræt oc grue-
lig Tyrannj: Dog raadde de Gustaff / at hand vel vilde
vare sig/ oc see sig om nogle faste oc trygge Stæder/paa
huilcke hand kunde sig forsiune/indtil de andre Sogner oc
Herrider kunde oc samtycke/oc giøre færdig met/ vdi den-
ne Handel at være Følgaattig. Huorfaare at Gustaff bes-
gaff sig nu heden vdi Vester Dalene/vdi enden paa dette
Aar 1520.

Der nu Gustaff haffde endeligen besluttit oc sæt sig
faare / at komme sit Fæderne Land til Hielp / oc at frelse
det aff den gruelige Kong Christens Tyrannj/ Hende det
sig / at der hand drog omkring vdi Dalen/ oc hos Berge
uercks Mendene / at forfare Vndersaatternis Villie oc
Hiertelua/ Kom der oc beleyligen til hannom/ en Gam-
mel velforsøgt Krigsmand / som lang tid tilforne haffde
trolige tiene Rigens Regenter/ Herr Steen Sture/ oc for
Rigens Fiender troligen haffde ladit sig bruge/ ved nassin/
Lauris Olsson / Huilcken icke alleniste samtyckte/ oc sagde
det at være Sant/ som sagdis aff Gustaff/ om Kong
Christens mord oc Tyrannj/ men sagde oc der hos/ At Kon-
gen vilde nu strax drage omkring vdi alt Rigit / at lade sig
hylde/oc antage Eed aff alle Vndersaatterne/ oc være als-
lerede vdgangit Befalning/ om Gallier at oprense vdi al-
te Byer/ Herrider/ oc Fogderi/ Oc at Dalekarlene skulde
inden faa Dage/ faa at høre Kongens Dreff om Getalie/
oc Senge/at tilsprio Kongen oc hans Gold/ som nu vilde
rense iglennom Landene

Lauris Olsson
saa sig til
Gustaff
Ericsson.

Huor aff Dalekarlene erre bleffuit megit forsfrees-
kede/ Oc sende nogle aff de fornemste deris Bud strax hen
til

Dalekarlene
giffue sig til
Gustaff.

170.

1520.

til Gustaff Ericksson/ som da vaar til side heden vdi Linea
Sogn/ At hand skulde iligen komme/ oc være alle Dales
Karlene deris Hoffuiskmand oc Forsuar/imod Kong Chris
sten.

De strax Gustaff fick dette Bud/ begaff hand sig
ind vdi Dalen/ Oc der bleff strax aff menige Dalekarle
ne hylbit oc suorit/ oc for deris Offuerste oc Ansører an
tagit. Hand strax vdualde nogle unge Riiske Karle/ som
skulde være hans Drauanter/ oc vare paa hans eget Liff.
Der slog sig til hannom fornæffnde Lauritz Olssen/ oc
mange flere Rytter/aff de Thielslagne Herremends Ties
nere/ Huilcke Kongen lod forfølge/ oc haaffde giort Freds
løs/ Oc de forøgte hans Krigsmact jo mere oc mere/ Saa
at hand vdførde sin Krigshær/ den 28. Januarii imod
Sølfbiierge/ Oc der strax fangede Kongens Hoffuisk
mand/ Christoffer Olssen/ met sin Anhang/ oc plyndrede
de Danske Riiskmænd/ som der handlede oc vandlede/ oc
tuingde Indbyggerne der sammesteds/ at giffue sig den
Aarlige Skat/oc Liende aff Korn.

Drog saa der fra/ vdi Dalen igien/ sig at bisterde.
Kom saa tilbage igjen til Biergene/ oc bleff strax aff alle
Biergekarlene annamit/ for deris Herre oc Hoffuisk
mand. Drog saa der fra met en part aff sit Gøld til Hel
singø/ lod en part bliffue hos Biergekarlene/ dennom til
Vern oc Forsuar/ Oc sætte dennom til Hoffuiskmand/
Peder Suendsson.

Vdi hans Frauærelse/ kom der Bress fra Bispen
vdi Upsall/ oc hans Gader Erick Trolle oc fra Bent
Knudsson til Biergekarlene/ Vdi huilcke de raadde dennom/ at de icke skulde falde fra Kong Christen/ Oc loffue
de/ at de vilde forskaffe Gustaff Kongens hylbit oc Bæns
skaff/

stæff / oc frj Lænde / der som hand vilde affstaa sit Forsæt /
 Oc vdi disse Bressue kaldede de sig / Suerigis Rigs
 Raad / Dien samme Bressue bleffue ickin forættit / oc høl
 tis faar Spæt, oc ilde annamedis.

De Helsingier begærede ydmiggeligen / at hand vilde
 dennom nogit forskaane / oc ick saae hastelige vdtage den
 nom vdi Krig / Effterdi de vaare nu nyelige tilforn megit
 forarmede oc vdsuede. Drog fordi igiennom Giestrig
 oc vden all Modstand / kom Bønder oc Borger til at suer
 ge sig. Kom saae vdi Dalen igien / Oc paa samme Kæse /
 waar der mange Krigsmænd / som laae skiulte paa Bøge
 den / som slog sig til Gustaff / oc sterckede hans Hob / Saa
 at Kong Christens Hoffuigmand / paa Arose Slaat /
 Henrick von Willen der hand haaffde forsamlit nogle Tu
 sind Danske / oc vilde først vdi Dalen / at tuinge Dalekarle
 ne til Hørsomhed / oc hand nu spurde Gustaffs Tilkomst /
 bleff hand forskreckit oc drog tilbage / oc fick intet beskaaffit.

Henrick von
 Willen.

Der nu Gustaff haaffde forsamlit ved fem Tusind
 Mand / Skreff hand oc de Dalekarle / Kong Christen
 Huldskaaff oc Mandskaaff op / vdi huiltit Bress / oc indfød
 deris Besværing oc Beskyldning til hannom. Met for
 næffnde Fjold drog hand imod Kros / som waar met Dan
 ske Krigsfjold besat / Munstrede sit Fjold oc dennom for
 deelte vdi tu Parter / oc beskrede Lauris Elssøn / oc Lauris
 Ericsson til Hoffuigmand faar dennom / Befalede saae si
 ne at drage igiennom Balings Dal oc slaa Læyer ved S.
 Bluffs Capel / oc intet angribe imod Sienden den Dag.
 Men der vore anfalt dennom / nøddis de Svenske at vers
 ge sig / oc slog først Kytterne vden faar Byen paa Fluct.

Der nu Gustaff som waar nogit tilbage / mit iblane
 Fjold / hørde den Skiermyke være b. gynt, besvættit hand

Gustaff Erick-
sson oc vdi
Sæc.

sig/at sine skulde icke viselig nock anslaa deris Sag/ Ken-
de jordi frem allerførst vdi Hoben / oc vaar nær omkom-
men / saa at der bleff mange skut ved siden paa hannom.
Men Lauris Olsson slog Kongens Guld Mandeligen
paa Gluct / oc forfulde dennom mit igiennom Byen/ vdi
deris Leyer. Men Lauris Ericksson met sine vaar tagen
en anden Gienucy ind vdi Byen / oc kom bag paa den-
nom/som varede de store Skyt mit paa Baden/slog dens
nom ihjel/ indtog Skyttit/ oc brende lps paa voris/som de
nu kom rendende til Byen. Der de Danske som vaare
paa Slaattit formerckte/ at deris sinde/ oc at de Suenfke
nu haaffde Byen inde/ skøde de Danske Jld paa Byen/ oc
vilde opbrend hannom/Men de Suenfke vdslycte Jlden/
oc reddede mesten parten aff Byen.

Der nu voris met saa stor Mact forsamlede sig paa
Torffuit/ beuiste Lauris Olsson sig Mandeligen/ oc giors
de dennom veldige Modstand / oc tuingede dennom/at
giffue sig tilbage / vd til deris Leyer/ oc til Slaattit. Oc
der voris nu haaffde befestit deris Leyer oc Slaattit/ drog
de til Skibs met Vaade hen til Stockholm.

Arffuit Vest-
gylender.

Efter denne Sepcruinding vaar der mange aff
Adelen oc Rytterne/som forløbe voris Hob/ oc beqaaff sig
heden til Gustaff/ Ibland huilcke vaar oc Arffuit Vestgyl-
lender/ Huilcken Gustaff strax met nogit Antall Guld for-
stickedde hen at belegge det Slaat Steckeborg / oc at ind-
tage Öster Gynland/Samme tid lod hand oc belegge Ny-
kiohing/oc Örebro Slaatte / Oc forstickedde Lauris Erick-
sson /met it Antall Krigsfolck hen op imod Upsall / oc
paa Byen oprenste Lauris Olsson / nogle Herriidders
Bender / oc sterckede Hoben / met Lauris Erickssons
Krigsfolck.

Der

Der Erkebispens Høffuikmand Bent Bing for-
mercke deris Ankomst / vdfickede hand Spen-
dere / at bes-
spende / huor stercke Fienderne vaare / oc huorle-
dis de vaare
berustede. Men Gustaffs Gøld grebe oc foruarede sam-
me Spen-
dere.

Da sende Menige Capittel oc Borgemestere oc
Raad aff Upsall / Bress oc Bud til Gustaffs Høffuik-
mend / vaare begærendis / at de icke vilde gisre nogen For-
hindring paa S. Eriks Sølff Skrin / som pleyede Aar. S. Eriks
Skrin.
ligen til Upsall Markt / paa S. Eriks Dag / at bær-
is vdi til gamle Upsall Kircke / som ligger der en halff Mil
fra Byen. Men de suarede dennom / at samme Skrin
burde at bær-
is aff indfødde Suenfke Mend / oc icke aff
Vølendige. Bent Bing / at hand kunde giffue tilkiende /
at hand attet ringe om dennom / Lod anrette it stort Gæ-
stebud i Bispens Hauffue / oc drack sig der med sine Gæ-
ster it gaat Tus / Gæst saa vel bestendit til Sengs / Men
de Suenfke kom om Morgen / oc vacte hannom op / ind-
tog Byen / sloge Vækten ihjel / oc indtog Biscops Gaar-
den. Oc der vore vilde sætte Ild paa Byen / reddede de
Byen. Men Bent Bing hand vndfyn-
de aff Byen / oc
som hand vilde vndrende offuer it Vand / ved Florsund /
bleff hand dødelig skut vdi sin Arm / lange at Armen / fra
Haandleden / til Albugen / med en Piil / Oc døde med stor
Pine / der de tog hannom samme Piil vdi til Stockholm.

Vdi lunn Maanit drog Gustaff self fra Aros op
til Upsall / Kaldede der Lænner oc menige Capittel faar
sig / Tilspurde dennom / huad heller de vilde være Suen-
fke eller Danske / Oc der hos laste dennom faar / nogle
Blempe. som de oc deris Biscoper / haffde vdi fremfarne
Aaringer beuist / baade imod deris Fæderne Land / oc Fæ-
derne

derne Lands rette Herrer/oc Forsuar/Rong Carl/oc begge Steen Sture/Lod dennom forstaa at der som de fremdelis vilde være saadanne / skulde de vist vide / at de icke skulde bliffue Wstraffede. Tilspurde om de vilde suerge hannom / oc beuise dennom faar deris Fæderne Lands tro Vndersaatter/ de det nu skulde klarligen giffue tilkiensde/ Begynte Cannickerne sig ydmuygeligen at vndstolde vdi det hand dennom anklagede / Begærede saa nogen tid at de maatte sig met deris Biscop raadføre/Sagde sig oc/ at vilde skriffue Bispnen til / At hand skulde offuergiffue Rong Christen / oc holde sig til Gustaff / oc forbielpe sit Fæderne Land at biskytte oc forsuare/ Met huilket Euar Gustaff oc da ngedis.

Hand skriff saa selff met Cannickerne / it Bress til Erkebispnen / som da vaar vdi Stockholm / vdi samme Mening. Men der Erkebispnen fik samme Bressue at see / lod hand spaattelige om dennom/ oc viste Kongens Statholdere Wesser Dirick Slagheck dennom/ oc met Spaat suarede Budie / som fremførde Bressuene / At hand selff vilde føre Gustaff Euar der paa met det første. De forholt saa Budie hos sig / indtil at hand haffde vdført sit Fældt baade Rytter oc Knechte / aff Byen/oc vaar nu kommen paa halffanden Mil nær Upsall.

Der nu Gustaff formerecke Fienderne at ankome / oc vaar nu saa nær Byen/ at hand selff kunde see dennom / oc saae sig at være beskuffit aff Cannickerne/oc at være for Euag/ at imedstaa Fiendernis Maect/ Fordi hand nylige tilforn haffde hiemladit Dalekarlene/ oc nogle andre sit Fældt: Betenekte hand sig / at giffue sig aff Byen vdi den Skow Neben/ De paa Byen / kom hand vdi it Bad oc Hengedpnd/ ved Ladby/ oc der bleff besiddendis/

Gustaff atter
vdi Sare.

dendis/kom aff Hesten / oc vaar nær aff Zienderne om-
 kominen / haffde Gud icke hulpsit / oc hans Følk / som der
 vaar hos/at hand kom til Lands/ Oc der omkring samlede
 sig Følk/oc besterkede sig/ oc paa Byen anfalt Erkebis ^{Erkebispens}
 spen/som nu vilde drage til Stockholm igien/ oc slog han ^{Følk slagte}
 nom it merckeligt Antall Følk fra / saa at Bispen neppe-
 lig førde den siette Part tilbage aff Følkst / som hand til-
 forn haffde vdført/ Oc Gustaff fulde Bispen paa Foden/
 indtil Stockholm / oc der belagde Byen/ oc slog sin Lejer
 vnder Brundkeberg. Men de Danske salt vdaß Byen/
 oc slog hannom der fra/saa hand maatte forflytte sin Lejr
 vd bedre/hen imod Rottbro / oc sig der med Skanser be-
 feste / Oc vdi samme Dage tilforn vaare først de Helsing-
 ger ankomne/Gustaff til Vndsetning.

Vdi Juli Maanit / kom der fra Lybke/ nogle vel be-
 rustede / oc vel forfarne Krigsknechte / til Gustaff/ som ^{Staffen Sax}
 Staffen Sax indførde. Der kom oc hver Dag / aff at ^{mit sit Krige}
 stillige Stæder / oc atskillige Lejer / som Gustaff haffde ^{følk.}
 her oc der vdi Rigt / vdi længst jo mere oc mere Følk / oc
 forsamlede sig til Gustaff / Saa at hand begynte fast at
 grue/ saar Beseloning oc Vnderholdning / til samme
 Følk.

Søffren Norby Hoffuismand paa Gulland / som
 vaar sin Herre/ Konning Christen altid Huld / der hand ^{Søffren Nors}
 hørde det Slaat Stedeborg vdi Øster Gylland / at ^{by vndsette}
 være belagt aff Arffuid Gustaffson/ vilde hand vndsætte ^{Stedeborg}
 Slaattit / oc sætte sine Krigsfølk aff Skibene i Landit/
 Men de bleff strax slaagen tilbage aff de Svenske. Dog
 alligeuel fik Søffren Norby indført paa Slaattit baade
 Følk oc Proviand/ oc besterkede Slaattit / Oc tog Herre
 Niels Bøffen til Vienes / Herr Holzer oc Knud Carl
 Hoff

Non / Suenſke Ridder / ſom dennom hand haſſde ick ſulde
lige betroit / oc ſørde dennom ind vdi Danmark / Oc ſatte
Bernt van Willen / en Tydſk / til Heffuiſmand paa
Slaattit.

Herredag til
Tadſteen.

Der Eſſren Norby vaar borte / tvingede Guſtaff
Hans Braſt Biſp vdi Lindſigbing / at ſuerge ſig oc Suen-
rigis Rige Huloſtaff oc Mandſtaff / Oc repte ſaa til
Tadſteen / til den Herredag ſom der vaar forſtreffuen /
Huor hen der forſamledis ſolck aff alle Stæder / aff
Øſter Bylland / Smaalandene / Veſter Bylland / Ver-
meland / oc Dalene / Vdi huiſcken forſamling Guſtaff
haſſde en merckelig Tale / om den ſiore Gærd / deris Fæder-
ne Land vaar vdi / Raadt e dennom / at de vilde tage ſig
Mandelig Mod oc Hiette til / ſaadant at affuerge / oc at
hjelpe dennom ſelff til deris gammel Frihed igien. Huor
til alle entrecteligen ſuarede / At de ick allemiſte der til vil-
de ſindis Villige / Men de oſſaa paa det høyeſte iackede
Guſtaff / at hand haſſde antagit ſig ſamme deris Fæderne
Land / at befrelſe fra Kong Chriſtens Tyranni / Begæ-
rede ydmygeligen / at hand ſo vilde ſare frem ſom hand haſſ-
de begynt det kunde (met Guds Hielp) den Dag kemme /
At hand ick allemiſte ſkulde være deris Øffuerſte / Men oc
Suerigis rette Herre oc Konning. Huor til Guſtaff
ſuarede / at hand ſørde Krig / ſaar at fordriffue Suerigis
Rigis Fiender / ick aff Begærlighed til Kongelig Regis-
mente / Men aff ſtor Melidenhed imod ſit Fæderne Land
oc aff Oplendingernis Begæring / til at heffne det ſiore
Tyranni / Kong Chriſten imod Vreſſ / Vre oc Forpliet /
paa Rigen Adels oc Indbyggere bedreffuit haſſde. Der
ſom de oc her til Trolig vilde giøre Viſtand / vilde hand
ick forſige at være deris Øffuerſte oc Anſpører.

Men

Men om Konning at sætte/ der som den Krigens gang/ aff Guds Raade/ kommer til en god Ende/ Da huiltens Krigens Raad vilde samtycke/ En Indbaaren Suenſke Mand/ at sætte til Konge/ Den vilde hand oc gierne samtycke/ oc giffue sin Eed/ oc beuise all Hørſomhed oc Underdanighed.

Effter denne Samtale/ haffuer de allesammen mee Enheldig Mund oc Haand/samtyckt Gustaff/ faar deris rette Herre oc Lands Regenter/oc der Aabenbarligen vnder Aaben Himmel ſuorit hannom Huldſcaff oc Mandſcaff.

Effter denne Herredag/ reyste Gustaff med sin Krigsmact vdi Vester Gylland/ oc indtog der Wiſpens Slaat/ Leckø/ oc belagde Elſborg Slaat oc By. Hans Føld droge ſaa ind vdi Smaalandene/oc indtog til Guffas Haand Byer oc Slaatte.

Men dette ſaaledis handledis vdi Øſter Gylland/ ^{Aros Slaat} lod Meſter Dirick Slagheck oc Jørgen Holst/ indføre beſpiſet. ved Baade oc ſmaa Skibe/ offuer Melafø/ ny Befættning med Føld oc Fetalie/ paa Aros Slaat/ oc førde den gamle Befættning tilbage med ſig. Men der de paa Niemreysen ſkulde fremt at en ſneffuer Fiord/ Koltſund/ Belagde de Suenſke paa baade ſider ſamme Fiord med Blockhus/ oc ſenckte Stenkar mit vdi Fiorden/ ſaar dennom/oc vdi ſaa maade huldet Skermynge med dennom vdi tu Dage/ før de kunde komme igiennem Fiorden.

Vdi Septembri Maanis/ lod Gustaff forſkaffe en Krigsmact ind vdi Fin dland/oc ſtickede der offuer til Wiſuerſter/Niels Arffuidſſen/oc Henrick Jønſſøn/ De mange baade Edel oc Bødel ſlog ſig til dennom/ Blant andre/ en god Krigsmand Niels Graabo/ til Graabach/ huiltens

huilden som ganske ideligen lod sig bruge / at fordriffue Kong Christens Guld aff Hindland / oc gjorde dennom met Behendighed stor Affbreck.

Disse Gustaffs Krigsguld belagde først Aboe/vdi Nouembri Maanit. Men de aff Slaattit faldt vd/ oc grebe Bent Nielsen / Arffuids den Suenfke Dffuerfke Broder / oc nogle andre / Oc hengde dennom strax vden faar Slaak Muren.

Stockholm
belegges.

Vdi Octobri Maanit/tog Gustaff sig Aluorlige faare/at beleage Stockholm/oc slog sin Leyer paa tre Steder. Vdi Synder ved Boelkircke/vdi Nør ved Kottebro/oc paa den tredie side paa den Ø Løffen/der som Kongen paa denne Dag haaffuer sit Lyfhus / Oc ficked der offuer Peder Frederich til Dffuerste Capetein/ Huilden som nogle gange forjagede de Danfke /som vdfaldt aff Byen.

Streckborg
opgiffuis.

Det Slaat Streckborg gaff sig vnder Gustaff den 18. Dag Decembris, Slaakherren Berner Willen bleff ficked til Sudertigbing/oc vaar der vdi Foruaring vdi tu Maaneder/da fuor hand sig vnder Gustaff.

Herre Søffren
Norby faar
Stade.

Søffren Norby / som icke viste at Slaattit haaffde giffuit sig vnder Gustaff / Kom met sin Ekibflaade / at vndsatte Slaattit/ met Guld oc Getalie/ oc lagde sig vnder det Bierg Streckberg / Men de Suenfke drog vdi imod dennom vdi Eterfund/ slogis hart met hannom/ saa at Søffren Norby maatte rømme Sundit/ oc myfke aff sit Guld mere end sex Hundrit.

Ealmarn be-
legges.

Arffuid Gustaffs Dffuerste / effter Streckborg vaar offuergiffuen / Drog hand met halffparten aff Gullet faar Ealmarn at belegge/oc halffparten bleff forfickit til Gustaff til Stockholm.

Sidst vdi det Aar 1521. paa Jule Aften / opgaff ^{Nytilbring} Henrik Rangkø faar Gustaff / ^{Nytilbring} Slaat / som ^{opgaffue} hand paa Kong Christens vegne haffde inde.

Her maa ieg nu en tid lang lade betemme met huis vdi Suerig er skeed / oc igien begiffue mig til Danmark / huor der er tilgaaet.

Siden Kong Christen nu vaar kommen aff Suerig vdi det Aar 1521. Huor hand vel haffde forfarit / huad hemmelige Tilførsel de Lybske oc Stæderne haffde giort de Sueniske / vdi forledne Aaringer / Vaar hand dennom hemmeligen icke God / stundede derfaar effter at giorde de Hensstæder Affbreck. Da paa det at Rigsens haffn / oc hans egne Vndersaatte / vdi Rigsstæderne / saa megit dist bedre kunde komme dennom / Saa oc fordi / hand saae / at det ingen Vienge haffde met den Stapel / hand Aar 1517. haffde vdraabe lodit / Fordi hand icke vaar de fremmede Rigsbænd nogit Rættig / Derfaare tenckte hand at vilde forhindre hans egne Rizens Vnder / saatte / all Handel paa Stæderne / saa den Handel skulde bliffue her vdi Riget hos Borgerne / oc de den allene at bruge.

1521.

Derfaare lod hand Abne Bressue vdgaa / at Ader / Prelater / Bønder / icke maatte selge deris Gods oc Ware til Udlandiske / Men det skulde foris til Rigsstæderne her vdi Riget at selgis / Huor offuer den Artickel siden vdi Recelsen er indført / At huer maa giorde sig sit saa Nyttig som hand kand / Huilket forstaais om Gods oc Ware / icke om Eendom / som det nu hedentendis. De lod hand der om / saa vel som om flere Artickle / hans Bress vdgaa / Huor vdiinden hand hængeligen forgreb sig imod Stædernis Priuilegier, Adelsens Frihed oc gammel

Tilførsel paa
Lybske forbringe
dis.

Brug / Oc paa bød det / som disse Indlendiske Stæder /
 icke heller formaatte at giøre / Huilcke Bressue erre saa
 liudendis,

Wi Christen met Guds Naade/Danmarks/Sue-
 rigis/Norgis/Vendis oc Gottis Konning / Hertug vdi
 Slesuig/ Holsten/ Stormarn/ oc Dytmersten/ Bressue
 vdi Oldenborg oc Delmenhorst / hilse eder alle vore kiere
 Vndersaatte / værdige Fædre Herr Electi vdi N. Land/
 Prelater/Abbeder/Canniker/Præster/Ridder/oc Ridders-
 mends Mend / Rippsteds-mend / Bønder/ oc menige Al-
 mue/som bygge oc bo vdi vore Lande N. N. kierligen met
 Gud oc vor Naade. Kiere Venner/ som eder vel vitters-
 ligt er/ huorledis at wi tilforn offte hassuer giffuit eder til
 kiende/oc paamint eder/met vore Bressue oc Skriffuelse/
 At i skulde afflegge den wlofflige Rippmandskaff oc Han-
 del/ som i eder vdi slaa / at kipe oc selge / som eder ey be-
 quemmer/vore Rippstæder til stor Skade oc Forderffuels-
 se/oc imod alle deris Naader/Friheder oc Priuilegier, som
 wi/oc fremfarne Konger vdi Danmark/ dennom Naades-
 ligen vnt oc giffuit hassuer/For huilcken wlofflig Handel
 oc Rippmandskaff / vore Rippstæder forarmis oc forderff-
 uis/Saa de ey redelig kunde giøre til oss/ oc Kronen saa
 Aarlige Skat oc Tieniste/som dennom bør / Huilket wi
 vdi Sandhed hassue forfarit/at i ey acte ville/ men endnu
 her vdi forherdendis bliffue / Det wi ingenledis ville eller
 kunde tilstede/at saa lange see skal. Oc hassuer derfaare
 giort saadanne Stickelser / som wi endeligen ville / at
 wbrødeligen holdis skal/ aff alle Aandelige oc Verdslige/
 Ihuad Stat oc Værdighed de vdi erre / Bisper / Prela-
 ter/ Præstmend/ Canniker/ Abbeder/ Munde/ Ridders-
 mends Mend/ Fogeder/ Lærsmend/ Bønder / oc menige
 Almue

Almue vdi alle vor Land N. N. holdis skal. Først ville vi oc strengeligen biude / at ingen fornæffnde Handelige eller Verdslige skulde her effter haffue eller bruge dennom vdi nogen Handel/ Kjøbmandskaff paa Landit/ enten met deris egne Bønder/ eller met andre/ at kjøbslaa met nogle haande Vare til Forprang/ Vden huis de som haffue behoff til deris egen Gaards Behoff. Oc skulde de ey heller skibe til Søes nogle Kjøbmands Vare/ Oc ey leffuendis Voen eller Heste aff Landit føre. Men de skulde deris Vare føre til Kjøbstæderne/ der i Landit at selgis / Oc ey kjøbe Korn aff Bønder / eller aff nogen anden/ til Forprang/ at selge eller at giøre vdi Malt / ydermere end som huer haffuer behoff til sin egen Gaard oc Kaaft. Huis Korn som de ydermere haffuer / mue de indføre vdi Kjøbstæderne at selge / faar en skiellig Verd. Skulde de sameledes her effter icke kjøbe eller selge / Silb / Al eller Torff/ at selge til Forprang / vden alleniste Kjøbmend oc Kjøbstæds Mend/ skulde bruge dennom vdi saadant fornæffnde Kjøbmands Handel/ Oc vaar der nogen som vilde driste sig her imod at giøre/ enten aff Bisper/ Prelater/ Caniicker/ Præstmend/ Riddermends Mend/ da skulde de der met haffue forbrut alle de Løn/ Friheder oc Priuilegier som de haffuer aff oss/ oc vore Forfædre/ Konger i Danmark. Giører her imod aff andre vore Vndersaatte/ Da skulde de der met haffue forbrut deris Liff oc Guds til oss.

Item ingen Prelater / Præstmend/ Abbeder/ Riddermends Mend / Fogeder oc Lønsmend/ skulde her effter holde nogle Pebersuenne/ eller wgiffre Karle/ oc vbofsætte vnder dennom vdi Forsuar / som gaar iblant Bønderne/ fra en By oc til en anden / oc ey vilde sigte nogen Bonde

Tieniste/uden faar Vgelsen/oc Dagløn/eller faar Korn/
Men skulde tiene Bønderne Aar oc Dag / faar besteden
Penninge Løn / indtil de bliffue bosiddendis. Givr her
nogen imod / enten Aandelige eller Verdslige / da skal
hand være falden til Kongen/ faar saadan Brøde/ som
forckreffuit staar/ oc Karlens Guds vdi Kongens verge.

Item skulde ingen / i huad Stat eller Værdighed
de vdi erre/ oc en Fogeder/ Lænsmand/ Bønder/ her effter
vdsøre nogen haande Korn aff Riget oc til Tydskland/
huercken aff Syn/ Lolland/ Falster/ Møen/ Siceland. Lons
geland/ oc alle andre smaa Lande/ oc der omkring liggens
dis / Men de skulde saadant Korn/ oc anden Kjøbmands
skaff indføre vdi Bælfund / til Kjøbstæderne / der om lig
gendis/ eller andensted inden Riket / til vore Kjøbstæder.
Givr her nogen imod/ Aandelig Personer eller Verdslig
vore Vndersaatte/ da skulde de være falden faar slig brø
de/ som forckreffuit staar.

Item ville wi/ at huis Jordegods oc Gaarde/ Kir
ker/ Kloster/ oc Riddermends Wiend haffue vdi Kjøbstæ
derne liggendis / som de selffuer en besidde oc iboer/ skulde
her effter sættis paa skiellig Landgiæld/ Oc Borgerne som
dennom bygge oc besidde/ skulde dennom nyde / Arffuing
effter Arffuing/ Oc om dennom trengde/ mue de selge an
dre Borgere deris Bygning/ som de der paa bygd haffuer
oc en til nogen anden / Dog altid Landgiælden som der
gaar aff/ at den vdgiffuis/ vnder tre Marks Brede.

Item skulde ingen Bønder her effter bruge nogen
haande Kjøbmandskaff paa Landit / at selge eller kjøbe/
den ene Vonde met den anden til Jorprang/ enten met
Korn Veen/ Empr/ Huder/ Skind/ Tælle/ Heste/ Kram
Klæde/ Salt/ oc alt andit slig Kjøbmandskaff / uden alle
niste

niste saa megit som hand behøffuer vdi hans egen Gaard. De en skulde de selge nogit All i Tzende tall vdi Rispstæderne/oc en gipre mere Walt/end som de selff behøff haffuer/ De spore deris Korn vd til Rispstæderne/ at selge for Pendinge. Gjør her nogen Bonde imod/saa at hand her effter bruger sig vdi saadan forbøden Rispmandskaff/da skal hand der met haffue forbrut Liff oc Gods til off/oc Allie forbrut til Rispstæden / naar som det vdsøris imod vort Forbud.

Item skulde ingen Embismend/Skomager/Skredder oc Skinder / effter den Dag bruge deris Embede paa Landsbyerne/at fare fra en By til en anden/oc offuer saadanne Embede/De skulle saadan Embismend haffue forbrut til off deris Hoffuiclod / oc løse deris Hals aff off. Dette skulde vore Fogeder oc Embismend tilsee oc straffe/saa freint de icke ville selffuer stande off til rette/ lige som forskreffuit staar.

Item skulde ingen Bissekremere effter denne Dag vdi nogen maade / bruge nogen haande Rispmandskaff paa Landsbyerne/at kiøbe eller selge. Huo som her imod gjør/da skal hand haffue forbrut sit Gods / oc løse sit Liff aff off. De skulde vore Fogeder oc Embismend/der til see oc straffe / vnder deris Brøde oc Faldsmaal / som forskreffuit staar / De gjør der aff gode Nede oc Regensskaff til off.

Item skulde her effter ingen Markeder holdis paa Landsbyerne/eller paa Kirckbyerne/ Herregaarde/ Kloster Præstegaarde/eller nogen andensteds paa Landsbyerne/vden alleniste skulde Markeder holdis vdi Rispstæderne/som derfaare omskicket erre. De skulde vore Fogeder oc Embismend huer vdi sit Læn / til see oc straffe/ vnder forskreffne

forfcreffne Brøde/ De ſkulde de der aff giøre god Xede oc
Regenſcaff.

Item ville wi at ingen / huø de heldſt erre eller vøre
re kunde / ſkulde her effter kigbe leſſuendis Øgen til For
prang / at driffue eller føre der aff Landit/ Oc en heller
ſkulle kigbe Heſte paa Landit vð at føre / Men huø den
nom Gall haſſuer/ føre dennem til Kigbſtæderne/ oc ſelge
dennom der / vnder ſamme Heſtis oc Øgens Fortabſe/
Oc bøde til met Fyrretiuſſue Mærck / halfft ul Øgen/ oc
halfft til Kongen.

Item ſkal ingen her effter nogit vðſkibbe vdi nogen
wlofflige Haſſner/ nogle haande Kigbmands Vare eller
Guds / til de Skibbe ſom der vden faare ligge/ Vnder
Gudsens Fortabſe til off oc Kronen/ Oc en ſkulde de hol
de nogen Kigbmands Bedriffet eller Vðſegling fra Kul
den eller aff Kaa / ved Helsingborg / ved Glumſleff / ved
Varſbeck/ ved Lydde/ ved Lumme Aae/ oc alle andre wloff
lige Haſſner oc Vðſkibning / i huø de erre eller ligge vdi
Skaane/ Halland/ Blegind/ oc i Liſter/ eller andenſteds/
ſom off/ Kronen / oc vore Kigbſtæder ligge til Forprang oc
Skade/ Alle diſſe wlofflige Haſſner ſkulde affleggis / Oc
kigbſlaais oc handlis vdi vore Kigbſtæder. Oc ſkulde vore
Fogeder oc Embismend der paa tage vare/ at ſaadant her
effter icke ſkeer/ vnder deris Faldſmaal oc Brøde, lige ſom
forſcreffuit ſtaar.

Denne vor Skick oc Aardning/ ville wi oc ſtrenges
ligen biude/ at ſaa wbrødeligen holdis ſkal/ ſom forſcreff
uit ſtaar. Dierffuis her nogen imod at giøre/ da ſkal den
wforſømmeligen bliſſue ſtraffit vnder ſlig Være/ ſom den
Artickel / vdi huilcke hand bryder / indholder oc vduiſer/
Eiſſuit paa vort Elaat Kigbenhaſſn / Søndagen Elto
mihu Aar 1521. vnder vort Signet. Det

Dette Forbud findis vdi mange maade imod Adelen Priuilegier, Friheder/ gammel Brug/ oc Seduane/ En heller vaare Borgerne vdi Rixstæderne saa formuende/ at de kunde kjøbe de Geistlige oc Adelen Indkomst/ Men det skede mest/ at hand kunde der med plage de Lybske oc Vendske Stæder / Oc at hand kunde giøre sig Almuen oc Borgerkassuit Auhengig imod Adelen. Kronens Indkomst den solde hand/ oc lod vdsøre som hannom lystede/ Oc vilde icke selff være bunden vnder denne Regel hand bant andre/ saa at hand fornæffnde Mandat lod icke vdgaa aff nogit Velmenende imod Rixstæderne / som det sig lod ansee/ men faar de Lybskers skyld/ oc Adelen at vndertuinge. Hand vaar aff hans Natur End oc Hadsk/ Oc naar hand end giorde en god Gierning som vaar/ hand forsuarede den Vindre imod den Høyre / da giorde hand det icke vdaff Retfærdigheds Elskow / Men faar hand kunde haffue hans Fordeel der hos. Der offuer misbrugte hand mange/ siæ Günst oc Vndist aff den menige Mand/ hannom icke ret kiende.

Om Drag/ oc dennom som lidde Skibbrud/ giorde Kong Christen saadan en Handel / vdi fornæffnde Aar/ om Drag.
1521.

Strander nogit Skib / da maa Skibsolckit det vbehindrit bierge

Kongens Lænsmand skal fly dennom Hielp at bierge / om de icke selff kunde / Huem dennom det benectet/ hand være Kongen forfalden til Liff oc Guds.

Huem som stitteligen hielper at bierge fra Morgen til Aften/ skal haffue 6. Stilling paa hans egen Kaaft.

Hues samue Guds som strandit er / ligger nogit

Aa

dybt

dybt vdi Stranden / da skal huer Biergis Mand haffue dagligen tolf Skilling.

Er det en Viil Vens fra Landit/ Skibit er strandit/ oc til det stæd det opførís / da skal huer Biergis Mand haffue dagligen fire oc tiuffue Skilling.

Huer Vogn skal haffue en Marc Danffe som opfører Godsit til næste Kirck / paa Vognmandens egen Omkaastning.

Om Skipperen icke haffuer Penninge at betale Biergelsen met/ da maa selgis saa megit aff Godsit der til.

Huercken Mand eller Quinde / maa løbe til nogit Drag/ vden det bedis aff dennom.

Om nogit aff det Gods som biergis/ icke duer at giemme / som er Olie eller Vin/ da maa det selgis/ Pensningene skal Lænsmanden betale dennom det tilhører/ oc tage der paa Quitans aff Ejerne.

Om nogen aff Kongens Lænsfrend gicr den Skibsbrudden Forfang her imod/ straffis som før er sagt.

Følger ingen Dragit aff Læfuenbis Jolck / da skal Lænsmanden det lade bierge / oc oplegge Aar oc Dag/ til rette Ejermand kommer oc betaler Omkaastningen.

Kommer ingen inden Aar oc Dag / da hører de tre Parter aff samme Drag Kongen til/ oc tredie Parten Præstmend til/ vdi næste Kircker / saar de skulle bede saar Skibbrudit Jolck/ Wien er den tredie Part større end fornøden gicris / at hand der til skal vdgiffuis / da skal Præsterne haffue deris Part der aff / oc Riisen førís til Rigsbenhaffu / til de Gattigis Forstandere sammesteds/ oc der paa tagis Quitans.

Lænsfrendene skulle ingen hemmelige Regen/ Kaff gipre saar Drag/ men offentlig / at Kongen icke skal høre ilde eller mistenckis.

Wester

Mester Jesper Brockmand Secreteer, skal lade trykke denne Forordning / oc den vddele oc forsende til Læns-
mend oc andre.

Dette skal saa holdis / indtil hand met hans Raad
kand giøre om Brag/ nogen mere beskedelig Handel.
Datum Haffnia, Dominica Trinitatis, Anno 1521. Regi-
norum Danicæ & Noruegiæ, Anno septimo, Sueciæ pri-
mo.

Tilforn er sagt om en Fordrag/som skede Aar 1519.
til Segeberg / Oc bleff forhandlit aff Hertug Frederich
aff Holsten / imellom Kong Christen oc de Lybske/ om de
try Skibe/som de igien finge/Da vaare disse Commissa-
rier forsende der vd aff Kong Christen/ som vaare Wolff
Paauis den yngre / Doctor Amelungus Amelungi, oc
Doctor Ditsløff Smitter Prouist til Lund / Handelen
bleff forligt/ som forskreffuit staar/ De Lybske skulde haff-
ue tu deris Skibe igien/ oc de Kostocker it/ Men Doctor
Amelungus Amelungi haffde skreffuit Kong Christen
til/at det vaar formedelst Herr Wolff Paauis kis skyld/at
de tre anholden Skibe skulde Stæderne igiengiffuis/ Oc
den Handel formedelst hans Kongelige Secret forseglis/
Oc at saadant vaar skeed imod Amelungi oc Doctor
Smitters deris met tilforordnedis Afsskeed / som bleff
giort/ Oc at der de vaare borte, skal Herr Wolff den Res-
cels som vaar giort aff Hertug Frederich aff Holsten/oc
aff begge Spřstedommens Raad forsegalit / haffue ladit
forandre. Aff saadanne Aarsager / kom Herr Wolff
Paauis vdi Kong Christens store Vnaade oc Mistæn-
cke. Huorfaare hand varede paa / til Doctor Amelun-
gus er dragen Legations vis / til Churførsten aff Bran-
A a ij denborg

denborg / Thi hos Kong Christen vilde hand icke søge sin
 Ræt / Did er Herr Volff oc kommen / Oc til Vindstoet
 paa Salen / en Dag / nxruerendis Churførst Jochim/
 Hertug Albrit aff Mechelborg / Hertug Christian aff
 Holsten/ Hieronymus Biscop til Havelberg/ Theodori
 cus confirmerit til Brandeburg/ samt flere Herrer oc goe
 Folck/ Haffuer hand ladit besticke ved Herr Jesper Gans
 til Potlis / Staffen Byllow/ Christoffer van Alefeld/ Fre
 derich van Berge / oc Volffgang Btenhoff fornæffnde
 Amelungum, om hand vilde bestaa eller icke sig saadanne
 Wßømmelige Ord oc Klage / at haffue sørt offuer han
 nom/ faar Kong Christen / Huor paa hand intet Rigtigt
 vilde suare / Men sagde sig icke faar den Sag / at være
 kommen did / Begærendis at hand frj maatte komme til
 hans Hus oc Hiem igien / Siden vilde hand suare forbe
 melte Churførst Jochim aff Brandenburg vdi den Sag/
 som hans rette Arffuerherre. Da Herr Volff icke kunde
 fange den Beskeed Ja eller Ney/ Besøgte hand atter fors
 næffnde Churførste / sigendis sig ingen Behindring at
 vilde giøre paa fornæffnde Amelungo Amelungi, Men
 vaar alleniste hans Were oc Lempe til Befrielse / Begæ
 rendis hand maatte suare hannom Ja eller Ney. Herr
 Volff erbpd sig oc faar Churførsten siden / at lide Lew oc
 Ræt/ Da formedelst Churførstelige Raadis Marskalck er
 hand atter bespurd/ oc solliciterit at suare der Ja eller Ney
 til/ Da haffuer hand forandrit hans første Mening om
 Rätten hand sig tilbpd. Oc vaar begærendis hans Førs
 stelige Raade den Handel vdi venlighed vilde lade aff
 handle oc forhandle. Saadan Proces som skede / tog
 Herr Volff beskreffuit aff fornæffnde Herrer. Der paa
 gaffue de hannom ic aabne Instrument, vdi huilckit de erre
 begærendis

begærendis Herr Volff faar saadanne Ord oc Gierning
maa bliffue wfortendtt. Actum Wudstock/paa de elleffue
Tusind Jomfruers Dag/ Aar 1521.

Anno 1521. døde Drotning Kirstine / vor Frue
Dag Conceptionis.

Vdi fornæffnde Aar 1521 haffuer det gemeine ^{Bergen plyns}
Haanduercks Gold til Bergen / som erre Skomagere/ ^{drit aff de paa}
Skredere / Bpdiæter / Smede / oc andit saadant mere ^{Bryggen.}
Haanduercks Gold/ (Huilcke de paa Bryggen til Ber-
gen haffue huldit vnder en Frihed met Riibmendene mod
Priuilegiernis rette Grund oc Mening) ynckelige plyns
drit Bergens Borgere / Oc der de Lybske der om er til-
skreffuit / haffue de siarit / saadant icke at være skeed met
deris Willie. Fornæffnde Haanduercks Gold erre siden
indfôrde vnder Byes Ræt oc Borgerstaff / vdi Kong
Christiani III. tid/ Aar 1558. der Christoffer Walden-
dorff vaar Lænsmand/ som hialp der flux til.

Vdi fornæffnde Aar 1521. er Kong Christen off ^{Kong Chris-}
uer Lands met it ringe Felge / dragen at Næderlandene ^{sten drager til}
at tale met Keyser Carl / hans Suager/ oc Erzhertug ^{Keyseren.}
Ferdinandus, om allehaande hans Anligænde. Sam-
me tid forhuerrffuede hand Keyserens Breff / At det Jor- ^{Hans ærinde}
stedom Holsten / som til diss vdi lang tid / aff Keyserlige ^{hos Keyseren.}
Forordninger/ vaar tagen paa Keyserens vegne/ til Læn
aff Bispen vdi Lybske/ skulde her effter tagis til Læn aff
hannom/ vice sub delegatoria, oc formeente hand det
vaar hannom oc de Herrer aff Holsten til en Foract/ at
de aff en ringere end de vaare/ skulde annæme negit Læn/
vnder huilckit Skin det bleff wdbract. For huilckit Breff
skuld/ hand met Hertug Frederich aff Holsten/ hans Fas-
der Broder siden kom vdi stor Wuillie oc Verlamente/

som vilde vdenpde / at hand der met vilde giøre Holsten til et Læn aff Danmark / Huilcken Sag oc siden er vdi Kammer Ratten begynt. Men Kong Christen det Bress siden haffuer affstandt / vdi den Handel oc Tractat til Worsholm sseeke / som videre skal røris.

Vdi dette Aar lod hand anholde vdi Sundt otte Danskiger Skibe oc vdschibbit Godsit / oc nødde Skipperne at løbe til Stockholm / met Guld oc Getalie / hans Besætning hand sammesteds haffde / til Vnderholdning. Vdi lige maade lod hand anholde nogle andre Danskiger Skibe / som vaare kommen aff Engeland / Ladde met Engelsk Gods / huilcke hand beholt.

De Lybske lod vdi lige maade anlange hos Hertug Frederich aff Holsten / at den Handel hand dennom oc Kongen imellom giøre haffde til Segeberg / maatte effterkommiss / som vaar at de effter det halffue Aar forløben vaar / frst maatte seyle paa Suerig oc andensteds / Serdelis effterdi hand nu vaar det Rige Mechtig. Da vaar Kong: Maitt : dragen til Keyseren som forskreffuit staar / De Hertug Frederich sende der om hans Sendebud til Drotning Elisabeth. Da gaffs hannom saar Suar / Naar hans Kong : Maitt : kom fra Keyseren / skulde dennom vdis tilbørlig Beskeed. Vdi lige maade skreff de Lybske til Drotningen / At om deris Rippmænd wchind drit maatte bruge den Slaanske Keyse til Bistinde oc mee Rippmandskaff / Da stck de samme Beskeed / Kong: Maitt : vaar icke hiemme / det kunde dennom icke stedis / Thi hans Maitt : vaar fortørnit paa de Lybske / saar nogle Engelske Skibe deris Vdliggere skulde haffue tagit vdi Vester Spen. Men belangendis den Skade / paa de Engelske vaar sseeke / Huor offuer Kong Henrich den 8. klages
de/

de/Den gjorde Kong Christens egne Vdliggere/ at hand vilde vende Skylden ind paa de Lybske / Der met at opuecke de Engelske mod de Lybske.

Den tid Kong Christen nu formercke sig baade ind den Lands/ oc vden Riget/alleuegne at høre fast ilde faar dette stemme Mord hand haffde begangit/ paa Rigens Bisper vdi Suerige/ Riddermends Wiend/ oc andre gode Wiend/ Da fordrit hand / som Cornelius Steperus skriffuer / At Passuelig Hellighed vilde lade forsende her ind/ hans Sendebud/ som maatte oc kunde forfare/ huad Tilfald hand haffuer haffte til samme Gierning. Da skulde Passuen haffue forsent her ind Iohannem de potentia, Huilcken offuersaa all den Handel / fra første til sidste/ huorledis den forløben vaar / Huad Bands Bressue Stadfestelse oc Monitorial, vdi den Sag gangit vaar. Da bekiende hand / Kongen der vdi ingen Bræt at haffue giort/ Men dennom som Schismaticos retteligen effter Passue Rætten/ at være straffit oc affliffuit / Oc der paa gaff hand Kong Christen/ effter hans Guldmaet it Aabit Instrument, som hand skal haffue ført met sig aff Riget/ der hand drog vdi Elende/ Men huis saa haffde været/ da haffde K. Christen det vel offentlig ladit paa Tryck vdgaa/eller det vaar kommen flere til Hende/ som det icke er.

Kong Christen haffde vdi lige maade fattit stor Wgunst til Erkebisp Erick Valckendorff / aff Trund-
 hiem/ faar de Ord skuld/ hand effter Keyser Carls Befal-
 ning haffde formeldit haanom om Diuicke/ Sibris Daat-
 ter/ hand laa vdi it ont Læffnit met/ Oc dette vaar den be-
 løning hand der faar skulde haffue / oc faar hans gamle
 Tieniste. Hand besøel saa hans Tienere vdi Norge/
 Herman Huid / Jørgen Skriffuer / At huor de kunde
 være

være samme Erkebisp imod/at giøre hannom Forræd/
 skulde de ick lade det / som de ey heller gjorde. Thi
 bleff fornæffnde Erkebisp. forarsagitat drage her ned/
 sig at samtale met de andre Danmarkis Bisper / oc Ki-
 gens Raad / oc der om at besuære. Men paa Veyen er
 hand aff Storm oc Wuær/met stor Liffs fare / indrengd
 faar Amsterdam / huor Kong Christen nogle Dage
 effter er ankommen/ Da hand vilde til Kyseren / oc han-
 nom vilde haaffde hefftit. Men fordi hand sig indskød
 faar Passuelig Hellighed / oc vaar en Bisp / vilde de til
 Amsterdam ingen Behindring giøre paa hannom.

Fornæffnde Bisp bleff siden en tid lang vdi Næ-
 derlandene/seerdelis til Wtrecht/ oc der fra forresten hand
 til Rom/ sine fattige oc arme. Vilkaar at beklage / Huor
 hand oc ick vden Gield oc Besuæring døde. Men tilforn
 skreff hand Danmarkis Kigis Raad saadant it Bress til
 som effterspøger / Huor aff all den Sags Leplighed er at
 forfare.

Præmissa Reuerentia & amicabili salutatione cum
 promptissimo complacendi affectu. Kiære Herrer oc
 Venner/mue i vide/At ieg oc mine / haaffuer nu vdi lang
 tid lidd stor Forfølgning/ Vold/ Velde/oc Foractning/
 aff Kongelige Værdigheds Fogeder oc Embismend / vdi
 Norge / ydermere end ieg nu paa denne tid skriffue vil.
 Sigendis sig Aabenbarlig/ at haaffue der besynderlig Bes-
 salning paa/oc ydermere end de giøre aff Kong: Wiatt
 aff Danmark Thi vilde ieg selff Personligen giffuit mig
 til Danmark/at forfare Sandingen her om. Paa sam-
 me min Reyse til Danmark/dress mig Storm oc Wuær
 vden Baad / Sejel oc Styremand/ met stor Liffs fare/
 ind vdi Holland/ til Amsterdam. Der siel ieg at vide/at
 Kong:

Kong: Maitt aff Danmark vaar dtd ventendis/ Thi for
 teffuede ieg der hans Naadis Tilkomst Da hans Naade
 nu kom til Amsterdam: sildig om Aftenen/ Wbekient met
 seye Tall Gold/ Nogle tuner der effter om W: dnas tide/
 kom bud til Herman Villomssøn Eskulus/ Borgemeester
 oc Raad der sammesteds / oc begærede Hielp / Trøst oc
 Gø'd aff dennom/ paa min Herris vegne / sigendis sig at
 haffue Befalning aff Kong: Maitt: at hindre oc gribe
 mig. Da de suarede/ at de det ingenledis giøre kunde/ thi
 ieg vaar en Præstmand / Da sagde hand / at hand vilde
 det selfuer forsuare/ baade faar Passuen oc Kønseren/ De
 vilde hand slagit mig ihjel samme Nat/ som ieg vel beuise
 kand/ om hand kunde fangit der Effne til. Ieg kand for
 mercke/ at det vaar der paa giort/ De gaff mig Kong:
 Maitt: til Sag / at ieg haffde rømd aff Norge/ oc spolie
 rit min Domkirck/ den mindste Pending hun haffde vdi
 Guld/ Sølf/ oc Alenodie / Huiletit met Guds Hielp vdi
 Sandhed intet findis skal. Da formerecke ieg Sandins
 gen at være/ Sibris oc hendis Daatters Ord/ som de vdi
 min Herris Bryllup loffuede mig / sigendis Abenbare/
 At min Herre haffde loffuit hende/ oc hendis Daatter/ at
 forhade mig oc alle mine/ faar nogle ærinde oc Befalnin
 ger skjld som Kønserlig Maitt: haffde Wundeligen befa
 li: mig at verffue til Kong: Maitt: aff Danmark/ om
 Tuicke/ hujs Siel Gud naade/ Huilete Verff oc ærinde
 vel haffde værre hans Naade Erlige oc Nyttelige/ om
 hans Naade haffde dennom annamit oc fuldgjort Der
 faare ieg nu intet andit heder aff Sibrie/ end en Tyff/
 Skald/ Forrader / oc Morder / Gud ved mig wbrødes
 lig at være vdi alle de wærlige Sager/ som hun leaer
 mig til / oc siden den tid Sibris oc hendis Daatter bleff
 mig

mig Dreb/ Haffuer ieg oc S. Oluffs Tlenere / huerden
 indet Low eller Kirckens Frihed. Gud ved den hellige
 Kirck/ oc hendis Mend burde anden Løn/ end Had/ Aff-
 uind/ Foractning/ oc Forfelgning/ aff hans Naade/ oc aff
 hans Naadis Lønsmend/ vdi Norge / saar lang Tieniste.
 som ieg haffuer giort hans Naade til Tieniste/ vdi de try
 samfelde Aar/ det ene effter det andie. Den første Kexse
 til Danmarck/ met Hundrede oc fyrrettiussue Personer til
 hans Hylde / Aar 1513. Oc vaar ieg paa samme Kex-
 se fra Inuentionis sanctæ crucis, oc indtil S. Egidij Aff-
 ten/ som er nitten Vger / oc mere før ieg kom hiem igien.
 Item Aar 1514. til Opsto met Hundrede oc tiussue pers-
 oner/ der hans Naade kronedis til Konge vdi Norgis Ri-
 ge/ oc vaar paa Hiemreisen vdi ni Vger/ oc mere. før ieg
 kom hiem igien. Item Aar 1515. foer ieg først til hans
 Naade til Ripbenhaffn/ oc fremdelis til Synnder Iutland/
 oc siden effter hans Naadis Begæring til Holland/ oc der
 vdaß Holland/ indtil Siceland/ effter hans Naadis Først-
 inde/ Oc vaar ieg vdi det Aar i hans Naadis Tieniste/ oc
 Kexser vdi 37. Vger / før ieg kom hiem igien. Saa at
 den tid disse tre Kexser vaar in'dkommen / Da offuer all
 den hellige Kirckis oc min Kente / som ieg eppebar i for-
 næffnde tid / vaar ieg skyldig vdi Bergen / siu Tusind
 Berger Gylden/ effter min Skriffueris Regensskaffs liu-
 delse. Item Poppis vdi Amsterdam / mere end Tusind
 oc halffandie Hundrit Rinske Gylden / Oc min Herris
 Naade Tusind Rinske Gylden / som hans Naade laante
 mig til samme Kexse / som ieg haffuer siden send hans
 Naade igien vdi god Betalning/ Oc haabis mig/ at ingen
 aff de andre/ som ieg skyldig vaar, erre vbetalede / oc haff-
 de det værre til tacke giort/ da haffde mig tyckt det vel at
 være/

være / fordi ieg gjorde det paa den tid med en god Villie/
 faar hans Naade oc Danmarks Rigis Ere oc Gaffn
 skyld/ det ved Gud.

Item flere Herrer oc Venner/ iblant andre Ord/
 Kong: Maitt: oc mig forløb imellom til Amsterdam/ da
 skød ieg mig vdi rette/ faar vor Helligste Fader Passuen/
 eller Kæserlige Maitt: Effterdi hans Naade actide same
 me tid at bemele sig til Kæserlig Maitt: oc dissigeste faar
 alle Christne Forster at stande til rette / faar alle de Sa
 ger/ hans Naade mig giffue kunde/ der vilde hans Naade
 intet til/ Dien begærde Vorgen aff mig. at ieg ingensteds
 skulde søge min Ræt/ vden vdi Danmark i Ribbenhaffn/
 De faar hans Naade/ oc Danmarks oc Norgis Rigers
 Raad/ der som ieg besværet/ at hans Naade vil være baas
 de Sagssøgere oc Dommere. Jeg suarede/ at min Dom
 mere sands der icke det ieg affuiste/ Derfaare vilde ieg in
 gen Vorgen sætte hans Naade/ der at møde paa denne
 tid. Thi beder ieg eder kærliken / at i ville skriffue mig
 til / Om i haffue nogen besynderlig Befalning/ aff vor
 helligste Fader Passuen / at dømme offuer mig/ oc mine
 Sager/ Oc om i træste eder til/ at kunde fly mig oc mine/
 Ræt igien faar Vold/ Velde/ oc Bræt/ som mig oc den
 nom. er offuergangit / oc endnu daglige Dag offuergaar/
 Da vil ieg gierne skicke min Tingist der effter / at møde
 faar eder alle/ paa bileyelig Tid oc Stæd/ Oc vil ieg altid
 være Offuerbødig faar min tilbørlig Dommere/ at giøre
 oc hende Low oc Ræt/ faar alle de Sager / mig med rette
 kand tiltalis. Dog met saa skiel/ at i ville giffue mig eders
 frij oc fellig Leydis Breff/ faar Offuerlast / til det Leydis
 Breff Kong: Maitt: aff Danmark haffuer loffuit at
 giffue mig/ naar ieg skal søge min Ræt. De at i ville vel

besinde eder der vdi/om i trøste at den Leyde/ som i oc hans
Naade giffue mig/ skal bliffue mig holden/ vden all ny
Sund oc Argelist/ saa mig oc mine fattige Capellaner oc
Tienere ey skal skee Offueruold i nogen maade. Der paa
begær ieg gierne allis eders skrifftelige Ansvuar igien/ met
det aller første/ Saa ieg maa vide der effter at rette mig/
Oc vil ieg det gierne met eder alle oc huer serdelis kjerli-
gen forskyldte/ vdi huad maade ieg kand. In Christo vales
te. Ex ciuitate Traiectensi, ipso die sancti Augusti Epi-
scopi & confessoris. Anno 1521, sub meo Secreto.

Ericus Valkendorff Dei patientia Apostolicæ
sedis Legatus, Archiepiscopus
Nidrosiensis.

Bispen aff
København.

Samme tid men Kong Christen vaar hos Keyse-
ren/ Klagede hand offuer de Lybske/ vdi atskillige maade.
Da forhuerrffuede hand en Keyserlig Commisison til Bis-
pen aff Kaseborg/ At paa det/ samme Irringe vdi frem-
tiden icke skulle komme til nogen Krig eller Misforstand/
Da skulde hand forene samme Irringe/ om det vaar han-
nom mueligt/ Hues icke all Leyligheden lade hans Maatte:
vide/ samt hans Betienende der vdiinden. Actum Bryd-
den 11. Dag Augusti, Aar 1521.

Hertug Frederich
saare holdis at tage
Læn aff Kong
Christen.

Der hand vaar hjemkommen fra Keyserlig Maatte:
fordrit hand Hertug Frederich hans Fader Broder til
sig/ til Colding oc faar ære skyld oc Skin/ bleff hans Los-
soment bestilt paa Slaattie/ Men hans Soldt oc Tienes-
re de laa mesten vdi Byen. Da lod Kong Christen han-
nom faareholde/ hand skulde tage det Førstedom Holsten
til Læn aff hannom/ effter Keyserlig Benaading/ saa
vel som det Førstedom Slesvig/ som er it Læn/ oc altid
haffuer været her aff Niget herrspende. Samme Naet
bliff

bleff der opsat en Gallie paa Torffult / faar det Lesos
mente / som de Holster vaare indforerit oc indlagde vdi/
den nom til en Forskreckelse/ Paa det at Hertug Frederich
saadant strax skulde bevilgit. Oc belagendis det Førstes
dom Slesuig/ der om vaare de forente / at hand det skulde
tage til Læn/ men icke om Holsten. Hans Færstelig Naas
de begærede saa lang tid oc Respit/ der om at samtale mee
de Holster/ oc hans Landskaff. Hues saadant skulde skee/
maatte hand rette sin Leylighed der effter. Samme
Bress hos Keyseren forhuersfuit vaar/er saa liudendis.

Wi Carl 12. betiende saar oss oc vore Effterkom-
mere vdi Riget / Aabenbarlige med dette Bress / oc givr Keyser Carls
V. Bulla.
vitterligt saar alle / At effter det Hertugdom Holsten/ oc
andre Lande oc Herskaffue tilhørige/ haffuer værre oc erre
det hellige Rømerske Riges Eyendom/ Oc der effter vdaff
nogle vore Formend vdi Riget/ Rømerske Keyser oc Kön-
niger/ Samme Læn incorporerit oc giffne erre den Bis-
cop/ oc Stifftit til Lybke/ med saadanne Vilkaar/ At huer
Biscop der sammesteds skulde saar it Læn/ anname oc op-
bære vdaff det hellige Rømerske Rige/ saadanne Hertugs-
dom/ Land oc Herskaffue/ oc siden forlæne Besidderne der
med/ effter Læns vis/ Oc nu samme Biscop en tid lang icke
haffuer anamit saadant Læn vdaff det hellige Rige / Oc
der vd offuer fornæffnde Læn oss oc det hellige Rige igien
hiem falden er. Huorfaar wi nu haffue forlænt Stors-
mectigste oc Høghbaarne Første / Herr Christen / Dans-
marckis/ Suerigis/ Norgis/ Wendis oc Gottis Konning/
Hertug vdi Slesuig/ Holsten/ Stormarn/ oc Dithmars-
ken/ Gressue vdi Oldenborg oc Delmenhorst / vor tiere
Broder oc Suoger / (Effterdi hans Mætti : haffuer oc
Arffuelig Rættighed der til) fornæffnde Hertugdom/
B b iij Land

Land oc Herkaff / effter vore Kayserslige Breffs Lindelse / som der paa vdgiuut er / At wi met velbetende Med / Tidige Raad oc ret Bidskaff / haffuer sat oc ord nit / sætter oc ordner osaa / saadant vdaß Komerske Kayserslig Mact / Guldkommenhed vitterligen vdi dette Breffs Krafft / At nu her effter til euigtid / skulle Hertugerne aff Holsten til Effterlæn anname / samme Hertugdomme / met sine Tilhøring / Lande oc Herkaffue / vdaß forbylde vore tiere Broder / Kenningen aff Danmark / oc aff hans Maits : Læns Arffuinge / oc heller ingen anden / Oc det bruge nyde / oc beholde.

Wi oc vore Effterkommere vdi Riget / skulle oc vilde en vdi nogen maade Bispen oc det Stift til Lybke aff nogen Gunst igienskede samme fornæfnde Herkaff.

Huis det oc skede vdaß Vuidskaff oc Ferglemme / saa skal dog saadant ingen Krafft haffue / Hvilket wi oc nu / saa vel sem da / oc da saa vel sem nu deredere oc til intet giøre. Dog at det skal være eff / oc det hellige Rige / vore Offrighed / oc ellers menige Mand vdi deris Ræt / seruden Skade / altsammen trolig oc vden Fare / stadfeste wi met vort Kayserslige hengendis Indsegl / Giffuut vdi vor Stad Gent vdi Flandern / Aar effter Christi Fødsel 1521. den 21. Iulij. Oc vdi det 21. vor Regimentis Aar / Det Komerske Riges tredie / Oc andre Rigers vdi det syttende.

Vdi lige maade skreff Kayseren Hertug Frederich aff Holsten til / at hand skulde rette sig effter Kong Christens Læns Breffs Lindelse / oc anname Hertugdommet Holsten / met dissi tilhørige Land / effter Læns vis / allene aff hans Kong : Maits : oc ingen anden / oc giøre hans Maits : den rette Læns Forpliet / Oc icke sætte sig her imod vdi nogen maade / saa tiert sem det hannem er / at vndgaa

vndgaa Keyserens oc det ganske Romerske Rigs store
Wnaade oc Straff.

Skal oc Hertugen faar samme Effterlæn / som hand
bekommit haffuer aff Kong : Maitt : vnde det Romerske
Rigs Gaffn oc Beste / oc affuerge dennom som der imod
erre / oc fuldkomn. huad som vdi Keyserlige Raad bliffu
uer besluttit oc befallit.

De effterdi Kong Christen met sit Kongerige /
Land oc Folk kand tiene Keyseren / oc det Romerske Rige /
vdi mange maade til Beste / oc hans Maitts : Begæring
tyctis Keyseren Billig oc Erlig at være / Derfaare biuder
oc befaler hans Keyserlig Maitt : venligen hannom saas
dant / Dog Keyserlig Maitts : det hellige Romerske Rigs
Offrighedens / oc menige Mands Ræt oc Rættighed her
vdi Aldelis forbeholden / effter som Kong : Maitt : aff
Danmark sig oc der tilbiuder / Datum ut supra, til Gent
Aar 1521. Den 20. Dag Iulij.

Vdi dette Aar 1521. foruiste hand Drotningens
Prædicant eller Bicht Fader / Iohannem Mansueri, fra ^{Iohannes}
Hoffue oc hans Bestilling. Huorfaar Keyser Carl skreff ^{Mansueri.}
hannom saadant it Breff til.

Den Rierlighed wi haffue til Eders Værdighed /
det Suogerskaff oc Broderlig Venskaff off imellom er /
Huilekit off haffuer saa tilsammen bebundit / at wi holder
oc meen / At hues Eder er til Tre oc Gode / det er oc off
Kiært oc Behageligt / Huor aff wi kand icke andit tro eller
tæncke / end Vor Syster er jo hos Eder vdi den Værd oc
Tre / som hun kunde være hos off selff / Huorfaare wi
forundre / Hendis Capellan oc Skriffte Fader / Iohan
Mansueri, at være aff Eder vdkast / oc Eders Kongelig
Hoff formeent. Det kand icke andit end være Vor Sy
ster

ster Bedrøffueligt at være sin Kircke Tienere berøffuit. Endog wi tager det icke an/ vdi nogen anden Mening/ end den som god er/ som er/ At hand icke skulde lide noget saar sin Tieniste/ hand haffuer vor Syster beuist. Effterdi wi kand icke andit tencke/ end Eders Værdighed er imod vor Syster saa besindie/ som en Erlig Husbond bør at være imod sin kiære Hustru/ icke anderledis/ Oc forbenæffnde Kircketiencris Vskyldighed er nocksom/ vdi huilcken intet haffuer været at laste/ andit end hand haffuer paa sit Embedis vegne/ tient vor Syster til Læde. Oc effterdi wi vdi andre stycker som større oc vigtigere erre/ kunde komme offuer Eens/ forsee wi oss at i her vdi skal ess vide Væn/ Oc lade fornæffnde Capellan komme til sin Bestilling oc Embede igjen/ at tiene vor Syster vdi sin Saligheds Sag/ som tilbørligt er/ Oc fordi wi ved hans erlige Sag oc Vskyldighed kand Eder her til nocksom beuege/ Ville wi intet videre skriffue/ end det skal være oss Kiert/ at Eders Maait: vil denne vor Begæring indrømme/ Eder Gud befallit/ Aff Brysel/ Aar 1521.

Drotningens
Kammerjens
der omkom
ma.

Drotningens Kammerjunker Maximilianus som haffde fuld hendis Naade aff Næderlandene/ her ind/ oc stedse troligen tient til nu/ Hand bleff mistenckt saar/ at haffue været Drotningens Bud/ oc fordrat dette Bress. Oc som hand vaar afferdigt til Kysen Carl/ oc Fru Maria vdi Næderlandene/ paa ny met Bressue/ Oc Kong Christen lenge haffde kiffuit oc trættit met Drotningen/ spør hand sig at vide/ at denne Maximilianus haffde forhuerffuit Manuero samme Bress/ Da lod hand hannom efftersende paa Kysen/ oc hemmeligen omkomme.

Staffen Des
bersten.

Staffen Webersten/ en Dyringer aff Adel/ som haffde været Offuerst saar det Danske Godfolk/ paa det
Ehog/

Thog/vdi den Suenſke Fynde/ Huorſaare hand oc vaar
forlænt met Vland/ Der hand nu kom faar Skade/ oc vdi
it almindeligt Hus vdi Kiøbenhaffn / forvuilgit ſig met
en anden Krigsmand/ Huilcken Sag hand dog ſtrax for-
ligte. Men fordi at Kongen icke lenger vilde vnde hans
nom Vland / da lod hand tage hannom vdaſſ den helligs
Aands Hus/vdi Kiøbenhaffn/ Huor hand vaar indſlyet
faar Tryghed ſkyld/som hellige Stæder vdi de tider haff-
de / Hannom lod hand rette / Tydſke Adel til Spaat oc
Spee/ Oc hialp hannom hans tro Tieniſte ſlet intet.

Ved dette Paſſ forſende den veldige Hob oc de
Knechte/som laa til Stockholm / tre Riddermendts Mend/
iblant dennom vaar en Hedenſtrup/ oc en Dreng/ ſom til-
forn haffde tient Kong Chriſten/ Som ſkulde beſuære ſig
offuer Meſter Dirick Slagheck Biſp til Aros / hans
Stattholdere/hands onde oc haarde Regimente/ oc om den
veldige Hob.deris Betalning. Oc effter at de deris ærin-
de haffde anbract/ oc Kongen vaar affdragen / Befaledis
dennom aff Sibrit oc Fogeden paa Kiøbenhaffns Slaat
at effterfølge til Abramſtrup/ Huor Fogeden ſammesteds
haffde Befalning paa. dennom ſtrax at lade rette. Huor
de vden Skriffte oc Stiel / Dom oc Ræt / erre bleffne aff-
liſſuede/en Time vd paa Natten/ effter Solen vaar gan-
gen til Bierge/ ſiden Lius vaar optend/ ſom vhpørlig haff-
uer værre / vdi alle oprietige Nationer , At fordi de deris
Nød beklagede/ ſkulde de myſte Liſſuit/ oc icke om Dagſlius
formedeſt Dom/som anden Offrighed lader rette Miſde-
dere / Men om Natter tide ſkulde Liſſuit ſtiælis aff den-
nom. Dette giorde hand fordi / at intet Mytterj ſkulle
komme vnder Knectene / Oc om dennom end fattedis en
Ec ringe

Tyranniſke
Handel.

ringe ting / skulde de faar hans Haardheds skyld bog icke
tørffue beklage dennom.

**Mester Dir-
ick Slagheck
Bisp Beloes
nack oc Gus-
taff Trolle
forløbbe.**

Nogit der effter/er Mester Dirick Slagheck / Bisp
Veldenack/oc Gustaff Trolle selff Personligen effterfuld
oc berette Kongen om det Oprør/ som Gustaff Ericksson
oc de Suenste haffde giort / De huad Nød de til Stock-
holm/ Talmarn oc Åros lidde/ At hand der om vilde giøre
en tilbørlig Forordning. Med Erkebisp Gustaff Trol-
le vaar hand icke vel tilfreds / At hand icke bleff vdi Suen-
rig / At hand formedelst hannom oc hans Slect oc Vens-
ner/ haffde kundit hafft Mæthold sammesteds / Hand løb
hannom lang tid effter / oc stek ingen Hielp / Fortrød til
met/ at hand formedelst hans skyld vaar kommen til all
den Modstand / Omkaastning / oc vlycke vdi Suerig/
Dog fordi hand vaar kommen vdi det Spil / oc Ternin-
gen vaar fast/ huad Ende det skulde end tage. Derfaare
da bestilte hand her inde vdi Riget fire Hundret Rytter/
vnder Gressue Erick van der Høpe / Dissligeste Fodfolck/
vnder Jørgen Hoffmut/ Jørgen Herde oc flere Hoffui-
mend.

**Kong Chri-
sten bestiller
Fremmede
Rigtsfold.**

**Mester Jør-
gen Skodborg
forjagis.**

Item hand handlede med Mester Jørgen Skod-
borg Electus til Lund/ som neppelig vdi tu Åar haffde sids-
det / At hand vilde affstaa oc oplade hannom Borrings-
holm/ At hand der kunde haffue hans Flaade beliggendis
imod de Suenste/ baade faar Lepligheds oc Vdsællings
skyld/ saa oc/ faar Kongerne haffde Ræt til samme Land/
effter it Gienbreff / som Erkebisp Niels Åar 1362. haff-
uer vdgiffuit / til Kong Valdemar / Liudendis vdi den
Wening/ At hand haffuer fornæffnde Land oc Slaat vdi
Læn aff Kong Valdemar / oc det annamed aff Herr Ja-
cob Splid/ oc skal det igien offuerantuarde til Kong Val-
demar

Bemar oc hans Effterkommere / Konger vdi Danmark.
Men det vaar icke vnder Jorði den tid de Herrer aff Hol-
sten/haffde sold Skaane/ til Kong Magnus Smed / De
hand haffde tagit Hyliding aff den Skaanske Adel oc Als-
mue / Sogte de Borringholmste Beskyttelse hos Kong
Baldemar/oc bleffue vdi saa maade annamede her vnder
Riget fra Lunde Sæde/ De derfaar gaffs det Reuers vd
til Kong Baldemar. Men baade spør denne tid/ oc siden/
haffde Borringholm effterfuld Lunde Sæde.

Bisp Iørgen Skodborg suarede / At hand haffde
giort Lunde Capittel sin Eed / torde eller vilde ingenlunde
affstaa samme Land / Men vilde heller indtræde vdi et
Kloster / oc leffue der it strengt Leffnit / oc icke være Bisp/
Huorfaar Kong Christen effterlod hannom aff stor Mis-
skundhed det sidste Vilkaar/saa at hand indgick vdi Fran-
ciscaner Kloster/vdi Ripsenhaffn / Huor hand tog Klæ-
der oc Habitum paa / men gjorde ingen Eed eller Løffte/
Huor hand vnderholt sig en tid lang. Siden er hand dra-
gen hemmeligen til Ribe / huor hand fick andre Klæder
paa/ De fulde Mester Thomis Cannick vdi Hadersløff
hannom til Rom/ huor hand beklagede hans Elendighed.

Kongen lod strax effter at Skodborg gick vdi Klo-
sterit / forskriffue til sig Lunde Prelater / Mester Aage
Sparre Degn/Adher Pederssøn Cantor/Niels Conrad-
søn Erkedegn/Niels Knudssøn den ældre/ Holger Skals-
der/oc flere/ De holt dennom faare som tilforn/at de skul-
de opdrage hannom Borringholm / Men der til lunde
hand icke formaa Capittels Herrerne / som vndskyldede
denom met/at samme Land laa til Biscopsdoisnit. Huor-
faare hand strax / sem de vaare paa deris rette verff oc ær-
rinde/ komne effter hans Skriffuelse/Lod hand denom tas

Lunde Cannick
der icke met
faare.

Mester Dirck
Slaabech &c.
Kensip til
Lund.

ste vdi it skemt stendende Jengsel / oc siden offentlig baade
inod Capittels Friged / Priuilegier, oc Passuens confir-
matz. indtog Borringsholm / Hammershus oc Aahus
Læn vdi Slaane. Til met indsætte hand Mester Dirck
Slagheft saar en Erkebisp vdi Lund / vden all Capittels
Wall. Rættighed oc Frihed.

Bisp Beldes-
nack forsendt
til Borrings-
holm.

Bisp Jens Beldenack / som hand haffde erledigit
aff Jengsel / effter Passuens Befalning / mett igen oc holt
hos sig / som en fri Mand / paa det Thoa vdi Suerig / for
hans Listigheds skyld / oc Forstand vdi Cannicke Leuen /
Effter hand hialp hannom til Skare Stifte / huor fra
hand nu vaar forjagit. Da forsende hand hannom atter
til Borringsholm / til Hammershus / oc holt hannom der
fangen / Oc vaar først til sinds / at lade sende hannom.
Dette skede Aar 1521. Denne Bisp vaar en Spisig
Mand.

Den tid Kong Christen oc fornæffnde Bisp Beldes-
nack nu vaare kommen vdi Trætte sammen / som for
er sagt / Da iblant anden Tiltale / som forlob dennem
imellom paa Raadhuset vdi Kjøbenhaffn / Blev der oc
talit om Taasing / Neente Kong Christen / som vdi egen
Person tiltalde Bispen / hand skulde beuise / huad Alkomst
hand haffde der paa / Det maatte være ii Pant fra Kro-
nen / oc haffde liggit der til før. Den anden siarede / det
laa nu til Stifftet / oc haffde liggit mere end vdi Mands
minde der til. Vilde hand den Vep / da haffde oc Skots-
land oc Engeland for liggit her vnder / dennom skulde
hand først vinde / Dette lille Land laa inden Strømene.

Fru Maria
Drotning vdi
Ungern.

Vdi dette Aar stoed Fru Maria Keyserens Sy-
sters Bryllup / met Kong Luduig aff Ungern.

Examine

Samme Aar fødte Kong Christens Daatter Christina/kaldit effter hans Fru Moder. Kysler Carl troloffuede hende siden/ først Hertug Francisco Sportiz, Hertug til Meyland/ Siden fik hun Hertugen aff Lothringen/ Hun døde Aar 1580.

Vdi det Aar 1522. bleff Jørgen Hoffenslencer 1522.
hans Endste Secreteer brugt vdi mange vichtige Handel/ hos Kyslerlig Maitt: oc Churførster / forført saar hannom aff Sibrit / saa hand tractede hannom effter Liff oc Velferd. Der offuer er hand hedenrømt til Lybke/ huor hand fik Velsyttelse/ oc bød sig til Ræt sammesteds. De alligenel at Kong Christen skreff effter hannom/ oc gierne hadde haaff hannom tilbage / saar hand viste all hans Hemmelighed/ Saa vilde den anden dog icke komme tilbage/ oc der offuer bleff hand lang tid boendis til Lybke.

Jørgen Hoffenslencer.

Noght der effter / Kong Christen formercke sig jo mere oc mere at høre ilde saar hans Tyrannij skyld / Da paa det den skyld maatte tillægis andre / som der vdi haaffde raad hannom (som en deel oc vel Sandingen vaar, da lod hand Mester Dirck Slagheck Erkebispfen vdi Lund/ som hand haaffde indtrengd / hente til Riibenhaffn/ oc beskylte hand hannom faare/at hand met hans Haardhed/ haaffde velt / At de Suenffe vaare atter frafalden / De saar at hand haaffde raad hannom til det Mord vdi Suenriz som skede paa de værdige Fædre/oc gode Mænd/ oc til anden Grumhed/ oc Haardhed. Huorfaare effter hand pinligen er forhørt bleff hand den 24. Ianuarij Aar 1522. nederført paa gammel Torffue/ Huor der baade vaar en Gallie opreist (andre til Forførdelse/ icke til hannom) Dernæst et Baal giort/hand skulde brendis paa hart ved Raadhust. Kongen vaar dragen aff Byen/ Men haaffde

befalt denne Execution vdi hans Françoerelse. Sibrice
 haffde luct hendis Vinduer den Dag/oc vilde icke engang
 Mester Dirick
 Slagheet hen-
 gis oc brendis
 see vd til hannom. Først bleff hand led til Gallien / der
 bleff hannom lagt en Strick om Halsen/ Hand haffde
 paa / en Sløhels Riortel oc Hofer / En Rød Skarlagens
 Vulden Skiorte / It par Sløhels Tøffle/ oc en Emaa
 Skiorte/aff Hollands Lerit. Der de kom vnder Gallien/
 sætte hand Tøfflene aff/ Vpddelen drog hannom siden ic
 Tren eller sex op. Ney sagde hand / det vil icke saa fore
 met oss/wi maa en anden Vey/ ledde hannom saa ned/ De
 da tog atter den Stymper Tøfflene paa igien / før hand
 vilde fore. Siden førdis hand til Baalit / der bleff hand
 dragen aff alle Klæder / vden Skiorten oc it Femorale,
 Huor hand er bunden paa Stien/oc kast paa Jlden.Pro
 fossen opregnede oc forkyndede tilforn offentlig / huad
 hans Forseelse varar/De at hand som haffde været Aarsa
 ge til/ at saa mange vdi Suerig vaare hengde oc brende/
 nu igien skulde lide samme Forsmædelse oc Straff. Der
 met gick Bisps Jens Anderssens Spaadom faar sig/ hand
 haffde spaad/At Mester Dirick hand skulde baade hengis
 oc brendis, før Bispen døde. Dette gick saa til/at den tid
 Bisps Veldenack først sad fangen / da kom Mester Dirick
 til hannom/ oc forkynte hannom/ at hand skulde dø/ Haff
 de tagit Bled oc Papis met/oc tilbød sig/ at skriffue hans
 Testamente/ Tændendis hand skulde haffue stor Forraad
 aff Pendinge / huor met hand vilde tiene Tack hos Kon
 gen.Da bad hand hannom skriffue,At hand vilde leffue den
 Dag/ den Anden skulde baade hengis oc brendis / som nu
 skede. Fornæffnde Bisps Veldenack/som før er sagt/ vaar
 icke wberpctet faar den Sorte Raanst.

Ved try flet effter Middag/sands Slagheck hans
 Massue sammen krømpen/vdi Afsen som en Bold/ Men
 der gick en Bogmand til / oc stötte en Algiers stige der
 igennem/ Da spöd der nogit Vand vd/oc der met salt den
 hen vdi Afsen. Saadan en tilbörlig Död / fick Mester
 Dirick / som til forne haffde värit Aarsage til mangen
 Mandes Död / oc Blycke.

Mester Jesper Brockmand Secretarius mötte han
 nom paa Høylebro/der de treckede ned met hannom/ Oc
 der hand saa Mester Jesper / begynte hand at sige / Vale
 Magister Calpare, hæc sunt præmia laborum nostros
 rum. Mester Jesper suarede/ Non, non, poena peccati,
 poena peccati.

Her formaar mlg it Exempel hos/ som er skeed vdi
 Italien/Den tid Cæsar Borgia haffde fangit Romaniam
 oc Flammiam ind. Tog hand først selkam aff sted / met
 mange høye Personer hand vdi samme Landskaff lod om
 bringe / at hand der vbinden kunde giøre sig fast/ oc forsi
 crit/ Oc der til brugte hand en Statholdere/ hed Rema
 rus Orcho, som saadanne hans Begæring oc Villie
 fuldbracte. Men der hand kom did til Landit/ oc for
 merckte sig flux at være forhadit / Vilde hand induende
 Skylden paa denne Remaro Orcho, lod hannom saa
 halshugge/en Morgen tilig/hans Hoffuit lod hand legge
 imellom hans Been/ oc en stor Knippel hos/ Huor offuer
 den menige Mand bleff Stild / oc gaff all Skylden paa
 Remaro Orcho, At hand derfaare haffde lidd / thi hand
 hans Herre vbeuist megit Tyrantigen haffde giort. Dog
 bleff Cæsar Borgia en Tyran som hand vaar / Oc Kong
 Christen forandrede icke heller sin Natur.

Mester Jo-
han Vess Er-
kebisp til
Lund.

Effter Mester Dirich huilken sad til Lund ickun vdi
tu Maaneder / Forordnede Konaen / en hans Tienere
Mester Johan Vess / fød vdi Vessel / til Lunde Stifft/
Hand sad ickun it Aar / De fuldis met Kong Christen
vdaff Riget / Bleff siden aff Kysker Carl / forordnit til
Bisp til Costniz / De er brugt vdi mange det Romercke
Rigis Bestillinger aff hannom. En vel Bis oc Forstans
dig Mand.

Kong Chris-
tens ny Low.

Kong Christen bleff vdi dette Aar 1522. betenckt/
en ny Low oc Ræt at skide offuer alt Riget. Huilket er
Farligt vdi alle Regimenter / Thi Gold icke saa snart kun-
de vennis til ny Low oc Seder / Huor aff end nu manges
steds her vdi Riget findis Vdskrifter. De endog vdi
samme ny Lowe findis mange gode nyttelige Artickle oc
Puncter / saa findis der oc en heel hob skadelige. Ibland an-
dit / da haffde Kong Christen der indskickt en ny Kammer
Ræt / Hoff Curiam, eller Parlamentum, som skulde være
offuer Herris Ting oc Lands Ting / De vaar Bestandens
dis aff tu eller tre Doctoribus, noale Secreterer, oc No-
tarijs, De skulde stedse efftersølge hans Hoff / De haffde
Rigens Segl / Did skulde Landedommere oc Herrisfoges-
der / oc andre Sager indsteffnis / foruden andit deennom
paahengde som vaar Rigens Cankelers Bestilling. Hand
haffuer der vdi saare skreffuit / huor stercke Biscoper skulde
ride oc vandre. Erkebispnen met tiussue Mend / De andre
met ti eller tolf.

Ingen Kloster maatte holde mere end it Hold
Mynder / oc tu Kobbel Støffuere.

Alle Bønder vdi Sieland, oc Smaalandene skulde
være frij saar deris Jødestæd.

Sandmend

Sandmænd oc Ræffn skulde icke steffnis faar Bis-
cop oc Bymænd / vden faar hannom self.

Borgemeistere oc Raadmænd vdi alle store Rigsstæ-
der/skulde ride vd imod hannom/huor hand kom. De skul-
de staa aff deris Heste / oc sidde paa Knæ / Oc Skultus
skulge gaa frem/ oc faa Kongen hans Regimentis Stocck/
Oc icke opstaa før end Kongen antuorder hannom sam-
me Stocck igien/saa skulde de ride faar Kongen vdi Byen.

Skultus skulle være mere end Borgemeisterne/ Oc
hand skulde faarestaa alle Kongens Sager vdi Rigsstæ-
derne.

Ingen maatte sætte sit Barn til Schole / vden
hand vaar god faar/ det at vnderholde.

Ingen maatte drage vden Lands/ at studere/ før
hand her vaar promouerit in Baccalaureum.

Huem som bleff beskylet faar en Pnlig Sag/ den
maatte vdpmt pinis oc forhøris.

Ingen Sandmænd eller Ræffninge skulle effter
denne Dag mue suerge om Manddrab/ Men Vidnes-
byrdene til Herriis Ting at forhøris/ Oc siden aff Lands-
dommere at paa kiendis.

Ingen Rebning skulde mue brugis effter denne
Dag/ Men lodning at skee vdi den sted.

Alle Sager som indkomme faar Kongen oc hans
Raad/ Da skal hans Raitt: haffue fyrretluffue Ward aff
den som tabte Sagen.

Alle de Sager som Kongen vdgiffuer Befalning
vdi / mue icke forligis / Men skal endeligen dømmis paa/
faar Kongens Rætugthed skyld.

Alle Adelens Gaarde vdi Rigsstæderne/ som de icke
D d self

self besidde / skulle tilhøre Borgerne faar Eyendom / oc Jordskjylden at følge Adelen.

Intet Korn/Heste eller Dyne mue vdsøris aff Riis get/vden aff Borgerne allene.

Staldpøne skulde driffuls til Ribe/ oc icke videre/ der skal Riisbænd dennom hente.

Marchessiel maatte ingen lade gipre/vden Kongens Lænsmand saa/ at det synderlig giordis fornøden. Mee megit mere. Tagen effter Tydske oc Hollandske Seder oc Brug.

Huilsken Low Kong Frederich siden haffuer optaget oc affskaffit vdi hans Recels, De bleff den aff det Tutske Raad/ offentlig brend/ til Viborg Landsting / som en skadelig oc forderffuelig Low / imod god Politij oc Regimente.

Vdi dette Aar 1522. tog hand Helsingborrig Slaat fra Herr Otte Krumpen/ uforstykt vdi alle maade / Det vaar den Belønning hand siel/ faar hand haffde værit hans Effuerste vdi Suerig / oc tilhulpsit at vinde Suerig. Vdi lige maade tog hand en By/ met Naact oc Velde/ fra Herr Thyge Krabbe/ som vdi hans Herre Faders tid/ slog de Suenfke/ oc Herr Aage Johanssen/ ved Santeholle / De haffde sig troligen ladit bruge vdi Dansmarck/ Suerig oc Norge/ Huilsken By heder Gistibeck/ oc paar hans egit Jordegods/ oc det vden all Dom oc Raat.

Vdi fornæffnde Aar 1522. befoel hand Sæffren Norby / Huilsken vaar Rigens Admiral/ oc haffde megit Krigsfelck paa Gulland / saa vel som Skibe/ At hand skulde alleuegne haffue it gaat Opfende met vdi Suerig / oc vndsætte hues Befestninger met Seelck oc Italie/ som hand inde haffde. De da hand formerede/ Stockholm

Kong Christen lader vndsætte Stockholm.

holm/at være belage / Besoel hand Herr Söffren Nors
by/dennom at vindsætte/ Huiletit oc skede først vdi Ianua-
ri Maanit/ Aar 1522. Siden er Herr Söffren Nors
by met Flaaden løben at Findland/oc de Hus oc Feslinis
ger der vaar at Vindsætte.

Fra Stockholm skreff Mester Gottskald Ericksson
Kong Christen saadant it Bress til/ met Herr Henrich
Gøse/strax de vaare vindsætte/saa liudendis.

Min Underdännige / Veluillige oc Plietige tro
Tieniste/Eders Naadis Høymectighed / altid ydmogeli-
gen/ forsent met vor HCKre. Høhbaarne oc Høymec-
tigste Første / Kieriste/ Naadigste Herre/ Værdis Eders
Naade at vide / at disse Eders Naadis Gøld/ som her vdi
Stockholm denne Vinter været hæffue/Borgere/Knechte
oc Danske Karle/ erre nu gancke vel forløst/ Oc tacke
Eders Naade / saar den gode Vindsætning/ de nu singe/
met disse Skibe / Oc er her nock vdi Sommer offuer/ oc
gaar Riøb paa Smør / Riøb / Salt Fiske oc Lør Fiske / oc
anden deel/ (Gud diss hæffue Loff) Vden Malt behøffue
vi snarligen mere / Oc Dryck oc Meel er mere vdi Stas-
den end paa Slaattit / Er oc Meel nock denne Sommer
offuer/ Men Malt er størst Brøst paa/baade paa Slaats-
tit oc vdi Staden. Disse Eders Naadis fattige Borgere/
erre endnu ved firefunds tiuffue/ oc de Effuentsactige/ erre
mest Tyndste/ De bleffue nu vel fortrøst aff Eders Naas
dis Skriffuelse / Oc fortrøstet Herr Henrich Gøse den-
nom paa Eders Naadis vegne/met Munden/det de saare
Tacknemmeligen hørde / oc erre vel tilfredt. Dog disse
som nu tilstade erre / hæffue lidd stor Besværing oc
Raasning aff disse Knechte / Oc hæffue vdi nogle Aar in-
gen Biering eller Vdkom hæft. Nu Herr Söffren

Gottskald
Erickssons
Bress.

Norbn løb til Gindland met Eders Naadis Gold/ Skib
 oc Skyt / som Herr Henrich Gøe/ Eders Naade vnder-
 uisendis vorder / Da bleffue her vdi Stockholm ved fem
 Hundrit Knechte / halffandit Hundrit Skytter / oc halff-
 tredie Hundrit Griser/ Der haabis mig/ at wi ville forsua-
 re Staden met/ til Eders Naadis Beste. Herr Henrich
 Gøe haffuer giffuit Hendenstrup/ som Offuerste vaar/ no-
 gle søye Embeder/ oc befalit hannom Regimentit / offuer
 disse Krigsfolck vdi Staden / saa lenge wi fange anderles
 dis Eders Naadis Skriffuelse. Mig haabis hand skal vel
 være stietig der effter. Herr Henrich Gøe haffuer paa
 Eders Naadis vegne haardeligen vnderuist hannom at
 holde gaat Regiment / Oc vil ieg der paa dagligen for-
 mane hannom. Hand haffuer dog vdi denne Winter
 været gantse Villig paa Eders Naadis Beste/ met Log
 oc huor hannom tilfagdis/ Oc haffde gierne seet bedre Re-
 gimente/ Dog Knechtene actede hannom samme tid intet/
 Oc det vaar met det første formegit til Felde giffuit / oc
 Fortrøstning til det Onde/ Der offuer er Staden nu øde/
 forderffuit oc forbrent / Somme haffuer været nødde til
 at løbe aff Staden / Dog den meste part haffuer den Fors-
 ræder / oc Vtro kommit til at løbe fra off. Gud giffue
 de vaare endnu alle Gode / som hos off endnu inde erre
 Dog de som ilde ville/ skulde ingen Maact faa met Guds
 Hielp / Det tør Eders Naade intet frygte faare.

Wi haffue her nogle aff Staden siddendis / som
 mig tuiffler / icke haffuer alle været Villige paa Eders
 Naadis Beste/ Oc end er befryctende nu mere vilde bruge
 dem til Onde / om de kotte løs hos off vdi Staden/ som
 Herr Henrich Gøe kand vnderuise Eders Naade. Der-
 saar bliffue de paa Slaattit vdi Foruaring / saa lenge wi
 fanger

fanger ydermere Eders Naadis Striffuelse. Disse Knechte/ som her vdi Winter haffuer ligget/ vaare endnu ved otte Hundrede/ baade Siuge oc til Passvaare/ De vaare dog wstyrcke nock/ oc haffue tu gange trengd off Storms sold aff/ som Eders Naade vel skal forfare naar tiden er. Aff disse Danske Soldat erre megit døde/ Hoffmend/ Vorgesere/ oc Arbeyds Soldat/ Mine Landmend erre saare Løpe/ oc vil icke gierne vancle/ eller gipre nogit/ De haffde de en part stor Brøst paa Hl/ oc Drick vdi Winter/ her vaare lidet Malt/ oc wi viste icke naar wi skulde faa Vindsætning/ før denne Flaade kom/ som saa stort Rygte affgiel/ Dog Kneectene vilde altid haffue den fulde Bras/ huor det togis.

Om Juncker Henrich Slagheet/ kunde ieg aldrig andit fornemme/ end hand vaar Eders Naade Tro/ oc gierne vilde gipre Eders Naadis Bæste/ aff alt sie Hierte/ Dog hand ved lidet aff Landsens Læylighed/ Oc en haffuer fere været brugt vdi saadan Handling/ med Besolning/ Skibs Vdredning/ Arbeyds Soldtis Kaast oc Spisning/ der offuer vel Forsømmelse kand see/ Dog hand gierne haffde seet det Gaat/ Aldrig kunde ieg andit fornemcke. Høybaarne Første/ Kieriste Naadigste Herre/ Effterdi den Allsomectigste Gud haffuer nu vdi dette ny Aar været god Konning/ oc anseet Eders Naadis Ketsærdigheds Sag/ Saa at denne Skownyff oc Forræders Hob/ erre allesteds bleffuen ihjelslagen/ skænd/ berøffuit oc brend/ vden all Eders Naadis Soldtis Skade/ Gud diff haffue Løff/ Da tyctis mig Vnder skulde self snarligen trettis aff disse Orloff/ Der til met haffue de so alt Rigge igiennom Besuæring oc Dyr tid/ met Salt/ Humle/ Klæde/ oc anden deel/ som Landit pleyer at faa/ Dog der

D d iij

indstillis

indstillis nogit/saa kand det lidet forslaa/ naar Landit icke
haffuer sin tilspgning / oc bliffuer vnsæt aff Stockholm/
De Suenske haffuer icke før hafft saadan Erloff/ Stock-
holm pleyer altid at være Hoffuit / oc først falde fra den
rette Herre/ Der vaar da Mact oc mange Stibe vde som
de voffuede til Søes / den meste part kom alt tilbage / oc
vant store ting / oc giorde Landit Vndsætning / Oc det
skal nu seyle dennom.

Derfaare tyckis mig / At sticker Eders Naade med
det allerførste Mact ind vdi Landit / Da skal Øster Gyl-
land/Syndermandland/Opland/oc der omkring Stock-
holm/gierne gaa Eders Naade til Haande igien / Siden
vaar Staden forlossit/oc bleff bespist aff Landit/ Oc kand
vel Landit her omkring/ holde Eders Naadis Guld/ indtil
saa lenge Eders Naade kunde saa straffit Dalen / oc de
Bierge/ Helsinge/oc andre/som disse Jorderff mest haffue
begynt / oc haffue sørt den anden fattige Almue der med
vd/der finder Eders Naade vel Raad til/met Guds hjælp.
End saa her effter/lenge at bespise oc bemande Stockholm
met Guld/ Skyt oc Krud/ det vil falde Eders Naade oc
Danmarkis Rige suarligen. Oc end kunde vi da icke
saa aff Danmark den Ferske Fetalie / som vi vel behøff-
ue/der offuer dger Guldit / kommer Siugdom oc Plage
iblant Guldit vdi lengden / Oc end skal da Landit paa det
sidste med Mact vndertrengis igien. Guld vel troer ieg/
der maa være Dannemend iblant/som disse vbestand kuns-
de besinde/ Dog haffue de alt Riget igiennom foruerket
dennom/oc erre paaførde den mindste med den meste / At
røffue oc tage Eders Naadis Rente oc Rættighed/oc at
bestolde her Staden oc Slaattit / vdi Riget/ den ene aff/
den anden til / Oc holdis nu op aff den Ferraaderis Hob
med

met Ord / Se vide de vel self / i deris Conscientz , at de
 dennom saa haffue forbrut/huad dennom tilfigis/ da maa
 de fryete det skal icke bliffue dennom holdit / som de oc icke
 haffuer fortiene/ Thi vil der oc være Mact hos/ spør de giff
 ue dennom vnder Eders Naade/ det ieg ey rettere kand
 besinde/ saa hielpe mig Gud / At de saa nedbryde Slaats
 tit/ Vester Aas/ Drebo/ oc andre/ Da tyctis mig/ de mees
 ne/ At naar Eders Naade end kommer vdi Riget igien/
 da kand Eders Naade icke bygge det saa fast den første
 Sommer. End byggis der nogit andit/ end de gierne vil
 le haffue/ da ville de verge der saare/ oc end igien paa
 Winteren nederbryde/ Thi maa der Straff offuergaa/ oc
 anderledis tillenctis.

Lyndelse er ved Mact / Se der sigts at Gustaff
 den Myttemacker haffuer sørt der saar / det Skyt hand
 haffuer saait paa Vester Aas/ vdi Upsall oc andensteds/
 De det er gaat oc snartigen at forskiude / Naar Gud vil
 Herr Sjöfren Norby kommer vel fra Gindland / met de
 fire Kartower/ oc wi saa Eders Naadis Billie/ at vide et
 Hand tog met sig til Gindland / fem Læster Krud / oc try
 Hundrede Jernkloder/ Nu er her igien paa Slaattit ved
 fire Læster Krud / men ingen Jernkloder flere / Eders
 Naade ville værdis til at være der til forteneft/ met Krud
 oc Kloder.

Kieriste/ Naadigste Herre/ anden vor oc Stadens
 Leylighed / kand vel Herr Henrich Gpe vnderuise Eders
 Naade.

End paa Herr Gorris Holste tår Eders Naade
 aldrig tunle/ Hand er Trofast/ oc Glictig paa Eders Naas
 dis Beste / Nat oc Dag vsparit. Jeg vil oc gierne haff
 ue raadd met hannom/ oc hielpe til/ at alting vdi det Beste
 kand

kand forspørgis/ indtil saa lenge Gud vil Eders Naade kommer hid self/ eller anderledis faar skreffuit vdi Rigit/ oc vdi Staden. Vdi fornæffnde Bress vaar indlagt en Bedel.

End haffue wi her nogle siddende paa Slaattis/ som Fanger/vaare bosatte/oc bare wi dog stor Tuiffel paa dennom/Jeg frycter komme de løs vdi Staden igien / de skulde her effter være off mere wyntte. Herr Henrich Gse oc andre kunde vnderuise Eders Naade all Leyligheden/Hues Eders Naadis Billie er/ rette wi off ydmygeligen effter.

Hvad Suenfke Low siger om den saadan Sag til legis / finder Eders Naade vdi Høymals Valcken/dee fiette eller siuende Capittel/ At findis de ey met Adenbare Gierninger/da skal Kongens Raaffn der til. Men som de siger/at Lowen holder / Ingen skal gribis faar saadan Gierning/vden der erre ses Vidner til/Da erre disse samme vel saa forfaren vdi den Handling / oc haffue Raaffnen saa fast/at de skulde vel forraade fire Konger/ sprend mand kunde saa tu Vidner paa dennom / som Lowen til siger.

Item at forffickte hid flere Pendinge/at lønne Soldet/at de bliffue icke wuillige/ til Petter von Wtrecht / at hand holder de Friser oc Holster Willige. At der ingen Betalie foris deden igen. Om de Riddermends Wend/ som haffue de mange Drenge. Actum Stockholm/ den 21. Februarij Aar 1522.

Gottskalc Eriksson.

Vdi samme Aars Begyndelse / kom der strenge Bressue/ fra Kong Christen/ til alle Lænsmynd vdi Suenrig/At de skulde ihjelslaa alle de Opsætiske/ som vaare vdi deris.

deris Læn/ oc mest aff Adel. Oc som nu Lænsmenden
mange stæder effterkom denne Kongens Befalning/ oc
lod her oc der dræbe mange / Lod oc saa Thomis/ Læns-
mand paa Aboe/ ihjelslaa mange aff den Fjendske Adel/
Men en Nassnkundig Fjendsk Herremand / Erick Flem-
ming/ siok betimmeligen at vide / denne Kongens Befal-
ning/ oc forsiunt sig vdi saa maade/ at være de Suenfke
Hadsfiste Fiende/ Begærede aff Slaas Hoffuiskmanden
it Tall Gold/ met huilek it hand vilde indfalde de Suenfke
vdi Lepren. Oc der det bleff hannom bevilgit/ Gaff hand
sig vnder de Suenfke / oc holte sig vnder Gustaffs Gold/
oc vaar de Danske Hadsfiste Fiende.

Arffuid / Bisp vdi Aboe / at hand kunde vnduige
den gruelig Kongens Befalning/ samlede hand sammen/
mange aff Fjendlands Adel/ met deris Hustruer/ Børn oc
Bostaff/ oc vilde scyle ind met dennom vdi Sucrig/ oc
paa Reysen paakom dennom en stor Storm / At de alle
sammen erre drucknit oc omkommit / ved Dreggrund/ ved
den De/ Viig.

Aar 1522. den 30. Dag Ianuarij haaffuer Aros oc ^{Aros oc Tyns}
Tyndelse opgiffuit sig faar Gustaff. Men denne Lycksa- ^{delse opgiffuit}
lige Fremgang/ er bleffuen ved en stor Blycke/ paa Gu-
stoffs Krigsfolck/ faar Stockholm forandrit. Thi at der
Herr Söffren Norby haaffde til Skibs indført til Stock- ^{Leyren faar}
holm / aff Danmark oc Gulland / Ferske Gold/ oc ny ^{Stockholm}
Vndsætning/ falt de Danske vd Norden vdi den Suenfke ^{opslagen.}
Leyr/ som laa ved den Gaard Erua/ oc slog de Suenfke
aff Lepren. Anden Dagen falt de oc met lige Lycke / vdi
den Syndre Leyr / sloge oc forjagede dennom / Saa at
Slaattit oc Wyen bleff den gang befriet aff all Vestolds-
ning.

De Lybste
sende ni Skibe
Gustaff til
Bjelp.

Stockholm
belagt paa ny.

Gustaff vaar da til Upsall/ oc der hand formeratte sig at haffue Mangel faar Skibsflaade / som kunde forhindre den Tilsporing som kom aff Spen / forsende hand sin gamle Lienere / Siword aff Holten/ til Lybel/om Skib/Krud/Lod Kneete / oc anden Krigsbehoring at forhuerffue. De effterdi de Lybske vaare ilde tilfreds met de Danske/saar den Forsang dennom skede vdi mange maasde/aff de Danske/paa deris Skib oc Gods / Da forskickede de de Gustaff Ni velberustede Skibe / oc met gode Vare beladd/ind vdi Suerig / Offuer huilcke Frederich Brunsuig vaar Admiral/oc Hans Stammel/vaar Hopmand saar Kneetene/ Huilcke met god Bør komme vnder Suederkiøping/ paa Pinke Aften / De endog at Berner aff Willen giorde all sin Flid der til / vilde dog icke Krigsfolckit suerge Gustaff / før end de finge hans egen Person at see/ oc viste huem den Herre vaar/de skulde suerge. Huorfaare at Gustaff reyste strax igien fra Upsall / til Suederkiøping / tu oc tiuffue Sueniske Wiil / De der Krigsfolckit fiek hannom der at see / behagede de hannom saa vel/At de sagde sig met denne Herre/at vilde leffue oc dø/oc suore hannom. De hand sticckede strax fem Hundrede aff dennom hen til den Leyer/ hand haffde saar Calmarn til Arffuid Bestyrllinger/ De andre forsende hand til den Leyer/hand haffde paa ny slagit saar Stockholm/aff Dalekarlene/ Helsing / oc Norlendinger / som hand haffde paa ny forsamlit. Hannom bleff oc aff Lybste forskicket otte Skibe/ staet der effter/ met Ferskt Guld/ som Berner Bombhoffuer Raadsherre/oc Herman Pløne ansforde/ De begynte nu diff haardere at belegge Stockholm. Førde den Leyer som hand haffde Synden saar Syen/ind vnder Synder Malm. Men den som vaar Nor-

den

den vdi Bromme Sogn / førde hand ind paa den Ne/
 næst Byen / som Muncke Klosters Ladegaard laa paa/
 oc lagde en Giele Bro der fra / offuer til Synder Malm/
 At om Gienderne fulde aff Byen / at den ene Leyer skulde
 komme den anden til Hielp / Hand slog oc en Bro fra
 Synder Malmen / Øster vd til Valdemars Ben / Sætte
 oc der it fast Blocthus / at formene dennom paa Slaats
 eit Tilsporing aff Spen / Belagde saa Byen paa alle fire
 Sider / Oc tuingede der met vore / gantse hefftelig.
 Vogerne vdi denne Nød / saae sig effter / huorledis de
 kunde vndkomme aff Byen / Somme til Baads / oc som
 me til Fods / at komme vdi Gustaffs Leyer. Saa forfulde
 Gustaff io lenger io haardere sin Beleyring / baade faar
 Stockholm oc Calmö / den gantse Vinter iglennom /
 Besynderlig met Suencke Sold / som kunde bedre fordras
 ge Kulden end de Tydske / Oc lode de Tydske legge vdi
 næste omliggendis Byer / vdi Vorgelepe / Huis Besolds
 ning dog gick alligeuel faar sig.

Vdi Februario skickit Gustaff / Lauris Sigessøn /
 met it Antall Sold / vdi Norge / at indtage Vigen / oc lod
 besætte det Slaat Carlsborrig / Oc det befalit en Suencke
 Herremand / Niels Grummi.

Vigen indtag
 tis aff Gustaff

Vdi Enden aff Maio haffuer de aff Calmö giffuit
 sig / Endog at Spffren Norby haffde tilforn ved Paaske
 tide indført der ny Besætning / Men der hand spurde / at
 Kong Christen vaar rømt aff Danmark / Lod hand effter
 sig alleniste tryssindstiuffue Knechte / at befeste Slaattit / oc
 drog selff ind vdi Danmark / Besoel / at der som de for
 mercke Gienden / at være sig for Offuersterck / skulde de
 sætte Jld paa Slaattit oc Byen / oc begiffue sig saa / enten
 vdi Danmark / eller til Gulland. Men der Vogerne

Calmar ind-
tagis.

Wland ind-
tagis.

formerecke dette Oplag / som de paa Slaattit haffde /
Obnede de om Natten den Nørre Port / oc indlod de
Sueniske vdi Byen / Der de haffde Byen inde / sinde de
Slaattit den næste Nge der effter / De Arffuud Vestgyl-
lender indtog oc saa det gantiske Wland / som ligger tuert
offuer fra Smaalandene / 18. Mile lange.

Gustaff Ericksson / lod en part aff det Guld / hand
haffde brugt faar Calmar / strax der effter inddrage vdi
Wleginde / Huilcke toge hannem Rodneby / oc gantiske
Wleginde ind / vnder tagendis Høluisborrig / At hand
vdi alle maade kunde giere Kong Christen Affbrick oc
Slade. Der til fandt de Wlegindesfar selfuillige / Thi
de Aar 1520. tilforn / fornyede oc renouerit met deris
Naboe / de aff Wermeland vdi Suerig / Hues gammelt
Forbund dennom oc deris Forfædre / aff fordom imellom
haffde været / Liudendis vdi den Wening / At den ene skul-
de komme den anden til Hielp / som gede besorne Dannes-
mend / Hues nogen vilde arge paa dennom / vnder deris
Wre oc Redelighed. Item hues nogen Skulcke eller
Slaudriffuere begaff sig ind paa enten aff Eiberne / da
skulle de fange oc gribe dennom / oc siden forsende dennom
huer andre til Wende / at straffis. Huilcke Forbund er
skreffuit paa Hiorshierig Landsting / Aar som forskreff-
uit staar / den næste Mondag effter Dominicam Re-
gaponum. Men bleff aff menige Landit paa ny samende
til Kulshuld. Fornæffnde Land beholt Gustaff Ericksson /
inde fast vdi tu Aar / indtil det siden vdi Kong Fredrichs
tid kom tilbage / som vdi hans Historie skal sigis. De faar
saadan Forbund skole / giorte en part aff de Wlegindesfar
vdi Ladefenden / Niels Tack allehaande Befordring.
Dog den meniae Mand icke vaar skoldig der vdi / men nes-
gle ferdels Pelsener. Der

Der de aff Stockholm hørde denne Gustaffs Fren-
gang / tilbød de at ville opgiffue sig met viffe Vilkaar/
Hvilcke Gustaff icke da vilde bevilge.

Samme Aar 1522. begynte de Eybster/de Dan-
ger/ de Rostocker/ de Wismerster/ oc deris Anhengere aff ^{de Eybste}
Hensfestæderne / at fortrøde det Kong Christen vdi saa ^{giorde Jæc}
maade hæffde tagit deris Skibe/ formenendis siden Saa ^{bund imod}
riaa vaar vunden Aar 1520. vaar dennom frit faare at ^{Danmark}
seyle huor dennom lystede / effter den Recels giort vaar.
Til met fortrød dennom den store Told oc Besuæring/
som de vdgaff vdi Danmark / som vaar den Hundrede
Pentinge/foruden smaa Told / vaar aff første tid paas
lagt vdi tu Aar / men varede endnu. Disligeste fortrød
dennom/ At Kigens Vndersaatte vaare forbøden Til
før paa Hensfestæderne / At alle Vare/ Smør/ Korn oc
andit/skulde icke nu søris aff Landit/men til Kigens Rie-
stæder Sammelisdis fortrød dennom/at deris Skibe til
Stockholm/Aar 1520. vaare anholden.

Item at Kongen vaar til sinds / at legge oc anrette
vdi Kiebenhaffn/en Stapel / Huorfaare de baade giorde
de Sueniske den Vndsætning / som faarskreffuit staar/
Saa oc begynte de at practicere met Hertug Frederich
hans Fader Brøder / Saa at hand oc de Holster vilde
giffue dennom vdi ic Forbund/met de Eybste/At om de be-
gynte noxist imod Danmark / eller Danmark imod den-
nom / de dog intet andit end gode oc gaat skulde hæffue
dennom at formode aff de Holster. Til met viffe de/at
Wisperne oc Adelen vdi Danmark icke vaare vel tilfreds
met hannom/saar hans Tyranni skold/ saar den Besuæ-
ring de vaare belad met vdi hans tid / Oc at de saade paa
Spring imod hannom.

Til huilckit Forbund Hertug Frederich vdi lige
maade er funden Goduillig. Thi hand ickte vaar vel til
freds met hans Broder Søn Kong Christen / faar det
Keyserlig Mandat skjld / hand haffde forhuersfuit / At
Holsten skulde tagis til Læn aff Danmark / som før er
sagt. Dilligeste oc faar nogen Gield / Kong Christen
skulde være hannom skjldig / som vaar siu Tusind Gyls
den / oc andre Sager / denom imellom vaare. Huor de Lybs
ste oc Hertug Frederich er giort oc opret it Forbund imels
lom / som indeholder iblant andit effterskreffne Artickler /
Huilckit først bleff giort til Pløne / Men siden forsegalt til
Gottorp oc til Lybke / vdi saa maade / At om der kom Krig
imellom Danmark oc de Hensfestæder / Da skulde de Hol
ster sidde stille / oc være Vbeskad / aff de Lybske / En heller
skade dennom igien. Hertug Frederich haffde for stactit
forsendt Thomis Koppe til hans Broder Søn / at lade
fordre / om hues hand hannom skjldig vaar / Da til Ny
kipping suarede Kong Christen / Ich hoff nicht das mein
Vetter mein Feind werdet. Den anden suarede Dierffs
ueligen / Daß thete man nicht gerne / wo es nicht anders
sein wolte / so muß Got vnd die Not helffen. Kongen suar
ede En / en / en / som hans Manere vaar / Thi hand
stamme de nogit.

Wreduanlig
Ebat.

Vdi dette Aar 1522. Mandagen effter Dominis
cam Quali modo geniti, lod hand Skattebreffue vdgaa
At ville haffue aff Bønder oc menige Almue / ingen vns
dertagendis / en Kinsse Gylben / eller tu Lod Sølff / aff
huer fyrretiuffue Markes Gods / de eyede. Vdi lige
maade tredie parten aff alle de Geistlige / som erre Kloster
Canniker / Vicarier / Præster / Hospitaler / deris Messe
Rente oc Indkomst. Herr Niels Høg / Mester Jesper
Brockmand

Brodmænd og Peder Villakssøn talde med Raadit der om/huilede der vdi samtykke paa denne gang.

Den tid Kong Christen nu formerkede/huorledis at de Lybske oc Sueniske begynte at drage offuer it/ imod sig/ med allehaande Befordring/ de gjorde Gustaff Ericssøn/ Sammeledis practicerit med hans Fader Broder/ At de aff hannom skulde bliffue ubeledigt / Da betendte hand huorledis hand kunde stille dennom at. Huorfaare hand forhuerrffuit Kønserlige Monitorial til de Lybske/ at de vnder ti Tusind Pund Gulds Straff/ Eolniste Vætskulde tiltendte at sidde stille / oc intet Siendligt imod hannom faaretage/ før hans Kønserlig Raitts : Commissarius Bispen aff Rasebørrig haffde forhøret deris Irringe oc Tuist / huilede der om haffde bekommit Kønserlig Commisison som før er sagt. De endog saadan en Commisison vaar vdgangen/ Saa lod dog Kong Christen diffmidler tid / optage nogle de Lybske deris Skibe / huor off it vaar kommen fra Bergen/it fra Amsterdam/wanseeet Kønserlig Raitt: haffde skreffuit de Lybske til/ At all Siendlig Handel paa baade sider skulde ophøre/ indtil at samme Commisison vaar fuldgjort.

Kong Christen begaff sig vdi lige maade ind vdi Lante Holsten / vdi den Menning / at hand kunde bringe Hertug Frederich oc de Holster paa sin side/ De forskreff hand Hertug Frederich til Stenderbøw / at møde sig. Den tid hand nu er kommen did/ vaar hand/ oc hans vab. nit/ Huilede hand der med kunde vndskyldte / At hand med de Lybske stod vdi Fjende / Men Hertug Frederich er did kommen. med fene Følge/ paa nogle Kuser / oc haffde nogle Jacifkipper med / Huor Hertugen er gangit offuer Aæn/ind vdi Kongens Losomente sammesteds / Der lod Kongen

Kong Chr
sten oc Hertug
Frederich
samtalis.

Kongen hannom forstaa/hand haffde merckelig ærlinde at tale met hannom/som hans Riger/oc gantske Lante Holsten helligigen om vaar anliggende/ De fordi Hertug Frederich suarede/At vaar der nogit som galt Lante Holsten paa da skulde Landskaffuit være der hos / Til met da vaar det it rebelenligt oc wseduanligt Modestæd. Da bleff imellom dennom besluttit/at de skulde forskriffue all Adelen at møde til Leuenho/stactit der effter / De der met toge de paa den tid deris Afffæd. Men huad samme ærlinde vaar/sick Herugen da ick at vide.

Paa Hiemthogit til Gotttrup / haffde Hertug Frederich hans Adel til Glæst / Da vaar talit om/ huorfaare Kongen kom did saa berustit/oc bleff besluttit / at de Holster/ paa det Mode til Leuenho / oc vilde komme berustit. Men den tid Dagen nu vaar faar haande / at de skulde møde / Bleff Hertug Frederich betenckt/ ick self at komme/men at sende did hans Søn / Hertug Christian/saar sig/at paahøre huad faare gaffs / De det aff saadan Betenckende/ At effterdi Kong Christen ick til Stenderbow vilde fortroe hannem samme Verff oc Erinde/men kom berust som en Fiende / Da kunde Adelen nu optage/ hues som faaregaffs til de haffde beraadslagit dennom / mee Hertug Frederich / Saa stod end da til hannom/huad hand vilde giøre oc lade.

De Holster vaare ankommen til Kil om Afftenen/ De om Morgen en erre de møtte til Leuenho / De haffde de om Afftenen tilforn / ladit forspende/ om de Danske kom berustit eller ick/som tilforn til Stenderbow. Da formerckte de/ at de Danske/ saa vel som de/ vaare berust/ De lod de Holster derfaare/der de droge aff Kil/binde deris Hæie Græmer hos Krubben/ vdi den Mening/ om de Danske

Danſke vilde dragit met til Kil / Vilde de icke indrømme
 dennom deris Herberge. Huilckit Doctør Reuentloff
 offentlig ſagde/der Kongen lod ſig høre/ hand vilde drage
 til Kil/oc tale met Hertug Frederich/Kaadendis hannom
 fra/hand det ey gipre ſkulde / Fordi der aff kunde vndſtaa
 ſig megen Vlycke/ At de Holſter haſſde tagit Herberge
 tilforn der vdi Byen/huor faare der met forbleff. Der de
 nu kom til Leuenho/ kom Kong Chriſten rendendis/ til
 Hertug Chriſtian / oc drog lidit ſit Suerd vd / oc ſagde :
 Herr Vetter/kommer i oc hid beruſtet / Der effter ſick de
 huer anden Haand / Oc vndſkyldede de Holſter Hertug
 Frederich/ icke ſelff at kunde komme til dette Mode / ſaar
 hans Suagheds ſkyld / Men vaar forbleffuen paa Kilers
 hus. Da Kong Chriſten nu formerte / at de Holſter
 vaare kommen vdi den Mening/at de vilde ſige Nyn ſaar
 Bræt/ oc ſaar hrad dennom vaar wbelenligt at beuilige/
 Da lod hand ved Hans Kankow giffue tilkiende/at hans
 Maitt : tuilede intet/at Landſcaffuit jo viſte/At hand met
 de Lybſke ſtod vdi offentlig Fynde/oc Wenighed/ Huor
 faare hand vaar begærendis / at de Holſter met Kaad oc
 Daad / vilde gipre hannom Hielp oc Viſtand / Huilckit
 Landſcaffuit tog vdi Betenckende/ Gaff hannom ſiden
 den Beſkeed/ ved Henrich Kankow / De icke vaare til
 ſinds/ at legge dennom Kigens Giender paa Halsen / De
 haſſde intet værit vdi Kaad met / der denne Fynde er be-
 gynt. Til met da vaare de Lybſke deris næſte Naboer/
 Oc hans Maitt : vaar intet tient der met/ en heller de. at
 de ſkulde lade dennom vdi nogen Fynde met de Lybſke/oc
 lide Forderffuelſe oc Skade huer Dag / fordi de grenſer
 ſammen/ Huilcken Leylighed de vaare begærendis / hans
 Maitt : ſelff videre vilde betencke. Der met ſick ſamme

Mode en Ende. De Holster droge til Køl / at forkynde Hertugen/ huad det Mode galt paa. Kongen drog siden sin Vey fra Slesvig/ til Rendsborg / Did kom til hans nom/ effter hans egen Skriffuelse/ Margreffe Joachim aff Brandenburg/ hans Suoger/ vdi egen Person/ Hertug Henrich/ oc Hertug Albrit aff Meckelborg. Dissigeste møtte der Bispen aff Rakeborg/ hand ene vaar Kayslerlig tilforordnede Commillarius imellom Kongen oc de Lybske om hues Irringe Kongen oc de Lybske imellom vaar. Thi da hans Maite : vaar hos Kays: ren / oc klagede hant offuer de Lybske / Forhuersfuede hand en Commission til fornæffnde Bisp / At hand deris Brøst oc Breck skulde forhøre / De siden it Mandat til de Lybske / At de ved tu Tusinds Marsk Guldts Straff / intet Fiendligt skulde faaretage/ Men deris Sag lade komme til Forhør. De den tid fornæffnde Herrer oc Commillurk. fornumme nogen Misforstand oc Venighed at være imellom Kong Christen oc Hertug Frederich / Lagde de dennom vdi fornæffnde Irringer/ at affkaffe. Huorfaare Kongen forst vaar begærendis / At Herungen vilde sende nogle hans Raad til Flemhule/ did vilde hand oc sende hans/ om hues Irringe dennom imellom vaare. Til Flemhule vaar foraffskediget/ At begge Herrer skulde sammen komme til Borsholm / Huor begge Herrer vdi saa maade erre forsligte/ som effterskrefne Fordrag indeholder.

Borsholmiske
Fordrag.

Alle de dette Breff seer/ hører/ læser/ oc faare kommer/ skal være vitterligt/ kundt/ oc aabenbarit/ Effter at sig imellom off Christen aff Guds Naade / Danmarckis/ Suerigis/ Norgis/ Wendis oc Gottis Konning/ Hertug vdi Slesvig/ Holsten/ Stormarn oc Tymerffen/ Erff: ue vdi Oldenborg oc Delmenhorst. De Frederich Arff: uing

uing til Norge/ Hertug vdi Slesuig/ Holsten/ Stormarn
 oc Delmenhorst/ haffuer begiffuit sig nogen Irring/
 Brøst oc Tiltale/ om huilcke wi nu/ den Allmechtigste Gud
 til Loff/ den menige Christenheds Nytte der med at bestyr-
 cke oc forbedre/ dissigeste oc vore Land oc Vndersaatte til
 gode/ Erre der om saaledis goduilligen foreent oc fordras-
 git/ vdi dette Breffs Krafft oc Mact/ vdi den allerhelligste
 Trefaaldigheds Naffn / Vdi saa maade som her effters
 følger.

Effter at wi Christen Konge til Danmark/ haffuer
 aff vor elskelige Herr Broder oc Suoger/ Herr Carl den
 femte / vduald Romerske Keyser / en Commilsion oc Pri-
 uilegie bekommit / At vor elskelige kiere Fader Broder/
 Herr Frederich/ Hertug til Holsten/ hans Kierligheds
 Regalia oc Læn / skal aff oss anname vdi alle maade/ lige
 som hans Kierligheds Farfader tilforn / saadanne Regal-
 ia aff det Stifte til Lybke annamit oc antagit haffuer/
 Huor om wi haffuer oc hans Kierlighed faareholdit oc
 anlangit/ saadant giørligen at fuldkomme/ Saa haffuer
 wi dog faar effterskreffne vore gode Venners ventlige
 Forhandling / saadan Priuilegie oc Anfordring om sam-
 me Regalia oc Læn / faar hans Kierlighed affstaait / res-
 nuncierit oc ladit falde/ Huilet wi oc her med aldelis faar
 oss/ oc vore Arffvinger/ vdi dette Breffs Krafft oc Mact
 renuncierer/ affsiger oc lader falde. Dog saa at vor kiere
 Herre Fader Broder / Hertug Frederich aff Holsten/
 skal forhuerrfue vor kiere Herre Broders oc Suogers
 Keyser Carls Cassation, Reuocation oc Igienkaldelse
 her paa/ Eller oc hans Skriffelige Befalning til oss/ at wi
 samme Commilsion oc Priuilegier hans Keyserlig Mactt:
 offerrantuarde / oc igien tilstille / huor vdi wi icke skulde
 S f ij ville

villē hans Kierlighed hos vor Elskelige Broder Kēyser Carl hindre/eller hindre lade vdi nogen maade. Der hos er oc hos off beuillgit oc afftalit/ at wi villē tilstæde/ at der som wi met de Eybke oc deris Anhang/ icke bliffuer om den næruerendis Teyde goduillige foreent oc fordragit/ Da maa alligeuel vor kiere Elskelige Fader Broder Hertug Frederich aff Holsten/samt oc vore Landskaff oc Hertugdomme/ Slesuig/ Holsten oc Stormarn/ giøre met dennom/en venlig Fredstand/vdi alle maade/Eige som til forn er sked/vdi den forgangen Teyde/ vdi vor salig Høyløfflig Herre Fader Kong Hansis tid.

De effter at saadan forbemelte Fredstand glort oc stadfest er/ Viller oc skulle vore Slaatte/Embeder/oc Stæder/vdi forbemelte Hertugdomme oc Lande/ sy tilspøye dennom aff Eybke/ nogen Skade eller Antastning/til Land eller Vand/ Huilket wi off oc vdi dette Bressis Krafft obligere oc forplicter.

Deræft som vor Elskelige Fader Broder/ Hertug Frederich formener sig Tiltale/at haffue til off/ faar fire synderlig oc fornemme Artickler/ som er/ Først om hans Arffuelig Røttighed/ som en baaren Konnings Søn/oc Arffuing til Norge/bør at haffue.

For det Andit/ som hans Kierlighed beretter/ faar hues Indtegt oc Opbørsel/ vor salig Herre Fader/ som hans Kierligheds Formyndere haffuer paa hans vegne/vdi hans Kierligheds wmyndige Aar/ annamit oc opbaarrit/ At der aff maatte giøris hannom Regenskaff/ oc betallis Hoffuitstolen oc Renten.

For det Tredie/ Hundrede tusinde Gyldens Gield/ som hans Kierlighed tilsagt erre/ vdi det Arffue Stifter/ vdi baade disse Hertugdomme Slesuig oc Holsten Huilcke

Huilde dog skulde vdgiffuis aff disse try Kongeriger.

For det Gierde/ belangendis den Wstyre/ som vor Fader Broder mener sig burde at haffue aff Danmark som en indbaaren Kongis Søn/til samme Rige/ Huilde icke hans Kierlighed vederfarit.

Huor paa wi haffuer off met hans Kierlighed oc hans Kierlighed met off goduilligen forenit oc fordragit/ som off paa denne tid kunde siunis best/ Oc samtycke oc beuilge/ at all den deel som off met Rætte hør oc bør vdi saa maade. At wi Christen/ Konge til Danmark/ loffuer oc tilfiger/ at ville inden næste tilkommendis Martini, met all Glid/ fornæffnde fire Artickler saaregiffue vort Elskelige Rigers Raad / vdi vort Cangelie / vdi vore Riger Danmark oc Norge/ oc aff dennom met all Glid forfare/ samt at lade opsøge oc offuersee/ alle de Forhandlinger/ Recelser, Bressue/ oc andit til denne Sag hørendis/ som giort er imellom vor kiere Herre Fader Salig Thukommelse/ oc hans Kierl: Om disse fornæffnde Artickle/ oc huad wi kunde der aff befinde oc fornemme/ off at være hans Kierl: skyldig eller icke. Oc hues wi der om vorder til sinds / ville oc skulle wi inden forskreffne tid lade hans Kierlighed vide oc forstaa. Oc der paa beuilger oc samtycker wi nu paa baade sider til Retfærdige Arbitros oc Dommere / vdi fornæffnde fire Artickler/ Endeligen oc u-igienkaldeligen/ enten til Rinde eller Rætte/ at skulde dømme oc atskillie den Høybaarne oc vdi Gud/værdige Churførste oc Første / Herr Joachim Margressue til Brandenburg / det hellige Romerske Riges Erskammere Churførst / Hertug til Stetin / Pomern / Cassuben / oc Venden/ Burgraffue til Nürnberg / oc første til Rugen/ Herr Henrich oc Herr Albrecht Brødre / Hertuger vdi

Meckelborg / Jørster til Venden / Gressuer til Suerin/
 Kosteck oc Stargaard/ Herr Bugslaff / Hertug til Ste-
 tin/ Pomeran/ Cassuben/ oc Venden/ Jørster til Rugen/ oc
 Gressue til Gusskow/ oc Herr Henrich Biscop til Rages-
 borg / vore kiere Frender / Suogre/ oc synderlige gode
 Venner/ oc deris Kierlighed. Huad de der om enten til
 Mindelighed eller Rætte kunde decernere, finde oc kien-
 de/ oc de der paa affsigendis vorder. Det ville oc skulle
 wi nu som da/ oc da som nu/ wbrødeligen holde/ anname/
 ratificerit oc beuylgit haffue / som wi nu oc her met nærues-
 rendis wrnggeligen annamer/ ratificerer, oc beuylger. Oc
 her met siger off aff / fra alle Beneficijs oc Friheder / vdi
 Rættten at appellere, supplicere, oc prouocere til nogen
 anden Dommere eller Øffrigthed/ vdi denne Sag. Der
 paa skulde forbemelte Dommere oc Skedsretttere/ Chur-
 førster oc Jørster beramme en Dag vngefærlig / ved 14.
 Dage faar Pinkedag/ vdi dette Aar 1523. til Segeberg/
 samme Sager enten til Munde eller Rættten at forhand-
 le/ Huor der allis deris Kierl: samt oc vor Fader Broder/
 oc wi/ skulle alle vdi egen Person samlis oc møde / Oc der
 til grunde høre oc forfare / alt hues mand kand aff Bress
 eller Mundelig Beretning forstaa samme Sager at væ-
 re anrørendis/ Oc der paa vende all Glid / at de kunde vdi
 Munde oc Venlighed forligis oc forhandlis. Huis det
 icke scee kand/ skal deris Kierlighed/ spør de fare der fra/ En-
 delig met Dom oc Ræt stille off at/ Oc paa fornæffnde fir-
 re Artickel gipre en endelig Dom oc Sentens. Oc om
 sig saa begaffue/ at en eller flere aff fornæffnde Churfør-
 ster eller Jørster / bleffue aff nogit merckelig Forsald fors-
 hindrit/ at de icke kunde vdi egen Person møde/ Da skulde
 deris Kierlighed vdi det sted did hen afferdige oc forsticke
 deris

deris Guldmyndige Raad oc Gesanter/som paa deris vegne skulde haffue Guldmac / samme Sager at forhandle/ som de der selff Personlige tilstøde vaare/ Oc skulde samme Herrer ligge vdi Herberge / saa lenge den Dag oc Forsamling varer/ Paa begge Parternis Omkaastning/ oc Underholdning.

Om wi Christen/ Konning til Danmark/haffuer oc der imod nogle Article / vor Fader Broder at beskylde oc faaregiffue / skal de oc paa samme tid/ paa berammede Dag/samme Dommere faaregiffuis/ Oc aff dennom elser deris Guldmechtige / enten til Minde eller Rætte skilles oc affsigis/ lige som forskreffuit staar / Dog saa at samme Klagemaal skal vor Fader Broder aff Holsten betimelig oc inden dette oc Jul tilskickis/ Oc hues forbemelte Thurførster/oc Fører/bømmer/ forhandler/ oc affsiger/ Det ville wi strax / vden all videre Forhandling / Forthog/oc Undskyldning efterkomme / Oc saadant stadig oc fast/ vrøggeligen oc vrødeligen holde oc fuldkomme.

Oc som wi Christen/ Konning til Danmark/bliffuer vor fiere Fader Broder/paa it Løffte/ som hand faar vor salige Fader Kong Hans loffuit haffde/skyldig/vngefærlig Ni Tusind Mark mere eller minde/ efter Bressue oc offuergiffne Quitangers Liudelse / Samme fornæfnde Ni Tusind Mark Lybsk / skulle oc ville wi hans Rierlighed til gode rede/paa næst tilkommendis Omflag/ til Kil/vdi dette tilkommende Aar 1523. vden all videre Forhaling / til Tack / vdi Lybsk Mynt / vden all hans Rierligheds Skade / efter Bresss Liudelse gielde oc betale / Huilket wi vdi dette næruerendis Bress off oc vore Arffuinge beplicter / Oc paa vore Kongelige Ord/gode Tro oc Løffue/forplicter/ loffuer oc tilsiger.

Wider

Videre er imellom off samtyckt / at ingen aff vor
 Undersaatte/ vdi de Hertugdomme Slesuig oc Holsten/
 skal citeris, fordris eller kaldis vdi Rätte/ vden saar Førs-
 stedommit / vdi huilket de boendis erre/ oc en heller være
 plictige / at staa til rette saar Danmarckis Rigs Raad/
 vden Førsstedommit. De skulle wi Christen/ Konning til
 Danmarck / offuer vore Borger / Bpnder oc menige Al-
 mue/ Dissigeste oc vor Fader Broder offuer sine/ de vnder
 hannom boendis erre/ haffue at dømme/ biude oc ordele/
 huer paa sin side/ som vnder hannom besiddendis erre. De
 huis vdi saa maade/ aff off huer i sær/ bliffuer ordeelt oc
 dømt / det skal den anden være plictig / at hanthæffue/
 exequere, oc vdrätte.

Men offuer Ridderšķaffuit oc Prelater / effterdi de
 erre vdi fornæffnde Førsstedomme. wskift / skal wi baade
 sammen, wi oc vor Fader Broder/ haffue at rette oc ordet
 le. De om en aff off icke. vaar Personlig vdi Førssteds-
 mit tilstæde / De der begaff oc forfalt sig nogen Sag off-
 uer samme Prelater / oc Ridderšķaff at ordele oc dømme/
 da skal den som borte er / tilskicke oc forordne den som til-
 stæde er / nogle aff sine Raad/ oc Befalnings Mænd/ vdi
 samme Hertugdom boendis / som skal haffue Mact / vdi
 samme Sag at gisre oc lade som hand selff Personlig til-
 stæde vaar. De huad aff samme Indlendiske Førsste/ oc den
 andens tilforordnede Raad oc befalnings Mænd / dømme
 vorder/ det skal der ved bliffue/ Dog det Hertugdom Hol-
 sten sin Appellation til Kønserlig Mætt: at være fri saas
 reholden/ oc det Hertugdom Slesuig anlangende/ skal det
 met den Appellation effter gaffel Seduane holdit være/
 saa viit sig belanger voris oc deris u—atstillige Priuile-
 gier vdi baade Førsstedømme/ de skal vdi det Hertugdom
 Holsten

Holsten/effter deris gamle Seduane / Statuter , oc effter
 Sagen Spenel rettis oc dōmmis / De vdi det Hertugo
 dom Slesuig/ skal dōmmis effter den Tutske Kong Vals
 demars Low/ oc effter Priuilegiers Liudelse / De skal alle
 Veye til Segeberg/Littow/ oc Oldenslow ligge oc gaa
 som de altid / oc aff gaaen tid varit haffuer/De skal være
 faar alle Righmend oc Vognmend/at de vbehindrit mu
 reyse effter deris Willie / indtil den bestickede Richs Dag/
 til Segeberg/ De der som wi der da met vor Fader Bro
 der icke kunde venligen offuer Tens komme der om/ da
 skulde de forbemelte Eskedrettere/om Veyen kiende os
 atskillie.

Den Told til Oldenslow/som wi Christen til Dans
 mark nu sat oc forordnit haffuer / skal oc bliffue wforans
 drit / til denne tilkommendis Dag til Segeberg. De om
 wi da der om/ met vor Elskelige Fader Broder/ icke ven
 ligen kand fordragis/skal oc fornæffnde forordnede Dom
 mere haffue Ract / paa samme Artickel om den Told at
 dōmme oc sige / lige som paa de andre fornæffnde Artis
 ckel mere.

Hues Skade paa Hest oc Harnisk / som wi Freder
 rich/Hertug til Holsten/haffuer lidd/vdi den Tieniste wi
 vdi Suerig haffuer gjort Kongelig Værdighed / vor
 Günstige Herre oc Frende/De hues wi der paa haffuer
 anuend oc vdgiffuit / Det maa wi goduilligen skende oc
 effterlade hans Kong: Maitt: De ville wi ingen Tiltale
 eller Fordring / haffue til hans Maitt: om hues Skade/
 wi der paa lidd haffuer / Men det lade falde / oc off met
 hans Kong: Maitt: der om venligen oc vel forenis.

Alle oc huer fornæffnde Puncter oc Artickle, loffuer
 oc tilhiger wi Christen / met Guds Naade / Konning til
 G g Danmark

Danmark faar off oc vor Søn Hertug Hans / Oc wi
 Frederich med Guds Naade / Hertug til Holsten faar off/
 oc baade vore Spinner / Hertug Christian / oc Hertug
 Hans / oc faar alle andre vore Arffvinger / Ved vor Kon-
 gelige oc Jorftelige Tro / Loffue oc Ere / hart oc fast /
 wrpggeligen oc wrpdeligen at holde / Oc skal der med all
 Willie / som sig imellom off faar disse oc alle Sager bez-
 giffuit haffuer / være afftalit / foreent / oc affskaffit / faar off
 oc faar begge vore Børn oc Arffvinger / Oc skal ingen aff
 off / sig imod den anden / vdi nogen Artrighed wuilge / eller
 Onde lade mercke / eller befinde vdi Ord eller Gierninger.
 Men beuise huer andre all Ere / Dyd oc Got / som gode
 Frender / Venner oc Naboer høyr oc høyr. Til hues yder-
 mere Vidnesbyrd oc bedre Foruarung / haffue wi ladit
 beggis vore / baade Kongelig oc Jorftelig Signeter henge
 oc trycke nedden vnder dette vort obne Breff oc Jordrag /
 som er giort oc giffuen vdi det Kloster til Vorsholm /
 Onsdagen effter Laurentij, Aar effter Christi Jodsel.
 1522.

Oc aff Guds Naade wi Joachim Margreffue til
 Brandenburg Churførste / Albrit Hertug til Meckelborg /
 oc Henrich Biscop til Raseborg / som beuilgede venlige
 Forhandlere / Betslender oc givr vitterligt faar alle vdi
 dette Breffs Krafft oc Mact / At wi alle fornæffnde
 Puncter oc Artickler forfattit / loffuit oc tilsagt imellom
 Kong : Maitts : Værdighed til Danmark / paa den ene /
 oc Hertug Frederich aff Holsten / paa den anden side / vor
 re kiere Herrer / Slect oc Suogre / vore Gunstige oc Naas-
 dige Herrer / saaledis forligt / forhandlit / afftalit / oc for-
 dragt haffuer / Oc ville aff vor Formue være der om / oc
 ved / At saadant Jordrag kand vdi alle sine Puncter / oc
 Artickler /

Article / fuldkommelig holdit oc fuldgjort bliffue / oc der
 effter at skickis oc leffue / Oc haffuer paa Kong : Maitts :
 vegne aff Danmark vørit hos / offueruærendis / Herr
 Niogens Gøe / oc Herr Volff Paauiß / den gamle Rid-
 der / Oc paa vor Frendis oc Suogers vegne / Hertugens
 aff Holsten / Herr Hans Rangkow / Herr Volff Paauiß /
 den ynge / baade Ridder / Claus von Alefeld / Claus von
 der Biß / Henrich Rangkow / oc Ditleff Keuentloff Do-
 ctor oc Lægheler.

Til hues Vidnesbyrd oc ydermere Foruarig / wi
 Eurførst / oc Først / oc begge Parters Gesanter / haff-
 uer ladit hos Kong : Maitts : oc Hertug Frederichs Ind-
 segl / henge vore Signeter her vnder dette Breff oc For-
 handling / som giffuit er / Stæd / Aar oc Dag / som faars
 skreffuit staar.

Regit der effter lod Kongen ved Anders Glob hans
 Rentemester / Prouist til Othense / bryde Huellingene til
 Segeberg / til deris fellis breffue / som huer haffde en Nø-
 gel til / oc fornæffnde Breffue lod hand føre til Synder-
 borg / Da lete hand effter hues Breffue / som Hertug Fre-
 derich kunde være met. Paa den Handels Dag til Se-
 geberg / Pinsedagen der effter skulde faaretagis / en desl
 Breffue / Bekjende fornæffnde Anders Glob / sig at haff-
 ue forkommit / faar fire Hundrit Aar siden vdgiffne.

Denne Borsholmiske Fordrag / faar indfaldende
 Krig oc Fjende skyld / baade met de Lybske / Saa oc faar / at
 de Sueniske frakalt Kong Christen / Disligeste fordi at de
 Danske opskreff Kong Christen / Huldskaff oc Mand-
 skaff / bliff intet effterkommit.

Derneft lod Kong Christen ved Prouisten aff Lund
 Doctor Ditleff Smitt / anlange hos de Lybske / At de
 G ij deris

deris Sendebud vilde lade møde til Kinseld Kloster/ faar fornæffnde Jørster. Men de Lybke vilde ingen lade møde der/ Saar at de ick anderledis vaar citerit. Dernæst bleff de ved tu Bisper/tu Ridder/ oc tu Doctores sollicitierit, At de skulde lade møde til Segebdrg / Oc paa det sidste / aff Jørsterne selff citerit, at de skulde lade møde til Slensborrig: Men de Lybke vilde ick, fordi Krigen vaar da allerede begynt. Til met da haffde oc Kongen / siden det Compromis forhuerssuit vaar, ladit optage nogle deris Skibe. Huorfaare Kong Christen foraaarsagedis/ at giffue de Herrer gode Nat / Oc tog sin Ven igien at Riget/ Dog besoeft hand fornæffnde Herrer denne Sag/ At naar de droge igien nom Lybke / vilde de altingist endda til det beste forhandle.

Paa Niemrensen da besoeft hand Jens Thomisson/ en aff Adel til Damsgaard vdi Morff huilcken vaar begraffuen vdi Graabrødre vdi Aarhus/ oc haffde fangit Skriffte oc Stiel faar sig / før hand døde / aff Jorden optagis, oc vdi Risten / eller emellom Siælenc at hengis/ vdi en Galle/paa Aarhus Gade, ved Byes Brønd eller Rilde/vdi Emmer Daad/neden faar Borgeporten/ vden all Dom oc Ræt / Saar nogen Bræt hand skulde haffue giort hans Bønder/ Huor offuer de klagede/ oc toge baade hans/ oc hans Hustruis/ Fru Elines Gods vnder Kroonen. Hand vaar dog en ærlig Mand / der vel haffde fremdragit hans Liff / Hand lod effter sig en Søn / hed Niels Mogenssøn / tiende Herr Mogens Gøe/ oc tuende Døttre/ Jehanne oc Kirstine. Oc den tid Hertug Frederich drog til Viborg at hylbis / Da er befalit hans Krop at nedertagis/ oc hede:ligen igien begraffuis. Fornæffnde Jens Thomisson vaar vel vdi nogen Bnaade / faar
samme

samme Klagemaal/ Oc derfaar indfnyde hand vdi Graar
brødre Kloster/ faar at saadanne Stæder/ holdtis Hellige
vdi de Dage / oc maatte icke forkrenctis. Men hanaom
hialp huereken Stæden / en heller hand Low foruunden
døde.

Midler tid men Kong Christen nu vaar vdi Lante
Holsten/ oc forarbyndet om Fred met de Lybske oc Hertug
Frederich/ til forgiæffs/ Oc haffde vel tilforn maat haffe
Fred/ strax hand errøffrede Suerig/ haffde hand icke tagit
sig formegit til paa en tid / Oc vilde haffue baade de
Sueniske oc Lybske til Wuenner paa en tid.

Da haffde de Lybske vdsent en Armada paa Tredue
Orloffs Skibe / Der met vaare de heden løben den 22.
Dag Mai fra Træwen / oc indtog Borringholm oc ^{Borringholm}
Hammerhus Slaat/ huor de ihuelstoge Besætningen/ ^{indtogis aff de}
plyndrede Landit/ oc erledigede Bisp Jens Anderssøn/ som
atter der vaar indsat/ der hand kom aff Suerig met Mes
ter Dirick Slagheck. Siden skreff de Kong Christen
først Fende Bress til.

Dernæst er samme Flaade løben at Ribbenhaffn/
oc satte der / lige som de vilde giort Landgang. Men der
fra erre de løben at Helsingør / huor Borgerne vndløbe ^{Felsingde}
at Skowen / Oc vaare mere Flitig / at bortflytte deris ^{brend.}
Gode/end at formene Sienderne Landgang. Fornæffn
de By bleff brent aff de Lybske/ paa S. Bartolomei Dag/
Fordi de tilforn vaare ilde tilfreds met dennom/ faar no
gle Spee Ord / de Lybske vaar efftersagt vdi Kong Hans
sis tid / At de Lybske haffde skut Laarit sønder sammesteds
paa en Rat

Kong Christen haffde vel fundit den Wylcke faares
kommit / Men som mand vil siage / vaar hand der met vel

tilfreds / Fordi de icke vilde indgjemme de Hollender der
ris By at ho vdi.

Om Gaaraarit spør den Lybske Flaade vdløb / skeede
der en stor Skade med Ildbrand i Trawen / oc brende
vel ved fem aff de Lybske Orloffs Skibe / At mand icke
haffde formodit dennom den Sommer vdi Egen / eller
saa stercke.

Vdi midler tid/der Churførsten aff Brandenburg
oc de aff Meckelborg / drog igiennom Lybske / forhandlede
de samme tid / eller nødde Borgemeister oc Raad vdi Lybske
til/At de maatte optegne paa huad Middel de dennom
met Kong Christen vdi Forligelse vilde indlade / Huilcke
Wilkaar de tilsende Kong Christen. Thi der hand for-
mercke den Lybske Flaade/at være løben paa Danmark/
vilde hand icke lenger fortæffue vdi Lante Holsten / effter
nogen Affkeed fra dennom/Men ilede flux tilbage. Hand
vaar paa Kallundborg / der hand hørde den Lybske Flaade
de vaar faar Riebenhaffn: Huorfaar hand kom flux til
Riebenhaffn/ Oc paa Venen reysede hand iligen all Almuen
/ baade aff Landit oc vdi Riebstaederne/ hen ved Et
Tusind Mand/ Oc slog hans Leyer ved Solbjerg. Hand
er saa en Dag dragen vd/at munstre oc besee hans Guld/
huorledis de vaare berustit / dennom at slaa vdi Slact-
ordning/oc Modig giøre / Huor hand vel fornam / huad
Skade hand der aff haffde hafft / at hand haffuer vilde
hafft Almuen Wberustit/ oc icke at maa vandre met en
Riæp/vdi Haanden.

Oc det tildrog sig samme tid/at Moder Sibrie met
en Pige / er gangen aff Riebenhaffn / oc vilde see denne
Hob. Der hun er kommen ved S. Jørgen / oc den Es/
som løber aff Peblinge Dam / Wiptie hende tu drucken
Vgnder/

Bønder / som vaare kommen aff Rißbenhaffn / aff det samlede Guld / Der de saa hende / oc viste huø hun vaar / sagde den ene til den anden / Hun skal saa Skam / det er ^{høgle Bønder} ^{der fæste sig} ^{brut vdi S.} hun der regærer Kongen. De sloge hende saa vdi Øyen / oc vilde drucknit hende / ginge siden deris Vey at Sol: Jørgens St. Bierg. Kongen kom strax der effter fra Solbierg / der hand saa hende saa slagen / oc met faren / lod hand tage hende op / oc lod age hende vdi Byen igien / Men der hun foer ind / stod faar Porten / nogle aff de Koffild Knechte / oc Vdsende / Da skød de effter hende / offuer oc ved Siden paa hende / Men hun kom vskad vdi Byen.

Kong Christen met tu eller tre Ryter effterfulde de druckne Bønder / hende haffoe saa metfaren / oc slog den nom met hans Staalbue / oc lod føre den om fangen til Rißbenhaffn / huor hand lod den om affliffue. Sibris vilde induend denne Sierning / at skulde værre skeed paa hende / effter Herr Søffren Norbys Bestilling / Oc der om haffde ladit giøre nogle falske Bressue paa hannom. Men saadan Løgn haffde ingen Genge.

Nogle Dage der effter / drog Kongen atter vdi Leyren faar Rißbenhaffn / at formane Almuen / de vilde staa hannom Bj / at affuerge Landgang huor behoff giordis / Det vaar icke en hob Kremere Skibe / som Danske haffde tilforn indtagit ganiske Lante Venden. Men de Lybske / huor de vilde søge Landgang / da bleff det den nom formeent / Oc Erkebisp Hans Vess aff Lund / møtte faar Raaliung / Huor hand vdi sex Timer Mandelige formen te den nom Landgang.

Kong Christen afffærdig it strax der effter en Her: Kong Christen forstæffte met en Her: old ved Naffn / Hans / til alle Raadit vdi Nørre Jutland / met Skriffuelse / At de skulde møde hannom til Kallund: borg /

borg/den 30. Dag i Decembri maanet/der haffde hand at tale med dennom/em Hertug Frederichs Begæring/som fordrede Halffdelen aff Norge / Item om det Enenſte Affſald/den Lybſke Geyde/ oc huad Gerordning der ſulde giøris til/aff Guld oc Penninge/ oc huor det beſt kunde beſtillis oc laugis. Hand vaar til ſinds paa den tid/at vilde haſſue til Gylde aff huer Mandis Bonde Arlligen/ Tre die parten aff de Geyſtliche deris Indkomſt Arlligen.

Paa de Tider haffde hand megit Krigsſeld paa Gulland liggendis/ vnder Herr Eſſſſſen Norby oc Ette Stiſſon/ huor med hand altid vndſætte Stockholm/ Calmarn oc andre flere Slaatte vdi Euerig/ til Eſſes/ ſom før er ſagt / Huor med Herr Eſſſſen Norby oc indtog faſt all Skaane / ſiden vdi Kong Frederichs tid. Vdi Siæland haffde hand Daniel von Behem/ Ritmeſter med nogle Rytter oc Knechte / oc vdi Kiøbenhavn haffde hand Jørgen Hoffmut. Vdi Syn haffde hand Grevſue Eric von der Høye / med fire Hundrede Rytter liggendis/ oc Jørgen Haarde med nogle Knechte.

Med dette Guld hand haffde vdi Syn / vaar hans Mening/at vilde trengd Raadit til at ſamtycke de ti Rinske Gylde / offuer deris Bønder / oc til alle de Viltaar/ hand vilde oc kunde optencke.

Rogens Raad vaar en part paa Beye at møde til Rallundborg/men ſinge Rodbør/ oc maatte tilbage igien oc forſkreffue Kongen denne deris Vndſkyldning til. Andre ſade ſtille / oc vndſkyldede dennom / med Vinter Dagen/ Viſte oc vel huad hans ærinde vaar / ſom vaar om Skathielp oc ſtor Beſværing. Landit formaatte heller nu faſt intet mere / men vaar forbloted / formedelſt de ſiu Aars Geyde.

Kong

Kong Christen skreff denne Echlighed hans Fader Broder til/at hand icke kunde samle hans Raad/faar den strenge Vinthers skyld / Hans Lande vaare deelt vdi atskillige Der/ Oc derfaare kunde hand icke fuldkomme den Vorsholmske fordrag saa snart. Anlangende den Artickel om Norge / oc paa de xi. Tusind Marek Lybsk / Begærede hand lenger frist/oc tilbød enten Forloffuere eller pant at sætte.

Kongen forspørnedis faar Raad icke kom / oc fordi hans Sager behøffuede Til oc Hast / Lod hand vdskriffue en anden Herredag til Aarhus/ at holdis Aar 1523. paa S. Powels Dag. Oc actet hand sig selff offuer til Jutland / vdi egen Person.

Bisp Lauge Brne/ Abbed Henrich vdi Soer / oc Prior Eskild vdi Antuorskow / befoel hand at forspffue hans Tilkomst vdi Ribbenhaffn. 1523.

Adelen singe Tidender om hans Tilkomst/ Huorledis hand skulde ladit forklad tu Bøddle / vdi Drauanter Riædning / oc dennom tagit met / Oc ladet slaa en heel hob Jernkiæder / som mand henger Golek vdi. Item huorledis hand skulde være til sinds/ at tage det Krigesfolck met/som hand vdi Syn hæffde liggendis/ oc nogit Jelsknyt/ Oc vaar bespyetendis / hand skulde anstille lige saadant et Herremode met dennom / som hand gjorde met de Svenske Herrer til Stockholm / Eller paa det sidste ogs de dennom til alle de Vilkaar / som hand selff vilde begære/ Thi de fast ingen Herredage met hannom til diss hæffde besøgt/ vden stor Fryet oc Fare. Huorfaare de forskreff Adelen før til Viborg / den fæste de vdi en Til kunde samle / Der forbant de dennom sammen / met deris Nabne Bressue/ Icke lenger at være vnder hans Luang / Hørsomhed/ oc Lydighed/ Oc opskreff de strax Kong Christen/

Huldscaff oc Mandscaff. Det til Aalborg begynte Epil-
lit først/ oc ihjelsloge Kongens Toldere sammesteds / ved
Naffn Hans. Met fornæffnde opsigelse Bress / affær-
diget Visperne / Herr Mogens Munc Landsdommere/
Hand er kommen til Kong Christen vdi Venle / Huor
hand strax er bleffuen Glæsbuden / om Aftenen / oc at-
spurd om hans ærinde / sagde hand sig at ville at Lante
Holsten/ huilket oc vaar Sanden / Thi hand vnder sam-
me ærinde vaar affærdigat til Hertug Frederich aff Hol-
sten/ met Rigens Raads Bressue/ vdi Jutland/ at tilbiude
hannom Riget / Bress oc atspurd videre/ huorledis tilstod
til Viborg/ Hans Maitt: hørde / at Rigens Raad haffde
forstreffuit Adelen/ Suarede hand/ De fryctede dennom
at Kongen vilde tuinge dennom til stor Skat / Tynge oc
Besuæring / Oc derfaare viste de icke huad de vilde giøre/
oc vaar der hart imod / nu ydermere Besuæring offuer
Almuen at kunde beuolge/ Effterdi baade de selff vdi disse
siu Aar / haffde myst deris Heste oc Folk vdi Suerig/ oc
deris Bønder vaare vdsfattit.

Om Herr Mogens Ege sagde Kongen/ Jeg troer
icke andit / end hand er jo paa min Side / Huor til Herr
Mogens suarede / Der haffuer Eders Naade en Tro
Mand. Omsier begærede Kong Christen aff Herr Mo-
gens Munc/ at hand vilde forære hannom en god Ræff-
ue Riende/ hand vaar dog en god Jegere / Huilken oc
loffuit hannom den saa god som hand den haffde. Oc der
Herr Mogens gik bort om Aftenen / passeligen vel bes-
stencet/ forglemte hand met villie vdi Kongens Kammer/
hans Vaner / Huor vdi hand haffde indlaet fornæffnde
Opsigelse Bress/ Oc fordi hand haffde særdig giert hans
Baad om Aftenen/ huor met hand vilde affsegle/ er hand
strax affdragen.

Herr Mogens
Muncis Lis-
tinged.

Om

Om Morgenens tiligen / fant en aff Konningens
Smaadrenge/ Herr Mogensis Vanter/oc sagde til Kon-
gen / Den Herremand der vaar om Affteenen til Wiæf/
haffde glemt der sine Vanter/der laa it beseglit Bress
inden vdi. Da besoeel Kong Christen / at hand skulde lade
hannom see Bressuit / Der det vaar kommen tilstede/
fands det hannom tilskressuit / oc opbrøt/ Sagde hand/
Guds Dross (som hans seduanlig Sed vaar) Hand haff-
uer giffuit off en Ræffue Wynde paa loffue. Besoeel saa
hans Dræuanter / at gaa neder vdi hans Losomente/oc
hannom anholde. Men da vaar hand alt borte/ Oc tænk-
te vel/ at hand haffde kommit vdi tide/ haffde hand bleff-
uit tilstede. Samme Opsigelse Bress vaar saa liudendis.

Vor ydmige Helsen Eders Naadis Høymectig:
hed forsendt met vor Hæere / Høybaarne Første/ vær-
dis Eders Naade at vide / at wi vdi Dag singe Eders
Naadis Bress / at søge it Herremode/ nu paa Søndag/
vdi Aarhus/ tagendis met off Ridderkassuit her aff Lan-
dit. Da haffuer wi nu aluorligen oc ernstligen offuer:
ueret det siare oc farlige Regimente / vdi hans Naadis
tid værre haffuer/ Besynderlig vdi saa maade er imod den
Recels Eders Naade Danmarckis oc Norgis Riger giff-
uit oc beseglit haffuer/ Oc paa sin Kongelige Sed oc Wre-
sig forplictet haffuer/ at skulde holde Rigers Indbyggere/
vden all Argelift. Da er Slaaklowerne foruandlit/oc en
stor Part antuordit Vdlendiske Wænd/Trælle oc Skal-
cke vdi Hender. Sammeledis er Biscopsdommene sold/
vdlænt vdi Leye/oc paa Slaatten Forstandere her oc der
vdi Riget sæt. Huorledis Riget det metfarit er / disse
fremfarne tider/ det kiende Gud oc S. Laurens.

Affhyldings
Bress.

Rigers
Naads Opst-
gelse Bress
Kong Chris-
ten send.

H h ij

Item

Item huorledis Værdige Fader Bisp Jens aff
Syn / som forskreffuen vaar til Herremode / togis ved sin
Hals / vden all Dom / oc siden hans Biscopsdomme saa
metsarit er.

Item huorledis Værdige Fader / Erkebisp aff
Trundhiem / Erick Waldendorff er vddressuen / oc huor
ledis der handteris met hans Biscopsdom / Sammeledis
Bergen oc Opflo.

Item huorledis Herr Knud Knudssøn / kem fra sin
Hals / oc sit Eeds. Item huorledis det gancke Land bes
sat er met Krig oc Orloff / Skat / Told / oc ny Tyngte/
Forbud oc mange wtallige Tynger / oc Paaleg imed for
næffnde Recels, som langt er at skriffue aff. Haffuer wi
offruenget oc anseet / det Stockholms Herremode / der de
Værdige Order / Biscoper / Riddere / oc gode Mænd / saa
ynckeligen oc u-redeligen erre emkomne fra deris Hals/
vden all Naade / Dom oc Ræt / Befreytendis eff det sam
me oc saa vden all Brøte / at skulde hendis / effter den ende
Quinde Sibris Raad / der off alle aff Adelen her vdi Di
get / haffuer wblueligen vden all Skiel / beraabt / Skalck
oc Forrædere / Gud kiende det Trostfaff oc Villighed / wi
giort haffue / oc ville gierne giøre / der som wi kunde nyde
vor Skjld. Andit haffue wi fortient / skal Gud oc all
Verden bekiende / end Gallier / Eck oc Suerd / som hun
off loffuit haffuer. Hun holt hendis Erd ulfor / hendis
Gierning er Eders Naade vel Tactnemmelig / oc besyn
derlia de Gierninger som burde at straffis saar Gud oc
all Verden / Som vaar den skammelig Word / hun lod
giøre paa de tre gode Mænd aff Suerig kom / Disligeste
oc de Bressue hun lod skriffue imod Herr Eoffren Nor
by / Eders Nadis oc Rigenes Tro Tienere / Met andre
flig

flig flere. Derfaar er at befrygte/som menlge Knetic gang
ger/ at Eders Naade haffuer inddragit her vdi Landet/ de
Volendisse/der met at ville offuerfalde oss/Effter samme
Quindis Raad oc Tilskyndelse.

Anseendis disse forskreffne oc andre merckelige Ar
ticke/ tør wi ingenledis søge nogit Herremode met Eders
Naade/ huor til wi skriffuis/ oc en heller sidde vnder Eders
Naadis Kongelige Vold oc Mact/ Wi icke vide nogen tid
vor Hals fr/ vort Gæderne Land/ Slect oc Venner/ Arff
oc Eye/ maa wi en heller faar Gud eller Menneffen/ plat
forlade. Thi skal det være Gud oc alle Menneffer/ Her
rer oc Forster/ oc alt Redeligt Gold/ Aabenbarligt/ At vi
erre høyligen trengd til/ faar fornæffnde Articklers skyld/
Oc mest den sidste Eders Naadis Recels indeholder/ op
at siqe Eders Naade/ den Huldskaff oc Mandskaff wi
Eders Naade sagt haffuer/ Huilckit wi ocsaa her met gijs
re aldelis/ faar disse Articklers skyld oc flere/ Oc der som
Eders Naade vil derfaar/ vden all Brøde offuerfalde oss/
Haabis off til den Almættigste Guds Hielp/til vore egne
oc andre Benner/ oc Bihengere/ vort Liff/ Hals oc
Guds at ville fordragtinge oc beskerme/ Indtil saa lenge
vi saa andre Foruarng oc Seckerhed. Eders Naadis
Kongelig Maestæt den euige Gud besalendis/ Datum
Biborg/ Feb. & Sebastiani Dag/ Aar 1523.

Dette er det første Opsigelsis Breff/ som hannom
tilsendis/ Siden vdi Leyren faar Kjøbenhaffn/ haffuer
menige Danmarks Rigs Raad/ it andit ladit vdgaas/
som bag vdi denne Bog findis tilset.

Met dette samme/ da lod det Tzuste Raad deris ob
ne Breffue vdgaas/ offuer all Jutland/ oc lod reyse imod
Kong Christen/ huer Mand offuer all Jutland, som vaar

loffuer 18. Aar gammel / De endog Herr Mogens Gses
 Naffn/ staar der vdi benæffnd / saa haaffuer hand det dog
 icke met beseglit / som fremdelis skal sigis/ Huilekic Bress
 er saa liudendis.

Almen som
 lis imod Kon-
 gen.

Wi Niels Stnge til Børlum/ Iffuer Munc til
 Ribe/ Stnge Krumpen til Børlum/ Owe Bilde til Aars-
 hus/ Jørgen Friis til Viborg/ Biscoper. Mogens Gsø
 Danmarkis Rgis Marss/ Predbiørn Pødebuss/ Niels
 Hgg/ Jacob Lynck/ Thng Krabbe/ oc Peder Lynck/ Rids-
 dere/ Danmarkis Rgis Raad/ hilse eder alle/ Ridder oc
 Riddermends Wend/ Rigsstads Wend/ Bønder/ oc me-
 nige Almue/ som byggendis oc boendis er / vdi alt N. N.
 Stiffte kierligen met Gud. Kiere Venner/ som eder alle
 vitterlige er/ Huorledis wi oc menige Danmarkis Rgis
 Raad/ met alles eders Fuldbyrd oc Samtycke/ hylbit/ kys-
 sit/ oc kronit Høghaarne Jørste/ Kong Christen / saar en
 Herre oc Konge / Dog met saadan Skick oc Gaarord/ at
 hand skulde wbrødeligen holde den Recels oc Contract,
 som hand off alle paa eders veane / sig forpligtit pag sin
 Kongelig Eed oc Tre/ at skulde holde/ besynderlig saa at
 alle / Danmarkis Indbyggere skulde nyde oc beholde alle
 deris Priuilegier, Friheder / gamle Low / oc gode gamle
 Seduaner/ De der vdooffuer skulde ey besuæris met nogen
 ny Paaleg/ Skat/ Told/ Eise/ eller ny Low / met mange
 flere merckelige Artickle / som samme Recels indeholder/
 De hucs hand nogen tid (det Gud forbiude) gjorde der
 imod/ skulde wi menige Lands Indbyggere/ paa vor Tre/
 det affuerge/ met Liff/ Hals/ oc Gods/ De ey være hannom
 ydermere Huldskaff oc Wandskaff plichtige. Da haaffue
 wi nu tit oc offte seet oc hørt/ oc mangelunde vdi Sandin-
 gen befunden / Huorledis hand met sin Kongelige Eed/
 Tre

Were oc fornæffnde Recels, det gantske Land/megit ynkes
 lig oc Jaffierlig besuærit hæffuer/bespynderligen met Skat
 offuer Skat/Told, Eise/Tillag/Krig/oc Orloff, met Ryt-
 ter oc Vdendiske Gold forarmit Riibstæderne/ oc forlage
 dem offuer alt Landit. Hæffuer ladet Christen Mæstker/
 Saa vel Riddermends Wænd/som Riibstæds Wænd/hen-
 ge/halsbugge/oc hudfleite / som Hunde oc andre wfskiel-
 lige Creatur / vden all Naade / Dom oc Ræt/ Der aldrig
 saa hæffuer værre føre skeed vdi Danmark. Disligeste ta-
 git desom veldeligen fra/ Arffue oc Ene/ Guds oc Pen-
 ninge/som wi sandeligen spurt hæffuer/ Vdkast Bonden vdi
 Siælant/ fra Arffue oc Effne/ Bo oc Penninge/ Hus oc
 Jord, vden all Brøde/ Oc indsætte vdi deris stæd/ Skot-
 ter/ Hollender / oc andre Vdendiske Gold / Huilket vel
 fryctendis er / her vdi Landit saa ssee skulde/vden det snar-
 ligen affuergis / Vi see det daglige faar Dyne/ at sli-
 Gold/ som er Skotter/ Hollender/ Tydske/ Skalcke/ Ty-
 ranner oc Troltquinder/de elskis/ fremdragis/ oc affhol-
 dis / oc erre nu mest vdi hans Raad / oc regærer nu al-
 tids. Men Landens Indfødde Wænd/ Bisper/ Prelater/
 Ridder/ oc Euenne/som skulde styre/ raade oc regære/som
 de vdi fremfarne Kongers tid gjorde/ foractis. Der faare
 det gantske Land kommit er vdi stor Fende / Krig oc Or-
 loff/ Armod/ Trældom/oc mange andre atskillige wfskiel-
 lighed/ Derfaare beskattis oc Danske Wænd/ langt offuer
 deris Effne/ saa vel den hellige Kircks Prelater / Kircker/
 oc Kloster / Muncke oc Præster / Ridder oc Euenne/ som
 Riibstæds Wænd/ Bønder oc Almue/ Oc Guld oc Pen-
 ninge forskickis vden Lands / oc giffuis Rytter oc Skal-
 cke / der off selffuer for vore eane / Penninge forderffue
 skal/ Som wi oc nu sandeligen forfarit hæffuer/ Da hæf-
uer

uer fornæffnde Kong Christen vor egen Herre oc Konning/ som off burde at elske/ fordagtinge oc forsuare/ forsamled/ nogle Vdlendiske Sold/ met huilcke hand acter sig nu strax her ind vdi Jutland/ Eder/ oc off alle at forderffue. Da effterdi at wi tilrode erre / at være Danmarckis Rigs Raad/ Oc haffue suorit/ at ville vide alle Danmarckis Indbyggere deris Beste oc Bistand/ Ville wi ingens lunde/ eller maa faar Gud eller Mennissen / det tilstæde/ Men ville det affuerge/ met Liff/ Hals oc Gods/ Oc baade paa eders oc alles voris Beste / haffue wi nu vdi den hellisge Trefaalidigheds Naffn / affsagt oc opskreffuit hannom Huldskaff oc Mandskaff/ Oc acter nu strax met alle eders Hielp/ at giffue off hannom imod / at affuende alle voris Skade oc Forderffuelse. Thi bede oc biude wi eder alle ihuo i tiener/ eller tilhører/ som boendis erre vdi alt N. N. Stift/ offuer 18. Aar gammel/ At i ved eders Ere/ Hals oc Gods / strax vfortreffuit kommer off til Hielp / met Naaben oc Berge / Effter som værdige Fader met Gud N. N. eders Biscop / Mogens Munc til Volstrup / oc Jens Thomisson/ til Holmgaard / eller huo hand det tiltrøer/ eller tilsigendis vorder/ at affuerge baade eders egne/ oc det gantske Lands Skade oc Forderffuelse / paa eders Ere/ Liff/ Hals oc Gods/ Indtil wi fanger den Herre oc Konning/ som vil holde off Tro oc Loffue/ Bress oc Indsegl/ oc ved Lom / Skiel oc Ræt. I skulle aldelis forlade eder der til / at wi ville bliffue hos eder Leffuendis oc Døde/ oc voffue vor Hals/ Liff oc Gods/ faar alle eders Beste/ Forhaabendis i giør off vel det Skiel igien / som gode Tro Danske Mend/ oc en vndfalde off / til eders egne ewige Skade oc Forderffuelse. Giffuit vdi Riborg / paa S. Fab. & Sebast. Dag/ Aar 1523.

Herr

Her Mogens Munc bleff forhøre til Husen/
 Torsdagen effter conuersionis Pauli, giffuendis tilkiende Herr Mogens
 Munc for-
 send til Her-
 rug Frederich.
 faar huad Besuering skylt: Kigens Raad haffde opsagt
 Kong Christen Huldscaff oc Mandscaff / Oc vaar han-
 nom igien begærendis til Herre oc Konge. Som vaar
 fordi hand haffde it gaat Ryete / oc vaar kommen aff
 Danske Kongers Electe. Huis hand icke vilde antage
 denne deris Begæring/ Da fands der vel andre som skul-
 de bede om den Brud/ Hannom haffde de vild giort første
 Tilbud oc Xre. Oc fick trøstelige oc god Beskeed tilbage
 til Kigens Raad vdi Jutland / At hans Førstelig Naade
 gierne vdi deris Begæring vilde samtycke / Waade fordi
 hand vel viste/ de haardeligen vaare betryet/ Saa oc fordi
 hannom en heller holtis aff Kong Christen/ hues hannom
 vaar loffuit. Dilligeste burde hannom ingenlunde at for-
 lade dette Kige/ hues Forældre tilforne haffde værre Kon-
 ger her vdi Riget/ Saa vaar det hannom oc betenkende/
 at Danmarckis Krone skulde komme paa nogit andit/ end
 det Oldenborgiske Stamme / Oc der med gjorde hans
 Naade strax Færdig/ med allsomstørst Mact/ søgte der hos
 Hielp oc Bistand aff de Lybske/ oc andre hans Foruanter/
 Oc lod Raadit vide/ huad Hielp de dennem hos sig skulle
 formode.

Der hos offuersende hand med Herr Mogens
 Munc/ hans obne Breff til det Tuiske Raad/ saa liu-
 dendis.

Vi Frederich med Guds Naade/ Arffuing til Nor-
 ge/ Hertug til Slesuig/ Holsten/ Stormarn/ oc Dithmar- Her rug Kres
 derich indtag
 ger Riget.
 sken/ Gressue til Oldenberg / Bekender oc gior her med
 vitterligt/ faar huer Mand/ at vdi det Aar/ 1523. Tors-
 dagen effter conuersionis Pauli, til Husen/ hos oss haffuer
 JI værit

værit Erlic og Velbyrdig Mogens Munk/ paa Eruers
 digste/ og værdige vdi Gud / Strenge/ Erlige/ Forsigtige
 Herrer/ Bisper/ Prelater/ Ridderstæff/ Mandstæff/ Stæ-
 der/ og gemeine Indbyggeris vegne/ vdi Danmark/ met
 it forseglet Bress/ troligen aff hans Formue/ met all Gid
 verffuit og faaredragit. At den tid Danmarks Raad/
 den Stormectigste Høghbaarne Første Herr Christen/ til
 Danmark/ Suerig/ Norge/ Wendis og Gottis Konning/
 til Slesvig/ Holsten/ Stormarn/ og Dytmercken Hertug/
 Gressue til Oldenborg og Delmenhorst / til deris Kon-
 ning og Herre/ haffuer kaarit og vdualdt / Da skulle hans
 Kongelige Værdighed/ til Gud og hans Helgen / haffue
 giort og suorit dennom en Eisslig Eed / At hans Kong :
 Maatt : vilde holde dennom / ved deris gamle Lov/ Ræt/
 Friheder/ Seduaner/ Priuilegier, Herligheder / Oc den-
 nom der hos hanthæffue/ beskytte/ beskerme/ Dennom icke
 krencke/ formindre/ Huilckit hans Kongelig Verde aldelis
 forgiæt haffuer/ Dennom wuanlige maade met Told/ Eis-
 se/ Oc vdi andre maade beskattit/ besucarit/ fra deris rette
 Ræt / Priuilegier, Friheder / gamle herbracte Seduaner/
 nødd og tuungit. Bisper / Prelater / og andre Geistlige/
 Dissligeste Ridderstæffuit / Adelen og den menige Mand
 wehrstelige dødit/ wforstelt. En wnyttig Wynth anret-
 tit/ vnder dennom/ som icke vaar andit end Raaber/ Rigeet
 vdi siu Aar/ met offuermaade Krig besucarit/ belastit / og
 daglige Dags at være vdi stor Angist og Eiss Fare/ Huil-
 ckit dennom ingenlunde lenger er at taale. Efferdi de
 da aff Guds Ordning / erre det berømde Eofflige Konge-
 rigis Raad/ Paa det de dersaare hos Gud vor Herre mue
 findis vden skøld/ og Gud formedelst deris Forsømmelse/
 icke mere plage eller pestilenke/ og anden Jammer maatte
 forhenge/

forhenge/ faar deris Forfeelse skyld / Riget at offuerkom
 mis Derfaare vaare de forarsaght / hans Kong : Vær
 dighed/deris Eed/ Pliet oc Hylding at opskriffue / Huor
 faare de haffne betenckte dennom/ Effterdi wi vaar en Na
 turlig fød Kongis Søn / vdi Danmark / Oc haffue fors
 merckt oss / icke anderledis at haffue leffuit faar Verden/
 end Christeligen/ Keiserdeligen/ Sørsligen/ Dydeligen/
 (huilcke wi oss dog til Loff icke ville tilregne) Huor
 faare de sonderligen haffuer været tilnegede til vor
 Person/oc Endrecteligen handlit / beraadd oc besluttit/ at
 haffue oss faar deris Herre oc Konge / Oss derfaar om
 Hielp/Trøst/vndsætning met all Glid besøgt/ anholdit oc
 ombedit / Oc de til diss behoff/ venligen met Liff oc Gods
 ville bliffue hos oss / Deris Guld/ Sølf/ Klenodier/ oc aff
 Kircker/ Kloster/ tilluete Stæder/ Guld/ Sølf/ Kalcke/
 Monstrantz, Kaarss/ Billede/ oc anden Klenodie/ Til mee
 Korn oc anden Nødsørffte / Victualia, oss vden all Bep
 ring / villigen forstreckt / paa det de igien maatte komme
 til deris gamle Seduanlig Kæt/ Brug/ Privilegier, som
 hans Verff ydermere indholt. Huilcken hans Anlangens
 de wi met merckelige beuegelse/oss haffuer til Sinde ført/
 Anscendis at wi erre aff Danske Blod / en Konge Søn/
 Huorfaare oss er Erbarmeligt at formercke / saadan vor
 Fæderne Lands Jammer oc Besværing. Paa det da den
 gammel Adel oc Nation, igien met Gud Almectigstis
 Hielp / maa komme vdi sin forrige Stand / Erre wi til
 sinds / oss saadan Lynge oc Besværing at paatage / Oc
 tager dennom nu an / vdi den Almectigste Guds Rafft/
 oc den u—atskillige Trefaaldigheds/ Dog saaledis/ at fors
 næffnde Herrer / Bisper/ Prelater/ Ridderkaff/ Wands
 kaff / Stæder / oc menige Wand / paa huss vegne fors
 næffnde

næffnde Mogens Munk / Landsdommere vdi Nørre
 Jutland/hos oss haffuer verffuit/ met det allersnariste oss
 til Ribe/ Hadersløff/ eller Leuenho/ en Dag skal benæffne/
 Huort heden de til oss/ alle skulde komme/ Oc oss som de
 ris Herre oc Kønig/ seduanligen hylde/deris Eed oc Plic
 at giøre/ met oss fremdrage/ Oc huad som horer til Kro
 nen/som erre Stæder/ Slaat/ Byer/ Landgods/ oc andit/
 Lige som det vdi salig Høylofflig Ihusommelsis Kong
 Christian vor Herre oc Faders / oc vdi Herr Johan vor
 Broders tid haffuer værre/ At offuerantuarde/ oc til Hens
 de stille / Oc spør Hyldings Dagen skal staa / skal de 14.
 Dage tilforn/ lade oss vide det/ Oc huad Dag som de oss
 tilskriffuer / skulde de met Dispernis/ Prelaters/ Ridders
 skaffuens Mandskaff/ oc Stæders Indsegl forfærdige sig
 til oss. Thi wi da dennom til Hielp oc Trøst/ met nogle
 Tusind / til Hest oc Fod / oc Krigs Munition, tienlige til
 Aluore oc Skient ville møde / Oc igien giøre oc giffue
 dennom en tilbørlig/ vanlig lifflig Eed oc Plic.

Naar saa skeed er / da ville wi met Liff oc Gods/
 Land oc Guld/ aff vor yderste Formue/ troligen hanthæff
 ue/ beskætte/ befferme/ oc dennom igien indsatte/ oc restitu
 ere vdi deris rette Lem/ tilhørigte Præuilegier. met oss hos
 dennom bliffue/ næst Gud Almeettigstis Hielp. De skul
 le oc met oss flitteligen de andre Ledemod vdi Danmarks
 Rige/ som erre Siæland/ Skaane Syn/ Falsler/ Lolland/
 Langeland/ Gulland/ oc andre/ huad som helst de hede/ met
 Lempe oc Aluore/ til—lige Hyldinge vnder vort Hørsom
 bringe faare.

Men om det icke see kunde. / at de andre benæffnde
 Ledemod/ icke kunde komme vdi vort Velde / Da skal icke
 diss ringere Bisper / Prelater/ andre Geistlige / Ridders
 skaff/

Skaff/ Mandskaff/ Stæder oc Almue/ som bygge oc bo vdi
 Nørre Jutland / holde off faar deris suorne Herre / som
 fromme tro Vndersaatte / bliffue hos off/ met Liff oc
 Gods/ Dennom selff hielpe oc beskytte/ beskerme / Oc off
 effter Nødsørfften aff all Formue/ villigen følge oc tiene.
 Disligeste ville wi off igien hos dennom / som en Erlig
 Ero Første tilhører/ met alle fornæssnde vore Førstedom-
 me/ Lande/ Sold/ Raadeligen oc Troligen holde oc beul-
 se / huor fornøden gisris. Wi ville oc lade dennom alle
 bliffue ved deris gode gamle Seder / Ræt/ Low/ Sedua-
 ner / Priuilegier, oc Rættighed / Oc dennom hues behoff
 gisris confirmere, approbere &c.

Item den gamle Low oc Ræt/ aff Kong Baldemar
 giffne, ville wi beskytte/ hantæssue. Oc om der vdi gis-
 ris nogen forandring ibehoff/ ville wi met Rogens Raads
 Bidskaff der vbinden sticte oc faareholde off.

Wdanten ville wi gipre Eens oc Lig ved vor Mynt/
 oc vdi Bendiſte Stæder. Huad Stæder/ Slaatte/ By-
 er/ Bisperne/ Prelater/ Geistlige/ Ridderskaffuit/ Mand-
 skaff/ Stæder/ oc Almue forpantit erre/ oc ved fornæssn-
 de Kong Christen dennom er afftregnd/ vden Betalning/
 ville wi lade dennom igien tilstæde / Oc der vbinden off
 faareholde/ effter Rogens Raads Riendelse.

Oc effterdi salig Kong Erick/ oc Drotning Mar-
 grete/ nogle aff Adelen haffuer tiltuningit deris Gods aff
 Kronen/ at annamte til Læn/ oc der paa at aiffue Brest oc
 Segl/ Ville wi dennom effter Rogens Raads Raad. call-
 re, døde oc til intet gipre.

Ville dennom oc alle deris tilbørliqe Priuilegier
 confirmere, Ræte forringe/ men forbedr/ lige som vore
 Arffu:lande/ saadant sig aff off billigen haffue at berpim-
 Ji iij mc/

me / oc til ydermere Naadelig Trøst ville wi strax fem
Hundrede Knechte oc Mænd / brugelige / forordne oc for-
sticke til vor Slaat oc Ampt lille Tønder / Om Kiber
By aff nogle bleff ansetit / de da kand fordre fornøffnde
Hielp til dennom / naar dennom gaat tyctis / der met den-
nom at stercke / bruge oc foruare. Til ydermere Foru-
ring oc Forsickring at saaledis holdis skal troiligen / haff-
ue wi dette Breff vnderkressuit / met egen Haand / oc bes-
falt vor Segl at hengis der faare / Giffuit oc skressuit
Stæd / oc Aar oc Dag ut supra.

Hertug Frederich aff Holsten oc de aff Lybke giers
de dennom siden strax it Forbund imellom / Liudendis som
effterfølger.

Hertug Kees
derich oc de
Lybke forbin-
de dennom
sammen.

Effterdi Hertug Frederich er kommen vdi encken-
de Forfaring / At Kong Christen tractet effter / vden all
Marsage / at bringe hannom vdi sit Gehørsom / fra det
Komerske Rige / Oc hannom endnu ydermere at spøre vdi
Nød oc Besuering end tilforne / Til met haffuer aff det
Førstedomme ind vdi Danmarks Rige / spøre begge deris fel-
ligs Breffue / Priuilegier, oc Friheder / en heller holdit han-
nom Breff eller Segl / paa hues Gield hand hannom haff-
de forskressuit / En heller haffuer fuldkennit den Compos-
mits, som imellom hannom vdi Lante Holsten / aff Chur-
første / Førster / oc Herrer er opret / forseglit / bebreffuit / oc
forskressuit oc hand haffde loffuit at holde. Saar saadan-
ne Besueringer skuld / som hand besvrycter sig paa han-
nom / til euig Forderffuelse / kand hand icke lenger lide oc
tilsee / Eller sig oc sine Arffuinge at lade komme vdi frem-
mede Hørsomhed.

Disligeste Boraemester oc Raadmend til Lybke /
seendis oc formerkendis / dennom icke at kunde bliffue ved
deris

deris Priuilegier, Friheder/ Rættighed/ oc Brug/ der vdi Rigerne/ wanseet huad siittig Anfordring/ Bøn/ Gield/ Spilde/ Omkaast / de der paa haffue giort / En heller de haffuer igien kunde erlange / deris Skibe/ Gods/eller tilbørlig Restitution derfaare / Men ydermere met wbillig Told/Eise/Paaleg/Forbud aff Tilfjør oc Rippmandskaff paa deris By/besuaris/ wanseet de dennom oc deris Saager haffuer bøden faar Rætte at indstillis. Til met saa haffuer de forhuerrffuit Romercke Keyserlige Skriffuelse oc Mandat til hannom / At hand skulde giøre dennom oc deris Nødhactige Restitution, Dog saadant alt wfructbar er dennom affgangen / Men hans Kong: Maite endnu besitter sig paa dennom at vndertrycke / oc affspøndre fra det Romercke Rige.

Da paa det wi fornæffnde Hertug Frederich / oc wi Borgemester oc Raad / samtligen oc huer saar Verden/ oc huer serdelis icke andit end saar Ero Ledemod vdi det Romercke Rige maa befindis / Oc icke gierne ville diff Forkaartelse / eller Forkrenckelse vdi nogen maade. Da haffuer de / Gud til Loff / det hellige Romercke Rige/oc Keyserlige Maite : til Ere/ Førstedommit/deris Land oc Folk til Bistand / forarsagit at sætte dennom der imod/ oc at begiffue dennom vdi et wenlig euig Forbund / Vdi huilcken Forbund de her met begiffue dennom vdi den hellig Trefaaldigheds Naaffn / Først forbemelte Hertug Frederich / saar sig/ hans Arffuinge / Effterkommere/ oc hans Førstedomme/ Slesuig/ Holsten/ Stormarn/ Oc Borgemester oc Raadmend til Lybke/ saar dennom oc deris Borgere / Induanere oc effterkommere / vdi den fr̃ Keyserlige Stad Lybke.

Den ene skal yde at ramme den andens Gaffn oc Bestel

Beste / den befordre / Skade oc Forderffue hindre oc aff-
uende / Den Reysende Mand oc Riebmmand paa tilbørlige
Toldstæder lade passere / oc til det beste befordre / saa at
huer hos sine Kønserlige / Kongelige / Førstelige priuilegis
er, Bressue / Segl / Herlighed / Offrigbed / Rættighed /
Land Stæder / Possession, bliffuer holdne / oc den ene at be-
skytte den anden der hos. Oc paa det saadant Forkaartels-
se oc Forkleinerung det hellige Rømerste Rige diff statlige-
re maa faarekommis / Hassuer fornæffnde Hertug Freder-
rich / Borgemeister oc Raad dennom til huer andre for-
plictet. Tilplictet der med / at de sameligen med det allers-
første skulde erklære dennom fornæffnde Kongis Nabens-
bare Wuenner / Oc skulle oc ville begiffue dennom oc des-
ris Lande / vdi Fynde formedelst Guds Hielp / imod hans
Maitt: hannom suage / affbrect gipre / oc treucke / Oc til
diss Behoff / hassuer de aff Lybte / til en Begyndelse paa
Førstens Oprustning forærit hannom med fire Tusind
Marck Lybske / oc en Læst Krud.

De Lybske skulle all denne Fynde offuer / saa tit oc
offte fornøden gipris / hannom / hans Arffuinge / Effter-
kommere / Førstedomme / oc Lande / Slesuig / Holsten /
Stormarn / komme til Hielp med tu Tusind Knechte / oc
tu Hundrede Heste. Sammeledis med Nødtørffuig Zeles-
skyt / Puluer / Lod / oc anden Tilbehør / Huor med de hans
nom villigen skulde tiene oc følge / Huilcke Sold icke skal
brugis imod nogen anden / end Kong Christen allene /
hans Anhang oc Hielpere / Vden saa vaare / at de oc vaas-
re Meisforuante aff fornæffnde Konge hans Hielpere oc
Anhengere / skindbarligen bleffue treugde / at giffue dens
nom aff Marcken / Stæder / Slaatte / Festsninger / Byer at
bestercke oc besætte / huore de da forsendis / skulde de trolige
dennom

den nom lade bruge / oc intet Oprør eller Mytters gipre /
 En heller skal fornæffnde Krigsfolck stillis fra hannom /
 eller hans Metforuante / vden Passbord / Men som Tro
 Krigsfolck bliffue hos hannom oc hans Foruante.

Om nogit aff dette Antall Krigsfolck bleff affslas
 git / eller suagit (det Gud forbiude) saa Talit bleff fors
 ringit / Da skal de aff Lybke / fordrede inden 14. Dage eff
 ter / være forpligt / atfolde det Antall aff Rytter oc Knees
 te / oc den nom fremsende.

Om saa vaar / at forbemelte Hertug Frederich be
 høffuede mere Hielp end fornæffnde tu Tusinde Gods
 folck / oc tu Hundrit Heste / Da skal de aff Lybke deris
 Krigsfolck fordre / som de nu haffue vdi Suerig / Oc mee
 andre deris Venner / til Land oc Vand / mee all deris
 Skibsrustning oc Nødtørfft / paa de Stæder som det fors
 nøden gipris / komme hannom til Hielp / Forbemelte Kon
 ge at gipre Affbreck / huor de kunde.

Hues fornøden giordis (det Gud forbiude) at hans
 Førstedomme / Arffuinge / Lande trengdis / Da skal de aff
 yderste Formue / hannom skytte / anhege / hanthæffue / des
 skerme / vden saa vaare / at de aff Lybke / formedelst Beley
 ring / eller anden skynbarlige Aarsage forhindrit bleff.

Om hand behøffuede vdi Førstedomit nogit groffe
 Skyt at bruge imod fornæffnde Konge / Da skal de aff
 Lybke laane hannom der til / saa megit de mest kand om
 bære / samt Krud / Lod / Puluer / til at bruge / huilckit skal
 sendis tilbage / naar det fordris / vden Ophold.

Hues Hertug Frederich icke behøffuede alt for
 næffnde Krigsfolck / Da skal hand sig selff gunstligen der
 om forklare. Dog om der giordis siden videre behøff / stul
 le de aff Lybke fornæffnde Antall fult fremsende.

Om saa skede/at fornæffnde Hertug Frederich begaff sig vdaß sine Fjirstedomme / sine Fiender til Skade oc Affbreck/ Oc hans Fjirstedomme vdi midler tid aff nogle bleff beengstede / Da skal de aff Lybte/ met all deris Mact/ fornæffnde Landes Fredstand at hanthæffue oc beskerme / være forpliet. Paa det hand icke paa den anden side/ imod fornæffnde Herre oc Konge / skulde bliffue forhindrit. De Lybste vilde oc vdi den tilstandende Sommer / til Søfars aff all Mact beslitte dennom / paa fornæffnde Kong Christen at giøre Affbreck.

Hues der imod Borgemeister oc Raad aff Lybte/ aff forbemelte Konge / eller hans Anhengere / eller huo som heldst de være kunde / det Gud forbiude / bleffue ansettede oc trengde / Da skal forbemelte Hertug Frederich hans Fjirstelig Naade/ Arffuinge/ Effterkommere/ Fjirstedomme/ Slesuig / Holsten / Stormarn / komme dennom aff Lybte igien til Hielp/ met tu Tusind Fodfolck oc tu Hundrede Heste/ Nødtørfftig Gelskøft/ oc Tilbehør/ paa hans egen Raast/ Euentyr / dennom at hanthæffue / tiene/ beskerme.

Om den skenbarlig Nød trengde/ det Gud forbiude/ Da skal fornæffnde Hertug met Liff/ Gods/ Land/ Guld/ komme dennom til Hielp / Trøst / Vistand / til Land oc Vand/ vden all Veigrelse/ Vden hans Fjirstelig Naade formedelst Belepring eller andre Nødtørfftige Aarsager waar forhindrit.

Hues skee kunde/at Hertug Frederich formedelst denne Forordning kunde kostte vdi det Rige Danmark til nogen Lyckelig Forhøpelse/ da skal oc vil hans Fjirstelig Naade dennom / deris Venner / som dennom vdi denne Sag haffuer histandit/ drage der til/ At de deris gamle Priuilegier,

gier, Brug Seylase / vdi Danmark / Suerig oc Norge.
 Disligeste vdi hans Fjirstedomme oc Lande paa gammel
 seduanlig Told / oc paa de Stæder den er plictig at erlegs
 gis / igien skal indsatte / confirmere. hant hæffue / for huer
 Mand vbehindrit / oc dennom formere / icke formindste. oc
 met Rigens Raad der vdi see oc forhandle / At Skibene al
 leuegne / vdaß Riget oc Øster Søen / til Lybke oc paa an
 dre Stæder / fri vbehindrit segle / som det aff Arilds tid
 hæffuer været vanligt. Der imod skal hans Fjirstelig
 Raade tilstillis alle de Slaatte / Lande / Stæder / vdi dens
 ne Fjende / formedelst Guds Almæctigstis Hielp kunde er
 øffris / oc vden all Modsigelse. De huad Slaatte eller
 Fjestninger / met Storm bliffuer erøffrede / som Lybke
 Hielp hos erre / Derfaare skal oc vil Hertug Frederich
 met Rytter oc Knechte / om Stormsolden forligis / Maa
 nisolden skal dog aff de Lybke betalis. Ligeruis skal der
 oc holdis met hans Gold / som tiene de Lybke / vdi Frem
 mede Fjirstedomme / Men huad vdi Feltslactninge / Skier
 myser / oc ellers vdi Koff bliffuer vundit / oc det gemeine
 Krigsfolck effter Krigsbrug icke hører til Bytte / det skal
 oc begge tilhøre / effter Krigsfolckenis Antall / En Kysse
 ner regnedis imod tu Fodfolck. Disligeste skal holdis met
 Brandskat oc Fanger effter Krigsbrug / Fjirster / Herrer
 oc Høffuismændene / deris Herlighed være dennom fri
 faare.

De aff Lybke ville dennom beslitte met deris Met
 foruante / At det Rige Suerig / met Danmark oc Norge
 skal forenis / De at det Rige bliffuer hans Raade eens an
 hengende / met de andre. Men om det icke see kunde imod
 deris Tilforsiet / Da skal de dog icke vdi Alffuore lade
 dennom bruge imod deris Venner / de Euenste / Men

være Fri/ ee deris Genlas/ oc almindelig Frihed/ fri saate holden vdi de Riger/ Danmark/ Suerig oc Norge.

Fornæffnde Hertug Frederich vil da / de Lybske/ de Dansiger/ oc andre deris Venner / huad dennom alleuene aff fornæffnde Konge er fratagit / oc de besuerligen erre fraholden / saa viit aff Skibe oc andit findis kand/ igien at restituere, plichtige være / Ochvad icke tilstæde er hos Rigens Raad / paa det fliteigste forarbejde/ at de det igien bekommer.

Ingen maa den andens Siender eller Vuenner huse eller herberge/ fordre eller hielpe / oc huercken hemmeligen eller aabenbarligen / lide vdi deris Lande oc Forbed/ Men dennom forfølge oc Rættten offuer forhielp. Vnder tagendis vdi denne Artikel / De Sueniske oc Dytterske / oc de Lande Harrien / Virrien oc deris Vunds Foruante / Besynderlige som nu er denne Krigs Foruantis Tilhielpere oc Bistandere/ om hans Forstelige Raade siet met dennom at giøre/ Men de skal heller intet giøre imod de Forstedomme/ Slesuig/ Holsten / Stormarn. Men om det skede / saa vil de aff Lybske dog bliffue ved den Forening oc Sammensættelse.

Disliagste vil fornæffnde Hertug Frederich oc hans Metforuante/ som Herrer oc Venner/ her vdi haaffue vnder tagen/ oc ligeruis holde sig met de aff Lybske. Hues sig nogle Irringe vnder begge Parter kunde begiffue/ De skalde formedelst fire Raad vdaff Forstedommene/ Slesuig/ Holsten/ Stormarn oc fire Raads Pers. ner aff Lybske/ som der til vduelgis til Vinde eller Ræt atskillis.

Denne Forening oc Sammensættelse skal være oc bliffue til ewig tid / inellom de Forstedomme / Holsten/ Stormarn, oc Lybske.

Den

Den ene Part skal den anden troligen bistaa / vdi denne Krig imod Kong : Mætt : met Liff / Gods/ Land/ Gøld/ Slaatte/ Byer/ Stæder/ vdi yderste Nød / uat skild fra huer andre / De met ingen Mands Bud/eller Forbud/ Trusel/ Angist/ Luang/ Mact/ Listige Forhandling/ eller vdi gemeine anden Betenckelse eller Abolucio on/eller egen Beuegnings eller Aarsage/ som Mættens Sind kunde optenckē / vdi Verdselig eller Geistlig Ræt/ eller endnu kunde eller maatte optenckis / sig fra denne Forening lade trenge.

Vil nogen forspøge sig vdi dette Forbund / det maa skee met begge Parternis Raad oc Billie. Om de kunde forhjelpe dennom fra denne Krig/ ved tilbørlige Midsdel/ Det skal skee met begge Parternis Billie oc Samtycke. Om nogen vilde handle met Kongen om Fred / den anden imbeuist / Det skal være wtroligen handlit/oc ingen Mact haffue / Men den ene Part skal met den anden vdi Forligelse være inddragen Ingen maa heller begynde nogen anden fende met nogen/ vden med Kong Christen alene/ vden beggis Beuilning. Effterdi fornæffnde Parter hos deris Venner oc Herrer/ ingen anden Form eller Raade haffue kund fundit dennom som Tro Ledemod/ vdi det hellige Rømerske Rige/ at beuise/ oc hielpe dennom aff ewig forderffuelig Liffs oc Godsis Fortabelse/ til deris gamle Priuilegier, Friheder/ Seduaner/ som deris Forældre haffue dennom effterlat. Da er deris egentlig Tilforfiet/ at de vilde det for Passuelig Hellighed / Rømerske Kæmperlig Mætt : Alle Christne Konger/ Fyrster/ Stænder/ oc alle fromme Forsuare / Huorfaar er icke at tuusle paa/ at de io dennom som arme Underdane oc Ledemod vdi saadan deris Handling icke forlade/ Men Naadeligen

met Raad oe Daad/ beskermer oe beskerter / Huor om de
paa det stittigste wille haffue huer formanit oe onbedit.

Denne Forordning skal icke heller vdi andre maade
vdydes/ end som Ordene liude vdi sig self/ som forskreff/
uit staar. Alle disse forskreffne Article/ Puncter/ loffuede
oe tilsagde fornæffne Parter / paa gode Tro oe Loffue/
faar dennom oe deris Metformante / at holde huer andre
vbrødelig oe vden skade. Til ydermere Foruaring/ haff/
uer huer met sine Foruante deris Segl ladit henge den
saare. Handlit til Lybke/ den 15. Dag Feb. Aar 1523.

Kong Christen vaar til Venle der hand fik samme
Opsigelse Breff/ oe actit sig til Viborg/ Krigsfolckit haff/
de hand ladit effter sig vdi Syn. Men effter hand fik
dette Opsigelse Breff/ forrenste hand til Kolding/ Huor
hand vaar vdi stor Tuiffraadighed/ huad hand skulde an-
fange/ Hand raadsørde sig samme tid met Herr Mogens
Bilde Lænsmand paa Koldinghus / met Herr Oluff Ro-
sentrans/ oe Quersten Hedenstrup/ huad deris Betendens
de vaar / Hues Golt hand vdi Syn haffde / vaar icke den
Modstand nock hand haffde sig at foruente vdi Jutland.
Da raadde Hedenstrup hannom / Effterdi hand vdi
Lydsland haffde saa mange gode Venner / Brødre/
Suogre / Foruante/ som vaare Romerske Keys: Maalt:
Erzhertug Ferdinandum, Margraff Jochim aff Brans-
denborg / Ehursørsten aff Sagen / da skulde hand lade
dennom vide den Leylighed / samle Rytter oe Knechte / Da
erbpød sig Hedenstrup / self at drage vd / at verffue om
Sold.

Herr Mogens Bilde raadde hannom/ hand skulde
afffærdige hans Sendebud til de Juder/ oe erbiude sig til
Kætte / om nogen haffde sig offuer hannom at besuere/
Nee

Met saadan Opfigelse vaar tagen forhare aff sted / hand maatte først forhøris / sands der da nogen Forseelse hos hannom / vilde hand sig gierne rette oc sigelade.

Herr Oluff Rosenkrantz raadde / hand skulde begiffsue sig til Rispbenhaffn / til hans Gemahl oc Dørn / den kunde allehaande Tilfald stee / at det Oprør oc Tuist kunde nederleggis.

Hand tilskriffuer saa Bispen aff Aarhus / huiuden hand end da forlob sig paa / Menendis at være tilbract aff de andre / til den Opkriffuelse / mere haanom end aff hans egen villie. Men disse effterskreffne tre gode Mend affsære sig hand Personligen fra Kolding / Herr Mogens Gøe Knud Henrichsøn / oc Oluff Nielsøn / At de vilde tilkiende giffue Bisperne / oc de andre aff Raadit / at mand tog for hart aff sted / hannom vaar ingen Sager offuer beviist / Eller at haffue giort imod Priuilegiene. de skulle besinde dennom / hand vilde staa huer mand til Rætte / Indskød sig faar Kenseren oc wpartiiske Dommere. Da bleff til Serstoff bevilgit nogle Fellige Dage / Oc it Mode besammit at staa til Horsfens / midler tid skulde Kong Christen bliffue stille til Beyle. Samme tid gaff hand faare / ^{Kong Christen} At huad de Bisper oc gaat Føldt vaar anlangende vdi ^{den} falder til ^{den} Suerig oc Danmark / som hand forsaa sig met / oc lod sig rette oc fengsle / Derfaare vilde hand giøre tilbørlige Pønitense / oc den hente vdi Rom. Hand vilde fundere Gods til Hellige Stæder / oc affbede denne hans Forseelse hos deris Elect oc Benner / Hand vilde fremdelis spør sit Regimente effter hans Raads Raad / icke effter fremmede Føldt deris Indgiffuelse. Hand ville sætte dennom Loffning oc Vissen derfaare / om de hannom icke ville haffue betroet. Oc endelig vaar hand begærendis / hans
Sag

Sag maatte komme til Forhør / før de saa Plussigen toge
 aff sied met hannom. Visperne oc Raadit stilleden dennom/
 lige som de altingest gierne haffde seet til det Beste / For
 de til ingen Forhandling gaa vden Adelen / Richestæderne
 oc Almuen / som ellers skulde falde dennom paa Halsen.
 Midler tid samlede de Almuen / oc gaffue saar Besked/
 vdi almindeligt Raad / At dette Rige kiender sig ingen
 Offuerdemmere / De haffue retst dennom / effter hans
 egen Forplict vdi Haandfæstningen / De trode hannom
 icke heller / huad Løfte oc Tilfagn hand vilde giere / De
 haffde forset dennom om en anden Herre / sem vaar
 Hertug Frederich aff Holsten / huilcken de vaare foruens
 tendis. Kong Christens Misgierninger vaare Aabenba
 re saar all Verden / Oc hans Rættighed til Riget vaar
 forfalden.

Item bleff begærit aff disse gode Herrer / hand vds
 sende / At de effter deris Sed / vilde vide Rigens Beste / saa
 vel som de. Der hand siel icke anden Besked / Oc saa at
 Almuen vdi lige maade offuer alt Jutland vaar opsæt
 imod hannom. Da effterfulde hand Herr Oluff Rosens
 fransis Raad / oc tenckte at besætte Richestæderne oc Mal
 mø / som de fornemste Rigens Fæstninger / før end de aff
 hans Wuenner bleffue bekræftit / Tenckte saa at kunde
 formedelst disse tu Stæder altid være Riget Vægtig/
 Naar hand dennom met Induaartis Krigsfolck kunde
 vndsætte.

Hand drog siden igiennom Syn / Huor hand befoel
 Gressue Erick von der Høye / at forløffue / hand vilde gi
 re Forordning om hans Befalning / Huor aff hand dog
 søye eller intet siel / Oc lod beskedde Adelen til sig / oc Wæ
 nigheden offuer all Syn / aff Richestæderne / oc paa Landit /
 at

De Synboer
 suerge Kong
 Christen paa
 ny.

at møde til Dethensø / Der suor hannom atter / Jørgen
Marquin / Jens Bilde / Hans Brne / Johan Bigrn / Lau-
ris Skindell / Hans Stiffen / Peder Ebbesen / oc Jacob
Hardenberg / Høffuismand paa Nyborg / som de fornem-
ste aff Adelen. Herr Otte Krumpen haffde Langeland
hand bleff oc paa hans Side.

Saa drog hand der fra / til Siælandsfars Land-
ting / Huor hand lod forskriffue Adelen / Bønder oc Rigs-
stæds Mænd / Beklagendis / huorledis de Juder vaare han-
nom fra falden / imod deris Eed oc Forplict / Begærendis
Hielp oc Trøst aff de Siælandsfar / Oc at de paa ny vil-
de suerge hannom / oc en deris Eed oc Plict forgiætte /
Hand vilde staa huer Mand til Rætte / som hannom mee
Rætte kunde eller haffde at bestylde. Da suore de Siæl-
landsfar hannom paa ny / Oc at opsatte met hannom
Liff / Guds / oc yderste formue / Gordi de vaare hannom fast
tilnegit / faar den Frihed hand dennom faar deris Jøde-
sted / saa vel Kronens som Adelen Bønder giffuit haffde.
Diffe vaare de hannom anden gang suore sammesteds /
Bisp Lange Brne / Abbed Henrich vdi Soer / Eskild
Prior vdi Antvorskow / Albret Jepsen / Matz Eriksøn /
Rigenis Raad / Herr Henrich Øge / som altid vaar han-
nom Tro / Hans Brne Ridder / Hans Krasse / Jørgen
von der Bist / Knud Kud / Anders Henrichsen / Mouris
Ekaffue.

Hand drog saa til Rigsbenthaffn / oc forsende Bud til
Ekaanige Landsting / forsamlede der Adelen / Oc lod der
det samme beklage / huorledis de Juder haffde dennom
forbundit imod hannom / opsigte hannom Huldskaff oc
Mandskaff wforhørt Sag / Hand vaar gierne Effuers
hødig / huer at staa til Rætte / Bedendis de icke vilde vnde
41 falde

De Staathin-
ger suerge
Zongen anden
gang.

falde hånom. Da suore disse effterstreffne aff Adelen/Mes-
ster Hans Bess Erckebispen/ paa Kongens vegne/ anden
gang/ Hprelse/ Liudelse/ oc Trostfaff/ som vaare Henrich
Aagesøn/ Henrich Krummedige/ begge Riddere oc Dans-
markis Raad/ Agel Brade/ Tyge Brade/ Mouris Jbs-
søn/ Holger Grenerßøn/ Truit Grenerßøn/ Niels Lycke
Riddere/ Jens Torbenssøn/ Predbighn Podedust/ Lauge
Brne/ Niels Hack/ Huilcke vaare de fornemste vdi Slaas-
ne/ paa den tid/ met flere aff Adelen.

Gra Jutland tilskreff hand hans Gemahl Drot-
ning Elisabeth/ oc tilsende hende en Copie/ hun skulde til-
skriffue hendis Fader Syster/ Fru Margrete vdi Næder-
landene/ oc andre hendis Foruante/ saa liudendis.

Drotning Eli-
sabeths Bress.

Vdi disse Dage/ singe wi Allsomsørgeligste Tiden-
der / aff vor Herre / Husbonde / vdi saa maade/ At hans
eget Ridderskaff/ haffue sæt sig op imod hans Naade/ vden
all Erlig oc Redelig Sag oc Foruaring / oc ville komme
hans Naade/ off oc vore Børn om Liff oc Land. Derfaas-
re bede wi Eder / oc formane / paa den Fader Systerlig
Kierlighed/ oc den Broderlig Befalning/ som i haffue aff
hannom/ at i ville des paa Hierte legge/ Oc at i strax vil-
le forskriffue til Eders / oc vore Slekt oc Venner / at de
sammeledis oc ville giøre / Oc at de strax vilde skriffue
dennom til / at de saadant vilde affstille / saa fremt at de
met deris Anhengere oc Børn/ ey skal det fortryde/ Oc bes-
gære her paa it endeligt Suar. Thi i vilde være de som
ville sætte Liff oc Gods hos off/ oc aldrig off forlade / Wi
ville altid være de / som ville giøre alt det Eder til Villie-
er/ Oc tilhielpen at Eders Vndersaatte skal saa huad som
de begære aff vor Herre oc Husbonde.

Kogens

Rigens Raad oc Bisper vdi Jutland tilskreff vdi lisse maade de Herrer aff Lybte / denne Rigens Tilstand / at de haffde fordrit Hertug Frederich aff Holsten til Konge / Begærendis oc at de vilde fordre oc hielpe Hertug Frederich vdi alle maade imod Fornæffnde Kong Christen.

Rigens Raad vdi Jutland tilskreffue deris Mædbrødre vdi Jutland oc andenseds / At de vilde giøre it met dennom / vdi en almindelig Sag / oc vide Rigens Beste / saa vel som de / Serdelis siet Herr Mogens Gøge / huius den de viste at holde met Kong Christen / saadant it Bress. Enten saadant vaar giort faar it Spilsecten skyld aff somme / før de vilde de andre tilfalde eller ey / lader ieg besroe ved sit Vord.

Kiere Herrer oc Brødre oc synderlige gode Venner / som eder vel fortænder / wi nu eder tilkiende giffuit haffuer / den euige forderffuelige Skade / som Høyhaarne Første Kong Christen / eder / off oc menige Landsens Indbyggere / vdi mange maade giort oc paaført haffuer / imod den Kongelig Eed oc Recels hand off alle suorit oc beseglit haffuer &c. Begærendis fordi aff Eder / at i met off skulde troligen tilhielpe sliig forderffuelig Skade at affuerge / effter samme voris Recelsis Liudelse. Da ville i ingen endelig Suar der paa giffue off / Men som wi formercker / drage i eder fra off met løse oc listige Ord / Der met off icke nøiges. Saa bede wi eder endnu kierligen / at i strax wfortøffnie skriffue off til igien / met det samme Bud / it Endeligt Suar / vden all ydermere Forholdning / hues i der vdiinden giøre ville / Oc saa at i kommer off til Hielp met den største Mact i kunde aff sted komme / imod fornæffnde Kong Christen / der sig forsterct haffuer / Off oc

Det Tøtste
Raad tilskreff
uer deris
Mædbrødre.

Landſens Indbyggere / at ville offuerfalde / Forladendis
eder der viſt til / der ſom i det icke giøre ville / men bliffue
ſaa ſiddendis / eller oc falder off fra / Da acte wi at holde
eder ſaar Landſens wtro Indbyggere / der vores Ridder
ſkaffuiz / Riibſtedmends / oc menige Almues Verſte vilde
vide / De acter wi da met Guds Hielp / Venner oc alle
vore Tilhengeris Hielp / at ville ſtraffe offuer derris Per
ſoner oc Guds / huor wi det bekofte kand / Der til i eder al
delis forlade ſkal. In Chriſto valete, Datum Viburgi Año
1523. Sabbato proximo ante feſtum Purificationis Ma
riz, Noſtris ſub Sigillis,

Kong Chri
ſten ſættet ſin
Sag paa en
Sluct.

Da Kong Chriſten nu formerckte ſig ingen mere
Tro at haſſue hos de Danſke / De Ord oc Rygte giick at de
Danſke oc Lybſke ſkulde giøre it / ſaa vel ſom Hertug Fres
derich aff Holſten / De kand ſkee / at de Lybſke met en Slaas
de / oc de Danſke oc Holſter torde belegge Riibenhaffn oc
forhindre hannom at komme der fra / Derſaare ſamlede
hand tiuffue Skibe / huor paa hand ſætte Drotingen /
hans Børn / Rigenſ beſte Breffue / Dreffel / oc Klenodier /
met hues mere hannom Tienligt vaar. Hand ſpolier ic
ſaa dette Rige / oc tog met ſig hues hannom tienligt vaar /
at hand icke ſparde Miſſings Becken / ſatte vnder Fløpes
ne / paa Riibenhaffns Slaat. Sibrit lod hand ſlaa vdi en
Riſte / oc ſøre paa Skibet / paa det hun aff Almuen oc
Borgerne icke ſkulde offuerfaldis / ſom en ſtor Skat / Hun
vaar men ſtørſte Aarſag / huorſaar hand myſte diſſe try
Riger / oc til all hans Fald oc Vlyck. Hun trøſtede Kon
gen oc bad hañtom være ved it Frit Mod / oc ſagde: Vleibe
jhr nicht Könning in Denmark. So ſolt jhr werden Burs
gemeiſter zu Amſterdam.

Kongens ſig
ſte Skat oc
Liggende ſæ.

Herr

Herr Henrich Gſe befalte Kongen Rippenhaffns
 Slaate oc By / Oc tog ny Eed aff hannom oc Borger-^{Rippenhaffn}
 ſkaffuit. Jørgen Hoffmut bleff lagt der ind. met fem Jem-^{beſatte.}
 nicker Knechte oc nogle Ryttiere / Oc hand loffuede om tre
 Maaneder igien at vndſætte dennom / Forhaabendis for-
 medelſt Kønſeren / oc andre hans Venner / altid igien at
 vilde komme til Riget.

Churførſt Jochim aff Brandenburg / oc Churfør-<sup>Eydſke Sæ-
 ſter ſkreffuer
 het ind.</sup>
 ſten aff Sagen / ſkreffue til Rigen Raad vdi Jutland /
 De ſkulde betencke deris Eed oc Pliet / oc icke forlade deris
 rette Herre oc Konge / de en gang haſſde ſuorit / oc betencke
 huad effter vilde følge. Sands nogen hans Forſeelse imod
 dennom / kunde der raadis Bod paa / De tilbød dennom
 oc ſaar Meglere oc Talsmend.

Men det vaar forſilde ſkreffuit / Hertug Frederich
 oc Stæderne vaare paa den Tid vdi Ruſtning.

Da Biſp Lauge Brne nu formercke / at Kong
 Chriſten ſætte ſin Velfærd / paa en Gluct / oc icke kunde
 bliſſue tilſtede / at forſuare hannom oc flere / ſom bebode det
 platte Land. Hans Metbrødre / Oc haſſde ſkreffuit de for-
 nemſte til vdi Stæland / de vilde giøre it met dennom / vdi
 en almindelig Sag / eller ſkulde holdis ſaar Giender. Da
 er baade fornæffnde Biſp Lauge Brne / Abbit Henrich
 vdi Soer / oc Prior Eſkild vdi Antuorſkow / tilſalbit Her-
 tug Frederich / ſaa vel ſom de Byer oc Slaatte vdi Jørſter
 dommit / ſom vaar ſalden vdi Kong Chriſtens Part.

Vdi fornæffnde Aar 1523. den 20. April. die S. Kong Chriſt
 Tiburtij, ſeylede Kong Chriſten met Drotningen oc hans ſten affløber.
 Børn / fra Rippenhaffn / oc vaar paa det Skib Leffuen /
 Hannom meſfulde en hob hans hemmelige Raad / Me-
 ſter Hans Beſſ Erkebiscop til Lund / Hans Mickelſſon
 Liij Borgemeſ

Vorgemester aff Malmø/Mester Hans Mønbo / Hand
 haffde tiuffue Skibe tilsammen / Maria / Peder/ Don
 Hul/ Hamborger Barken &c. vaare de fornemste. Paa
 hans egit Skib løffuen/ vaar Hundrede oc tiuffue Kne-
 te oc dubbelt Bodsfolck. Hand senlede aff ved it slæt eff-
 ter Middag/ Alle mand løbe paa Volden/ oc saa vd effter
 hannom/ indtil hand vaar Skowshoffuit forbi. Alle Pos-
 tentater oc Herrer til it Spenel oc Exempel, om Lydens
 Vstadighed.

Vdi Spen fik hand Storm oc Vuær / saa Glaas-
 den bleff atskild. En part senlede paa deris egit Euentyr/
 oc Lycke. Wien hand self oc nogle flere Skibe/indkom be-
 holden vnder Norge / Det største Skib Maria / indkom
 faar Armøen vdi Seland / vdi det dybe Dynd at side/
 Hun bleff Laet vdi Spen / Oc it Skib kom vnder Frans-
 kerige/det fik hand aldrig igien/fordi den Fransoser for-
 reuende / hand haffde søgt Keyseren / ick hannom / Sol-
 ckit lod hand passere deris Vep. Kong Christen fik Syn-
 den Vind igien / oc indkom til Sera vdi Seland/ behol-
 den / med de andre Skibe.

Da Kong Christen nu haffde forlat Rigerne / for-
 aarsagedis Herr Mogens Ege / oc de andre aff Raadit/
 som bygde oc bebode det platte oc flette Land/at følge deris
 Metbrødre/ oc tilfalde Hertug Frederich. Huorfaare de
 oc vdi lige maade / affsagde Kong Christen Huldskaff oc
 Mandskaff/ fordi at hand haffde dennom forlat. Vdi lis-
 ge maade/saar den indbyrdis u-enighed/ her vdi Rigeet
 vaar begynt/Bleff ick heller Stockholm vndsæt/ som vis-
 dere skal formeldis.

Dette er Enden paa Kong Christens Regimentis
 Tid / her vdi Danmark / Sverig oc Norge / Huilcken
 regnit

regnit fra hand bleff kronit/ Aar 1514. oc til 1523. hand
forlod Nigorne / da varede hans Regimente vdi Ni Aar/
Men fra hans Herre Faders Død/ til samme tid/ da vaar
det Ti Aar. Dog er det icke all Enden paa hans Trages
dix eller Ieffniq Historie. Thi hand vaar vden Lands
vdi Naderlandene / vdi Lante Wiffen oc Brandenburg/
fast vdi 8. Aar / Oc haffde der en veldig Hob Krigsfolck
forsamled / den stund Kong Fredererich laa saar Ripbens
haffn/ Aar 1523 imod Winteren / som hand vddrog om
Vaaren. Margreff Jochim aff Brandenburg/ hans
Suoger / vaar met vdi egen Person. Men der Soldie
vaar kommen til Perleberg/ der aff Guds forsiun forløb
Kong Christen Krigsfolckit. oc de hannom/ da ingen Bes
talning vaar saar Hender / til dennem/ som hans haffde
loffuit.

Kong Frederich haffde den tid ladit sin Søn Hers
tug Christian vdi Leyren saar Ripbenhaffn / Selff vaar
hand dragen at Lante Holsten / oc haffde samlit hen ved
firsinds tiuffue Tusind Mand / paa Granderheyde / at
gipre hannom Modstand.

Aar 1532. lod Kong Christen sætte sig vdi Land
vnder Norge/ sick det Gold vdi sin Bestilling / som Here
Walker aff Essens. oc Gressuen aff Frissland haffde brugs
imod huer andre / som hand forligte / men met fæne Vi
stand. Der met belagde hand Aggershus/ huor hand bleff
fangen/ Oc er ført til Synderborg/ Sammesteds oc paa
Kallundborg leffuede hand end da vdi 27. Aar / Oc døde
Aar 1559. den 20. Ianuarij, ætatis suæ 78. vden Tuiff
uel aff Guds Forsiun/ at hand som saa megit haffde syne
det/ skulde gipre der saa lang tid Pliet oc Bod der faare.

Huerledis

Huorledis met begge Thog forløben er / De huorledis Gustaff Ericsson vdi det Aar 1523. den 22. Iuniu haffuer indbekommit Stockholm / Der om skal ydermere formeldis vdi Kong Frederichs den førstis Historie. huor det oc heden hører.

Refutring
paa denne
Historie.

Aff denne Historie/ oc disse antegnede Puncter haffuer den Günstige Læser at see oc forfare/ At Rigeris Raad vdi Danmark/ oc Suerig / haffuer hafft Marsage neck/ til at sætte dennom imod Kong Christens Vold/ Mact oc Tyranni/ Thi hand icke som en Herre oc Konge met Skiel/ Low oc Ræt haffuer regarit/ men som en Tyran oc Voldsmænd/ De haffuer intet hulpit/ at hand der om er atuarit/ Men hvieste der vilde siige oc raade hannom hans Beste / dennom haffuer hand effterstandit paa Liff oc Leffnit.

Hand vilde være en Mechtig Herre/ at raade oc regere offuer huer Mands Liff oc Gods / uansæet Low/ Ræt/ Skiel/ Priuilegier, oc Friheder. Derfaare opskreff hannom Danmarkis Rigeris Raad Huldskaff oc Mands skaff.

Først faar den Artickel skuld / som staar vdi hans Kongelige Haandfæstning / Hvilken er indført vdi flere Konger deris / At om hand icke holdendis verder Vnder saatterne ved deris Priuilegier oc Friheder / hand dennom loffuit oc suorit haffuer / De atuarit / icke vilde raade der Ved paa/ Da skulde de intet haffue forbrut / om de sætte dennom der imod.

For det andit/ da haffuer det været Brug / vdi andre lofflige Riger / oc Nationer, vdi Frankrige / Spanien/ Engeland/ Polen/ Skotland/ Portugal/ At naar de haffuer været beladd / met nogle Tyrantske oc Vrelige Regentes

Regentere/ Da haffue de befriet dennom fra saadanne Tyranner / oc igienbract deris Hæderne Land vdi forrige Friheder/ Priuilegier, oc Tilstand/ ved saadanne Middel. De er icke langt borte Exempler, at hente / men vdi staets Tit Ihukommelse. Wi seer at Drotning Maria den 6. for stædt tid siden er forjagit aff Skotland / oc Fængsligen anholden vdi Engeland. Kong Erick aff Suerig at være holden vdi it euigt Fængsel. De Poler at være træd til it nyt Vall / der Kong Henrich den anden icke vilde bo hos dennom vdi Polen/men vdi Frankerige. Dissligeste vdi Frankerige/ det Kongelige Regimente at være forflyt/aff den ene Slect oc vdi den anden/ Fra de Meroueer, til Caroli Magni Slect/ Fra hans Slect / til de Capeter. Til Venedig/den ene Første at være affsæt/ den anden tilfæt/ Naar de icke faarestod Regæringen som dennom burde.

Vdi det gamle Testamente læse wi / de andre Til Slecter at være frasalden Roboam oc Juda. De Næderlender paa denne Dag / at være de Spanier frasaldet. Oc dette alt/En deel faar Religionen, En deel faar Landsens Priuilegier oc Friheder at beholde.

Vdi lige maade er tilforn skeed her vdi Danmark/ med Kong Christoffer Erickssøn desligest hans Søn/ oc Kong Valdemar den fjerde/ oc Kong Erick aff Pomern / imod huilcke Landsens Indbyggere haffuer dennom opsæt/ deris Priuilegier, Friheder oc Rigers Bæste at forsuare.

Hues nogen nu vilde sige / at mand er plictig at lyde oc suare huer Offrigbed / huordan Gud den tilføyer off. Da skal mand vide / At Gud haffuer befalit Offrigbeden/ skieligen at regære/ Vndersaatterne Vnderdanigen at lyde oc følge/ Huer er bunden til visse Regle/ de erre huer andre indbyrdis Forplict. Oc befindis at Gud for

henger offuer off baade Onde oc Gode Herrer/ Konger/
 Førster at regære. Naar Gud vil velsigne en Stand oc
 it Rige/ Da giffuer hand off gode Konger oc Forstandere/
 Men naar hand vil straffe it Land oc Rige / da giffuer
 hand off haarde Tyranner / oc Offrighed / oc bør huer
 Wrenniske serdelis / en Priuat Person / at lyde oc effter
 følge dennom / huad heller de erre onde eller gode / Eller
 forseek sig paa andre Stæder. Men den samme Gud
 der off saa straffer oc hiemspøger faar vore Synder oc fors
 iente Straff/ Skyld/ met en Tyranske Offrighed/ der
 huercken acter Gud/Low/Stiel/Ræt/ Priuilegier, Frihes
 der / Den samme Gud aff sin Barmhertighed oc Mild
 hed / bortkaster det Rijs oc den Straff / naar det siunis
 hans Guddommelige Majestat Tæckeligt/ Oc tilføyer off
 igien Forløsning oc andre gode Raad. Der regærer
 mange Herrer oc Konger/ som icke end alle erre aff Gud/
 De regærede siger Gud / dog ieg icke viste der aff. Det si
 gis vdi Skrifteen / Gud icke at vide aff/ som hand icke bes
 hager/ men tilstæder dog paa en tid / Icke er det heller saa
 gaat at være Guds Rijs oc Plage som mand tencker.
 Dog hører det icke heller huer til / at sætte sig imod Off
 righeden. Her skal mand vide / at vdi alle Kongeriger/
 hu id heller de erre Arffueriger/ det er/ Huor som den ene
 arffuer Riget effter den anden/ Eller det erre Ball Riger
 det er / Der som de haffuer Mact til at vellie dennom en
 Første oc Herre aff it fremmit Stamme/ Da befindis at
 Vndersaatterne dog først haffuer sat Offrighed oc Kon
 ger/ saa at Offrighed er faar Vndersaatterne deris skyld.
 Naar nu den vil opsluge oc forderffue dennom/ faar huer
 skyld hand er til / oc icke regære met Low oc Stiel/ som
 hand suorit haffuer / da gaar det icke Ræt til / oc er inacen
 Zuiffel

Tuiffuel paa/at dennom jo vdi første Indfickelse haffuer
 varit nogen Vilkaar imellom / effter huere Rigits Eynlig-
 hed / huor vijt Offriggheden skulde haffue Mact at binde/
 befale/regære/ som er met Low oc Ræt / Vnderfaatterne
 til at lyde/suare oc følge.

Disse Artickel oc Vilkaar / fornyes oc renoueris
 vdi huert Kongelig Vall oc Kroning / tacitè & exprellè,
 saa vel vdi Arffueriger som Vallriger / oc der paa suær
 Kongerne / Thi den Arffue Rættighed vdi Arffueriger/
 at den ene den anden succederer, forstaais ickun paa
 Stammen/icke Personen/ Hand suær saa vel vdi it Arff-
 uerige / som den vdi it Vallrige. Til met da er der vdi
 alle Konge Riger oc Regimenter / nogle visse Befalnings
 ger oc Embeder / som erre her vdi Danmark / Rogens
 Hoffmester / Cansler / Rogens Marsk / Danmarks
 Raad &c. Vdi Polen Veyuoder, Castellaner &c. Huil-
 ke icke alleniste erre Kongen suoren/men oc Riget/at skul-
 de vide diss Best. Naar som heldst nu disse formercker/
 at den som til Styre oc Regeringen er sat / vil forkaste
 den Menighed hannom er betroet/ oc icke styre som det sig
 bør/eller fuldkomme det Embede/huorfaar hand den Bes-
 falning haffuer antagit/ Oc icke vil lyde dennom at / paa
 Rogens Beste/Da er ingen Tuiffel paa/at de jo samteligen
 eller største Parten aff dennom / huilcke ville vide Rogens
 Gaffn oc Beste / jo igien maa affhyldede den / som vil for-
 sætte Menigheden / oc icke holdendis vorder hans Eed/
 Edfste oc Affsteed / dennom imellom haffuer varit. Oc
 endog saadan Rættighed er hos oss Danske Mend / saa
 vel sem vdi andre Lande / Saa erre vi dog sielden trød
 til saadan yderste Middel / som til dette / vden Nøden oc
 Trangen haffuer varit diss haardere. Men Danske

Wend haffue altid synderligen været berømdt / at de erre
 deris Herrer oc Konger Huld oc Tro / huilckit oc paakiens
 der met Gierningen / Vdi det / at naar der er indfalden en
 Krig / ja end begynt / imod deris Samtycke oc Billie / da
 haffuer de dog icke forlat deris Herrer oc Konger / Men
 vdi 7. 9. oc 14. Aar vd paa red / tilhulpsit aff yderste
 Vact den Krig at fortræde. Saa seer mand oc / at deris
 Konger troligen vden all Følge / maa friligen vden all
 Vact / huile oc soffue / vdi deris Vndersaatters Hus oc
 Hiem / vdi steden / At andre Fjender oc Herrer / met mange
 Drauantere oc stor Vact / dagligen erre omgiffne.

Dog maa ieg vel bekiende / at denne Opffkriffuelse /
 som Nogens Raad Kong Christen nu giorde / indfalt paa
 en Vbeleylig Tid / som vaar paa den tid / der Stodholm
 vaar belagt aff Gustaff Ericsson / oc de Lybske / De haffde
 heller burd at betencke / huorledis Nigterne kunde bleffuit
 tilsammen / end sæt dennom self oc Nigterne vdi stor Fare.
 Men her aff maa huer betencke / huad Nød oc Trang Bis
 sperne oc Nogens Raad / vdi Jutland / paa de tider haffuer
 været sted vdi De grebe til saadanne farlige oc sidste Mid
 del / som vaare / Deris eget Liff / Leffnit oc Friheder at be
 sferme / At det icke skulde gaa dennom / som de andre / hand
 saa Tyranligen haffde tagit aff sted mee.

Se maa ieg vel bekiende / at Bisperne vdi fordom
 Dage / vaare de som sætte dennom imod Kongernis mod
 uillighed / De hulde dennom til Rætte / oc vdi Luang /
 naar de skrede oc ginge fra den rette Linie / som wi vdi vo
 re Historier befinde. Men det vaar fast at forundre / at
 disse saa Bisper vdi Jutland / deris Mædbrødre vbespuet
 aff Raadit / torde dennom den Gierning vnderstaa / imod
 saadan en Rættig Herre oc Konge / som hand vaar / Der
 saa

saa vaar besuogrie met Keyserlig Maist: oc andre Førstes
lige Hus/vdi Tydskland foruant.

Men den Gierning vaar aff Gud/ellers haffde den
icke lyckedis / Vor H:Kre vilde icke lade hans Tyrannij
ustraffit affgaa. Der offuer Gud icke alleniste lod hans
nom komme vdi Fængsel / Men oc paa det samme Aar oc
Dag hand bleff fangen / ved Døden henkalbede hans
Søn/Hertug Hans til Rendersborrig / Huilken formes
delst Venners Hielp/altid haffde kundit foruroe disse Ri
ger. Der met er den Kongelig Herlighed kommen paa
en anden Linie/vdi det Oldenborgiske Stamme / Oc vi
befinder/det er Sandingen Gud siger/at hand forandrer
Riger oc Regimenter/ faar Synd oc Ondskaff skyld / fra
en til en anden/ Oc at den Regel er vist / Alle Tyranner
fange en ond Afgang oc Ende.

Vdi saa maade er Danmark oc Suerig split oc
trengd fra den euige Forening oc Samling/ de vaare vdi
sammen bunden vdi Drotning Margretis tid / stedse oc
altid vnder en Herre oc Konge at bliffue til euig tid/ huil
ket vden Tuiffuel haffuer været Guds Raad oc Villie.
Men Verbslig vis at tale der om/ Da haffuer hand først
ingen anden at beskjede derfaare/end Kong Christen/som
opuacte Vndersaatterne imod sig/ vdi begge Riger/ Der
hand vilde hafft Suerig til Danmark oc Norge / da my
ste hand detom alle try. Hues oesaa Gud icke haffde giore
en Ende der paa met hannom / Da vaar vel at beskjede/
som sig lod ansee/at hand haffde tenckt videre.

Aff denne Historie haffuer huer Første oc Herre at
lære/ at skulde tage dennom vare saar Vidskshed / Blod/
Vold/Tyrannij/ Thi det er saa met Synd oc Ondskaff/
At naar mand giffuer den ene Plak oc Rom / saa følger
M m iij den

den anden effter. De at de til betroer deris Regterings/
 Nogens indspødde gode Mend/ icke Vdendige. Dissligeste
 Maadeligen oc Mildeligen tager aff sted met deris Vn-
 dersaatte/ At de icke epuectis til Spræ/ naar de Vbillis-
 gen bliffuer offuer Rættien beskattit/ Icke heller naar Gud
 søger dennom Lyck oc Seyeruinding til/ at strax forhoffe
 mode dennom / oc begiffue dennom vdi anden Vnnyttig
 Krig/ som dennom oc deris Land paa det sidste kunde kom-
 me til større Vbestand.

Huer Første spegle sig nu vdi Kong Christens
 Exempel oc Lyckens Vstadighed / At hand aff en veldig
 Herre oc Konge offuer try Kongeriger / met Kyslerlig
 Majestat/ oc saa mange Tydske Førster oc Herrer besuo-
 grit oc foruantit / saa snart er falden / Oc paa det sidste
 maatte dø vdi Fængsel oc stor Elendighed.

Hues Beskyldning som Danmarks Rigs Raad/
 de Suencke / de Lybske / oc Kong Frederich / nu haffuer
 hafft til Kong Christen / som de lode publicere oc vdgaa/
 findis her hos tilføet.

Dog vil ieg den Gunstige Læser icke heller forholde
 de / At Kong Christen haffuer bekommit en Bequem
 Scribenter oc Veltalende Lærd Mand/ ved Naffn Cor-
 nelius Scepperus, hans vice Canseler / Gødd til Nyppore
 vdi Glandern / som haffuer suarit paa samme Beskyldnings
 ger vdi Latinske Sprock / fra Berlin / Huilckit alt er vds-
 gangen paa Tryck / Huor vdi hand vnderstaar sig/ at be-
 uise Kong Christen Vskyldig.

De Danske Beskyldninge gaar hand forby / det bes-
 ste hand kand / skilder allene Bisperne/ at de haffuer fors-
 ført de andre / oc kaldit dennom Seductores, Det er / de
 Danske deris Forspørere/ Oc tillegger fornæffnde Bisper/
 At de

At de en Part erre Drandere/ en Part Horkarle/ De at
 være bleffuen hannom Affgunstige / saar hand dennom
 der om haffuer atuarit / oc ville sætte til rætte / de kunde
 icke nu vellie Hertug Frederich / saar de haffde vduald
 hannom en gang/ Hand biuder sig oc sin Sag vdi Rætte
 saar wpartiske Dommere / Det Ball vaar icke heller En
 drecteligen tilgangit / fordi de andre Lande hulde endda
 met hannom/oc haffue anden gang suorit hannom/ Saa
 vaare oc Riipenhaffn oc Walmø belagde.

Imod de Lybske suarer hand / Hues Skade oc An-
 greb Kongen haffuer giort paa dennom/er sceed met Ræts-
 te / fordi de haffuer villit seyle paa Suerig / oc giøre hans
 Oprørske Tilførsel/ imod hues Affsceed de tilforn haffde
 indgangit/met hannom/oc vdi hans Herre Faders tid.

De Sueniske faarekaster hand atskillige Oprør /
 Wiroskaff / de skulde haffue beuist imod hans Herre Fa-
 der oc hannom / Oc om det Mord til Stockholm / siger
 hand/at Passuens Sendebud Iohannes de potentia,haff-
 uer kiend hannom / ingen Bræt at haffue giort / oc det
 Instrument at være hos sig.

Imod Hertug Frederich skriffuer hand/at Kongen
 oc hans Fader Broder om alle Irringer til Borsholm
 erre fordragne / De siu Tusind Gylden som refter/ icke at
 være Aarsage nock / hand skulde krij oc sende imod hans
 Riig oc Blod/ Om deris Fæderne Skifte/ haffuer hand
 hans Affkald/saa vel som om de Hundrede Tusind Gyl-
 den/oc Bergemaal hand fordrer/ Kong Hans skulde væ-
 re hannom skuldig / Haffde icke forhaabedis hans Fader
 Broder skulde antagit sig disse Riger.

Men huorledis Cornelius Scepperus sig vrier oc
 vender / at giøre Kong Christens Sag klar / da skulde
 hand

hand før kunde samle Øster oc Vester / end giøre Kong
Christens Tyranni oc Vold til Rejsardighed oc Mild-
hed/ Snarist at siige/ Det vaar Skade at saa mange gode
Vrd skulde spildis vdi saadan subtil Løgn. Wi Danske
vide vel / oc haffuer fornummit Kong Christens Tyrani
ni/ Saar fremmit Gold / hannom icke kiender / kand hand
skriffue huad hannom lystet. Dog hand icke streff andit/
end huad Kong Christen selff/oc andre hans Tienere sag-
de faar hannom.

De her met vil ieg nu giøre Ende paa denne Histo-
rie, oc begiffue mig til Kong Frederich.

Marſager / huorſaare

de Hønuærdige vdi Gud/Ædle/Velbyrdige/
Hederlige/ Strengte oc Erlige Viſper/ Præ-
later/ Herrer/ Ridderſkaff/ Stæder oc menige Indbyg-
gere vdi Danmark/ haſſuer Konning Chriſten des
ris Eed oc Plicht opſkreffuit / Oc den Stor-
mettige/ Høybaarne Førſte oc Herre/
Herr Frederich/ Hertug vdi Hol-
ſten/ til deris Konning
vdualde.

(*)

Alle oc huer/Churførſter/Førſter/Geiſt-
lige oc Verdslig/ Grefſuer/ Friherrer/ Danſke Bes
Riddere / Borgemeſtere / Raadmend/ tylvinger
Borgere oc menige Indbyggere/ til- imod Kong
binde wi Biſcoper/ Herſkaff/ Prælater/
Ridderſkaff/ Stæder/ oc alle Indbyggere vdi Danmark/
voris venlige Tieniſte / Helfen / Gunſt / Naade / oc als
Gode.

Hønuærdigſte/ Stormetigſte/ Høybaarne/ Heder-
lige/ Velbyrdige/ Edle/ Høylærde/ Erlige/ Viſe/ oc For-
ſtandige/ Naadige Herrer/ oc Gunſtige Venner/ Det er
vden Tviffel / vdi alle Kongeriger / Førſtedom / Lande oc
Byer/ nockſom vitterligt / At vdi den hellige Chriſtenhed
er it vijt berømt Kongerige/ ved Naſſen Danmark/ Hvil-
ket Rige/ med andre Kongeriger/ haſſuer vdi mange Aar
værit/ oc endnu er/ med all Kongelig Offrighed / Herlig-
hed

N n

hed oc Inrað benaadit oc befriet / Saa at det samme Kongerige/oc Rigens vdualde Konger/ ingen tid haffuer hafft offuer dennom / nogen anden fremmede Verdslige Offrigthed eller Herfskaff. Haffuer ocsaa altid Erckebisper/ Biscoper/ Herfskaff/ Prælater / oc Ridderfskaff været frie faare/til Riget at vduellie dennom en Konning oc Herre/ At formedelst hans Regimente / fornæffnde Kongerige/ maatte bliffue vdi god Christelig Stick oc Ordning/ effter beskreffne Lowe oc gamle Seduaner / Sattige Vndertryckte Føld til Trøst / Endet oc Faderløse Børn til Beskermelse. Oc alligeuel off Rigens Stater oc Raad / som forbemelt er / frit haffuer været / effter den Stormectigis oc Hønbaarne Førstis oc Herris / Herr Hansis forðum Danmarckis Konge dødelig Affgang / At vduellie off en Konning/ effter vor egen Villie. Saa haffuer alligeuel den Kongelig Dygd / Rejsfærdighed / Stormectighed/ Fromhed oc Gode/som de Konger/vdaff det Hus Holsten vaar begaffuit met/off der til beuegit/ Menendis at Konning Christen / Kong Hansis Søn / skulde icke vdaff de Kongelige Fodspor / hans Fader Faders Konning Christian/oc hans kiere Herre Faders Konning Hansis/haffue fra vigit/ Men meget mere effter deris Exempel regæret/At vi faar den Marsag skøld/fornæffnde Kong Christen/den tid hans Herre Fader endnu leffuede/til en Konge offuer alt Danmark kaarede oc vdualde. Der imod hans Førstelig Naade sig met sin Legemlig Ede / til Gud oc alle Helgen suorit off alle/Erckebisper/Biscoper/ Herfskaff/Prælater/Ridderfskaff/Stæder oc Menighed vdi fornæffnde Kongerige igien beplietet / vdi huiltæn Recels effterskreffne Articler er forfattet oc begrebne.

Vi Christen M. skulde faar alting haffue Gud
 Rier/ hannom ære/ oc den hellige Kircke styrcke oc formere.

Alle Biscoper/ Prælater / oc Kircke Tienere deris
 Priuilegia, som dennom aff den Rømerske Kircke/ oc Chris-
 telige Konger giffne erre/ skulle wi hanthæffue/ oc beskytte
 der hos. Disligeste Erkebisper til Lund oc Trundhiem/
 Sammelebis de andre Bisper/ Prælater/ Ridder/ Ridders-
 mends Mend/ oc Rogens Raad / ihuo de erre / huer effter
 sin Etat oc Stand/ skulle wi haffue oc holde vdi tilbørlig
 oc huer deris Værdighed oc Stand / oc der ved skulle wi
 lade dennom bliffue.

Item haffue wi nogen Tiltale til Erkebisper / Bi-
 sper/ eller Prælater/ vdi den hellige Kircke/ oc deris Tienes-
 re/ Da skal det see, paa Tilbørlige Stæder/ faar Rogens
 Raad.

Item haffuer wi eller vore Lønsmænd / Tiltale til
 nogen aff Ridderstaffuit/ huad heller hand sidder vdi Ro-
 gens Raad eller icke / saa skal wi lade hannom tiltale faar
 menige Rogens Raad/ det være om Jordegods eller andre
 Sager. De ligeruis som wi erre plictige / huer at stande
 til Rætte/ saa skal wi oesaa faar Rogens Raad / huer paa
 hans Tiltale suare til rætte / Oc huad Rogens Raad her
 vdi dømmes/ der med skulle wi være tilfreds/ Oc icke være
 nogen med Wnaade beuogen / om hand hans Sag til
 Rætte taler oc fordrer.

Vi skal oesaa foruden Fordeel/ Gunst eller Gaffue
 den fattige/ saa vel som den Rige/ den Vdlendige/ saa vel
 som Indbyggere/ lade Ræt vederfare oc besemme.

Vi skal oesaa ingen Krig begynde/ eller Vdlendisse
 Krigesfælt vdi Riget indføre / foruden Rogens Raads
 Vistaff oc Villie.

Vi skal voris / oc vor fiere Herre Faders Kong
Hansis Breffue oc Segl holde ved fuldkommen Mact/
oc hans vitterlig Giæld betale.

Penninge som wi lade mynte / skal være gode / Tu
Marck saa gode som en Rinsck Gyldens Bærd.

Item wi Christen æt. beplietter off alle disse oc huer
Artickel/ Indbyggere vdi Danmark oc Norge wryggelis
gen at holde/ Ligeruis som de erre igien plietlig off at holde
Tro oc Mandskaff.

Der som wi gjorde noget imod disse Artickler/ oc
icke vilde aff Rogens Raad off lade bedre vnderuise (der
faar off Gud beuare) Saa skal alle Rogens Indbyggere
ved deris Tro oc Pliet/trolig tilhielp/ at saadant maaite
affskaffis / Oc der met icke imod off deris Tro / Sed oc
Pliet oc Mandskaff haffue forbrut/ Met andre mere Ar
tictler/ huilcke wi faar Kortheds skyld icke ville beskriffue.
Paa det hans Kongelig Maest: saadanne suorne Ar
tictle / met flere Kongelige Dyder / oc Christelige Ord
nangers Forfremmelse maaite tilholdis at fuldkomme/
Saa haffue wi søgt Middel/ at den Storm:etieste Høys
baarne Førstinde/Fru Elisabeth / sed aff Kong: Stams
me vdi Hispanien/ Ersheruginde vdi Østerrige / hans
nom bleff Ecte giffuen / Forhaabendis hans Kongelig
Maiesstat skulde forniedelst hendis Formaning/ oc det stor
re/høye Kønserlig oc Kongelig Suogerskaff / sig til Chris
telige oc Kongelige Dyder / Godhed oc Regimente be
giffuit haffue.

Dog alligeuel haffuer hans Kongelia Sind oc
Hierte strax effter Kroningen/ omuent sig til Bitterhed/
Tyranij / Verrighed/ oc Blodørst / Dog at wi icke erre
vdi den Mening / her met hans Kongelig Maiesstat / at
standfæste

skandflecke eller iniuriere, Men aff stor Nød tuungen / at
fordædige voris ære/ Oc derfaar denne Striffuelse ladit
vdgaa / ligeruis som wi ocsaa her met Obenbarlige pro-
teltere.

Spynderlig haffuer hand forglemt den Tro oc Loffue/
som hand haffde giffuit sin Drotning/ En Hammel ond
berpæit Quinde / ved Naffn Sibrít / som haffde bided
Hoffuedit aff Skam/til wdbygds Begæring/ hendis egne
Barn oc Dotter prostituerit, den haffuer hand mere end
hans Edle Drotning actet / Oc hende vdi Stat/Stand/
Leffnit oc Regimente fordragit / Oc saa Regimentit off-
uer all Danmarck (Kigens Raad u—actit) vdi hendis
Hender giffuit. Der vdaff haffuer begiffuit sig stor
Mord/Død/Slag/ vrange Domme offuer Liff oc Guds.

Oc alligeuel hendis Kongelig Naade / huilcken wi
haffue altid holdit for voris Naadigste Drotning/oc end-
nu holde ville / Haffuer ladit Kongen formedeljt Erlige
Fru Anne Mænstrup / Herr Otte Holgerssens / hendis
Naadis Hoffmesterinde erindre oc formane / saadant ic
skammeligt Leffnit at affstaa / Dog den tid Kongen oc den
gammel Quinde / om saadant er komne vdi Forsaring/
Haffuer samme Fru saar denne Christelige Paamindels-
se/ Pnckeligen oc Biskpdeligen maat vige vdaff Riget/ oc
ydermere myste all hendis Guds.

Ligeruis hand ocsaa den Erlige oc Velbyrdige Tors-
ben Oge/en Riddermands Mand/ pnckeligen til Skam oc
Spaet paa den Wblsyferdige Quindis Lognactige Be-
retning/haffuer ladit halshuagte/ Menendis at hand skul-
de haffue met Giffte omkommet fornæffnde Sibrít Dots-
te / Alligeuel hand haffuer værít Biskpdelig / Oc aff Ki-
gens Raad saar saadan Tiltale er frj gjort.

De alligenel hans Kong : Maitt : imod sin Fed/oe voris Billie / haffuer begynt en obenbarlig Segde/ imod Suerig / Paa det nu hans Kongelig Maestat / maatte formerte oc forfare voris Tro Hierter/ huilcke wi haffde til at forhøye oc opløffe hans Kong : Maitts : Naasn/ hans Jurisdiction at formere/ oc Vdlendiske Nationer oc Kongeriger hannom Lydig oc Vnderdannig at giøre/ Saa haffue wi voris Liff/ Land/ Gods/ Gold sat vdi stor Fare/ vdi sin Ar/ sendit imod det Stormeetige Konges rige Suerig / De paa det sidste met voris Blods Vdgydelse/oc de ypperste Riddermends Mends Fortabelse/ met Guds Hielp oc Bistand/ bekommit Seyeruinding/ imod Hørbemelte Kongerige / saa at det haffuer været effter hans Maitts : Billie. Paa det nu samme Rige skulde bliffue hannom Lydig / haffuer hand den tid hand bleff kronit/suorit til Gud oc alle Helgen / At hand vilde lade Vndersaatterne bliffue ved deris gamle Rættighed / Frihed oc Priuilegier , den Segde/ Modstand oc andit aldrig ihukoffie/eller dennom det vdi Vnaade efftertencke. De effterdi de Suenfke icke vel trode Kongen / da haffuer wi off faar hans Kong : Maitt : maatte forborge/ Huor til wi off goduilligen haffuer ladit bruge.

Men effterdi Kongeriger / Land oc Gold / som met Suerd oc Vold indtagis / allene met Rætte bliffuer beholden/ Saa haffuer hans Kong : Maitt : det ilde betencke oc den dyre Fed / som hand haffde suorit / slet forglemt/ Thi hand paa den tredie Dag effter Kroningen / haffuer ladit til sig kalde alle Bisper/ Prælater/ Ridderfcaff, Borgemeister oc andre Befalnings Mænd/ vnder it Ekin/ at holde it Kongelig Pancket / oc faar den befemmen Eer vinding giøre sig Glad. Huilck vdsaa paa ged Kongelige Tro/

Tro/met deris Benner/ Hustruer oc Børn hørsommelig
 gen er kommen. Men de som haffuer været venligen ind-
 buden / er saare ilde antagen / deris Lyft til Corrig om-
 uend/ Thi dennom vdaff Tyranske Had er paafagt/ Ae
 de skulle haffue strødt Byffe Krud / paa hans Kongelig
 Slaat / hannom der met at forbrende / Huilckit dog vdi
 Sandhed hans Kong: Maatte: selff lagt haffde / paa de
 hand kunde faa nogen Aarsage til dennom/som hand met
 Rætte icke kunde affliffue / Oc haffuer paa en Dag de
 Høhuærdige/ Strengte oc Velbyrdige Herrer / Matz til
 Strengenes / oc Herr Vincenz til Skare/ Biscoper:
 Disligiste halffierdesinds tiuffue Riddermends Wænd/
 oc mange Borgemestere / Raatmend oc Borgere / vden
 Dom oc Ræt / aff it Tyranske Hierte / imod Kongelige
 Tro oc Loffue ladt halsbugge / Oc dennom paa den tre-
 die Dag paa Torffuit vdi Stockholm ladt nøgen ligge/
 oc siden ladt forbrende. Oc effter som de vaare begæren-
 dis effter Christelige Skickelse / at giøre deris Skriffte-
 maal/saa haffuer det dennom icke maatte vederfaris.

Saa oc den værdige oc Geistlige Herre / Abbeden
 til Nydal/met fem Brøder/huilde paa Kyndelmisse Dag
 haffue huldit Messe / lod hand foruden Dom druckne.
 Dog de intet andit giort haffde / end de hans Kongelig
 Maatte: vdi Segden met nogle andre Suenfke Bønder/
 Modstand gjorde.

Der effter sex Riddermends Wænd aff Suerig/
 huilde paa Kongelige Tro oc Loffue vaare kommen til
 hannom/at handle om Fred imellom Danmark oc Sues-
 rig / oc deñom til Gisel oc Borge selff sætte/ Dem haffuer
 hand ladt fengfle / til saa lenge hand haffuer bekommit
 Suerig vdi sin Vold.

Mange

Mange aff Adelen/ vnder hullde tre Ribbinge
haffuer været/oc tu smaa Drenge/Ligeruis Tønne Erick
ssøn oc Henrich Stengessøn / met mange Herremend vdi
Sindland/vden all Dom oc Ræt/ladit hals hugge.

Bispen aff Sindland / alt hans Guds met Vold
fra tagit / Oc den tid som Bispen haffde giffuit sig vdi
Fluct / er hand ynckeligen drucknit oc omkommen. Met
andre flere Tyranske Gierninger/som hand vdi Suerig/
imod Gud/Ræt oc all Billighed haffuer bedrffuit.

Huorfaare Bisper/Herrer/Prælater/Ridderskaff/
Mandskaff/oc menige Indbyggere vdi Sueria/som vaas
re vndkomme fra hans gruelig / wrene / blodige Hender/
Anseendis det bedre at være/ at dø vdi Marken/ faar des
ris Fæderne Land / end lade dennom saa skammeligen oc
vskydneligen pine / Haffuer en Ebenbarlige Fende be
gynt imod hannom.

Oc alligeuel wi met voris Liff oc Guds/ haffuer
hans Kong: Maitt: forhulpit til det Kongerige Suer
rig / Saa haffuer icke wi / men hans Kong: Maitt: self
værit en Aarsag der til / at det er bleffuit hannom Giens
stridigt. Derfaare wi paa den anden gang/ haffuer for
søgt at komme dennom til forrige Lydighed/ Der til wi off
(alligeuel wi met Rætte intet der til forplicitit) Paa det
hans Kongelig Maitt: maatte voris tro Hierter oc Vil
lie bedre forfare / Megit offuer voris Formue (Efferdi
tilforne voris Heste/ Harnske/ Skibe/ Guld/ Penninge/
Klenodier/ oc saa voris Venner/Frender/Elect oc Suo
gre/vdi Suerig er bleffuen) paa det ny met statlige Tust
ning til Land oc Vand skicket/ Oc voris Liff/Guds/oc all
voris Formue der til forstract/oc met hans Kong:Maitt:
vdi det tredie Aar/imod Suerig fændit haffuer / Forhaa
bendis

Vendis at voris Tro Tieniste skulde bliffue hos hans Ma-
 jestat Naadigst betenckt. Saa er det alligeuel hos hans
 Maatt : intet actet/ Men Bisper/ Prælater/ Kircker/ Hof-
 pitaler/ Præster/ Fruer/ oc Jomfruer/ Ridderstæff/ Vær-
 ger/ oc Fattige Bønder/ met vsigelige Stat Told/ oc Eise
 besuærit/ oc voris Gods/ Sælf oc Guld affskattit/ haffuer
 sig det beholdet/ oc der imod ladit mynte Kaaber Pennin-
 ge / Huilcke vdi Fremmede Nationer, intet vaar actet/ oc
 vi faar gode maatte anname. Der met all Handel nes-
 derlagt/ oc Indbyggerne slet forarmet / Huilckit vi / paa
 det denne Krig maatte bekomme en god Ende/ taalmodes-
 ligen haffue lidd. Dog alligeuel haffuer det intet hos
 hans Kong: Maatt : værit attendis. Men ladit sig eben-
 hartigen høre/ hand vilde oss paa Liff oc Gods saa Suag
 giøre/ At vi aff huer Mand skulde bliffue forhaant oc bes-
 spaattit / huilckit hand met Gierningerne lod paakiende.
 Thi hand haffuer giort hans Secreterer Herr Jørgen
 Skodborg til Erkebisp vdi Lund (Menendis at hand
 skulde offuerantuarde hannom Stiftens Gods) Men
 effterdi den samme Erlige Fromme Mand saadant icke
 vilde indgaa/ men vndskyldede sig/ at det vaar imod hans
 Eed/ som hand haffde giort Lunde Kircke/ Oc derfaar sags-
 de / Hand vilde heller dø en skammelig Død / eller leffue
 vdi Kloster / oc føre en haard Orden / end at bliffue
 Meenedig.

Men effterdi Kongen gaff hannom Raarit / paa
 den Wforskylte Straff / nødis hand til at bliffue en
 Mund.

Haffuer Kongen siden forskreffuit til sig Prælater
 oc Cannickes vdi Lund / Huilcke oc saa paa hans Naadige
 Skriffuelse er kommen/ Men hand haffuer kastit dennom

imod Forstriffuelsen/ vdi se stinckende Taarn / De dem
nom Borringholm / som Lunde Capittel tilhørde / mee
Aarhus / oc all Tilbehøring affskattie.

Ligeruis den Høhuærdige vdi Gud / Herr Jens
Anderssøn/ Biscop vdi Byen / som paa Kongelig Skriff-
uelse/ er kommen til Herredag / Vnckelig vden all Skyld
oc Brøde fengslit/ oc alt hans Stifftis Gods til sig an-
nammit.

Der haffuer ingen værre aff Rigens Raad / eller
Indbyggere / som torde foruden Liffs Fare / besøge hans
Kong: Mætt: Huorfaare ingen kunde komme Riget oc
menige Fæderne Land/ met Raad oc Trøst til Hielp.

Hand haffuer oc saa Domprouisten vdi Roskild/
oc Herr Niels Erickssøn/oc andre flere Prælater/ som haff-
de Erligen tient hans salige Herre Fader/ oc Fru Moder/
deris Gods vden all Barmhertighed fra tagit.

Hans Kong: Mætt: haffuer oesaa ingenlunde den
Verdslige Stand / Ridderstæff / oc menige Indbyggere
forskaanit/ Haffuer ladit Velbyrdige Nogens Thomis-
søn (som vdi sin Liffs tid aff huer Mand er actit oc hold-
dit/ Erlig oc Christeligen er hensoffuit vdi Herren) op-
graffue/ Oc hans døde Legom paa Aarhus Torffue / den
Danske Adel til Spot ladit ophenge / Alt hues hans / oc
hans Effterleffuerskis Gods/ Sølff/ Guld/ oc Klenodier/
vden nogen Rættergang/til sig tagit.

Ligeruis Velbyrdige Her Thynge Krabbe Ridder/
Marsskalck/ som haffde tient hans Kong: Mætt: vdi
Danmark/ Suerig oc Norge / Erligen oc Troligen / oc
der offuer lidet stor Skade/ Haffuer hans Kong: Mætt: :
met Vold fra tagit en Landsby / Sissebeck/ met megis
Gods/imod all Ræte/imod sin egen suoren Fed.

Der en aff hans Hofffinder/en yng Karl/ved naffn
 Claus Daa/ haffuer om Affteenen vdi it Kruhhus vdi Rigs-
 benhaffn vdslogit nogle Ruder aff it Bindue / oc Kongen
 det formercke / Dog hand sig Tidligen om Morgen
 haffde forligt met Verten / oc betald Skaden/ Dog faar
 faadan en ringe Sag / er hans Fader Oluff Daa føre
 fangen til Rixbenhaffn Slaat / hans Kister / Skrin / oc
 Spliff metført / De haffuer maat sidde der saa lenge / til
 hand faar samme Sag / maatte vdbloffe fire Tusind
 Mark Danffe.

Hans Kong : Maitt : haffuer oesaa imod hans Eed
 oc Pliet / foruden Rogens Raads Samtycke/ forandriet
 Slaaklowerne/ De der som en er død/ haffuer hand giff-
 uen den til hans Arffvinger / Der met at giøre aff voris
 Rige it Arffuerige/ oc off voris frij Raar at berøffue.

Der offuer vilde hand aff huer Rogens Indbygge-
 re/ Arligen haffue tu Gylten / Alligeuel mange aff dens
 nom icke vaare formuendis at giffue deris Herckaff tus
 Skilling.

Saa haffuer hans Blodgierig Hierte icke maettit
 sig met den Danffe Adels Forfølgning / men oesaa sin
 Vacknemmelighed paa den fromme Tydske Adel vdgyn-
 det/ Steffan von Deberstad/ fød vdaff Ridderscaffuit vdi
 Lante Dyringen / som haffde lang tid tient hans Kong :
 Maitt : oc ladit sig bruge faar en Offuerste faar det
 Danffe Godsolek/ Derfaar hans Kong : Maitt : hannom
 en Forlæning/ Vland kaldit/ forckreffuit/ huilckit hand oc
 saa faar nogen tid haffuer bekommit. Men der nu hans
 Kong : Maitt : samme Forlæning icke lenger vilde mycke/
 Haffuer hand fornæffnde Deberstad ladit tage vdaff it
 frij Kloster/ sem vaar Helliggeisthus vdi Rixbenhaffn/ oc

hannom ladit halsbugge/ Saar den Aarsag skyld/ at hand
haffde saargiort en Krigsmand / vdi it gemeine Quindis
hus vdi Ripbenhaffn / oc Sagen alligeuel tilforn ventli
gen vaar fordragen.

Lige saa hans Drottnings Kammer Junder/ Maxi
milianus kaldit / som vaar kommen met Drotningen vdi
Danmark/ Oc hendis Naade hannom nu met Bressue/
til Romerske Kerserlig Maiestat / oc Fru Margrete aff
førdigitt / Haffuer hans Kong: Maitt: ladit hente tilba
ge oc halsbugge.

Oc saa er den Strenge oc Mandhaffe/ hans Kong:
Maitts: Øffuerste/ N. von Haderstorff/ aff Lante Frans
ken som vaar aff menige Landsknechte til Stockholm/
ffickit til Ripbenhaffn / at fordre om deris Besoldning oc
andit/ aff Fogeden vdaff Ripbenhaffn hensført til Abrams
krup met Beretningen / hand skulde der finde Kongelig
Maitt: Men hand bleff aff Lænsmanden sammesteds
fangen oc hemmeligen sambe sin Dreng omkommen.

Hans Maitts: Tydske Secreterer Steffan Hof
fensteiner/ huileken hand vdi stor victiae Handel hos Kong:
Maitt: Churførster / oc Førster / vdi det Romerske Rige
brugt haffde / formiedelt den Wfsorskammede Quinde
Sibris Egnactige Berætning / met Wnaade forsploit/
oc effter hans Liff oc Guds Tractet / Huileken er dog fors
medelt Guds synderlig Hielp/ vdaff hans Blodige Hens
der befriet/ oc kommen til Lyble/ Der haffuer hand allige
uel ladit fengfle hannom/ oc ved hans Guldmectige anklag
ge/ Huor hand paa det sidste met Dom oc Ræt/ imod den
ubegrundede Tiltale er frj giort oc løs kommen.

Alle Fremmede Nationer, Holland / Brabant/
Slandern / Lyble oc andre Hense Stæder / haffuer hand
imod

imod Præuilegier, Kongelig Bressue oc Segl bestaatt. Oc
naar de haffuer søgt deris Næring her vdi Riget / er dem
nom Skib oc Gods fratagen.

Oc alligeuel det Kongerige Norge haffuer altid
hans Kong: Maatt: været troligen vndergiffuit / effter
all deris Formue hannom Tienistactig oc Behielpelig/
oc alle hans Bud oc Forbud været Lydig/ Saa haffuer la-
ligeuel Bispen/Ridderskaff oc Mandskaff icke kundet hans
Barmhiertige Hierte vnduige. Thi hand haffuer la-
dit kaste Bispen aff Hammer vdi et grucligt Fængsel/
vden all Skyld / Oc vdaß Stand/ ond Luet/ Sarrig oc
lang Siddende/er all hans Stræcke fortærit/ oc hand si-
den effter hand er vdkommen/er hand der aff dødt.

Disligeste den Hønuærdige vdi Gud/Herr Anders
Biscop til Opfello tiltuungit/at hand maatte opfige Stiff-
tit/oc en anden det offuergiffue/eller hand vilde ladit han-
nom druckne.

Den Hønuærdige vdi Gud/Erkebispen til Trund-
hiem forjagit / som er paa det sidste kommen til Rom / oc
der ynckeligen vdi stor Armod dødt.

Hand haffuer icke heller forglemt Ridderskaffuit/
vdi samme Rige / Thi hand haffuer dictet en Aarsag/ til
den Serenge Ridder/Herr Knud Knudsson/oc ladit hans
nom fængsle / Oc alligeuel hand faar samme ubegrundit
Tiltale/aff Rigenes Raad er fri dømt/ saa haffuer det icke
maat hielpes/ Men er ynckeligen halshuggen / oc alt hans
Guds hannom fratagit. Met mange flere Vchrestelige
Tyraniske Gierninger/ Synderlig huad hand haffuer be-
dreffuit imod Fruer oc Jomfruer / Encker oc Faderløse
Børn/vdi Danimarck/ Suerig oc Norge/ Huilcke wi dog

anseendis hans Kongelig Nassn/oc Gjortellig Værdighed
 icke paa denne tid ville opregne.

Vi haffue altid forhaabedis / at hans Kongelig
 Maait: skulle paa voris trolig Gormaning/ haffue forbæ-
 drit sig/oc saadan u-kongelige / u-christelige Gierninger
 Besuaringer/Told/Ekat/oc andit ladit fare/Saa haff-
 uer det dog alligeuel intet kunde gielde/Kigens Raad saar
 Wduelige Mænd actet / oc er bleffuen forherdit vdi hans
 forrige Tyranni / Oc paa det hans Gruelig Herte oc
 Mening imod off maatte fuldkommis / saa haffuer hans
 Kong : Maait : imod hans Eed oc Pliet/ nu sidst indføre
 her vdi Riget/ it Fremmit Krigesfolck til Hest oc Fods/ oc
 off mere Besuarung oc Ekat vilde paalegge/ Der som wi
 off der vdi som Billigen / icke haffde besuarit / Vor hans
 Forsæt / voris fattige Bønder met Vold (Endog wi uls
 forne vdi den siu Aarige Krig hannom all voris Formue
 forstract) at tuinge/ Oc derfaar vdscreffuit en Herredag
 til Aarhus / Menendis off der / met Fremmede Herrers
 Krafft (Der som wi icke vdi hans Vchristelige Giernin-
 ger vilde haffue samtyckt) at offuerfalde / oc effter hans
 Willie at tribulere.

Vi erre oc saa kommen vdi visse Kundskaff/at hand
 haffuer til samme Herredag ladit klæde tu Bødle / vdi
 Drabanter Klædning / at det skulde bliffue wformeret/
 Huilcke hand vilde bruge til off / der som wi icke haffde
 villed danke effter hans Gibe / Oc off saadant ic Pandee
 anrette/ligcruis som sceed er/ ved Bisper/ Herrer/ Præs-
 later/Ridderskaff oc menige Mændskaff vdi Suerig.

Derfaare erre wi vdass Retsel (som huer vel kand
 sende) tuungen/ voris Liff oc Guds imod saadan Tyran-
 ni at beskerme/oc voris Eed/Pliet oc Mændskaff hannom

at opkriffue / forhaabendis ingen (anseendis hans gruelige Tyranske Gierninger) off der vdi at fortende.

Thi faar saadanne oc ringere Tyranske Gierninger off (diffuerre) er vederfarit/haffuer Kenser/Konger/ vdi Ungern/Behmen/Franckerige/Engeland/ oc Skotland/myt deris Kenserlig oc Kongelig Værdighed/mange Fjorter oc saa fra deris Arffueland forjagit/oc fordreffne erre/som gamle Historier vduiser/ oc saa nylig er skeed vdi vore Dage / Oc der som wi aff forrige opregnede/ Drabelige Besuæringer icke haffde været forarsagit / skulde det haffue giort off ont/ saadant imod hans Maaitt at optencke/eller met Gierninger at forfølge / Men megie mere være Kedeborn / hans Kong : Maaitt : ligeruis som hans Herre Farfader oc Fader/ alle vnderdannigste Tieniste at beuise.

Oc endog wi vaare vdi den Mening/en frestede Christelig Konge oc Herre / ved hues Mact oc Beskyttelse/ vore Riger maatte bliffue regerit at vduellie. Saa haffuer wi dog betractet / det lange Christelige Regiment / de Fjortelige Dygder/ Mildhed/ oc Keisærdighed / som den Stormectigste/Høybaarne Fjorte oc Herre/Herr Fredesrich/Arffuing til Norge/Hertug vdi Slesuig / Holsten/ Stormarn oc Dytmercken / Gressue vdi Oldenborg oc Delmenhorst/ haffuer beuist imod sine Vndersaatte / fra hans Regimentis Begyndelse / Oc derfaar hannom til en Konge oc Herre/offuer Danmark samdreecteligen vdskaarit / Der vdooffuer oc saa anseet hans Fjortelig Naade vaar fød aff Kongelig Stamme / vdi Danmark / er en Konge Søn aff samme Rige / oc hannom derfaar heldst fremdragit faar andre Fjorter (Heldst fordi hand icke endnu haffuer bekommit hans Fæderne Rættighed her aff Riget)

Weder

Bedet derfaare alle oc en huer effter sin Stat oc Til-
laar / At om eder aff Kong Christen eller andre / enten
met Skriffuelse eller vdi andre maade bliffuer berettet/
lige som wi skulde haffue handlit imod voris Eed oc Plicte/
at i saadant intet ville Tro/ men megit mere met oss/ saar
saadan stor Besværelse/ Liffs oc Leffms Fare/ Vchristeli-
ge Gjerninger/ imod fattige Ender / oc Faderløse Børn/
Frue oc Jomfrue / haffue ic Christeligt Mæghet.

Vi erre offuerbødig/ huor til wi oss ofsaar met det
te voris obne Bresss Vdskriffuelse tilbiude/ der som hans
Kong: Maitt: vil saar denne Aarsag haffue nogen
Tiltale til oss/ at wi ville staa hannom til Rætte / Oc
huad Rætte oss tildømmer/ goduillig være vndergiffuen.

Intet tuiffendis om saadant Passuelig Hellighed/
Køys: Maitt: oc hans Maitts: Regiment oc Kammer-
retten/ Alle Christelige Konger/ Churførster oc Førster/
Greffuer oc Herrer/ Menige Christelige Adel/ oc alle frj
Aigens Stender/ saarekommer/ At de her vdi/ saa megit
som Billige er/ met oss holde/ paa voris Ketsfardige Til-
bludelse / Disse opregnede Vchristelige Tyranske Gjern-
ninger offueruepe oc forfare / At wi formedelst fornæffne
de Aarsager der til haardeligen erre tuungne. Saa

dant ville wi met en huer effter sin Stat oc

Stand goduillig oc venlig fortiæne
oc forskyldte.

Den Stormectigstis

Høybaarne Førstis oc Herris / Herr
 Frederichs / Vduald Konning til Danmark/
 Arffuing til Norge / Hertug vdi Slesuig/ Holsten &c.
 Wderriffuelse/ til Churførster/ Førster oc andre vdi Tydsk
 land / Huor vdi nocksom forklaris/ huad faar Aarsager
 hans Kong: Maatt: er tiltrængd/ at giffue sig vdi Vbens
 bare Fjende imod den Stormectige / Høybaars
 ne Første oc Herre/ Herr Christen
 fordum Konning vdi
 Danmark.

(*)

Ale oc huer/ Churførster/ Førster/ Geists
 lig oc Verdslig / Gressuer/ Friherrer/
 Riddere/ Borgemeistere/ Fogeder oc an-
 dre / tilbiude wi Frederich aff Guds
 Naade/ viduald Konning til Danmark

Hertug Frederichs Bes
 tydning
 imod Kong
 Christen.

Arffuina til Norge/ Hertug vdi Slesuig/ Holsten/ Stor-
 marn oc Dytmerken / Gressue vdi Oldenborg oc Del-
 menhorst/ vor venlige Tienist/ Helsen/ Gunst/ Naade oc
 alt Gode.

Høyuærdigste/ Stormectige/ Høybaarne/ Wdle/
 Velbørndige/ Højlarde/ Erlige oc Vise. Kiære Frender/
 Suogre / Venner oc Elfskelige. Wi erre komne vdi visse
 Forsfaring / At den Stormectige Første / Herr Christen/
 fordum Konning vdi Danmark voris Frende/ oc Vbens
 bare Fjende imod oss/ hos voris Venner / haffuer føre
 Pp mange

mange Klagemaal/ At wi imod vor Førstelig Tro/Breff
oc Segl / ocsaa imod det / aff Churførster oc Førster ops
rettit Compromis, hannom bekriget / oc vdaß Riget oc
hans Arffueland mee Vold vddressuit / Oc der mee
off hos eders Kierlighed oc andre/ lige som wi icke skulde
haffue holdit vort Breff oc Segl / at forulempe.

Effterdi off saadant mee Bræt paafigis / da paa det
eders kierlighed oc andre maa vide voris Wfskyldighed oc
Aarsager/ huorfaar wi erre tuungen til deße Fende/Saa
nøddis wi til at gipre voris Vndskyldning/oc voris Lems
pe at beskerme.Derfaar til eders Kierlighed denne Skriff
uelse ladit vdgaa/ Oc haffuer det sig saa som huer Mand
vdi Danmark / Suerig oc Norge / ocsaa vdi de Førstes
domme Slesuig / Holsten &c. nocksom er vitterligt / At
den Stormectige / Hønhbaarne Første oc Herre / Herr
Christian den første / voris kiere Herre Fader/salig Ihu
kommelse/haffuer icke allene Danmark/ Suerig oc Nor
ge / men ocsaa Førstedommene Slesuig / Holsten/vdi sin
Liffs tid reagert/oc vor Broder Herr Hans/ som Førstes
fødde/oc off som yngste Søn / all Faderlige Arffue effter
hans Kong : Maates : Død effterlat.

Men effterdi voris kiere Herre Broder / vdi vor
kiere Herre Faders Liffs tid / som den Førstefødde er kaas
ren oc vduald til en Konge offuer Danmark / Da haff
uer voris kiere Herre Fader vdi sit Testament oc sidste
Willie/forordnet/ At de Førstedomme Slesuig/Holsten/
Stormarn oc Dytmerßen / off allene som den yngste
Søn skulde offuergiffuis / Oc derfaar voris kiere Fru
Moder salig Ihu kommelse/Biscoper oc Raad befalit off/
effter

effter hans Død vdi samme Førstedom at Indføre. Huil-
 ket oc saa aff vor kiære Fru Moder oc andre tilforordnes
 de Raad / effter vor kiære Herre Faders dødelig Afgang
 er skeed / oc de vdi voris myndige Aar / den tid wi vaar is
 Barn / 9. Aar gammel / vdi fornæffnde Førstedom ind-
 ført haffue / oss aff menige Indbyggere at suærge oc hylde
 lade. Effter som vor Herre oc Broder saadant haffuer
 forfarit / haffuer hand vdi samme voris myndige Aar
 nød oc tvinget Landskaffuit / hannom lige met oss at hyl-
 de oc suærge / Der offuer effter sin egen Villie indtagit
 Slaat / Stæder oc Byer / oc oss den mindste Part der aff
 giffuit / sig Formyndskaff tiltagit / oc den foruden Regens-
 skaff til voris myndige Aar hos sig beholden. Men den
 tid wi vaare kommen til vor myndige Aar / da haffuer wi
 begæret Regensskaff aff fornæffnde voris Herre Broder /
 oc saa om lige Part met hannom aff voris Fæderne Arff /
 oc det Kongerige Norge (Thi det it Arffue Rige er) han-
 nom paamindet. Villigeste om voris Førstelig Vdstyre
 oc Vdgifte / som en Føder Kongens Søn aff Danmark /
 oc Hundrede Tusind Gylden / huilcke aff voris Arffue
 Land / saar voris Broder bleff betalt / fordrat. Da haff-
 uer det altsammen intet kunde gielde, alligeuel wi oss offte
 der om hos voris Herrer oc gode Venner beklagit / som
 oc saa haffuer giort saar oss Forbøn / Oc det som wi met
 Rætte aff hannom vilde fordre / haffuer hans Kierlighed
 som en Svoren oc Salffuit Konning / ingen Donner
 eller Offuerherre offuer sig vilde lide / Men haffuer ladit
 sig høre / Der som wi met det ringe som wi nu haffue / icke
 vilde være fornøyet / da vilde hand tage det til sig / oc oss
 met Vold der fra tvinge / huilket wi vdi hans Liffs tid
 maatte lide. Alligeuel haffuer wi effter hans Død icke

effterladit hos hans Eñ Renning Christen den anden/
videre der ein at fordræ/ haffue hos hannom icke allene des
kommit lige Suar. som vdi vor Herre Broders tid/ Men
haffuer osaa met mange haarde Trusel/ ladit sig inod
off fornemme. Oc endog hand off paa Kongelig Tro
tilsagde/ intet aff Keps: Waite: at begære/ som off oc
Førstedommene kunde komme til Stabe/ Saa haffuer
hand alligeuel det slet forglemt/ oc off u—vitterligt dragen
til Keps: Waite: oc met Drang Beretning/ hans Keps:
Waite: offuertalit/ At wi oc vore Arffvinger/ skulde eff-
ter denne Dag / aff hannom oc hans Arffvinger / tage
Forklæningen offuer det Førstedom Holsten / Huilket off
oc menige Indbyggere vdi Førstedommene ingenlunde
kunde besalde/ intet tuiffendis/ der som Keps: Waite: om
det Førstedomis Leplighed/ met Sandhed haffde bleffuit
beretit / skulde hans Keps: Waite: foruden Churs: ster
oc Førsters Villie oc Samtycke / ingenlunde eff fra det
hellige Rømerske Rige haffue affskild/ men megit mere off
der hos beskytit oc beskermit.

Den tid wi vaar nu aff fortræffnde voris Frende
paamint/ samme Førstedom aff hannom til Læn at annas
me/ Haffuer wi Biscoper/ Prælater/ Ridderstæff/ E tæ-
der oc menige Indbyggere off storligen der vdi besuærit/
oc saadant ingenlunde vilde efftersølge/ Der offuer man-
ge Tilsammenkomst erre holden/ oc synderlig vdi Kols-
dina/ der wi selff Personligen haffuer været tilsæde/ oc
venlige Fordrag begærit/ Men slet intet vdrætit/ vden
allene off/ som vaare kommen paa Kongelig Tro oc Loff-
ue/ ladit om Ratten en Wallie faar Losomentit oprette.
Nuad Venlighed oc Rierlighed wi der aff kunde formers
de/ det

At/det giffuer wi huer Mand at betencke. Derfaar er denne Handel kommen til stor Vitelſſighed/oc dadligen mere Oprør oc Tuedract opuaet / At det haſſde paa det næſte bleffuit en obenbarlige Gynde.

I midler tid erre de Høyhaarne oc Høyuærdige Førſter/voris kiere Suogre / Frender oc Venner / Hertz Joachim Margreſſue vdi Brandenburg / Herr Albrecht Hertug vdi Mechelborg / oc Herr Henrich Biſcop til Rakeborg/kommen vdi vore Arffuelande/at vilde handle imellom Konning Chriſten oc de Lybſke/deris Venner oc Anhang. Haſſuer ſaa forfarit om denne voris uenighed/ Oc vdaſſ ſynderlig Chriſtelig Venſkaſt / der med deris Kierlighed off haſſuer værre foruant/ ſøgt Middel oc Wege/ off at forlige. Oc effter lang forhandling / med baade voris Billie oc Vidſkaſt / off vdi nogen maade atſkildd/ Saa at Høybemelte voris Frende / ſkulde lade faren forlæning offuer det Førſtedom Holſten/off of. Tusind Mark til trium Regum til Omſlag vdi Ril / Aar 1522. betale / Huilcke hand off vdi mange Aar / effter hans Breffs Liudelfe/haſſuer værre ſkyldig.

Diſtigefte med Dom oc Ræt/met Biſper/Prælater oc Ridderſkaſt vdi Førſtedømmet Sleſvig/ Holſten/intet vden voris/oc voris Tilforordnede Raads høeuereſe ſaas retage eller beagnde / Der ſom Høybemelte voris Frende haſſde nogen Tiltale til off/ ſkulde hand off den inden S. Mortens Dag/Aar 1522. Skriffeligen tilſiude.

Anlangendis voris Arff aff Norge/ voris Gæſtelige Skat aff Danmark / voris Arff oc Rættighed til det Førſtedom Holſten/ oc Regenſkaſt ſaar det Formyndſkaſt

Pp iii

vdi voris

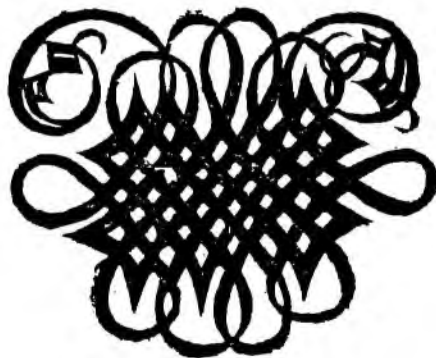
vdi voris wmyndige Aar / Saadant skulde formedest de
 Høybaarne / Høhuærdige Jørster / voris kiere Suogre/
 Frender oc Venner / Herr Joachim Margressue til
 Brandenburg Churførst / Herr Bogisslaus Hertug til
 Stetin/Pomern / Herr Henrich oc Herr Albrit Hertus
 ger vdi Mechelborg Bredre/ oc Herr Henrich Biscop til
 Naakeborg / enten vdi Venlighed eller til Rætte forligis/
 Oc saar samme Sag skyld vngesærlig om Pinksdag/ en
 Dag til Segeberg/ vdi Lante Holsten forordnet / alt effe
 ter Kecelsen, oc Compromiss som vdi den Handel en
 giort.

Saa haffuer alligeuel voris Frende / alt siigt for
 glemt/oc intet actet/de xi. Tusind Mark imod Kongelig
 Tilsigelse icke betalt / Lige saa imod nogen aff Ridders
 skaffuit vdi Jørstedommene Slesvig/ Holsten ladit døms
 me/ off oc vort Raad Witterligt / tuert imod den Fors
 drag som imellom off vaar oprettit/ Oc saa den Tiltale/
 som hand mente at haffue til off/ icke effter den Compromis
 milsis Indhold / off skriffeligen tilskicket. Men off oc vor
 ris Jørstedom Holsten / Friheder til stor Skade oc Fors
 kaartelse / skicket hans Guldmættige til Segeberg/ Det
 Brune Taarn (som haffuer værre tilmurit) ladit obne/
 oc alle Priuilegia, Friheder / en Part vnder den Gyldene
 Bulle / saar fire Hundrede Aar / fornæffnde Jørstedom
 aff Rey: Mæitt: oc Konger giffuen/huilde vaare off baas
 de som Hertuger aff Holsten offueramtuordet til troen
 Haand / ladit vdaß Jørstedommen / som er det Romers
 ske Rgis Læn borttage.

Huor vdaß wi haffuer formeret / at off huercken
 Bress eller Segl er holdit / Er oc saa kommen vdi sande
 Forsaring / At voris Liff/Land oc Indbyggere/synderlig
 voris

voris Raad stod vdi stor Fare. Saa erre wi derfaar vdi
 aff billige Xedfel tuungen/ at giffue oss met vor Frende/
 Konning Christen vdi ebenbare Segde. Bedendis der
 faar eders Kierlighed venlig / oc aff eder andre Gunstli-
 gen begærendis er / der som voris Ziende eller u-ven/
 Konning Christen met Klagemaal eller andet/Begæres
 Raad / Trøst/ Hielp/ oc Medstand hos eder / At i vilde
 flet intet tro hannom/ Icke heller vdi nogen maade være
 hannom Beforderlig / Men megit mere faar den store
 Offuerlast/ Trengsel/ oc Vold / haffue met oss it Christe-
 ligt oc Adeligt Wædnyck/ Saadant ville wi met eders
 Kierlighed venlig fortiene / oc imod eder andre
 Gunstige forskylde. Giffuit vdi Leyren
 faar Ripbenhaffn / Aar

1523.

Suenſke Bdskrifuel=
ſe / Om de Gruelige Tyrantiſke Gjernin=
ger / ſom Konning Chriſten den Anden aff
Danmark / vdi Suerig bedreffuit
haffuer.

(*)

Alle oc huer/huad Condition oc Stand
 de vøre Land / det vøre ſig Geiſtlig el
 ler Verdſlig ſom dette vort Breff for
 re koſter / Tilbiude wi Guſtaff Ericſ
 ſſøn Gubernator, oc andre Geiſtliche
 oc Verdſlige Raad vdi Suerig / voris villige Tienſte/
 Venlig oc Gunſtig Helsen / oc hues Gode wi ydermere
 formaar. Giffuendis eder alle / oc huer vdi ſpynderlighed
 her med venlig tilkiende / Ad alligeuel den Stormeetige
 Høghbaarne Førſte / Konning Chriſten den Anden / Kon
 ning vdi Danmark &c. icke med Ræt oc vdaſſ fri Val/
 ſom det ſig vel burd haffde / vduald: Men med Vold / li
 geruis ſom hand ſkulde vøre en Konning vdi Suerig / ſig
 indirengd haffuer / Huilckit de Høghuærdigſte / Høghuær
 dige vdi Gud / Eruærdige / Hederlige / Edle / Strengte oc
 Erlige Erckebiſper / Biſcoper / Prælater / Herrer / Ridder
 ſkaff oc Adel voris ſalige Forældre ſom vdi Gud henſoff
 ue / oc en Part ſom endnu leffuer / med Etædernis oc me
 nige Wands vdi Suerig / Hielp oc Viſtand vdi Timmes
 lige tid forrekommit oc vnderbygd / Menendis at ſaadan
 Ophphælte oc Indtrang / den vdoſſuer all Rigeno Natur /
 icke

Suenſke Bes
 tydninger
 imod Kong:
 Chriſten,

icke allene deris frij Vall/men oc saa deris Frihed oc Ræ-
 tighed berøffuit oc fratagit / icke met Gud oc Ræt kunde
 haffue nogen Viftand. Aff huilcke oc andre mere vichtige
 Arfager som formegit her vaar at befkriffue/ Haffue wi
 som Rigen Raad/stater oc menige Indbyggere/den ind-
 tuungen/formente Røffing vdi Suerig/Item hans Ind-
 førelse oc Kroning icke wbilligens forhindrit. Huorfaar
 hans Maitt : faar nogen tid er met stor Krigsmact dra-
 gen ind vdi Suerig / met det Forsæt / At hand met Røff
 oc Brand/Mord oc Dødsflag/som oc saa ffeed er/wille vns
 dertuinge dennom. Men den tid hans Kongelig Wnaa-
 de formercke / At hand kunde icke fuldkomme sin Villie/
 met Vold oc mact/thi Nød oc kummer vilde tuinge hannom
 vdaff Suerig/ Haffuer hans Kong : Maitt : begiffuen
 sig faare Trædsfeligen til god oc venlig Handling. Men
 haffde hans Kongelig Wnaade bleffuit off paa den tid
 faa Rectig/som wi hannom vaare/da haffde vden Tuff-
 uel hans Wnaade / de gruelige Vchristelige Wgiernin-
 ger / som hand alligeuel begaait / giort oc beuist haffuer/
 samme tid icke effterladet.

Paa den tid haffde Herr Steen Sture falig Jhu-
 kommelse/Gubernator vdi Suerig / met Rigen Raads
 Villie/ paa Kongelige Ord (som billigen skulde være fas-
 sic / Thi vdi saadan høyt Embed oc Kongelig Ere / skal
 ingen Wftadighed være / oc ingen Kongelig Wund bør
 andit at tale / end huad Hiertit mener) begiffuit sig mee
 hans Kongelig Wnaade/ vdi en venlig Handel/ oc han-
 nom forærit met mange Væden / huor met hand kunde
 holde sit Føld.

Den tid denne Handel vaar vdi nogle Artickle bes-
 D q grebue

grebne/er faar got anseet/ At den ene Part skulde sætte den anden Gisel oc Borgen. Saa at de Suenſke ſkulde ſticke deris vdi Kong: Maitts: Skib oc Leyer/ oc hans Kongelig Maitt: der imod ſticke ſine til Gubernatoren, vdi Stockholm.

Der nu ſamme Giſter aff begge Parter vaare be næffnd/ ſom ſkulde drage til Kong: Maitts: Skibe/ oc Stockholm/ haſſuer de Suenſke paa god Kongelig Tro oc Loſſue begiffuit ſig til Kongens Flaade. Men de Danſke haſſuer varit nogit Forſømmelig. De der de forſmerckte/ at de Suenſke vaare vdi Skibene/ haſſue de inſeet holdit deris Affſkeed/ oc indſtillit dennom til Giſel/ men haſſue begiffuit ſig igien til Skibene. De eſſterdi hans Kongelig Wnaade haſſde god Vind/ haſſuer hand ladiſt Sepel opuinde/ De taget de Suenſke/ ſom paa god Kongelig Tro oc Loſſue/ ſig til hannom begiffuet haſſde/ imod ſin egen Løſſte/ met ſig til Danmark/ oc ladiſt dennom foruare/ indtil ſaa lenge/ at Gud Almæctigſte haſſuer mig nu Gubernator vdaſſ ſamme Heſte/ friet oc hulpiſt. Om ſaadant nu er ſkeed aff Kongelig Tro eller onde Vtro/ lader wi Paſſuens Hellighed/ Kæns: Maitt: oc alle Chriſtelige Konger/ ſom de Wiſſuerſte Hoffueder vdi Chriſtenheden/ Alle Churførſter/ Førſter oc alle Statter Geiſtlig oc Verdsſlig/ huilcke Wparthiſke monne være/ der om dømme.

Der eſſter Aar 1521. haſſuer fornæffnde Kongelig Wnaade til Danmark/ ſtacket ſit Krigsſecl til God oc Heſte vdi Suerig/ oc belenrit Stockholm/ De trint omkring Stockholm ladiſt røſſue/ myrde/ brende oc dødsſlaa. Er oſſaa ſelf en kaart tid der eſſter/ met en ſtor hob Skibe/ oc Krigsmact/ Perſonlig eſſterfølgit/ vdi den Mening/

At indeage Stockholm oc Suerigis Rige met Suerdis.
 Huilket hannom alligeuel seylit haffuer. Hans Konges
 lig Wnaade haffuer igien/ ligcruis som tilforn/ tilb.udit
 sig til venlig Handling / Den Electus aff Lindlicbing/
 som vaar en aff de Suenfke Gifel / huilcken vdaff Kon-
 gen vaar tagit til fange/ indtil saa lenge hans Kong: W-
 naade hannom met sig vdi Suerig spört haffuer/ met stor
 Tilfigelse oc Naadigste Tilbiudelse: Hand formaatte saa
 viit At imellom salige Herr Steen Sturis efterladens-
 de Encke/ som paa den tid nogle aff Kronens Slaatte/ oc
 den By Stockholm vdi hendis Vold haffde/ De Rigenes
 Raad / som den tid til Stockholm vaare / formedelt store
 Tilfigelse oc Fortrøstning / alt paa Kongelig Wnaade/
 Mandat oc Befalning / venligen bleff forhandlit. De
 til det første/ paa Kongelig Tilfagn oc Tro saa me-
 git vdrettit / At fornæffnde Encke / met Rigenes Raads
 Samtycke/ tilkæd haffuer/ Der som hans Kong: Maist:
 efter gamle Kongers Seduaner / som holdis vdi Sues-
 rig/ Vilde deris Lowe oc Rigenes Ordinanke samtycke/ oc
 der vdoffuer lade Riget oc alle Indbygger ved deris gam-
 le Friheder/ Priuilegier oc Rættighed bliffue/ Forglemme
 all Wnaade / dennom ingenlunde nogit til Ende efters-
 tencke/ Icke heller at heffne sig/ De saadant løffte forseg-
 le/ forbreffue / oc ydermere suerge paa det hellige Sacra-
 ment. til Gud oc alle Helgen/ Da vaare de til findo/ hans
 Kong: Maist: til Tre/ oc Suerigis Rige til Fred oc Ro
 (u—anseet hans Kongelig Maist: slet ingen Vistendig
 Ræt haffde til Riget) at vduellie til en Konge / hannom
 confirmere, indføre/ krone/ oc hannom som deris Konge
 hylde/ suerge / oc Hørsommelig vnder hannom at leffue.
 Huilket hans Kongelig Naade met stor Glæde oc Tack

sigelse/ som icke andit kunde merckis/ haffuer annamte/ til
 sagt/ forseglet/ oc paa det hellige Sacrament/ til Gud oc
 alle Helgen suorit / som hans Kong: Maitt: Dreff der
 paa giffuit/ oc til sin tid vel skal faarekomme/ klarligen vdi
 uiser. Der paa er hans Kong: Maitt: vduald til en Kongs-
 ning vdi Suerig/ vdaß Rigens Raad oc alle/ hues det
 burde at gipre (u—anset hans forrige bedreffne Waer-
 ninger) met synderlig Procel: oc stor Herligheden/ baade aff
 Geistlige oc Verdslige Prælater / oc menige Mand/ som
 en Meetsig Christelige Konge vel burde/ er antagen oc
 indført.

Men der hans Kong: Maitt: vaar nu kommen til
 Stockholm/ oc haffuer været samme By Mettig/ haffde
 hand icke endnu vdsuelt hans Thyst / at vderde Christeli-
 ge Blod/ Gallier oc Stepler at oprette/ henge oc ihjelslaa
 lade/ oc strax en Dag berammit / paa huilken hand vilde
 kronis.

Til samme Kroning haffuer hand forskreffuit oc
 giæstbuden alle Suerigis Rigis Geistlige oc Verdslige
 Herksaff/ Prælater/ Herrer / Ridderksaff/ Adel/ Mands-
 ksaff/ oc Raadit vdi Stockholm / Der foruden Fruer oc
 Jomfruer / Huilcke alle paa det Herligste/ huer effter sin
 Formue / vnderdannigst / paa gode Tro oc Loffue/ hans
 Maitts: Kroning til Ere er kommen tilstæde.

Der nu hans Kong: Maitt: dennom vdi nogle
 Dage hos sig beholdit/ herlig oc vel tractert / At sig huer
 intet andit end Naade, Gunst/ oc alt gode til hans Maitt:
 fortrøstede oc foruente de / Derfaar alle Mennisker Gud
 vor HÆre loffuede oc takkede.

Da haffuer den samme store Naade paa den tredie Dag/ vdi samme Gieslebud/ den tid som de vaare alder Ensigst/ omuend sig til stor vanartige Vnaade/ Der met ladit paakiende/ hues hand lang tid hos sig skiult oc forborgen huldit haffde.

Hand haffuer ladit tu Bisper / oc andre Prælater/ Geistlig oc Verdslig Herrer / Ridder / Riddermends Mend aff Adel/ oc andre fromme Mend/ vdi samme Gieslebud oc Glæde / fange/ oc kaste vdi Fængsel / Den anden Dag der effter u—anlagit foruden all Skyld oc Brøde Bskriffet oc Wberet / dennom paa Torffuit spørre oc halsbugge lade. De Geistlige vdi en / Riddermends Mend vdi en anden / oc menige Borgere deris Kroppe vdi den tredie Hob ladit kaste / oc befalt dennom der vdi nogle Dage at lade lige / Menendis at Wmælsende Dæster skulle fortære dennom. Nogen tid der effter/ er samme døde Kroppe ført vdaß Byen / Salige Herr Steen Sturis Lig / som samme tid / haffde lenger end it halfft Aar været begraffuen / De hos hannom it lidet halfft Aar gammelt Barn/er opgraffuet / vdført/ oc Wmenniskelig viis met de andre døde Kroppe / forbrend/ effter hans Befalning.

Item tu Wmyndige Drengelærn/ den ene 6. Aar den anden 9. Aar gammel / ladit ved Haarit ophenge/ oc dennom vdi hans Nærucelse halsbugge.

Item sin Præster / som haffde været Munkke / oc samme Dag holdit Messe / oc det hellige Sacramente consecrerit, ladit druckne.

De siden nogle Erlige Mend / som tilforne salig
Da iij Herr

Herr Steen Sture Troligen tiemt hæffde / hæffuer hand
vden all Skyld oc Brøde ladit quartere vdi fire Parter/
Med mere Tyrannij som hans Kongelige Vnaade be-
dreffuit / oc icke altsammen her kand bekræffuis / Synder-
lig met Vchristelige grumme Gierninger / met Mord/
Dødsflag / Halsbuggen / Hengen / oc Druknen / Det hand
sig hæffuer imod Christelige Mend / Kloster Jomfruer / oc
andre Personer forretagit.

Hæffuer oc saa nogle aff de fornemste Fruer oc
Jomfruer her vdi Riget / oc synderlig Herr Steen Stur-
is Efferleffuerste / oc nogle aff hendis Børn / ladit spore
fangen vdi Danmark / At wi icke vide / om de endnu erre
leffuendis eller døde / men befryctendis at de erre døde / thi
hand dennom at leffue icke forundt hæffuer.

Efterdt at hand saa døde Lig / som Gud allerede til
Salighed henkaldit hæffuer / imod all god Stiel hæffuer
ladit opgraffue / oc der met handlet Vchristelig / oc Guds
Ords Tiener / imod den hellige Kircks / oc all Christelig
Ordinans ladit affliffue aff Biscoper oc Præster / oc saa
Riddermends Mend / som hand en Konge loffuit oc suor-
it hæffuer Vskyldige Blod at vdgøde / sig icke enthoidit /
Der met hæffuer hand icke allene sin Kongelig Høghed
oc Ere besmittit / oc vdi Vskyldig Blod slet fordrucknit
oc berikast / Men oc saa sin Kongelig Ede / som hand paa
det hellige Sacrament suorit / forglemt / oc obenbarlis-
gen der imod handlit / Oc hans Pisker oc Bressue / met saa-
dant gruelig Tyrannij til intet giore.

Der nu dette Rætte er vdkommen / da hæffuer ingen
værit vdi Suerig / som tørde sig imod denne gruelige V-
christelige

Christelige Wgierning/ Thi de befryctis dennom for Døden / stor Marter oc Sorrig.

Eya Allerbelligste Fader Passuen / Allernaadigste Keyser/ Offuerste Hoffuit vdi Christenheden/ Stormectige/ Naadigste/ Naadige/ Gunstige Herrer/ oc gode Venner/ Alle Christroendis Fromme Sold/ Huor er om saadan en Konge eller Første vdi Christenheden / eller oc sa vnder Hedenste Tyranner/ saa megit gruelige Tyrannij skreffuit eller hørt. Huor land mand finde Diocletiani, Maximiani, oc andre deris Gierninger / saa Gruelige oc større end denne / Alligeuel de hassuer mange Helgen oc Christelige Menniskefæ megen Plage oc Marter paalagt/ da hassuer de alligeuel icke brøt deris giffne tro oc Loffue.

Mand spørger icke paa denne Dag/ hos Tyrcker oc Hedninger/ at de hassue opgraffuit døde Lig oc forbrent/ Eller nogen vthørd Sag/ oc wforantvordit fordomme eller lade Martered/ Lige som denne Konning giort hassuer.

Huem skulde sig icke der offuer forbarme? Huor land det være Suerigis Rigs Indbyggere mueligt / saadanne store Vold at lide / At de mere Kongen / som er icke Dødeligt Menniskefæ/ end Gud Allommectigste skulde acte oc frygte?

Saa erre wi alle/ Geistlige oc Verdslige Statter/ met menige Indbyggere vdi Suerig / formedelst den store Vold oc Tyrannij tuungen/ At sætte oss imod den Wachristelige Konning/ oc frij oss fra hans Trældoms Nag/ oc fra dennom som formedelst hans Befalning hassuer saa ynckeligen omtommen voris Riddelige Fader / Brødre/ Frender/ oc næste Venner/ Voris Systre oc Systende Glendigen

de Elendigen til fange tagt/ oc siden dødsdagt / De vilde her efter icke anderledis holde oc acte hannom/end Guds/ den Christelige Kirckis / oc voris Vuen / Forhaabendis ingen som fører it Christeligt Leffnit/oss der vdi at kunde fortende.

Da effterdi wi vdaß menige Mands Tale/er kommen vdi forfaring/at wi vdaß nogle/som de der aff Kongens Gierninger/ oc huorfaare wi hannom hæffuer giort Modstand/slet inett vide/ oc derfaar hos dennom erre fortendte/oc ilde efftertalit: Saa hæffue wi/ paa det Sands hed kunde kiendis/granskis oc forfariis/ denne voris Vdskriffuelse ladit publicere, met vnderdannige Tienistactighed/oc Venlige Bøn/Eder Passuelig Hellighed/Key: Maitt: om denne Skriffuelse dennom faarekommer/ oc andre Kongelige/Stormeetige/ Churførstelige/ Førsælsige/Naaders Kierlighed/ oc Venner/ Ligeruis alle Geistlige oc Verdslige/hues Dom vdi denne sag wi off villigen vndergiffue: bedendis i vilde faar Guds skyld/hæffue met vnd offuer den store Vold oc vræt/som off aff fornæffnde Kong Christen er tildreffuit / oc voris Defension Naas digst/Venlig / oc vdi den beste Mening optage / De faar denne voris Beklagelse / der vdi mange flere Artickle end forbemelt erre kunde inddragis (Huilcke wi faar Kortheds skyld/oc Kongens Forskaanelse / synderlig Keyserlig Maitt: oc Kongelig Embis Værdighed til Tre/ icke her vilde opregne) eder icke lader opuecke nogit imod off at faaretage.

De endog hans Pharaoniske Herte/ hæffuer værie aldelis forhærdit/saa fand wi vdi Sandhed icke fordolæ/ De alligeuel wi hæffue brugt vdi denne voris Skriffuelse nogle skarpe Ord / Huilcke en Christelige Komning vel
maa

maa gaa til Hierte / De wi vel vde / at off saadant icke
 leirde haſſde / ſaa haſſuer det ſkeed formedelſt hans ſtore
 Vſſuermod / oc Bold / ſom off ſaare er gangit til Hierte /
 De wi der offuer ingen forſtaanligere Ord kunde bruge /
 paa det at Sandhed maatte ſaa ſin Fremgang. Vedens
 dis Eders Paſſuelig Hellighed / Keiſerlig Maieſtatts
 Høghed / Kongelige Stormectighed / Churførſtelige / Førr
 ſtelige Naade / oc alle Geiſtliche oc Verdsſlige / huer effter
 ſin Stand / Tre / oc Værdighed / i ville deſſe voris San
 drue Vdſkriffuelſe / Naadigſt / Gønſteligen / Venligen / oc
 Goduilligen annaſme / Saadant ville wi gierne fertiene /
 forſkyde / oc met det beſte efftertenæſt. Til ſand Vid
 nesbyrd / haſſuer ieg Guſtaff Ericſſøn Gubernator mit
 tgit / oc wi andre Geiſtliche oc Verdsſlige Rigenes Raad
 vdi Suerig / Rigenes Signet / Huilede ſom wi Indbygger
 re vdi Suerig / bruge her neden ſaar dette Breff la
 dit tryck / Som er giſſuit vdi Suderkiøbing /
 den 29. Dag Decemb. Aar.

1523

Marfager / huorfaare
de Lybſke / met deris Foruante/erre nød
oe ſaungen til / at ſende imod Kong
Chriſten.

(A)

Lybſke Marſa-
 ger oc Beſtyl-
 ding: imod
 Kong Chriſ-
 ten.

Alle oc en huer / vdi huad Effrighed/
 Værdighed/ Høghed/ Være/oc Stand
 de erre / Gæſtlig eller Verdſlig / ſom
 dette voris Breff ſaarekommer/ voris
 Naadigſte/Naadige Gønſtige Herrer
 oc gode Venner. Tilbiude wi Borgemeſter oc Raad aff
 Lybke Keiſerlige Maieſtetis voris allernaadigſte Herres
 oc det Romerſke Riges tro Vnderſaatte / voris Villige
 Tiemeſte / oc venlig Hælfen. Viſe her met vitterligt/
 ſom det der foruden nockſom Landgættigt er/at den Stor-
 mechtige Konning oc Herre / Herr Chriſten Konning til
 Danmark/Høyløfflig ſelig Jhuſommelſe / Kong Hans
 ſis Søn/haffuer imod Lybke By/diff Indbyggere/Bors-
 ger oc Righmend/ oc andre deris Foruante / Hænfædter
 vdi Lybſkland / vnder it Venſkaffs Skin / brugt mange
 fiendlige Vierninger/ Huorfaare de Lybſke oc deris An-
 hang paa det ſidſte / vaare ſoraarſagit til en Krig oc
 offentlig Modſtand/ Saa det paa begge ſider er kommen
 til Krig oc Orloff. Oc er det Keiſ: Maatt: Churfør-
 ſter / Førſter oc Stender / vdi det hellige Romerſke Rige/
 nockſom vitterligt / At Lybke er vdi det hellige Romerſke
 Rige en Hænfæd oc Forborg / Riget vden all Middell
 vndergiſſe

undergiffuen/ Vdaff huilcken Vy/ som aff ic almindelige
Cuntor, Riebmend vdi mange Stæder / vdi Verden til
Menighedens Beste / bruger deris Riebmandskaff oc
Handel. Huorfaare denne Vy/ oc saa aff Passuelig Hel-
lighed/ Kæns: Maatt: oc andre omlyggende Konger/ Her-
rer oc Spørster / med stættelige Priuilegier, Frihed, oc Ræts-
tighed er beprødet/ Huilcke de en Part med brueste Tienis-
te haffuer forhuersfuit/ En Part med Penninge oc Blod
haffuer bekommit oc erøffrit.

Item er oc vitterligt ad samme Stad vdi mange Aar/
vdaff Kongerne vdi Danmark er effter tractid oc off-
uer falden / vdi den Mening / At bekomme den vdi deris
Maect/ oc den det hellige Romerske Rige Affhændig ad gis-
re / Huilcket voris Forældre med Liff oc Guds (ved Guds
Hielp) til denne tid haffuer affuergit / Oc wi vdi lige
maade effter denne Dag / det hellige Romerske Rige til
Ære, ville faarekomme/ Huorfaar wi oss ladet betynde/ at
wi jo erre actet oc huldte faar tro oc lydige Underfaatte/
vdi det hellige Rige.

Oc endog wi formedelst Kong: Matthe: vrang-
Beretning(huilcken faar sin Persons Høghed skuld/ syn-
derlig hos Parthiske/bædre maatte bliffue betroct end wi)
kunde angiffue / At wi til denne Besuarlig Krig haffue
giffuit Aarsag. Derfaare haffue wi faar Got anset oc
betendt/denne Skriffuelse at lade vdgaa/ At det maa en
huer være vitterligt / hues hans Kong: Matthe: imod off/
oc voris Vetsforuante / med Vnaade vdi mange maade
haffuer bedreffuit.

Hans Kong: Matthe: haffuer/lige som hans For-
fædre / Konger vdi Danmark / vdi mange Aar tilforn
giort haffue / Icke heller effterladit vden all Ræt oc Bils-

lighed fornæffnde Kæns: Mætt: Oc det Helligs Rø-
meriske Rigis Stad Lybke oc dissi Indbyggere/ Borgere/
oc Righmend / Icke allene met Bold ladit anholde oc fras-
tage deris Skib oc Guds/ Men oc saa deris Priuilegier,
Friheder/ oc Rættighed/ oc mange gode Seduaner / vdi
Guds oc Naturlig Lom hunderit, mangelunde fortrens-
ket &c. Deris Haffn ladit stoppe oc igiensende / paa det
hand kunde hindre deris Handtering til Skæps / oc anden
stor Skade/ Besuæring oc Offuerlast / som formedelst
hans Lønsmand/ Fogeder/ oc Vdliggere vdi Skæpen / eller
andre veractige Skøpffuere dennom vederfarit er.

Huileket alt er skeed imod Guds Ræt / Recels
Forskriffuelse/Breff oc Segl/ Ligeruis som hans Mætt:
haffde værît den Stad Lybke (det Gud affuende) læt at
forderffue. Wi erre dog icke vdi den Mening / hans
Kong: Mætt: eller nogen anden/ met denne vor Skriff-
uelse at forulempe / belaste eller forkleinre / Huor om wi
oc saa her met obenbarlige ville protesterit haffue.

Nu skal i til det første vide/ at vdi det Aar 1512. oc
1513. er der giort en euig varende Fred / imellom Dans-
mark/ paa den ene/ oc den Stad Lybke/ oc deris Foruan-
te/ de Henssestæder paa den anden side/ Oc vdi hues Recels-
ser, Fordrag oc Ordinanger/ dennom imellom er skeed / da
er oprettit/ besluttit oc beuillgt / oc findis insererit oc ind-
ført iblant andit / At den gamle Skibfart / Righmands-
skaff oc Handtering/ Priuilegier, Friheder/ oc Rættighed/
skulde bliffue dennom vdi forrige Stand/ oc være Wfor-
trenchet. Item er oc giort en viss maade paa Tolden/
Huileket Breffue hans Kong: Mætt: met Erkebisppe/
Biscoper/ Prælater/ Ridderskaff oc Rogens Raad beseglit
haffuer / Der effter wi oc voris Foruanter / oss oc aldelis
rettit haffue. Imod

Imod saadan oc andre Fordrag/oc Forskriffuelse/
haffue de vdi Danmark/ med wiibørilige Told oc Eise/
begynt at besuære voris Rixbmend/ Huorfaare wi hos
hans Kong: Maitt: oc Rixens Raad baade met Skriff-
uelse oc Sendebud/haffuer anholdit/ at hans Maitt: vil
de saadant affskaffe oc forandre/ De alligeuel hans Kon-
gelig Maitt: loffuit det at gipre/ saa haffuer hand allis
geuel det slet intet holdit/ Men siørre Besuæring daglig
paalagt.

Aar 1516. paa S. Mortens Aften/haffuer hans
Kong: Maitt: om Natten ladit angribe it Skib/ vdi det
hellige Romerske Rige/ oc den Stad Lybki Haffn/ De
effterdi Binden vaar god/ lod hand det søre til Rixbens
haffn.

Hans Kong: Maitt: haffuer oc saa her effter aff
de Tydske Rixbmend wiibørilige Told vdi store Sum-
ma Penninge/met megen Offuerlast oc wtaalig Beskæ-
ning/ladit fordre oc anname.

Det gamle Toldstæd vdi Bressund til Helsingør
forandrit/ oc det fem Miil der fra til Rixbenhaffn hen-
tagt/ Saa at Skipperne nødis til fra deris Skibe/ der
hen at reyse. Der haffuer en Wblufærdig Quinde som
kaldis Sibrit/met andre hendis lige Personer/ hafft Re-
gimentit oc Befalning/ oc Skipperne effter hendis egne
Lyst oc Villie beskattit/At Skipperne maatte bliffue der/
saa lenge hun vilde/ De vden de vilde giffue/ huad hun
vaar begærendis/ellers kunde de intet komme der fra/ Der
offuer mange Skibe formedelst saadan Handel haffuer
forsømt deris Bind/oc erre kommen til stor Skade.

Naar de Tydske Skibbrudne haffuer strandit paa
Danmarkis side/saa er dennom icke tilsted/at bierge deris

egte Guds/ men er der fra tuungen med Vold/ oc Gade/
 Tønder/ Kister/ oc andit Guds opslagit/ oc kast vdi Sø-
 en / Med mere Vbarshiertighed / som de haffuer brugt
 imod den Søfarende Mand / I synderlighed at mercke/
 Det en Danske Bonde er straffit aff Øffrigheden / faar
 hand haffde hulpen en Tysk Spbruden Mand / paa en
 Klippe/oc frelsit hans Liff.

Effter hans Kong: Maitts: Begæring/ haffuer
 wi Lybke oc andre Vendske Stæder vdi fem Aar effter-
 ladit voris seduanlige Skibsfart oc Kjøbmandskaff vdi
 Suerig/ med voris store Skade / oc hans Kong: Maitt:
 til synderlig Tre/Tieniste/oc mercklige Fordeel/ oc faar
 den skyld / at wi maatte nyde Naade oc Fred hos hans
 Kong: Maitt: huilcke hand oss ocsaa tilsagde oc loffue-
 de/ Oc at Kjøbmanden skulde midler tid bruge andre sed-
 uanlige Seylakere/ Kjøbmandskaff oc Handtering der off-
 uer vdi ingen maade forhindrit eller forkortet.

Imod dette Kongelig Løffte / erre mange aff voris
 Skibe paa deris rette Reyse/til Strolsund/ Keffuel/Kig/
 Kongsberg/ Dammarck / Amsterdam / oc andre Stæder
 mere (vndertagen Suerig) aff Kongens Befalnings
 Mend oc Vdliggere anholdet/ oc mange Skibe ocsaa tag-
 git vdaff voris Stads Haffn. Der til it Skib/ kossien aff
 Bergen vdi Norge / groffueligen spolierit oc berøffuit/ oc
 ydermere tu Lybker/oc it Koster Skib / som vilde seyle
 fra Kig oc Keffuel til Lybke / haffuer hand vdi obenbare
 Sø optagit/oc ladit dennom føre til Kjøbenhaffn/ Skips-
 peren oc Kjøbmendene haffuer hand ladit fengfle.

Der nu hans Kongelig Vnaade/ som tilforn haff-
 uer ladit sig vdi nogen maade see/ er formedelt disse Gier-
 ninger bleffuit ebenbarit / oc voris Vpn oc lange Taal-
 modighed

modighed intet vilde hjælpe / Erre wi foraar sagt icke lenger saadant at lide/men gipre hannom Modstand.

I midler tid/ haffuer den Stormeetige/ Høyhaarne Første oc Herre/ Herr Frederich/ Arffuing til Norge/ Hertug vdi Sleisvig/ Holsten/ Stormarn/ oc Dptimersken/ Gressue vdi Oldenborg oc Delmenhorst/en synderlig Freds oc Reisfærdigheds Elsker/ vdi det Romerske Rige/ lagt sig vdi en venlig Forhandling/ som en Negler imellom off/ Huilcke osua aff begge Parter er bevilgit/ som Brev oc Segl ydermere der om indeholder/ Der vdi wi off/ som Villigt/ Troligen haffuer holdit/ Menendis ber met at nyde Naade oc bistandige Fred/ Effierdi hans Kong: Maait: haffde off igiengiffuit try veris Skibe oc Gods/ som hand off tilforn fratoz.

Item gjorde wi der effter paa hans Kong: Maaitis: Begæring/ hans Krigsfolck faar Stockholm Tilfær aff Pronant/oc andit som hand vdi Lepren haffde stor mangel faare/ Der imod hans Kong: Maait: ess loffuede oc tffjagde/ at ville vxre oc bliffue vore Naadige Kønning oc Herre. Men den tid hand haffde bekommit Suerigs Rige/vdi sin Vold formedelt voris Tilfærelse/ Saa es den store Naade/aldelis omuend til stor Naade.

De Tydske Riebmend/ paa deris seduanlig Eyslag/ Riebm indskaff oc Handtering/ megie mere end tilforne hindrit/ Oc met wtlibørlig Told/ Lise/oc andre ny Besuæringer beskattit/ Oc aff deris Gods, ladit den Hundrede Penning fordre.

Vdi Stockholm/ haffuer hand Riebmenden met Skib oc Gods ladit anholde oc fengisle/ Skib oc Gods huor hand dennoim kunde offuerkomme/ beroffuit oc frastagit/ Nogle tuungen/ at tiene hannom vdi Krig/ oc paa andre

andre Stæder / Hans Kong: Maitt: haffuer Indbygg
gerne vdi Danmark oc Suerig / ved stor Stræff forbød
die oc andre Rippmænd ved deris Eed forplicit / At de
skulde intet komme med deris Rippmandskaff / vdi de Tyds
ke Sæstæder / oc synderlig Lybke / icke besøge.

Paa voris vnderdännigste Bøn / belangendis den
Staanske Kæyse / om voris Frihed oc Rættighed samme
steds / Haffuer wi aff hans Kong: Maitts: Gemahl/
den Stormægtige / Hønhæerne Jørstinde / Fru Elisabeth /
Danmarks / Norgis / Wendis oc Gottis Drotning / Jød
Hertuginde til Østerige / Hertuginde til Sleswig / Hol
sten &c. bekommit Suar / At wi oc voris Joruanten intet
skulde nyde voris Frihed. Thi hans Kong: Maitt: haff
uer ladt vdskriffue / at de Lybskes oc andre Wendiske Stæ
ders Vdliggere / haffue giort nogle Engelske stor Skade
vdi Øster Søn / Huorfaare Sæstæderne vdi stor W
naade erre hos Kongen vdaff Engeland / oc Rippmændes
ne erre kommen vdi drabelige Skade.

Saa er der imod vitterligt oc Bevisligt / At wi paa
den tid / vdi Søn ingen Vdliggere haffuer hafft / Men
hans Kong: Maitts: egne Vdliggere haffuer saadant
bedreffuit.

Aar 1521 erre 8. Skibe aff Danskig med Gods
anholden / Huilket Gods oesaa vdi Danmark er vdstib
bit / oc Skiben siden tiluungen / hans Kong: Maitt: at
tiene / oc løbe vdi Suerig faar Stockholm.

Item der offuer endnu nogle Danniger Skibe / som
komme vdaff Engeland vdi Bressund / ladt anholde / oc de
som vaare ladd med Engelske Gods / Gotsit der aff bes
holdie.

Med megen mere Offuerlast/ Stæde/ Hinder / oc
Besuærelse / som Stæderne oc deris Rigsbmænd erre ve-
derfarit/ Huilcke wi faar Kortheds skyld/ her icke ville ops-
regne.

Alligeuel hans Kong: Maitt: haffuer Personlig
hos Kys: Maitt: voris Allernaadigste Herre beuileget/
At ville lade sig nøye med hues hans Kys: Maitt: vdi
denne Sag vilde faar Reisfærdigt kiende oc dømmc / eller
ocfaa imellem off venligen forhandle lade. I midler tid
intet imod off eller voris Metforuante / med Vold oc W-
ræt fortage/effter Kys: Maitts: Skriffuelse/ som hand
off Allernadigst tilskicket haffuer/ Dog haffuer hans Kon-
gelig Maitt: der imod (Meden den venlig Forhandling
aff den Høhuærdige vdi Gud/ Herr Henrich/ Biscop til
Kageborg / som en Kysferlig der til forordineret Raad oc
Commillario, skulde faaretagis) it Skib aff Bergen vdi
Norge / Oc it Skib fra Lybke til Amsterdam seylendis/
baade med Lybske Gods Ladde / Der offuer fem eller sex
Skuder / fulde aff Salt oc andit Gods / som vilde seyle
fra Lybke til Kystock/ Straalsund oc andre Stæder/ ladit
anholde / føre til Rigsenhaffn / oc Godsit ladit bytte oc
partere/ Goldet anlangendis / haffuer hand ladit sengsle/
oc paa det høyeste beskattit.

Det haffuer giffuit sig nocksom tilkiende/ det hans
Kong: Maitt: formener / At haffue nogen Kættighed til
den Stad Lybke/ huilcket dog intet er/ icke heller være land
oc det hellige Rømerske Rige saadant med off en heller bør
at lide/ Endog hans Kong: Maitt: saadant faar en pare
Thurførster/ Jørster/ oc andre haffuer ladit berette/ det wi
ingenlunde erre Stendig/ Effterdi denne Stad hører det
Rømerske Rige til/ Der offuer hans Kong: Maitt: icke vil

Kens: Maitt: oc det hellige Romerske Rige / faar nogen
 Offrighed / enten vdi Ræt eller Dom / kiende eller ansee/
 saa viit det Rige Danmark er anlangende. Huor vdaß
 huert forstandigt Menniske kand granske oc forfare/huor
 ledis hans Kong: Maitt: Hiert oc Sind er affectiones
 ic. at formindre det hellige Romerske Rige/ Oc at wi her
 effter/intet/enten met Ræt eller venlig Handel/ aff hans
 Kong: Maitt: kunde bekomme.

Effter voris Anvende Glid vnderdannige Bøn oc
 Begæring / saa mange Forskrifter off aff Kens: Maitt:
 oc andre/ til hans Kong: Maitt: meddeelt oc giffuen vor
 ris lange Laalmodighed/oc andit/ huad wi hassue tenckte
 Nyttig til at met Lempe igien bekomme / Huad off oc vor
 ris Metforuante met Vold oc Wræt fratagit vaar/oc
 nyde Naade oc Fred / Oc bruge voris gamle seduanlige
 Seylah / Rippmandskaff oc Handtering / siet intet vilde
 hielpe.

Disligeste effterdi wi ydermere formercke hans
 Kong: Maitts: Hiert/Sind oc Anslag aldelis der hens
 rettit/off vdi sig maade at suage/At wi icke alleniste skul
 de bliffue besuagit / oc ic lemmelest Lem vdi det Romerske
 Rige/Men oc saa tuinge den Stad Lybke vnder sin Vels
 de oc Mact / Eller den aldelis forstyrre oc til intet giøre.
 Da hassuer wi betenckte voris Eed oc Pliet / som wi suorit
 hassue det hellige Romerske Rige / Anseendis vor euige
 Forderff oc u—offueruindelig Skade / baade paa Vre/
 Liff oc Gods. Oc hassue wi met voris Foruante / giort
 voris Moduillige Skadismand / oc det hellige Romerske
 Risis Siende / obenbarlige Modstand / Huilket Nas
 turlig Low oc skreffne Ræt metgiffuer / som oc Kyskerlig
 Maitt:oc det hellige Romerske Risis Landsfred saadane
 effter;

effterlader/ Oc hues wi saadant icke gjorde/ da viste wi oss
 faar Keyserlig Maiestat / oc det Romerske Rige ingens
 lundeat forsuare.

Derfor Romerske Keyserlig Maiestat / oc det hellig
 ge Romerske Rige til ære/ oc ingen til Skade/ vden Kong
 Christens wretfærdige vold at styre/ Haffuer wi oss for
 bunden med noale Herrer oc Færster/ Naboe oc Venner/
 Huilcke erre met oss osaa vel bezeuget/ til os staa hannom
 imod / Aff de Exempel om hans gruelige store Tyranni/
 som hand haffuer brugt imod fattige Wiennisser/ huilcke
 hand er bleffuen Wiectig / som (dissuerre) nocksom er vits
 kerlige.

Wi forseer oss til / at wi met voris Foruante/ som
 Lemmer vdi det hellige Romerske Rige/ faar denne voris
 Retfærdige Nøduerge / som wi bruge imod fornæffude
 Kongelig Maiestat/ oc hans Wethiclpere/ det hellige Ro
 merske Rige der met/ faar Fremmede Nationer at beskers
 me/ bliffue oc icke anderledis / end som Ero Vnderfaatte
 holdit oc actet. Thi det aldrig haffuer været voris Mes
 ning / her met at gipre noget imod Keyserlig Maiestat/
 det Romerske Rige oc deris Lemmer/ Huor med wi osaa
 her met ville haffue obenbarlig protesterit, Erre osaa
 redebon / at møde der faar til rette/ effter Keyserlig Ma
 iestats/ oc det hellige Riges Ordinans/ Reformation, oc
 staa vut som beskreffuene Ræt metgiffuer / Huor til eders
 Herlighed/ Gunst oc Vilshed oss altid kand være mectig.

Derfaar er vor Vnderdannig oc Venlig Bøn til
 alle/ At de ville denne voris Bøstkriffuelse/ som til voris/
 oc voris Foruantes Wskylidighed / Oc icke anderledis/

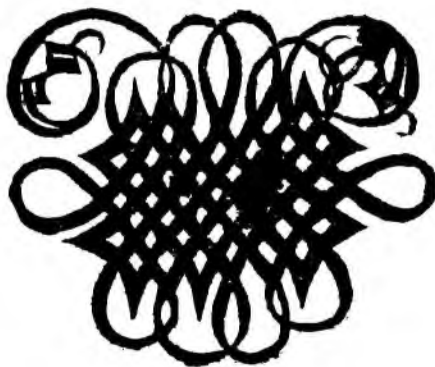
S s ij

end

324.

end Sagen vdi sig selff / sig begiffuer / Naadigst / Günstig oc Venligen antage/forstaa oc vdiynde/ oc haffue mit oss vdi voris store Nød/it Christelige Metynd/ oss her vdi oc saa forsiare/huor som det behoff giøris/ Oc intet imod oss eller voris Gøds faaretage / Men bliffue voris Naadigste/ Naadige/ Günstige Herrer / Befordrer oc Venner/ Saadant ville wi effier Formuen at fortiene/ findis gantste Villig oc Redeborn. Til Vidnesbyrd haffuer wi ladit trycke voris Stads Signet / her neden faar/ Giffuit vdi Lybte/ Mandagen effier Inuocauit, Aar

1523.

Dispernis

Wispernis Bdskriff=

uelse oc Forantvoring.

* *
*

Ensilge Læsere/oc gode Ven- Dette findes
ner/effter som eder vel forkommit vdi det Bress
er / Huorledis wi met menige som et Bress
Danmarckis Riges Raad, haffuer nit imod Hans
opsagt Kong Egristen vor Eed oc Mickelssøn
Pliet / Huldskaff oc Mandskaff Borgemeister
Da paa det/ at vore Værn kunde vdi Malmø
haffue det vdi Skriften effter oss, huor met de kunde vn- som Broder
deruise deris Effterkommere / oc aarsage deris Forældre, Paulus Eliæ
om nogen vilde siye/wi haffde wilbørligen forsmadde v- effter Wisper
ris indfødde Herre oc Konning. Da skal det først huer nis Befalning
vitterligt være / At Danmarckis Rige haffuer aff arilds lod vdaas, Oc
Tid hafft den Frihed / At maatte vdklaare sig en Konge, trycke til Ros
oc en Første / der skulde regere offuer det ganiske Rige, siok dag
den menige Mand til Lycke oc Gaffn / Edel oc Wædel/
Gattia oc Rige/Mand oc Quinde/Liden oc Stor/ Borge-
re oc Vdlendige / Oc naar de haffuer brugt den Frihed/
Da haffuer de icke fordi at ansee nogen Herre/ at hand er
Rigens indfødde Mand / Men faar hans Christelige
Rycte oc gode Ord/ som hand haffuer aff sit Regimente/
der værre haffuer Christeligt oc Erligt.

Oc fordi at Hønhæarns Første Konning Hans/
Konning Christens Herre Fader (hues Siel Gud naas
Es iij de)

de) vaar affgangen' oc haffde været off en Gud oc Behagelig Konge / Da haffde wi it gaat Wod der til / at hand skulde bliffue sin Fader lig / Dog hand haffde paa den tid vdi Norge/giffuut nogit tilkiende aff det Tyrantiske Eind/ der hand skulde met Tiden bruge / om hand finge Mact/ Saar huilcken Sag der vaar nogen Tuedract imellom Kigens Raad / der de skulde hannom samtycke oc sambærde/ som wi lader fare paa dennē tid. Hand vilde da være Konge vdi de Dage/ fordi hand haffde til sin Haand/ alle Kigens Læn oc Skaatte. De endog hand vaar giffuen aff Gud/ Saa vaar oc Saul giffuen aff Gud det Jødiske Guld/ vdi det gamle Testamente Men det angrede hannom siden / der hand bleff Gud Vlydig oc Vhørsommelig/ oc fordi skilde hand baade hannom oc hans Børn/ fra det Jødiske Rige / De gaff det Daud oc hans Effterkommere.

Om nu saavaar / at Gud gaff off Kong Christen faar en Herre oc Konge Da haffuer den samme Gud aff sin barmhertighed oc saa skild off ved den wulde Mand/ Der Gud vaar off Bred/ saar vore Synder / da tilstæde hand / at den wulde Mand siet Mact offuer off / oc bteff off Veldig / at vore Synder skulde straffis ved saa skarpt it Riis. Men der Guds Retfærdige Brede vaar stillit/ da skilde hand off ved den Grumme Mand/ aff sin Milde Barmhertighed/ oc Barmhertige Mildhed/ at husuade der met saa mange bedrøffuede. Hierter/ der fornæffnde Konge haffuer giort.

Guds Retfærdige Dom / oc hans egen Mistrøstig Conscientz foriagede hannom oc ingen anden / Naar wi icke haffuer Tryghed aff vor Hiertis Vstpldighed/ da vree wi gode at jagte.

Der

Der findis oc mange Konger / vdi atskillige Riger
 oc Land / som icke erre giffne aff Gud / Saa siger Skrif-
 ten om de Israeltiske Konger / der den menige mand haffs
 de sig tagit oc begærit da vden Guds Raad oc Samtycke /
 De regierede / siger Oseas Prophete / dog icke aff mig / De
 de vaare Førster / men ieg viste der intet aff. Det sigis
 Gud icke at vide vdi Skriften / som hand icke giffuer
 Mact / Oc fordi er ingen Mact aff Gud / vden den som
 fener sig effter Retfærdighed / oc Guds Bud. Det er icke
 saa gaat at være Guds Riis oc Suerd / som mand ten-
 ker. Icke heller giffuer Gud det Regiment Mact / der
 hand til en Tid bruger / andre til Pliet oc Bod. Fordi de
 erre Kedebone / aff deris Tyranske Sind / til Vold /
 Trengsel oc Mact / da lader Gud dennom seyle deris egen
 Tænse / At deris Endskaff kand siden komme Gud til
 loff / Heder oc Ære / Naar hand da freller sine vdualde
 Sønner oc Børn. Men hand straffer dog samme Ty-
 ranni / paa det sidste / den menige Mand til Husualelse oc
 glæde / huiletet oc Skriften giffuer tilkiende / om mange /
 som vaare Pharaos / Nabugodonosor / Zedechias / Anthio-
 chus / Salmanasar / Senacherib / Achab / Hieroboam / oc
 mange andre / som vor HÆR slog paa Halsen / den tid
 de icke vilde lade aff at synde.

Saa seer mand oc Guds Retfærdige Dom / Kong
 Christen at være offuergangen. Men lad saa være / Haffs
 de Danmarkis Raad det giort / da skulde mand oc vide /
 at de haffde der store Aarsage til: De haffde de det icke
 giort / da haffde de haffte stor Synd der aff / oc værre
 Guds obenbare Forrædere. De hues de haffue giort / det
 haffue de giort faar Guds Retfærdigheds / oc faar menis-
 ge Rizens Frihed skyld / den hand haffde fortrengket / At
 hand

hand dennom kunde komme vnder en Euig Trældom.

Danmarkis Rige er icke it Urffue Rige / Oc vaar det end saa / da er Kongen icke fordi en Veldig Herre / offuer nogit Rige / men en Tilsums Mand / der haffuer annamit samme Rige (som hand er enten sød eller kaarsit til) til troet Haand / At holde en menig Fred / oc plegen huer Mand Skiel oc Ræt / sig vden nogit besynderlig Gaffu oc Profit.

Men hues Ræt Kong Christen haffde til Danmarkis Rige / vaar aff menige Rizens Raads Samtycke / der paa den menige Mands vegne / haffde hannom hylde oc sambyrdet / faar Danmarkis Konge oc Forstandere / Dog met Vilkaar / Saa lenge hand holt sine Riger vdi Christeligt Regimente / effter hans Kongelig Ced oc Forspictelser met forsegledede Bress oc Haandfestninge / Men hues hand det icke giorde / Da vaar Rizens Raad forpligtige / ved deris Hals oc Gods / at affuerge hues Vold / Mact / Trengsel oc Offuerlast / hand spørde paa samme Rige / Imod Guds Løw / oc den hellige Kirckis oc det menige Klerckeries / oc gantse Rizens Friheder / oc imod hans Bress oc Recels.

Hand lod selff sætte vdi sin ny Løw / At huo som sig suor vitterlig om meen / da skulde hand myste tu Singre / Huilcket wi icke straffe / Men fordi det vaar icke andit end Hyckleri / som en stor Pare aff andre hans Gierninger / Da straffis hand aff andre / vdi det / hand holt selff huersken Bress eller Ced / Ord eller Løffte / Oc ingen ting giorde hand heller / end det som hand andre forbød.

Hand lod en tid vdi Justland / stubbe nogle Bønder / faar Løgn oc Dreeneed / huilcket wi dog icke straffe / Men effterdi hans gantse Leffnit / icke andit vaar / end Falskhed
Bedregeri

Bedregeri oc Meeneed / Da forundrer oss storligen / At hand torde pine de Synder paa andre / som hand gierne selff bedreff.

Den første Synd hand gjorde imod Gud/ Nogens Indbyggere oc andre Naboer/vaar denne/ At hand brød sine beseglede Bressue/ oc Haandfestninge/ Priuilegier oc Friheder/ hand haffde giffuit/ at hand maatte naae Danmarks Nigis Krone.

Hand førde Krig oc Orloff imod Danmarks Nogens Raads Samtycke / Hand lod dræbe oc myrde / aff sit Tyranske Sind / mange gode Mænd paa deris rette Aarsage / foruden all redelig Dom oc tilbørlig Rætt/ som vaare/ Kittere oc Riddermænds Mænd / Først vdi Danmark/ dernæst vdi Suerig / gode oc hellige Bisper/ mange Kittere oc ædle Mænd / der hiulpe hannom til all den Indgang hand nogen tid fick vdi Suerigs Rige / med Borgemeister oc Raad / oc mange meenløse oc vskyldige Børn/ der hand lod fast Vmildeligen affhugge/ foruden Dom oc redelig Klage/ Oc at hand kunde siden møtte sin ubegribelige Haardhed oc vmildhed/ eller om nogit kunde være Grummere / end Dødsens Bitterhed / Da lod hand slæbe de døde Kroppe aff Stockholms By/ oc brenne de vdi Aske/paa it stort Baal / vdi Beg oc Ljære / Huilket hand gjorde aff Mester Dirck Slaghecks / Sibris/ Mester Godskalkis/ Hans Mickelssøns/ oc andre Skalds Raad / Det er at dræbe Sielen / at trenge saa mange Sattige Mennisker til Mistrøst / Vantro / Misshaab/ fra Liff oc Belfærd/ Arff oc Ege/ Hustru oc Børn/ Frender oc Venner/ Oc det foruden nogen redelig Sag/alleniste faar en Mands Gerighed oc Hoffmod.

Hues andit icke kunde forfærde hannom / faar saa

Et

dan

dan Grumhed/ Da maatte Guds Prophet Amos forfæ
 dit hannom / igiennom hures Mund Gud saa taler / vdi
 det gamle Testamente/ Offuer mange Synder, som Mo-
 ab haffuer giort/wilde ieg bemaade hannom/der som hand
 icke haffde giort en groff Synd/det vaar/At hand brende
 vdi Afte Idumeæ Kongis Been. Oc fordi/siger vor Her-
 re / At hand skulde sætte Ild paa deris Stæder igien oc
 flaa deris Konge / oc alle deris Førster ihtel/ Seer/her
 til/ huor stor en Synd det vaar/at bruge Grumhed imod
 Been oc døde Kroppe / Den Wmildhed hører Dieffuelen
 til/oc icke Mennissen/ at kunde icke mættis vdi it Mennis-
 skis Død/vden det skal oc forhaste sig/at spille sin Grum-
 hed effter Døden/ paa Riød oc Been / Ligeruis som De-
 den icke burde at være den sidste Plage / der it Menniske
 kunde lide her paa Jorden / Der maa huer forlade sig til/
 At vilde icke Gud lade saadan Synd være wstraffit / der
 aff Hedninge vaar giort / imod en Hedning / der vaar
 slagen vdi en standende Strid / Huad kand mand tencke
 Gud vil gløre imod en Christen Mand / der er Christen/
 oc holder sig Christen / oc haffuer dog samme Wmildhed
 brugit / Icke alleniste imod en Christen Mand, men imod
 flere end Halffierdesinds tiuffue / vdi Fredelige Dage/
 imod beseglede Breffue/oc Kongelige Eed / Paa huilcken
 Eed hand haffde Høytideligen annamit Jesu Christi
 Benedidede Legome (som er all Kierligheds oc Fredsom-
 meligheds Besegling) At den skulde wbrødeligen holdis.
 Vdi Sandhed da ville det straffis/inaar det skeer.

Der næst lod hand sende vdi den Øster Strand/
 Hønbearne Førstis/Kongens aff Polens Sendebud/inet
 andre Skibmend oc Hofffolck/ imod all Skiel / end sig
 skreffuen Low/Der Tyrcken eller Tarteren haffde aldrig
 giort/

glori/imod deris obenbare Sienders Sendebud/ oc megis mindre imod dennom som vaare Fredsommelige.

Vdi samme Dage / lod hand sende vdi it Grunde Vand/ Abbeden vdi Nidals Kloster/ med sex andre Brødre/ den samme stund de ginge fra Alterit / oc haffde an namit Guds Legome/ oc haffde herbergit Kong Christen med alle sit Folk. At saa betale vdi Herberg / faar Mad oc Dricke / No oc Mag/ Det er at myrde Siele / Naar haffuer mand hørt saadan Bmildhed / de maatte huere den nyde deris Embede/ eller Guds Legome gaat ad/ En deris All eller Mad / Kierlighed eller Tieniste/ med mindre de skulde io dødis / faar hans Tyranske Mistandte skyld.

Der næst besoc hand Mester Dirick Slagheet at sende tu Graa Brødre aff Stockholms Kloster. Disse gæste lod hand myrde faar Abram Krup/ tre ædle Junkere med en liden Dreng / som haffde hannom tient med Tro oc Ere / oc vaare vdsend vdi Raads viis / aff den veldige hob Kneete/ som laa vdi Suerig/ at forhandle med hannom / om Mester Diricks Regimente vdi Suerig / med huilket hand haffde foruandlit hannom det gantske Rige/ oc det gjorde hand ved Lius om Natten/ foruden Dom oc Ræt. Vi læse om mange Bmilde Fjorter/ der med falsk Dom haffuer dødet mange vskyldige Mennsker / Men sielden høre vi/ at nogen veldig Konge / der pleyer obenbare at rette med Suerd eller Bødel lader hemmelige om Natter tide myrde Folk/ oc dennom serdelis som er vskyldige / oc komme Herren til gode / at vare hannom at sin Skade/ oc sine Rigers Forderffue.

Huor tit læse vi/ at hele Lande erre forderffuit med Guds Plage / faar saadanne Synder skyld/ end sige/ en

Et ij

Vand

Mannd fordreffuit oc forderffuit / Det meste vor Consci-
entz nagger / det er det / At wi fordroge hannom alt for
lenge / vdi sin grumme Wmildhed. Fordi at off haffde
burd / met det første at værre hannom Modstandig / paa
det hand skulde icke styrt saa megit wskyldigt Blod / Det
er langt fra / at wi haffue syndit der vdi / at wi erre hans
nom frafalden / Fordi wi vaare diff plichtige / saa fremt wi
icke skulde være Guds Forrædere / at gjort det sex Aar før
det skede / Dog at wi altid forhalede vor Aet vdi den beste
Mening / at hand skulde sig selff besinde / oc nogit lade aff
hans wmilde Gierninger.

Cornelius Scepperus kand icke gjøre hans sag Kets
færdig / huorledis hand sig vrier oc vender mangelunde /
haffue wi lenge læst da skulde hand saa snart samle Øster
oc Vester / som gjøre Kong Christens Wmildhed til Kets
færdighed / oc Wdgd til Dygd / Subtilig Løgn haffuer
hand skreffuit faar Fremmede Landtskaff / Men saar off
Danske Mend / der kiender Kong Christen til Pricke / er
hun saare Groffue / Fordi wi kunde tage paa hende / saa
stor er hun. Dog hand icke viste huad hand skreff / ander-
ledis end huad Kong Christen selff oc hans Raadgiffuere
hannom vnderuiste / Oc fordi vaar det stor Skade / at saa
mange skøne Ord / skulde spildis vdi saa stor Løgn oc Bes-
dregeri / Men der om en anden tid.

Wi taler intet om Torben Øge / Herr Knud
Knudssøn / Staffen Debersten / Jørgen Hoffensteiner /
Juncker Johan oc mange andre / som hans veldige Ty-
rannj lod døde / Somme aff hemmelige Had / oc somme
aff sin wbegribelige Gerighed / oc det foruden all redelig
oc Ketsfærdig Dom / Oc met saa Ord / Der som wi ville
beskriffue videlig oc tilbørligen / hans Falsk oc Suig /
BOLD

Wold oc **Matt** / **Mord** oc **Drab** / **Skat** oc **Besucering** /
met Eise oc **Told** / **Laan** oc **Hielp** / oc anden falsk **Anslag** /
 imod hans beseglede **Priuilegier**, **Breff** oc **Recels**, Da
 skulde oss fattis **Bleck** oc **Papir** / oc vore **Gnen** / oc **Hens**
dertræctis / før det kunde altsammen beskriffuis.

Aff sin vsigelige **Gerighed** / oc skalcke **Raad** / lod
 hand sig være en **Myndig Herre** / offuer alt det vdi **Riget**
 waar / huem det tilhørde / **Geistlig** oc **Verdslig** / **Edel** oc
Wædel / **Rig** oc **Fattig** / **Mand** oc **Quinde** / Hand begæ-
 rede at deris **Arffuelige Vndersaatte** skulde giffue hans
 nom **Arligen** tu **Goltgilden** / Oc fordi de det icke vilde
 samtycke / da begynte hand at staa effter alle deris velferd.

Vi læser om **Guds Retfærdige Dom** / vdi det
 gamle **Testament** / imellom **Achab Konge** oc **Nabod Is-**
reeliter / Nabod suor oc sagde / Saa sant som **Gud** lessuer 2. Reg. 21.
 da skal du icke faa den **Arff** / som mine **Sorældre** haffuer
 ladet mig effter sig / **Achab** beklagede sig faar sin **Drot-**
ning Jesabel / at hand fick saa kort **Suar** / Men hun lod
 strax belinge **Manden** paa sin **Hals** / At hand haffde bes-
 spaattit **Gud** / oc foractet **Kongelig Maiestat** / Oc der med
 forbrut baade **Liff** oc **Vingaard**. Hun lod hannom strax
 steene til **Døde** / paa hans egen **Ager** / aff den menige
Mand : Huad skede der ? **Gud** vdsende sin **Prophet E-**
liam til **Achab** / oc sagde : Du haffuer **ihieflagit** / oc du
 haffuer besiddet / Men hør huad **HEXren** siger / Paa den
 samme **Ager** / som **Hunde** sliktet **Nabods Blod** / skal oc
 dit **Blod** sliktis aff **Hunde** / Huilcket oesaa skede / Den tid
Gud lod formedelst sin **Tiener Jehu** ihieflaa **Jesabel** / oc
 alle deris **Børn** / oc tilforn **Achab** aff **Syria Konge** / som
Striffen klarligen holder.

Det er forteligen sagt / fordi Historien er saare lang/at fortelle fra ferste til sidste. Men det som sagt er/ er vdi den Mening sagt / At mand skal vide / huad Ræt en huer haffuer offuer deris Arffue oc Eye. Der som Achab icke maatte nøde Nabod til at selge eller skiffie met sig en Vingaard / Huad Ræt kand mand tencke / en Tyran haffuer / der vil trenge Christen Menninger til / at besegle fra deris Hender / Arff oc Eye / saar intet / De giere sig aff frij Mend/ met deris Børn oc Effterkommer til euig Træle/ oc heldst iblant Christen Folk / Der er vdi tuende maade frij/Sørst aff Naturen / De dernæst aff Jesu Christi Død oc Pinis Verdiskøyd / Jo saa stor Ræt haffuer en Bonde offuer sit Gods som en Konge til sit Rige / De større Ræt haffuer en Riddermands Mand til sit rette Arffuegods / end en Konge til sit Rige / fordi hand maa afhende sit/met Vassue oc Røp/ det er giffue oc selge/huem hannom lystet / Dog saa at hans Arffuunge icke gioris Vssiel / men det maa da icke en Konge giorre/Effterdi hand icke maa nogit afhende som Kronen til hører/vden met Forlæning oc Pant/ Hans Arilige Kente er hand vel en veldige Herre offuer / Men til Riget er hand en tilsiuns Mand / om hand er ellers en Christen Konge: det er den rette oc klare Sandhed/ der Gud dømmes effter. Men Kong Christen vilde icke alleniste være Herre offuer Danmarks Krone/ men offuer alt det som vdi Riget vaar / huad heller det hørde til Ridderstaffuit/ eller den menige Mand.

En Bondes
Ræt offuer sit
Gods.

Hand indførde denne Tyranniske Røst vdi Danmark / Giff mig aff mit eget. De fordi hand vaar kommen vdi den Mening aff Skalcke Raad Da lod hand sig spummelig være at paalegge Told/ Tise/ Skat oc andre Besværing

Beswæring foruden Ende / mod voris Riges gamle Se-
der oc Privilegier, oc det icke alleniste paa Vblendige / men
oc paa Rigenes Borgere oc Indbyggere / Hand laante oc
borgede met Falsk oc Suig / oc ingen betalde hand vden
met Bress oc Snack.

Hand skriffuer vdi sin Aarsage imod de Lybske / At
den Told / hand paalagde / vaar giort saar hans Trang
skyld / oc skulde icke vare lenger end vdi tu Aar / oc da strax
igien raabis. Men der nogle gode Mend det lasted / som
viste aff hans Opsæt oc paalegge / Da sagde de met god
Gammen / At haffde hand end skreffuit sex Aar / da vaar
det endda Løgn oc Bedregeri / For di det vaar icke vdi hans
Sind / den nogen tid skulde affleggis.

Hand skriffuer oc ic Bress de Dansiger til / vdi
huilcket hand sig bekiender / at haffue syndit / oc det icke
giort som hannom burde / oc heldt vdi it Kongeligt Embe-
de / Oc det siger hand sig at være offuergangen / fordi hand
icke kiende Gud. Hand siger ydermere / At hand fordras-
ger sin Elendighed gantse gierne / oc all sin Modgang /
Heldt fordi samme Elendighed offuergick den hellige
Kong David / der dog kom til sit Rige paa det sidste / Fordi
haabis oc Kong Christen / at det samme skal hannom mee
Tiden oc veder faris / at hand oc skal faa hans Rige igien.

O huad er det Vblueligen oc Vchristeligen sagt /
At hand ligner sin Sag / ved Kong David Prophetis.
Kong David gjorde icke vden en gang Hoer / oc dræbte en
Mand / saar samme Hoer / aff Naturlige Skrøbelighed /
At hand der met kunde betecte sin Synd / sin Kongelig
Vre til Vistand / der burde at være vdi alsomstørst Act
oc Burdning / Oc derfaar gjorde hand stor Pliet oc Bod /
oc bekiende sin Synd saar Gud / som den hellige Skrifte
indholder /

Det er stor
forstiel imel-
lom Kong
Davids oc
Kong Chris-
tens Elend-
ighed.

indholder / Se de Psalmer som hans Poenitens er giort
vdi / Paa det wi skulde icke oesaa sige / at det beteckis nogen
hemmelige Sacrament oc Figurer / vdi Kong Dauids
Fluct oc Elendighed / som vaar langt at sige aff.

Men Kong Christen der haaffde dødit saa mange
Christen Mend / obenbare oc hemmelige myrd / oc dræbte
fattige wskyldige Børn / oc meentløse Jomfruer / oc Quin-
der / der hand lod om Natter tide begraffue / siden de vaare
dræbte oc qualde vdi Taarn oc Fængsel / oc gjorde der als-
drig anden Pliet faare / vden den daglige Anger / hand
vaar vdi / at hand kunde icke døde flere end hand gjorde /
Se det vil hand icke heller bekiende / at hand haaffuer ilde
giort / Men foruden Blysel / skriffuer vdi sin Marslags
Bog / imod vor Naadige Herre / Kong Frederich / At huus
hand haaffuer giort vdi Danmark eller Suerig / den
stund hand vaar deris Konge / det haaffuer hand alsam-
men giort met Ræt oc Stiel / foruden all Argeliste. Saa
tilstæder Gud / at hand met hans egne Ord / beskemmer
sig selff / Før end Danmarks Rige nogen tid gaff Klage
paa hannom / da vaar hans Rygte saa vide ført / At vdi
Walland / Hispanien / Frandkerige / Engeland / Skotland /
oc offuer gantske Tydske Tunge / Da viste de alle / at
hand vaar en Vmild Mand / oc en Vchristelige Første /
Hans Gierninger vaare icke saa hemmelige / at de kunde
skiulis vdi it Rige. Hand tør ey klage paa Danske Mend /
At de hannom beraabe met Skrift eller Tale / Fordi de
samme Skalde / der hand brugede vdi Grumhed oc Ty-
ranni / som nu erre / eller vaare førend hand rømde aff
Danmark / spredde omkring alle Lande / haaffuer hannom
saa begangit / At de offte icke næffner hannom / vden mee
det hellige Kaarsens Tegn.

Rand

Kand off Danske Mend nogen tid see en større Haanheb
vdi Fremmede Land/ end naar de fremmede Knechte kom-
me vdi aff Landit huad heller det nu vaar met minde eller
vminde / De spurdis / huorledis dennem behagede den
Danske Tieniste/ de suarede oc sagde : At de vaare aldrig
vdi det Land / der deris Hals sad saa løs / som vdi Dan-
marck. De hui skulde de det icke sige/ naar de frae/ at ins-
gen vaar Tyg eller Secker / paa Liff eller Guds/ være
sig Edel eller Bødel / Brødig eller Vbrødig/ Fordi de
haffde alle it Vilkaar / naar de vaar kommen vdi Kong
Christens Had / De fordi / der som wi haffde aldrig kla-
git vor Nød/ da vaar hand dog berøctit/ faar en Tyran/
offuer all den gantike Christenhed. Der hengde paa huer
Mands Liff oc Lycke / Hues som skreffuit er / enten vdi
Opsigelse Breff / eller anden Aarsage oc Klagemaal/
huem det haffuer skreffuit / da er det den mindste part aff
hans Gierninger / oc megit er hannom skaanit/ at andre
icke skulde beraabis/ der hand dog nødde trengde/ oc bruge-
de vdi mange Vchristelige Gierninger. En part slaa wi
oc vnder / faar hans Kong : Maitt : skyld / Fordi wi icke
gierne skriffue/ vden det som obenbarligt er/ Icke alleniste
faar off Danske Mend/ men oc saa vdi andre Lande oc Ri-
ger/ At huer Mand skal vide/ off være obenbare nødde til
hues wi haffue giort.

De endog at disse Artickle vaare mere end Aarsag
noch/ til at affhyldte en Herre oc en Kenge / Da fordroge
wi d. t. Vold oc Offuerfald/ met en stor Taal/ det som nu
nagger vor Conscientz saare noch / Dog wi paa den tid
ingenledis haffde opskreffuit hannom Huldskaff / om der
haffde varit nogit Haab/ at hand vilde lade sig sige. Men
der hand gik effter voris Hals oc Velferd/ aff sit Blodis

ge Hierte / oc Grundløse Grighed / Slect oc Venner/
 Arffue oc Ege/ paa vor rette Aarsage / erre wi end Syn-
 dere faar Gud / som intet Menniske kand sig aarsage/
 Men da tiende wi hannom met Tro oc Tre / saa lenge
 hand vilde off npde til/ at samtycke oc giffue mact/ alle sine
 Wchristelige Gjerninger / oc bruge off vdi Tyranni/
 Imod Guds Retfærdighed/ oc all Naturlig Low/ Oc for-
 di trengdis oc npddis wi til (faar den Liudelse wi erre vor
 Gud oc Slaber / oc den Tro wi erre vor Fæderne Land
 plictige) at oplage Hyldskaff/ baade met Dreff oc Suerd
 om wi skulde nogen tid/ være Erlige Mend/ Fordi Kong
 Christens Recels besluttis vdi denne Mening/ At naar
 som hand icke holt sin Kongelig Eed / oc alle andre Artis-
 ckle wbrødeligen indskreffne vdi samme Recels, da skulde
 det gantse Rigens Raad/være diss plictige ved deris ære
 at affuerge Rigens Offuerlast / Oc der met ey forbrøde
 sig / eller at haffue spord nogen Affuind Skiold enten
 imod Kongen eller Riget / Oc faar den Sag haffuer wi
 redeligen fectit imod hannom / met it tilbørlig Auarfel/
 At hand eller nogen anden Christen Første / skulde icke si-
 ge/at wi haffue hemmeligen eller forrædeligen myrd eller
 dræbt vor Konge/aff it lønlige Had/ eller faar anden bes-
 synderlig Bild / som dog er offte skeed vdi andre Lande/
 mod Tyranner oc Wchristelige Førster/ oc det som giort
 er / kand icke kaldis Fect: Thi wi haffue off forbedingit/
 Ligeruis som David icke fectede imod Saul Jøde Kon-
 ge/dog hand haffde der god Ræt til/ men vndledde sig for
 hans Tyranniske Forsølgning / oc holt sig offuer en side/
 indtil saa lenge Gud dømdte imellom Saul oc hannom/
 Oc fordi sagde David / der hand haffde tu gange haffte
 Lempe / at slaa Saul: Saa fant som Gud hand leffuer/
 da

da skal ieg icke vdrecke min Haand paa HENRENS salues
 de Mand / vden hans Tid er kommen / eller hand falder
 vdi Strid/der som ieg icke kand være hannom quit. Hues
 wi haffde vild uærligen handlit met hannom/ da haffde
 wi kund ladit en Rigen oc Hærdig Karl tagit hannom aff
 Dage / oc slagit hans Herte sønder vdi hans Bug / som
 vdi gammel tid/ oc atskillige Lande er giort/ imod veldige
 Tyranner/aff kiene oc dierffue Mænd/ eller oc vdi andre
 maade forgiort hannom/om wi icke fryctit Gud/ oc haffte
 Eren hier. Thi handlede wi icke met hannom effter hans
 Forskyldning/ men som Christen Folk burde at giøre/ oc
 Erlige Mænd vel anstaaer/ Wi erre/ næst Guds Hielp/oc
 haffuer været Erlige Mænd / saa vil wi oc gierne Dø met
 Eren/ paa det vaare Effterkommere skulde icke faar vor
 skyld haffue nogen Blysel / eller slaais faar Hoffuedit aff
 nogle de Gierninger/ der wi haffue giort/ vdi denne For-
 handling imod Kong Christen / Kigens Fiender oc For-
 dærffuere. Oc dog hues giort er/ lade wi oss icke tycke/at
 wi haffue det giort / Men wi tacker Gud derfaare / at
 hand oss haffuer skild ved den wvilde Mand/at wi skulde
 icke komme vdi den wvilde Løffuis Mund / oc icke heller
 smitte vore Hender / vdi en smurd Kongis Blod / Dog
 hand selff sagde faar nogle sine Benner / At en Prophet
 varede hannom at / det hand skulde vorde Landfluctig aff
 Danmark / Men skulde dog igienkomme / oc fange Off-
 uerhaand imod dennom/som hannom vddreffue oc straffe
 huer effter sine Gierninger. Men vocte sig/ den Prophet
 vaar icke aff det slaugs/ som talis om vdi Skriffen/oc si-
 gis/ Jeg skal vdgaa/ oc være en Løgner/ vdi alle Prophetes
 Munde. Det hender oc offte / at vor H E N R I C
 vil plage vore Synder/met Falske Prophetes/ Saa siger
 B v ij hand

540.

hand hos Ieremiam oc Ezechielem, At ieg haffuer bes
fugit den Prophet. See nu til/oc offueruey grandgiff
ueligen / Huilcken der vandrer mest vdi Mørckhed
oc Forblindelse / enten Kong Christen
eller Danmarks Rigs

Raad.

Regl

Register paa den- ne Historie.

A.

Aage Johanssøn Ridder / falder vdi de Danffis Leyer saar Elsborg.	10.
Aage Jørgenssøn / Lønne Erickssøn / oc Henning Gad affhuggis vdi Sindland.	159.
Aaron Pederssøns hemmelige Practicer.	167.
Aaron Pederssøns Hustru / aabenbarer sin Mandts falske Hierte saar Gustaff Erickssøn.	167.
Abbeden vdi Nydals Kloster met nogle hans Brødre sencis	167.
Adelen vdi Suerig forskriffuis til Stockholm.	142.
Adelen forbinder sig imod Kong Christen.	241.
Affhyldings Bress.	243.
R. Albrit forskreff sig oc sine Arffuinge fra Sueriges Rige til Drotning Margrete.	141.
Amage besiddis aff Hollender.	43.
Anna aff Brandenburg Christiani III. Moder døer.	25.
Angelus Arcemboldus Passuens Legat.	47.
Saar Commisison aff Kong Christen.	48.
Loffuer at fordre Kongens Sag hos de Suenffe.	82.
Anholdis oc rømmer bort.	92.
Er Kongen Btro.	93.
Hans Bress til Kong Christen.	94.
Striffuer til Drotning Elizabeth.	103.
Anne Mænstrup Herr Holger Rosenfrankis Effterleffs uerffe forjagis	49.
Antonius de diuice omkommer.	48.
Antonellus Arcemboldus.	93.
V v iij	Archibal

Register.

Archibaldus Duglas.	25.
Aruid Vesterghjænder.	127.
Arffuid Bisp i Aabo samler mange aff Gindlands Adel sammen.	217.
Aros oc Tyndelse opgiffuis faar Guffaff.	217.
Aros Slaat bespiset.	177.

B.

Bandsættelse/hvad den hæffuer paa sig.	78.
Basilius Grotsørste vdi Muskow / forunder de Danske is Compagnie vdi Ryssland.	49.
Bergen den fornemste Kjøbstad vdi Norge.	12.
Bergen plyndrit aff de paa Bryggen.	198.
Besuæringes / Kong Christens imod Kong Henrich vdi Engeland.	34.
De Lybskis imod Kong Christen.	44.
De Suenksis.	47.
Bisp Beldenacks Tale til Kong Christen.	158.
Bisp Beldenack forsendis til Borringholm.	204.
Bent Bing vdsender Spenndere.	173.
Bent Bing dødelig skut vdi sin Arm.	173.
Beslutning paa Kong Christens Historie.	272.
S. Virgittis Propheties Vdydelse.	140.
Bisperne vdsprenges S. Virgittis Prophetie.	139.
Bispen aff Raseborg faar Kæyserlig Commisison.	196.
Bispernis Vdskriffuelse oc Forantvoring.	325.
Bispekremiere forbiudis Kjøbmandskaff paa Landsbyers ne.	183.
Bonden er sit saa Mechtig som Kongen sit.	104 334.
Borgemeister vdi Stockholm antuorder Kongen Stads sens Portis Nægle.	135.
Borringholmiske Jordrag.	226.
	Borring

Register.

Borringholm indtagis aff de Lovbke.	237.
Byrge Erkebisp vdi Lund dør.	67.
Bønder dømmer paa Rigens Raads Dom.	38.
Bønder vdi Oplandene tilfiger Kong Christen Huld- skaff oc Mandskaff.	135.
S.	
Calmarn beleggis.	178.
Calmarn indtagis.	220.
Keyser Carls Breffs Tenor til Hertug Frederich aff Holsten.	198.
Carl Bisp til Hammer.	6.
Bisp Carl fengslis.	8.
Bisp Carl dør.	9.
Christiern hylbis til Danmarkis Konge.	3.
Hans vnqdom.	4.
Bliffuer Stattholder i Norge.	6.
Begiffuer sig til Bergen.	12.
Kommer i handskaff met Diuick.	13.
Samtyctis til Kong i Danmark oc Norge.	19.
Hylbis i Førstedømmet Holsten oc Slesvig.	22.
Kronis til Kong i Danmark.	23.
Kronis til Kong i Norge.	25.
Hans foruante aff blod oc Suogerskaff.	27.
Frier til Elizabeth K. Philippi Dotter aff Spanien.	28.
Lader affliffue Torbern Dø.	56.
Hans Hemmelige Raad.	61.
Hans Vmildhed.	63.
Hans Besskyldning til Bisp Jens Beldenack.	67.
Beklager H. Sten Sture for Passuen.	
Fordre sin Dronings Brudeskaf.	79.
Hans vdskriffuelse til Suerig.	80.
Eskriffuer	

Register.

Striffuer Grefursten aff Moskou til	88.
Drager selff Personlig for Stockholm.	89.
Bliffuer affslagen aff H. Sten Sture	ibid.
Handler suigelig met Herr Sten.	90.
Forredelig fanger Gustaff Ericksson	90.
Beholder det som Angelus Arcemboldus haaffde sam-	
let i Danmark oc Suerige.	103.
Hans Kencker at samle Penninge.	103.
Slaar Kaaber Klipping oc Kaldis derfor Kong	
Klipping.	104.
Hans tiltale oc Xæt til Suerig.	119.
Drager ind for Stockholm.	130.
Indtages vdi Stockholm.	135.
Lader opreise to Gallier vdi Stockholm effter fred er	
liust.	135.
Forstaffer Hertug aff Preussen 2000. Knechte.	137.
Lader hente ind i Danmark en Luteriske Prest.	137.
Drager til Suerig igen.	142.
Holder Dursprock paa Brundebierg.	143.
Hylbis til Suerigs Konge i Stockholms by Kircke.	143.
Krones til Kong i Suerig.	147.
Stadfester sin løffte met Sacramentes annamelse.	144.
Annames i det Burgundiske Forbund.	144.
Sornyer en forligt Sag.	149.
Lader bud gaa til Fjindland/ huor hand lader mange rat-	
te.	159.
Drager vd til Keiseren.	198.
Hans ærende til Keiseren.	198.
Hans Ny Low.	208.
Samme hans Ny Low affskaffet.	210.
Lader vndsette Stockholm.	210.
Hans	

Register.

Hans strenge Bressue til alle Lensmænd vdi Sues- rig.	216.
Hans Samtale med Hertug Frederich.	223.
Forskriffuer en Herredag.	239.
Hans Skriffuelse til Bispen i Aahus.	263.
Hand falder til søye.	263.
Lader forskriffue til Slælandfars Landsting Adel bønder oc Rippstedsmænd.	265.
Drager til Ripbenhaffn / oc forsklæder bud til Sko- ninge Landsting.	265.
Hans Klagemaal offuer Juder.	265.
Hand setter sin sag paa Gluck.	268.
Hans største skat oc liggende sø.	268.
Hand seiler aff Landet.	269.
Lader sætte sig i Land vnder Norge.	271.
Christina Kong Christens Daatter fød.	205.
Kong Christoffer aff Beiren.	141.
Christoffer Olsson Kongens Høffuigmand med sin an- hang fangis.	170.
Christoffer Walckendorff Lænsmand til Bergen.	198.
Christen Konnow ihjelskut.	89.
M. Christoffer Domprouest i Roskild.	64.

D

Dagtingning beslutter paa Waldemars Ben / med haand oc mund Bress oc Befeling.	132.
Dalekarlene vdi Mora sogn Raadsprer Gustaff Erich- sson.	169.
Dalekarlene giffue sig til Gustaff.	170.
Danmarks Rigis Raad.	80.

E

Daler

Register.

Daler først stagne.	104.
Danske oc Sueniske affsked emellum.	16.
Danske drager til Oplandene.	122.
Danske Sueniske oc Tyske gæstbiudis aff Kong Christiern.	144.
Danske Rippmænd plyndrede.	170.
Danske Beskyldning mod Kong Christiern.	281.
Danskiger 8. Skib anholdis vdi Sundit.	190.
Danskiger Skib kommen fra Engeland anholdis.	190.
Mr. Dirck Slagheck K. Christens Raad.	61.
Mr. Dirck Slagheck oc Herr Lønæs aff Mæz Ridder sendis til Lybek.	136.
Mr. Dirck forordnet til Bisp i Skare.	160.
Mr. Dirck Slagheck/ Bisp Beldenack oc Gustaff Trolle forløber.	202.
Mr. Dirck indsettis til Erkebisp vdi Lund.	204.
Hentis til Rippenhaffn oc pinlig forhøris.	205.
Mr. Dirck hengis oc brendis.	206.
Diuitte skulle Kongen offuergiffue.	29.
Diuitte døer.	56.
Dorothea K. Christierns Dotter fødte.	114.

E

Elizabetha eller Isabella troloffuis Kong Christen	28.
Hendis Brudskat.	29.
Kronis til Droning.	33.
D. Elizabeths Breff til Nederlandene.	266.
Elfsborg belegges aff D. Christiern.	9.
Eroffres	10.
Engelholm bliffuer Rippsted.	53.
End	

Regifter.

Erick Walckendorp R. Christiærns Cansler Erkebisp til Trumdhjem.	9.
Forsendis til Bergen.	12.
Forsendis til Nederland effter S: Elizabeth.	29.
Kommer i R. Christiærns vgunst.	191.
Indtrengis for Amsterdam.	129.
Forreiser til Rom.	129.
Hans skriffuelse til Danmarks Raad.	129.
Erick Erickssøn forlader Elsborg.	10.
Thielslaes aff de Suenste.	12.
H. Erick Frolle med H. Sten Sture trællis.	45.
Erick Pederssøn met nogle bønder Slagne.	128.
Kong Erick aff Pommern.	147.
Kong Erick forhuersfuer først Privilegier paa det Vn ^{is} uerstet i Kiøbenhaffn.	142.
H. Erick Abrahamssøn oc Kund Erickssøn affhuggis.	156.
S. Ericks selffskrin.	173.
Erkebispens Jolckslagen paa fluct.	175.

S

Siskeleue Bloulig.	25.
Forandring i Religionen.	137.
Fordrag met de Lybske i Kiøbenhaffn giort.	20.
Fordrag skal fattis met Klare vdrøgte ord.	21.
Fordrag imellom R. Christen oc R. Henrich i Eng ^l land.	38.
Forbund imellom Keiser Maximilianum oc Basilium Grottsørst aff Rusland.	41.
Imellom R. Christien oc Basilium Grottsørst i Ryss.	39.
Imellom R. Christen oc de Lybske.	115.
Forordning om wrag.	185.

Register.

Hertug Franciscus Sfortia til Meiland.	205.
H. Frederich forholdis at tage Leen aff K. Christen	196.
H. Frederich Søn forsendis.	223.
H. Frederichs Breffs indhold som hand til Rigens Raad forsende med Herr Mogens Munk.	249.
H. Frederich indtager Riiget.	249.
Hand oc de Lybske forbinde sig sammen.	256.
Hans beskjolding med Kong Christiern.	297.
Synboer Suere K. Christiern paa ny.	264.

G

Gallier opreises alle vegne huor K. Christen kom frem som Claus holst Vaar Aarsag til.	162.
Gosse von Anfeld Biscep til Elesuig.	28.
Mr. Gosskalks Erickssøns Skriffuelse fra Steck holm.	211.
Gunder Galle oc Hasse Gorte føris fangne til Strengen	129.
Gustaff Erickssøn anklager sin vederpart	147.
Gustaff trolle Erkebisp fra Rom skal affsettis.	84.
Drager aff Stecked saa Got som fangen.	83.
Gustaff Erickssen fangis.	90.
Induiger sin Bestrickelse oc kommer til Lybæ.	164.
Setter sig op imod K. Christiern.	163.
Gior K. Christiern Landet oprørisk.	163.
Gester hand Aaron Pederssen en aff Adel.	167.
Skriffuer hand K. Christiern Huldskaff oc Man skaff op.	171.
Er hand vdi fare.	172.
Draacr fra Araas til Oysal.	173.
Er attur vdi fare i Hengedynb.	174.
Samtyckis	

Register.

Samtyctis aff Euenste Wend for deris Herre oc Lands Regentere.	177.
Keiser i West Ghytland.	177
Forstriffuer sin Krigsmact ind i Gindland.	177.
Wyldene Flods annammes.	144.

H

Kong Hans Hertug Christens Fader.	1.
Bliffuer strebelig.	14.
Deer i Aalborg.	15.
Begraffuen i Otthense.	16.
H. Hans Frederich Churførste.	28.
Hans Skriffuer hengis.	51.
Hans Skriffuer tagis aff Galgen.	60.
Hans Braske Biscop i Lindkiøbing.	84.
Hans R. Christens Søn Jødis.	92.
Hans Vess Erkebisp aff Lund.	239.
Fuldis met Kong Christen aff Niget.	208.
Bisp Hans Brass aff Lindkiøbing befries.	154.
Hemming Gad nær ihieffslagen aff Peder Gredag.	132.
Henrich Konge i Engeland.	34.
Hensestæderne beklage sig offuer Sibrit.	71.
M. Henrich Sledram forsendis til Fru Kirstine	126.
Henrich von Willen Kong Christens Hoffuiskmand.	171.
Helsingør Brend.	237.
Helsingborg Elaat tagis fra H. Otte Krumpen.	210.
Herluff Hyddesad offuer faldis.	6.
Herluff Hyddesad quarteris.	7.
Herman Hund oc Jørgen Skriffuere Erid Baldens torffis modstandere.	191.
Herredag til Vadsæen.	176.

Register.

Hertugen aff Albania.	23.
Herredag Anno 1514.	23.
Herredag i Thælie i Suerig.	53.
Huellningen til Egeberg brydis formedelst Anders Glob R. Kentemester	235.
Hulueyen oc Tyueyen tuende veye at ind reyffe i Sue- rig.	121.

3

R. Jacob i Skotland indfalder i Engelanb.	17.
Dræbis i Slagit mod de Engelske.	22.
Jordffel.	34.
Jacob Erkebisp i Upsal.	26.
Bliffuer greben.	130.
Jacobus de Walles omkommer.	122.
Jacob Erkebisp føris bunden til Stockholm.	151.
Jens Anderfsøn Bisp i Ottese.	9.
Hand fangis.	61.
Tildømmis at betale Kongen 80000. Gylden.	67.
Føris fangen til Hammershus.	68.
Befries aff de Lybske.	69.
Suer R. Friderich.	ibid.
Fangis aff Christoffer Kankow.	ibid.
Bisp Jens atter forsendis til Borringholm oc feng- slis.	204.
Jens Anderfsøn Bisp atter erledigis.	237.
Jens Tomessøn en aff Adel optagis aff Jorden oc hæn- gis vdi Risten i en Gallie.	263.
M. Jesper Brochmands Samtale med M. Dirick Slagheck.	207.
Bisp Iffuer Munc induiet Bisp Lauge vrne.	14.
Iffuer	

Register.

Jffuer lunge.	117.
Hand druckner.	118.
Mr. Johannes Kode Protonotarius Lubecensis.	80.
D. Johan Suckot.	144.
Johan Heelbrog Fru Kirstinis tienereslagen.	127.
Johannes de potentia Passuens Sendebud til Dans mark.	191.
Johannes Manluerus Dronning Elizabeths Predicans ter foruisis.	199.
Jon Arffuidssøn Ridder.	54.
Mr. Jon Cannicks i Upsal Klagemaal offner døde Sten Guancessøn.	149.
Mr. Jon Cannick 3. Aar fengslet.	151.
Judiske Raad til skriffuer deris medbrøder.	262.
Jørgen Tegnagel omkommer.	118.
Mr. Jørgen Hoffenskriffuer Tydske Secreterer brugis i Vichtige handel hos Keiseren.	205.
Mr. Jørgen Skodborg forjages.	202.
H. Jørgen Hindøe R. Christens Lucemester.	2.

K

Fru Kirstine Sten Stures fangis oc spør is til Dans mark.	159.
J. Kirstine Gyldenstierns Bress oc beplietelse. Hun bær ic Bress i Kætte.	133. 148.
Dron. Kirstine Døer.	198.
Ripbenhaffn besættis.	269.
Korn forbiudes at vdspr is aff Landet.	181.
Knud Gyldenstiern til Tim.	7.
Knud Carlssen Suencke Offuerste ihieslagen.	9.
Knud Knudssøn Ridder i Norge halsbuggis.	63.
Krig	

Register.

Krig imellom Sigismundum aff Polen oc Hertug Albret
aff Preussen. 137.

L

Lang Peter en Gribytter.	27.
Lawe Brne viid til Bisp i Ribe.	14.
Lawe Brnes Oration met huilcken hand tog imod Dronning Isabella.	30.
Lawe Brne Bisp/ Abbed Henrich i Soer/ oc Prior Eskild i Antuordskou tilfalder H. Grederich.	265.
Lauris Olsson slaar sig til Gustaff Erichsson.	169.
Lauris Sigesson forsendis aff Gustaff.	219.
Legater aff Danmark til Lybel.	82.
Leyren for Stockholm opslagen.	219.
Lunde Cannicker bliffuer ilde met farne.	203.
Lutherus.	72.
Lybske besuære dem.	81.
Lybske Sendebud til Dronning Elizabeth.	135.
Lybske gjør R. Christen tilførsel i beleiringen.	136.
Lybske Marsager oc beskyldinger imod R. Christen.	314.

M

Magdalena Bolonia skulde haaffd H. Christiern.	28.
R. Magnus Smed forjages aff Suerige i Norge oc Drucknis.	140.
Mandat om Jordegods oc gaarde at settis paa leie.	182.
Maz Bisp / betinger R. Christen Suerig til Hand rættis.	129.
Malmbs affsked imellom Suenste oc Danske.	16.
S. Maria Drotning i Ungern haaffuer bryllup.	204.
Drotning	

Register.

Drotning Margrette.	141.
Maximilianus D. Elizabeths Kammer Juncer omkommes.	200.
Michel Mule Bisp til Opsto.	71.
Mogens Opie Ridder Rigens Hoffmester.	128.
Mogens Green.	126.
Mogens Jonsson føris fangen til Kongen i leyren for Stockholm.	131.
Mogens Jonsson parteris paa store torffuit til Stockholm.	135.
H. Mogens Muncis listighed.	242.
H. Mogens Munc forsendis til H. Frederich.	249.
H. Mogens Bilde Raadsfører K. Christen.	262.
Monitorial forhuersffues til de Lybske hos Reiseren.	223.
M. Morten forsendis til Danmark oc Prediker i S. Nicolai Kircke i Kjøbenhavn.	137.

N

Naffn paa dennom som bleff rættit til Stockholm.	156.
Nasby Hoffuit Drot: Kirstines liffgeding.	15.
Niels Ericksson Ridder døer.	44.
Niels Lyckis Oration til Soldat paa Stockholms torffue.	155.
Niels Brems Borgemester aff Lybt tager Gustaff Ericksson i forsuar.	165.
Niels Brems forskaffer Gustaff ind i Suerig.	ibid.
Niels Tacke.	220.
Norge incorporeret med Danmark.	5.
Norste Adel affliffuis.	7.
Nykipbing opgiffuis.	179.

Register.

D

Offue Bilde Bisp til Aarhus.	43.
M. Oluff Pederssøn Suenſke Hiſtories Scribenter.	126.
Oluff Balraſſen oc Erland Eſſbernſſøn affliſſuis.	158.
Eplandiſke dagtingning oc alle confirmats Breffue forgætte.	154.
Otte Rud oc Anders Bilde u-ens.	11.
Forligte igien.	ibid.
Otte Rud forraſker Olebora.	11.
Otte Rud Døer.	11.
H. Otte Krumpen drager at Suerig.	121.
Otte Krumpen / Claus Bilde / Niels Lynke / Søffren Norbj oc nogie flere Capeteiner ſlaais til Ridde- re	144.
Ordsprock ſom vor gengſe iblant Kongens Føld.	160.

P

Paffuen til ſkriffuer Erſkebisp Byrge.	
Paffuen befaler Biſp Jens Veldenack at indſættis i hans ſtift.	92.
Pebersuene forbydis.	181.
Peder Thurſſøn Ridder.	54.
M Petrus de Scotia Læſſemæſter i den Hellige Eſſkriſte Døde i Riſbenhaffn.	142.
Peder Suendſſøn Bierge Karlenis Høffuigmand.	170.
Pategli it Rødiſke Ord	41.
Pouel Wendekobe en Carmelit.	138.
Princk aff Breſe oc Fauernois en Frankoſke Herre an- holdis.	142.
	D. Ke

Register.

K

D. Neuenloßf.	225.
Rigens Raad faar modbyr paa rejsen til Kallundsborg.	240.
Rigens Raads opsigelsis Breff sendis K: Christen.	241.
Deris Breffs indhold.	ibidem
Rigens Raads Skriffuelse til Lybeck om Rigens tilstand.	767.
Rodneby oc Bleginde intagis.	220.
Romere Stycke.	84.
Roskild Domkircke taekt mee Bly.	91.
Rybinge thu rettis.	162.

S

Sibrit en Høckerffe til Amsterdam.	13.
Sibrit Kastis vdi S: Jørgens Søe aff Bønder.	239.
Slaais i en Kiste oc vdspris paa Skiben.	298.
Sigismundi Sendebud aff Polen selff fierde oc Tiende omkommis.	161.
Simon Greffue von der Lippa.	127.
Simon Greffue aff Essens oc Widmund Slagen mee Simon von Mellen.	129.
Skaane sold aff Holster Herrer til Magnus Smed.	203.
Skaanniger Suerge K. Christen anden gang.	266.
Skade mee Jldbrand i Trawen.	238.
Slag ved Ballands Aas.	128.
Slag for Upsalle.	129.
Sleidanus.	72.
Staffen Saxe.	175.
29 ij	Staffen

Register.

Staffen Webersten en Dyringer aff Adel uden skyld rættis.	201.
H. Sten Sture den yngre Suerigis Rigs Forstans dere.	20.
Commenderer Gustaff Trolle hos Paven.	26.
Trættis met Herr Erick Trolle om Høffuigmands domme vdi Suerig.	45.
Bandsættis aff Bisperne i Danmark	78.
Holder Herredag om Erkebisp Gustaff Trolle.	83.
Tager Bress aff Suerigis Rigs indbyggere.	84.
Slaar R. Christen aff Marden ved Brendekir cke.	90.
Bliffuer Skue.	122.
Dør aff det skud hand sk.	123.
Hans Legom opgraffuis aff Jorden oc Brendis.	158.
Steen Carlssøn fangis.	53.
Stedte Erkebispens Slaat til Upsalle.	55.
Stedte bliffuer nedbrut.	89.
Stedeborg opgiffuis.	178.
Stockholms Stad oc Fru Kirstine ville intet høre om fred.	126.
Stockholm opgiffuis.	132.
Stockholm beleggis.	178.
Stockholm paa ny belagt.	218.
Stor Spliffkat vdi Suerig opbæris til Kong Christens Krigsfold.	163.
Svenske drager ind i Norge.	9.
De gode dagtingning met H. Ltte Krumpen.	124.
Stifte Forlæninger emellom dennom selfue.	125.
Holdis for Bands Mennsker. aff R. Christen.	148.
Svenske Herrer fangis.	154.
	Wren

Registret.

Brendis.	158.
Su-nste Beskyldninger imod K: Christen.	304.
Suerig givris til it Arffue Rige.	142.
Suerig oc Norge haffuer varit Arffue Riger.	147.
Søffren Noibg K: Christens Admiral.	91.
Widsæuer Stuckeborg.	175.
Sanger skade.	178.

T

Tezeln Afflad.	72.
Tolden lagd fra Helsingør til Rippenhaffn.	70.
Tomis Koppe forsendis aff Hertug Friderich.	222.
Torbern Ore.	51.
Torbern Ore fangis.	57.
Wønder Dømme hannem.	55.
Hand rettis.	59.
H: Thure Jenson til tager sig forstanderskab.	123.
Lodse oc Skotter bliffuer u-ens.	116.
Tyransk handel anrettet effter Sibris Raad til Abram strup.	204.

V

Wdskibe vdi Wlofflige haffner forbydis.	184.
Verie oc Armbsæt forbydis Wønder aff K: Chri- sten.	159.
Vester Aas indtagis.	131.
Vigen indtagis aff Gustaff Ericksson.	219.
Winteren er den bequemmeligste tid at føre Krig mod Suerig.	121.
Vincens Biscop aff Erengenes affhuggis.	155.
Wolff Paauis kommer vdi K: Christens vnaade.	137.
V p iij	Wbestand

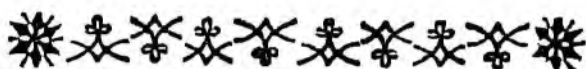
Register.

W

Wbestand emellom Danmark oc Suerig.	55.
Wchristelig Gierning giort.	157.
Wgoddi.	41.
Wsiduanlig Skat.	222.

D

Dland indtagis.	220.
Dren leffuendis at Riibe til Forprang eller aff Landit at føre/forbiudis.	184.
Dresten affbrendis.	11.

Dette er forseet vdi Trycken

Ibidem oc Hoffuudsmand/ Lege oc detis Hoffuudsmand.
 Folio 17. vtiend/ Lege wtiert.
 Folio 21. hanow / Lege/ Hantow.
 Folio 28. Kette Dreff/ Lege/ Werff.
 Folio 30. Der atholde Lege der.
 Folio 43. paa den tiid/ Lege/ Denne.
 Folio 59. at bide/ Lege. at bede.
 Folio 64. Niels Ericssøns Arffuegods/ Lege/ arffuinge.
 Folio 68. Heming Lege/ Henning.
 Folio 76. Tiuffehernd/ Lege/ Tiuffeheritt.
 Folio 88. Her vdi Rigt/ Lege. Der vdi Rigt.
 Folio 90. vaar hannom. adde. vinden.
 Ibidem/ Goduilligen. adde/ Sig der til.
 Folio 104. muc wandt/ Lege. enna wandt/
 Folio 106. Orbensten / Lege/ Webersten.
 Folio 131. befolding/ Lege/ bestolding.
 Folio 132. Heming/ Lege/ Henning.
 Folio 137. tilstreff haad/ Lege. tilstreff det saa.
 Folio 138. Singe paa/ Lege/ Singe saa.

Folio

Folio 143. Wor Kommen der til/ Lege/ Naar.
 Folio 161. altid at giste/ Lege/ actit at giste.
 Folio 168. Juit Eridsson/ Lege/ Jess.
 Folio 170. Lina Sogn/ Lege/ Lima.
 Ibidem oc Aronen saa Natlig/ Lege/ Lige Saadan Natlig.
 Folio 181. huis de som/ Lege/ huis som de.
 Ibidem, gisteret her emod/ Lege/ gisteris/
 Folio 183. offuer Saadanne/ Lege/ offue.
 Folio 207. Flaminiam/ Lege/ Flaminiam.
 Folio. 220. Coluidsborrig/ Lege/ Søllumborre.
 Ibidem thi de Nare/ Lege/ Det Nar.
 Sammenteds Renouetis / adde de.
 Folio 222. misse Rente/ Lege/ viffe Rente.
 Folio 228. Arffuestiffte/ Lege/ Skiffte.
 Folio 229. viltyre/ Lege/ viltyre.
 Folio 232. vildstellige preuilegiert/ Lege/ watstilde.
 Folio 237. Lougforvunden/ Lege/ vforvunden.
 Folio 240. Daniel von Behem/ Lege/ Bottem.

FINIS.

